

รายงานฉบับสมบูรณ์
รายงานการวิเคราะห์อุตสาหกรรม
และพื้นที่เป้าหมายเชิงลึกของราชอาณาจักรกัมพูชา

โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำ
ศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2558

เสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โดย
บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

ตุลาคม 2558

โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2558

ตุลาคม 2558

การปฏิเสธข้อเรียกร้อง

รายงานฉบับนี้ได้รับการจัดทำขึ้น เพื่อการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเท่านั้น นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแล้ว ห้ามบุคคลอื่นใดนำรายงานฉบับนี้ไปใช้ไม่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการถูกนำไปใช้ แจกจ่าย เผยแพร่ เปิดเผย หรือ ถือเอาประโยชน์ในทางอื่นใด ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน แก่บุคคลอื่นใด นอกจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ทั้งนี้ บริษัทที่ปรึกษาขอปฏิเสธโดยแจ้งชัดต่อการเรียกร้องให้รับผิดชอบใดๆ ในความสูญเสีย หรือเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ว่าในทางใดจากการที่บุคคลที่สามได้นำเนื้อหาของรายงานฉบับนี้ไปใช้ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม

ข้อมูลทั้งหลายที่ได้ระบุไว้ในรายงานฉบับนี้ได้นำมาจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งที่เชื่อถือได้ ทั้งส่วนที่เป็นของราชการ หน่วยงานระหว่างประเทศ ส่วนที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการระดมความคิดเห็น ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 30 ตุลาคม 2558

อนึ่ง รายงานฉบับนี้ได้ทำขึ้นโดยอาศัยการตั้งสมมติฐาน พฤติการณ์แวดล้อมต่างๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นหรือมีอยู่ ณ วันที่ออกรายงาน เหตุการณ์ต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกิดขึ้นในภายหลังกอาจจะทำให้จำเป็นต้องปรับปรุงข้อสมมติฐานและข้อสรุปต่างๆ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติการณ์แวดล้อมนั้น นอกจากนี้ ข้อเสนอในเชิงนโยบายเป็นการวิเคราะห์ของบริษัทฯ มิได้เป็นข้อผูกพันในการกำหนดนโยบายสำหรับรัฐบาลแต่อย่างใด

สารบัญ

บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชา	1-1
1.1. บทนำ	1-1
1.2. ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชา	1-3
1.2.1. รายละเอียดทางภูมิศาสตร์	1-3
1.2.2. สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา	1-10
1.2.3. โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	1-19
1.2.4. นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ.....	1-35
1.2.5. สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับการเข้าไปลงทุนในราชอาณาจักรกัมพูชา	1-41
1.3. ภาพรวมการค้า และการลงทุนของราชอาณาจักรกัมพูชา	1-45
1.3.1. ภาพรวมการค้าสินค้า	1-45
1.3.2. ภาพรวมการค้าบริการ.....	1-53
1.3.3. ภาพรวมการลงทุน	1-59
1.4. นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการลงทุนของ ราชอาณาจักรกัมพูชา.....	1-61
1.4.1. นโยบายด้านการลงทุน	1-61
1.4.2. กฎหมายและกฎระเบียบ.....	1-63
1.4.3. การลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน	1-77
1.4.4. สรุปต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในราชอาณาจักรกัมพูชา.....	1-78
บทที่ 2 โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในราชอาณาจักรกัมพูชา	2-1
2.1. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของราชอาณาจักรกัมพูชา	2-1
2.1.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม	2-1
2.1.2. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ.....	2-21
2.1.3. SWOT ของอุตสาหกรรม	2-21
2.1.4. โอกาสในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์สำหรับนักลงทุนไทย.....	2-23
2.1.5. พื้นที่ที่น่าสนใจต่อการเข้าไปลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย.....	2-25
2.1.6. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study).....	2-28
2.2. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของ ราชอาณาจักรกัมพูชา.....	2-30

สารบัญ (ต่อ)

2.2.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม	2-30
2.2.2. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ.....	2-44
2.2.3. SWOT ของอุตสาหกรรม	2-45
2.2.4. โอกาสในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปสำหรับนักลงทุนไทย	2-47
2.2.5. พื้นที่ที่น่าสนใจต่อการเข้าไปลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย.....	2-49
2.2.6. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study).....	2-52
2.3. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของราชอาณาจักรกัมพูชา .	2-54
2.3.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม	2-54
2.3.2. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ.....	2-68
2.3.3. SWOT ของอุตสาหกรรม	2-69
2.3.4. โอกาสในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มสำหรับนักลงทุนไทย	2-71
2.3.5. พื้นที่ที่น่าสนใจต่อการเข้าไปลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย.....	2-71
2.3.6. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study).....	2-77
2.4. บทสรุป.....	2-79
บรรณานุกรม.....	บ-1
ภาคผนวก 1 ประวัติศาสตร์โดยสังเขปของราชอาณาจักรกัมพูชา	ผ 1-1
ภาคผนวก 2 รายชื่อผู้ประกอบการไทยในราชอาณาจักรกัมพูชา	ผ 2-1

สารบัญญภาพ

ภาพที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชา.....	1-3
ภาพที่ 1-2 แผนที่ประเทศกัมพูชา.....	1-5
ภาพที่ 1-3 แผนที่ประเทศกัมพูชา แบ่งตามเขตปกครอง.....	1-7
ภาพที่ 1-4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2547-2561f.....	1-11
ภาพที่ 1-5 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ (GDP) ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2557	1-12
ภาพที่ 1-6 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2547-2561f..	1-13
ภาพที่ 1-7 โครงสร้างประชากรของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2558	1-15
ภาพที่ 1-8 นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศกัมพูชา.....	1-18
ภาพที่ 1-9 เส้นทางถนนในประเทศกัมพูชา	1-21
ภาพที่ 1-10 เส้นทางรางรถไฟในประเทศกัมพูชา	1-23
ภาพที่ 1-11 สนามบินท่าอากาศยานที่สำคัญในประเทศกัมพูชา.....	1-25
ภาพที่ 1-12 ท่าเรือที่สำคัญของประเทศกัมพูชา.....	1-27
ภาพที่ 1-13 เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกัมพูชา	1-34
ภาพที่ 1-14 มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557.....	1-46
ภาพที่ 1-15 ภาพสัดส่วนการส่งออกของประเทศกัมพูชา ไปยังตลาดส่งออกสินค้าสำคัญ ในปี พ.ศ. 2552-2557	1-47
ภาพที่ 1-16 ตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	1-48
ภาพที่ 1-17 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557.....	1-50
ภาพที่ 1-18 ภาพสัดส่วนการนำเข้าของประเทศกัมพูชาจากแหล่งนำเข้าสำคัญ ปี พ.ศ. 2552 -2557	1-51
ภาพที่ 1-19 แหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	1-52
ภาพที่ 1-20 มูลค่าการส่งออกบริการของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ	1-54
ภาพที่ 1-21 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศกัมพูชาส่งออกเฉลี่ยปี พ.ศ. 2552-2557.....	1-55
ภาพที่ 1-22 มูลค่าการนำเข้าบริการของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ	1-57
ภาพที่ 1-23 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศกัมพูชานำเข้าเฉลี่ยปี พ.ศ. 2552-2557.....	1-58
ภาพที่ 1-24 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2554-2557	1-60

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 1-25 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2557.....	1-61
ภาพที่ 2-1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยของจำนวนรถยนต์ที่มีผู้มาขึ้นทะเบียนยานพาหนะ.....	2-2
ภาพที่ 2-2 ดัชนี Vehicle Motorization Index ของ 5 ประเทศในอาเซียน (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม).....	2-3
ภาพที่ 2-3 สัดส่วนยานพาหนะที่มีผู้มาขึ้นขอจดทะเบียน แบ่งประเภทรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ของกัมพูชา ปี พ.ศ. 2557.....	2-4
ภาพที่ 2-4 มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-5
ภาพที่ 2-5 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-6
ภาพที่ 2-6 มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-8
ภาพที่ 2-7 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-9
ภาพที่ 2-8 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-11
ภาพที่ 2-9 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-13
ภาพที่ 2-10 มูลค่าการลงทุนในกัมพูชาระหว่างปี พ.ศ. 2554-2557.....	2-16
ภาพที่ 2-11 มูลค่าการลงทุนในกัมพูชารายประเทศ.....	2-17
ภาพที่ 2-12 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552 – 2557.....	2-34
ภาพที่ 2-13 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-35
ภาพที่ 2-14 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-37
ภาพที่ 2-15 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-38

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 2-16 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552 – 2557	2-40
ภาพที่ 2-17 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชา จากไทย ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-42
ภาพที่ 2-18 ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรที่น่าสนใจของกัมพูชา	2-49
ภาพที่ 2-19 การลงทุนของนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการไทยในประเทศกัมพูชาในอุตสาหกรรมเกษตร และอาหารแปรรูป	2-50
ภาพที่ 2-20 มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	2-57
ภาพที่ 2-21 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-58
ภาพที่ 2-22 มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	2-60
ภาพที่ 2-23 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	2-61
ภาพที่ 2-24 มูลค่าการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552-2557.....	2-63
ภาพที่ 2-25 มูลค่าการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชาจากไทย ปี พ.ศ. 2552-2557	2-65
ภาพที่ 2-26 มูลค่าการลงทุนในสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และรองเท้าของกัมพูชา.....	2-67
ภาพที่ 2-27 การลงทุนของนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการไทยในประเทศกัมพูชาในอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม	2-76

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศกัมพูชา	1-13
ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของประเทศกัมพูชา	1-15
ตารางที่ 1-3 รายชื่อธนาคารและสถาบันการเงินที่ประกอบการในประเทศกัมพูชา.....	1-30
ตารางที่ 1-4 ความตกลงการค้าเสรีของประเทศกัมพูชาและประเทศคู่ภาคี.....	1-38
ตารางที่ 1-5 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศกัมพูชา.....	1-39
ตารางที่ 1-6 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศกัมพูชา จำแนกตามประเภทสินค้า	1-39
ตารางที่ 1-7 ที่อยู่สำหรับติดต่อของหน่วยงานสำคัญด้านการค้าและการลงทุนของ ประเทศกัมพูชา	1-42
ตารางที่ 1-8 วันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์การของประเทศกัมพูชา.....	1-44
ตารางที่ 1-9 สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	1-49
ตารางที่ 1-10 สินค้านำเข้าสำคัญของประเทศกัมพูชา.....	1-53
ตารางที่ 1-11 อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย จำแนกตามประเภทการจ่ายเงิน	1-72
ตารางที่ 1-12 ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัทจำกัด (Limited Liability Company) ใน ประเทศกัมพูชา	1-74
ตารางที่ 1-13 ค่าธรรมเนียมวีซ่า	1-78
ตารางที่ 1-14 ค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้นประกอบกิจการ (Doing Business 2016).....	1-79
ตารางที่ 1-15 ค่าใช้จ่ายการขออนุญาตก่อสร้าง (Doing Business 2016).....	1-79
ตารางที่ 1-16 ราคาที่ดินในกัมพูชา	1-81
ตารางที่ 1-17 ราคาเช่าที่พัก	1-81
ตารางที่ 1-18 ราคาเช่าสำนักงาน โรงงาน และคลังสินค้า.....	1-82
ตารางที่ 1-19 อัตราค่าน้ำประปา.....	1-83
ตารางที่ 1-20 อัตราค่าไฟฟ้า.....	1-84
ตารางที่ 1-21 อัตราค่าโทรศัพท์	1-85
ตารางที่ 1-22 การขนส่งในการส่งออกและนำเข้าสินค้า	1-85
ตารางที่ 2-1 จำนวนรถยนต์ที่มีผู้ม้ายี่นของจดทะเบียนยานพาหนะในกัมพูชา	2-1
ตารางที่ 2-2 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	2-7
ตารางที่ 2-3 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	2-10
ตารางที่ 2-4 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่ส่งออกไปยังไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	2-12
ตารางที่ 2-5 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเข้าจากไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	2-14

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่ 2-6 สถิติมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (รายสินค้า) ปี พ.ศ. 2556-2558 (ม.ค.-ส.ค.)	2-14
ตารางที่ 2-7 ข้อมูลการลงทุนรายจังหวัดที่สำคัญของกัมพูชา	2-18
ตารางที่ 2-8 ข้อมูล GDP ราย Sector ของกัมพูชา	2-30
ตารางที่ 2-9 ปริมาณการผลิตพืชผลการเกษตรและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรที่สำคัญของ ประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2549-2556.....	2-31
ตารางที่ 2-10 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา.....	2-36
ตารางที่ 2-11 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา.....	2-39
ตารางที่ 2-12 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออกไปยังไทย 5 อันดับแรกของประเทศ กัมพูชา	2-41
ตารางที่ 2-13 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้าจากไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา .	2-43
ตารางที่ 2-14 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึง ระหว่างไทยและกัมพูชาใน อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป.....	2-48
ตารางที่ 2-15 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่จังหวัดพระตะบอง เกาะกง กัมปงจาม กัมปอต และ กันดาล.....	2-52
ตารางที่ 2-16 ความสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกัมพูชา.....	2-55
ตารางที่ 2-17 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา.....	2-59
ตารางที่ 2-18 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา.....	2-62
ตารางที่ 2-19 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ส่งออกไปไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	2-64
ตารางที่ 2-20 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้าจากไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา	2-66

บทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชา

1.1. บทนำ

ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia) หรือประเทศกัมพูชา ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) เป็นประเทศที่มีพื้นที่และมีขนาดประชากรอยู่ในระดับปานกลาง (เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน) โดยพื้นที่ทั้งหมดของประเทศรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 180,000 ตารางกิโลเมตร (คิดเป็นประมาณร้อยละ 34 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทย) และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 15.5 ล้านคน ส่วนขนาดเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชากัมพูชามีขนาดระบบเศรษฐกิจ หรือขนาด GDP ของประเทศเท่ากับ 16.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 (ในปีเดียวกัน ขนาด GDP ของประเทศไทยเท่ากับ 380.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ)

ในด้านประวัติศาสตร์ ประเทศกัมพูชามีประวัติศาสตร์ของประเทศที่ยาวนานย้อนกลับไปได้ตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยในอดีต อาณาจักรกัมพูชาซึ่งเป็นอาณาจักรโบราณในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง มีบทบาทและความสัมพันธ์กับอาณาจักรต่าง ๆ ในภูมิภาคค่อนข้างมาก และเสื่อมอำนาจลงหลังจากตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรอื่น รวมถึงตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสในช่วงยุคสมัยการล่าอาณานิคม จนกระทั่งได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส กัมพูชายังคงต้องเผชิญกับภัยสงครามจากประเทศเพื่อนบ้าน (เวียดนาม) และอิทธิพลคอมมิวนิสต์ที่แพร่ขยายเข้ามาในช่วงสงครามเย็นส่งผลให้ประเทศกลายเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมหลายสิบปี จนกระทั่งมาเริ่มปฏิรูปประเทศอีกครั้งสู่การเป็นประชาธิปไตยมาดังเช่นในปัจจุบัน ในด้านทรัพยากร ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์และเหมาะแก่การเพาะปลูก และประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งทอ เหมืองแร่ และพลังงาน ในด้านประชากร ประเทศกัมพูชามีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ 15.5 ล้านคน โดยผู้คนส่วนใหญ่เป็นชาวเขมรดั้งเดิม และมีชาวมอญ ชาวไทย ชาวเวียดนามเข้ามาอาศัยปะปนในประเทศ โดยหลังจากอิทธิพลคอมมิวนิสต์เขมรแดง ได้บรรเทาลง จำนวนผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมืองต่าง ๆ ของประเทศก็เติบโตสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในด้านเศรษฐกิจ เมื่อภาวะความสงบในประเทศกลับมาดังเดิม ได้ส่งผลทำให้เกิดการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมถึงการฟื้นฟูในระบบการศึกษา ระบบการแพทย์ และการจัดสร้างปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้เกิดการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโครงสร้างพื้นฐาน หรือระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ เนื่องจากประเทศกัมพูชายังอยู่ในลำดับขั้นของการ

พัฒนาในระบบดังกล่าว จึงทำให้ยังคงประสบปัญหาอยู่บ้าง อาทิ การขาดแคลน หรือการเข้าถึงของประชากร แต่รัฐบาลก็พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่อย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

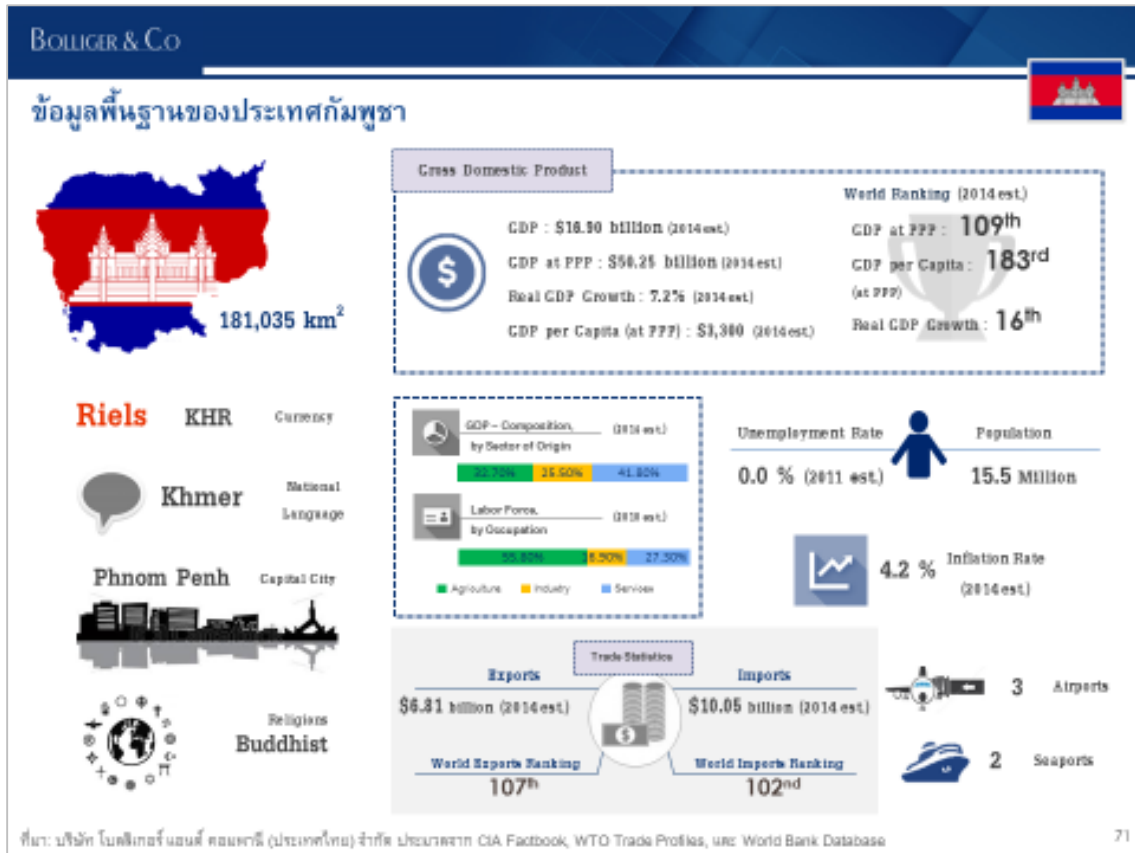
จากภาพที่ 1-1 ซึ่งแสดงข้อมูลพื้นฐานของประเทศกัมพูชา พบว่า ประเทศกัมพูชามีพื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร มีขนาด GDP ในปี พ.ศ. 2557 เท่ากับ 16.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่หากพิจารณาขนาด GDP at PPP จะพบว่ามีขนาดเท่ากับ 50.25 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งคิดเป็นอันดับที่ 109 ของโลก ในส่วนของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือ Real GDP Growth พบว่า ประเทศกัมพูชามีการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2557 เทียบกับปี พ.ศ. 2556 อยู่ที่ร้อยละ 7.2 ประชากรในประเทศมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวอยู่ที่ 1,100 เหรียญสหรัฐ (และมี GDP per capita at PPP เท่ากับ 3,300 เหรียญสหรัฐ) ตัวเลขขนาดเศรษฐกิจ หรือ GDP ของประเทศข้างต้น สามารถแบ่งออกเป็นสัดส่วนของภาคการเกษตรเท่ากับร้อยละ 32.2 ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 23.7 และภาคบริการเท่ากับร้อยละ 44.1 สำหรับตัวเลขอัตราเงินเฟ้อของประเทศอยู่ที่ร้อยละ 4.2 ตัวเลขอัตราการว่างงานอยู่ที่ราวร้อยละ 0.0 นอกจากนี้ ในด้านการค้าระหว่างประเทศ ประเทศกัมพูชามีการส่งออกและนำเข้าในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นมูลค่า 6.81 พันล้านเหรียญสหรัฐ และ 10.05 พันล้านเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ ส่งผลให้ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศผู้ส่งออกในอันดับที่ 107 ของโลก และเป็นประเทศผู้นำเข้าในอันดับที่ 102 ของโลก

ประเทศกัมพูชามีประชากรจำนวนทั้งสิ้นราว 15.5 ล้านคน ในขณะที่จำนวนแรงงานในระบบเศรษฐกิจมีจำนวนประมาณ 7.97 ล้านคน แบ่งออกเป็นแรงงานในภาคการเกษตรร้อยละ 55.8 ของแรงงานทั้งหมดในประเทศ ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 16.9 และภาคบริการ ร้อยละ 27.3 ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศพูดภาษาเขมร (Khmer) เป็นภาษาหลักและใช้ในการติดต่อทางราชการและทางธุรกิจ นอกจากนี้ ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาพุทธ

เมืองหลวงของประเทศกัมพูชา คือกรุงพนมเปญ (Phnom Penh) โดยมีสนามบินนานาชาติทั้งหมดในประเทศอยู่ 3 แห่ง และมีท่าเรือ 2 แห่ง

ภาพที่ 1-1 ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชา

1.2. ข้อมูลพื้นฐานของราชอาณาจักรกัมพูชา

1.2.1. รายละเอียดทางภูมิศาสตร์

1.2.1.1. ลักษณะภูมิศาสตร์

ประเทศกัมพูชาเป็นหนึ่งในประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนติดกับประเทศไทย สปป.ลาว และเวียดนาม โดยพรมแดนส่วนที่ติดกับไทยอยู่ทางทิศตะวันออกและทางทิศเหนือบางส่วนของประเทศ พรมแดนส่วนที่ติดกับสปป.ลาวอยู่ทางทิศเหนือของประเทศถัดจากชายแดนส่วนที่ติดกับไทย และพรมแดนส่วนที่ติดกับประเทศเวียดนามอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศทอดยาวจากเหนือฝั่งตะวันออกลงมายังทางใต้ฝั่งเดียวกัน ทั้งนี้ ความยาวในส่วนของพรมแดนกัมพูชา-ไทย ยาวประมาณ 817 กิโลเมตร ในส่วนพรมแดนกัมพูชา-สปป.ลาว ยาวประมาณ 541 กิโลเมตร และในส่วนของพรมแดนระหว่าง

กัมพูชา-เวียดนาม ยาวประมาณ 1,158 กิโลเมตร นอกจากนี้ ทางทิศใต้ของประเทศจะเป็นส่วนที่ประเทศกัมพูชาติดกับอ่าวไทย ซึ่งมีความยาวประมาณ 443 กิโลเมตร (ภาพที่ 1-2)

ประเทศกัมพูชามีพื้นที่ทั้งหมด 181,035 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็นพื้นดิน 176,515 ตารางกิโลเมตร และพื้นน้ำ 4,520 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นดินส่วนใหญ่ของประเทศมีลักษณะเป็นที่ราบและที่ราบลุ่มแม่น้ำ ยกเว้นทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และบางส่วนของทิศตะวันออกที่เป็นที่ราบสูงและหุบเขา

ในส่วนของที่ราบ และที่ราบลุ่มแม่น้ำของประเทศกัมพูชา พื้นที่ดังกล่าวถูกแม่น้ำโขง (Mekong River) ตัดขวางออกเป็นสองส่วน โดยแม่น้ำโขงซึ่งไหลจากทางตอนใต้ของสปป.ลาว ผ่านเข้ามาทางจังหวัดสตริงเตรง ลงมารวมกับแม่น้ำซึ่งไหลจากตอนกลางของประเทศไทยก่อนจะไหลออกไปยังประเทศเวียดนาม

ภาพที่ 1-2 แผนที่ประเทศกัมพูชา

ที่มา : Nations Online (<http://www.nationsonline.org>)

1.2.1.2. ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของประเทศกัมพูชาเกือบทั้งประเทศมีลักษณะร้อนชื้น โดยฝนจะตกมากทางตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ชายฝั่ง และค่อยๆ ตกน้อยลงเมื่อเข้ามาทางตอนในของประเทศ โดยภาพรวม ประเทศกัมพูชาจึงมีสภาพอากาศแบบ 2 ฤดู คือฤดูฝน/มรสุม (เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงราวต้นเดือนตุลาคม) และฤดูร้อน (เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงราวปลายเดือนเมษายน)

สำหรับอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศกัมพูชานั้น เฉลี่ยอยู่ที่ 24-30 องศาเซลเซียส หากแต่อุณหภูมิอาจสูงกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงฤดูร้อน และช่วงฤดูฝนในช่วงก่อนฝนตก ซึ่งอากาศจะไม่ค่อยถ่ายเทและอบอ้าว

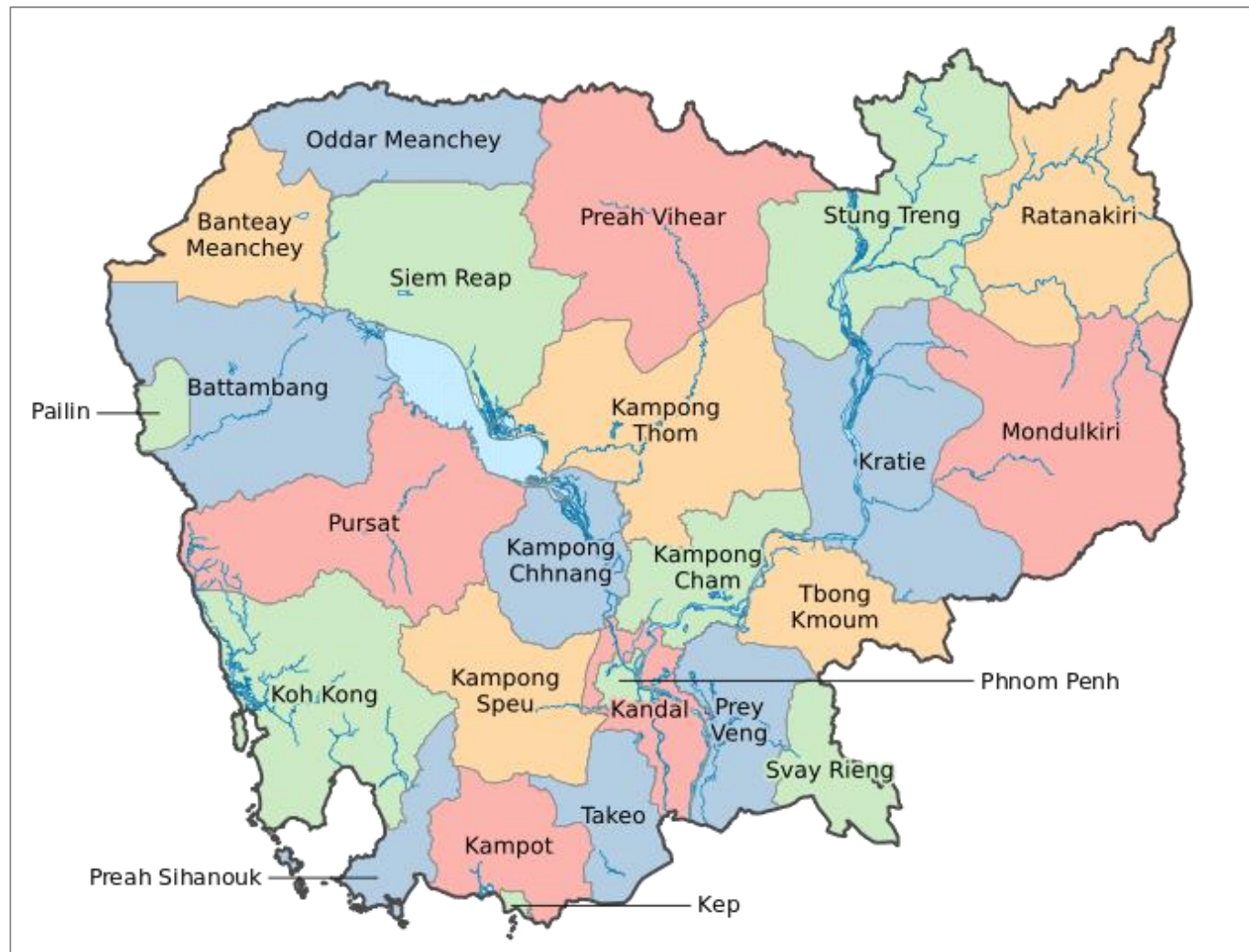
1.2.1.3. เขตการปกครอง และเมืองสำคัญ

➤ เขตการปกครอง

ประเทศกัมพูชาแบ่งเขตปกครองออกเป็น 25 เขต โดยประกอบด้วยเขตราชธานี (เมืองหลวง) 1 เขต และเขตปกครองต่างๆ 24 จังหวัด โดยเมืองหลวงของประเทศ คือ กรุงพนมเปญ และมีเมืองที่สำคัญๆ ของประเทศ ได้แก่ เมืองสีหนุวิลล์ เมืองพระตะบอง และเมืองเสียมเรียบ (ภาพที่ 1-3)

ภาพที่ 1-3 แผนที่ประเทศกัมพูชา แบ่งตามเขตปกครอง

ที่มา : Nations Online (<http://www.nationsonline.org>)

➤ เมืองสำคัญ

กรุงพนมเปญ

กรุงพนมเปญ (Phnom Penh) เป็นเมืองหลวงและเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของกัมพูชา ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศก่อนไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีขนาดพื้นที่ราว 678 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1.5 ล้านคน (คิดเป็นประมาณร้อยละ 9.5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ)

ทั้งนี้ กรุงพนมเปญ เป็นศูนย์กลางทางด้านการปกครองและเศรษฐกิจของประเทศ โดยในด้านหนึ่ง สถานที่ราชการต่างๆ ในประเทศถูกจัดตั้งรวมกันในกรุงพนมเปญ ส่งผลให้การติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ในกัมพูชาสามารถทำได้โดยง่าย เพราะอยู่ในเมืองเดียวกัน ส่วนในอีกด้านหนึ่ง ก็เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะกับอุตสาหกรรมการผลิต และธุรกิจภาคบริการ อาทิ การท่องเที่ยว การค้า และการเงินและการธนาคาร

นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น กรุงพนมเปญยังเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และสถานศึกษาหลักของประเทศตั้งอยู่ในกรุงพนมเปญ ได้แก่ ราชวิทยาลัยพนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศกัมพูชา หรือสถาบันศาสนิกชน (Buddhist Institute) และด้านการคมนาคมขนส่งสินค้า โดยมีสนามบินนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ (สนามบินนานาชาติพนมเปญ (Phnom Penh International Airport)) ตั้งอยู่ในเมืองแห่งนี้

เมืองสีหนุวิลล์

เมืองสีหนุวิลล์ (Sihanoukville) ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศกัมพูชา เมืองดังกล่าวเป็นเมืองหลวงของจังหวัดสีหนุวิลล์และมีความสำคัญในฐานะเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยมีขนาดพื้นที่เท่ากับ 80 ตารางกิโลเมตร และจำนวนประชากรอาศัยอยู่ราว 9 หมื่นคน

เมืองสีหนุวิลล์ถือเป็นเมืองที่เพิ่งเกิดใหม่ และไม่ได้มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานเหมือนกับหลายเมืองในประเทศกัมพูชา (เช่น กรุงพนมเปญ เมืองเสียมเรียบ) โดยเมืองสีหนุวิลล์ถูกจัดสร้างขึ้นพร้อมกับการจัดสร้างท่าเรือน้ำลึกสีหนุวิลล์ (Sihanoukville Autonomous Port) ในช่วงปี พ.ศ. 2498 เพื่อใช้เป็นท่าเรือหลักในการส่งออกทางทะเลของประเทศ หลังจากการก่อสร้าง

ท่าเรือแล้วเสร็จ ท่าเรือดังกล่าวได้ถูกใช้ในการขนส่งสินค้าต่างๆ รวมถึงน้ำมันเพื่อส่งออกทางทะเลไปยังประเทศต่างๆ ส่งผลทำให้เมืองสีหนุวิลล์เริ่มขยายตัวตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ และในปัจจุบัน เมืองดังกล่าวกลายเป็นแหล่งการค้า การคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ รวมถึงการผลิตสินค้าเอง

นอกจากนี้ เมืองสีหนุวิลล์ยังเป็นเมืองท่องเที่ยวเมืองหนึ่งของประเทศกัมพูชา เนื่องด้วยชายหาดของเมืองที่สวยงาม เช่นเดียวกับการที่มีธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ส่งผลทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวกัมพูชาเอง เดินทางมาท่องเที่ยวที่เมืองแห่งนี้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี

เมืองพระตะบอง

เมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดอันดับที่ 2 รองจากกรุงพนมเปญ ได้แก่ เมืองพระตะบอง (Battambang) ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ

เมืองดังกล่าว มีขนาดพื้นที่เท่ากับ 293 ตารางกิโลเมตร มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1.8 แสนคน และได้ชื่อว่าเป็นแหล่งเพาะปลูกและผลิตข้าวสำคัญของประเทศกัมพูชา ด้วยความที่ตั้งอยู่ใกล้กับโตนเลสาบ ส่งผลทำให้ดินและพื้นที่ทำการเกษตรของเมืองมีความอุดมสมบูรณ์ และสามารถเพาะปลูกข้าว รวมถึงพืชผักชนิดต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

เมืองเสียมเรียบ

เมืองเสียมเรียบ (Siem Reap) หรือเมืองเสียมราฐ เป็นเมืองหลวงของจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตอนกลางของประเทศ เมืองดังกล่าวมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1.7-1.8 แสนคน และมีภาคการท่องเที่ยวเป็นภาคอุตสาหกรรมหลักของเมือง ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในและรอบบริเวณเมืองเสียมเรียบนี้ ได้แก่ นครวัด-นครธม (Angkor Wat – Angkor Thom) ซึ่งเป็นศาสนาสถานเก่าแก่ ซึ่งถูกปลูกสร้างมาตั้งแต่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 12 อันเป็นศาสนาสถานในศาสนาฮินดู-พุทธที่ใหญ่ที่สุดของโลก และโตนเลสาบ (Tonle Sap) ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในกัมพูชา และใหญ่ที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

1.2.2. สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา

1.2.2.1. สภาพทางเศรษฐกิจ

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ภาพรวมของเศรษฐกิจกัมพูชามีทิศทางการเติบโตที่รวดเร็วและเปิดรับการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศที่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในสภาพเศรษฐกิจของกัมพูชาในอดีต จะพบว่า รัฐบาลกัมพูชาได้มีการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ซึ่งพยายามควบคุมรวมอำนาจการบริหารจัดการทุกอย่างไว้กับรัฐบาล ส่งผลทำให้ภาคเศรษฐกิจมีการเติบโตที่ไม่สูงนัก รวมถึงการค้า หรือการลงทุนระหว่างประเทศก็เติบโตได้ไม่มากนัก

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาเริ่มเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2532 โดยรัฐบาลกัมพูชาได้ทำการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศครั้งใหญ่ โดยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากแบบวางแผน (Planned Economy) มาสู่เศรษฐกิจแบบเปิด (Opened Economy) ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจมากยิ่งขึ้น และให้บทบาทการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแก่ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจหลายแห่งถูกปรับโครงสร้าง เช่นเดียวกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจซึ่งเปลี่ยนทิศทางไปสู่การบูรณาการให้เข้ากับเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือกลุ่มประเทศอาเซียนมากขึ้น

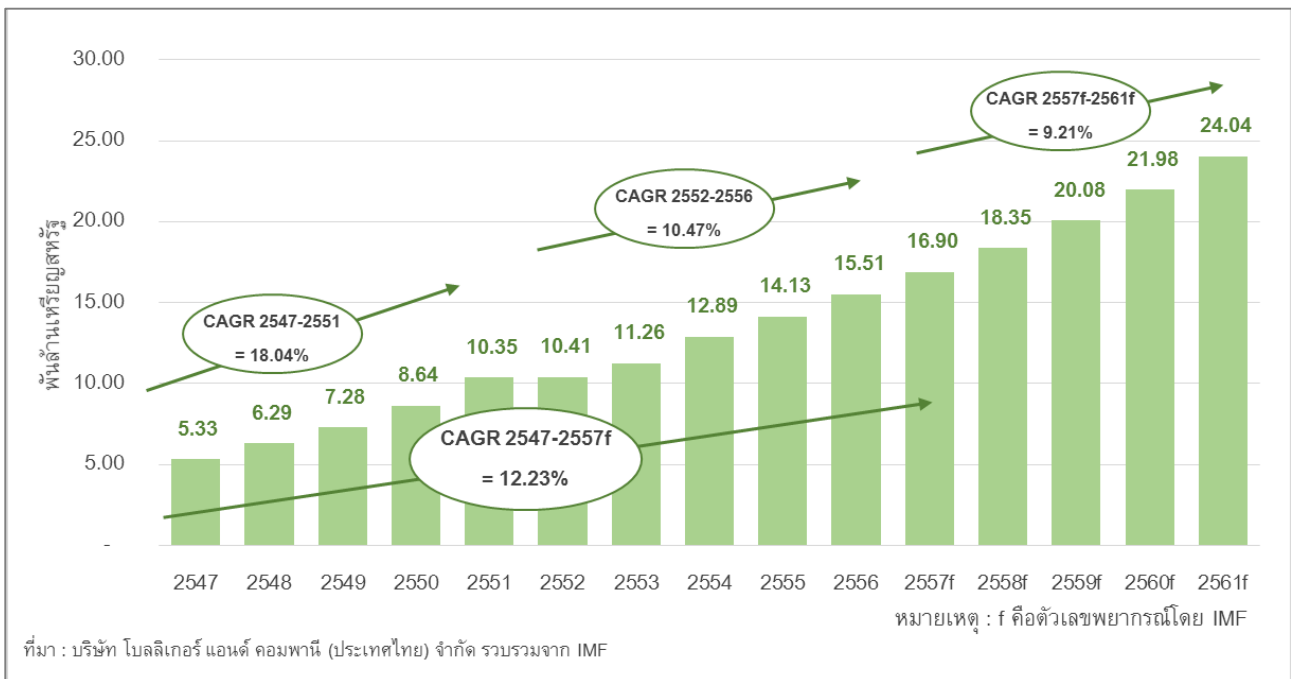
ทั้งนี้ เศรษฐกิจของประเทศกัมพูชามีภาคการเกษตร ภาคการท่องเที่ยว และภาคอุตสาหกรรมเบา (อาทิ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม) เป็นภาคส่วนหลักที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศ โดยอุตสาหกรรมหลักในประเทศกัมพูชา ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นภาคการส่งออกสำคัญของประเทศ (มูลค่าการส่งออกในอุตสาหกรรมดังกล่าวคิดเป็นประมาณร้อยละ 55 ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศ) อุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมไม้ กระดาษ และผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมก่อสร้าง

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศกัมพูชา ได้แก่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ทองแดง สินแร่ และผลิตภัณฑ์กระดาษและไม้แปรรูป โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย จีน เวียดนาม ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร ส่วนสินค้านำเข้าหลักของประเทศ ได้แก่ น้ำมัน รถยนต์ ยานพาหนะต่างๆ และชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องจักร และเครื่องจักรในภาคการก่อสร้าง โดยมีแหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย จีน เวียดนาม สาธารณรัฐเกาหลี และญี่ปุ่น

จากข้อมูลของ International Monetary Fund หรือ IMF เห็นได้ชัดว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา ถือว่ามีอัตราการเติบโตที่ค่อนข้างสูง โดยมูลค่า GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นจาก 5.33 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2547 เป็น 16.90 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR¹ เท่ากับร้อยละ 12.23 (ภาพที่ 1-4)

ภาพที่ 1-4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2547-2561f

¹ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เป็นอัตราการเติบโตที่เสมือนว่าการเติบโตเกิดขึ้นเท่าๆ กันทุกปี โดยวัดจากมูลค่าในปีแรกและปีสุดท้าย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$CAGR(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)} \right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$$

โดย $V(t_0)$ คือ มูลค่าของปีที่เริ่มคำนวณ
 $V(t_n)$ คือ มูลค่าของปีที่สิ้นสุดการคำนวณ
 $(t_n - t_0)$ คือ ปีที่สิ้นสุดคำนวณลบด้วยปีที่เริ่มคำนวณ

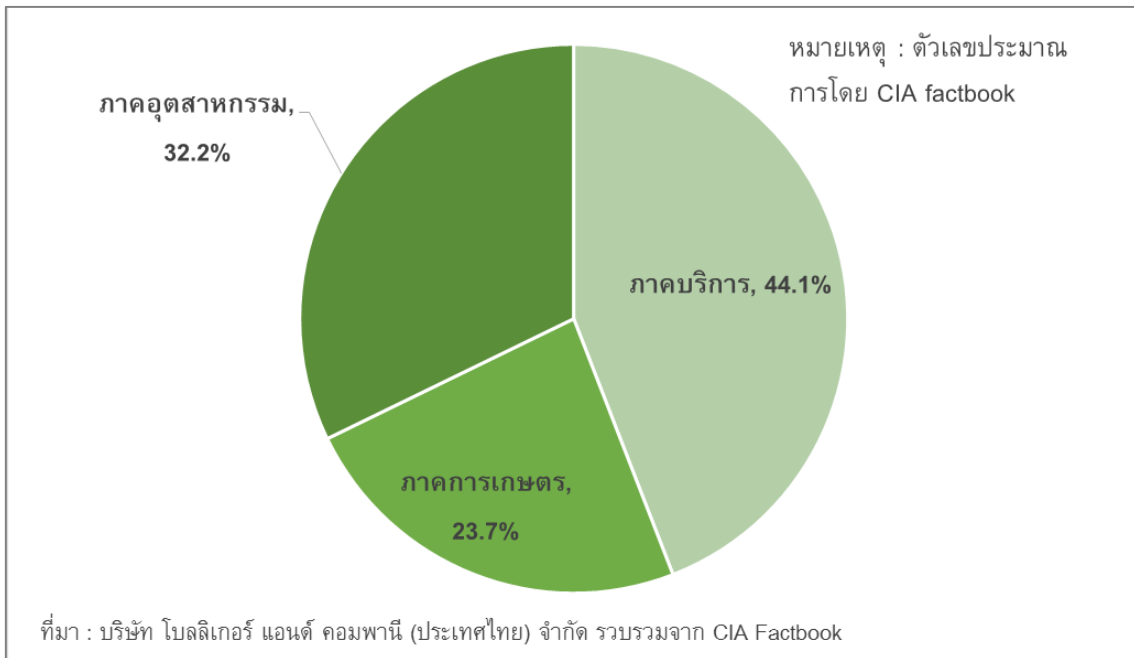
ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่ามูลค่าส่งออกในปี 2544 = 11,217.97 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกในปี 2554 = 35,735.77 ล้านบาท ดังนั้น อัตราการเติบโตเฉลี่ยที่จะทำให้มูลค่าการส่งออกในปี 2544 โตจนถึงมูลค่าการส่งออกในปี 2554 คือร้อยละ 12.28 เป็นต้น

สัดส่วนมูลค่า GDP ของประเทศกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่าอยู่ในภาคบริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.1 ของมูลค่า GDP ทั้งหมดของประเทศ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร มีสัดส่วนต่อมูลค่า GDP ของประเทศคิดเป็นร้อยละ 32.2 และ 23.7 ตามลำดับ (ภาพที่ 1-5)

สำหรับตัวเลขดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ แสดงในตารางที่ 1-1

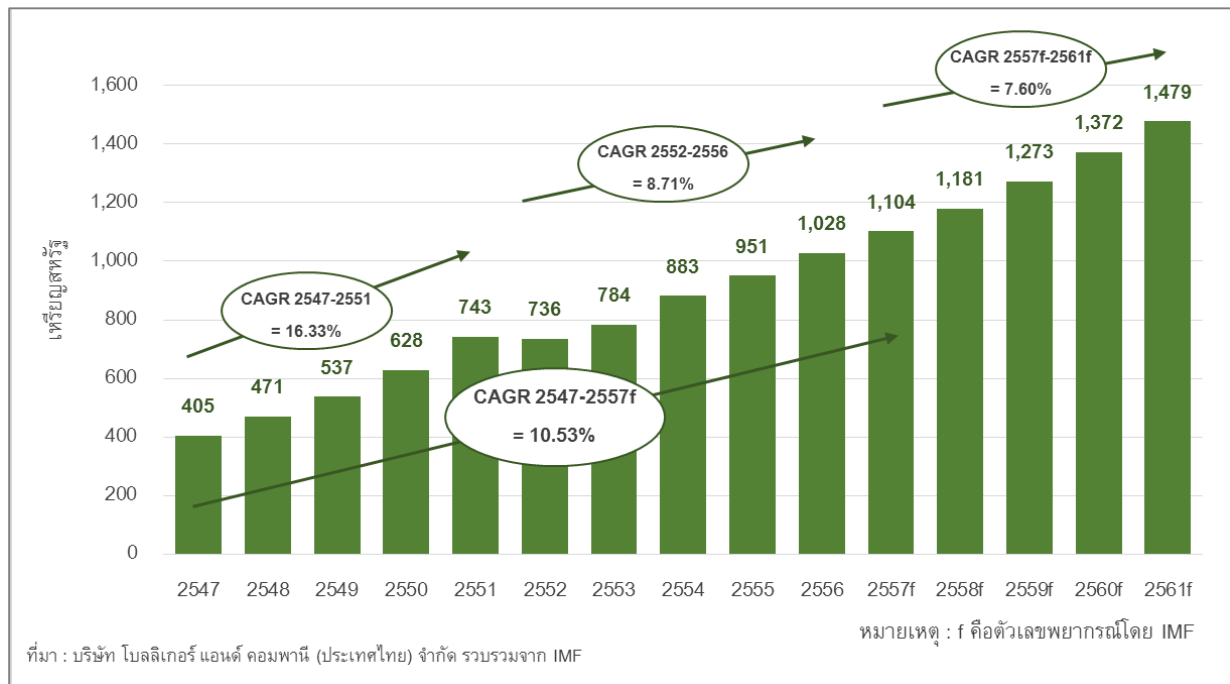
ภาพที่ 1-5 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ (GDP) ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2557

ทั้งนี้ สำหรับระดับรายได้ต่อหัวของประชากรในประเทศกัมพูชา พบว่าระดับรายได้ดังกล่าวมีอัตราการเติบโตใกล้เคียงกับการเติบโตของเศรษฐกิจ โดยระหว่างปี พ.ศ. 2547-2557 มีการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่เท่ากับร้อยละ 10.53 โดยเพิ่มขึ้นจาก 405 เหรียญสหรัฐ เป็น 1,104 เหรียญสหรัฐ ดังแสดงในภาพที่ 1-6

ภาพที่ 1-6 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2547-2561f

ตารางที่ 1-1 ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศกัมพูชา

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ค่าดัชนี	หมายเหตุ
ดัชนีเศรษฐกิจ			
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP growth)	ร้อยละ (%)	7.2	ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2557
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ (%)	4.2	ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2557
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ (%)	0.0	ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2557
หนี้ภาครัฐ (Government Debt)	ร้อยละ (%) ของ GDP	33.9	ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2557
ดัชนีตัวชี้วัดอื่น ๆ			
Global Competitiveness Index (GCI)	อันดับ	95	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2558 จาก 144 ประเทศทั่วโลก
Network Readiness Index (NRI)	อันดับ	110	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2558 จาก 143 ประเทศทั่วโลก
Doing Business Index	อันดับ	135	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2558 จาก 189 ประเทศทั่วโลก
Economic Freedom Index	อันดับ	110	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2558 จาก 178 ประเทศทั่วโลก
Human Development Index (HDI)	อันดับ	136	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2557 จาก 187 ประเทศทั่วโลก
Human Capital Index	อันดับ	97	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2558 จาก 124 ประเทศทั่วโลก
Corruption Perceptions Index	อันดับ	156	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2557 จาก 175 ประเทศทั่วโลก
Travel and Tourism Competitiveness Index	อันดับ	105	อันดับ ณ ปี พ.ศ. 2558 จาก 141 ประเทศทั่วโลก

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล ได้แก่ World Bank, Asian Development Bank (ADB), World Economic Forum (WEF), International Monetary Fund (IMF), Transparency International, The Heritage Foundation และอื่นๆ

1.2.2.2. สภาพสังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา

➤ สภาพทางสังคม

ประชากร

ประเทศกัมพูชามีประชากรอาศัยอยู่ในประเทศรวมกันทั้งสิ้น 15,458,332 คน² ประกอบด้วยชาวเขมร (Khmer) ร้อยละ 90 ชาวเวียดนาม (Vietnamese) ร้อยละ 5 ชาวจีน (Chinese) ร้อยละ 1 และชนชาติอื่นอีกร้อยละ 4

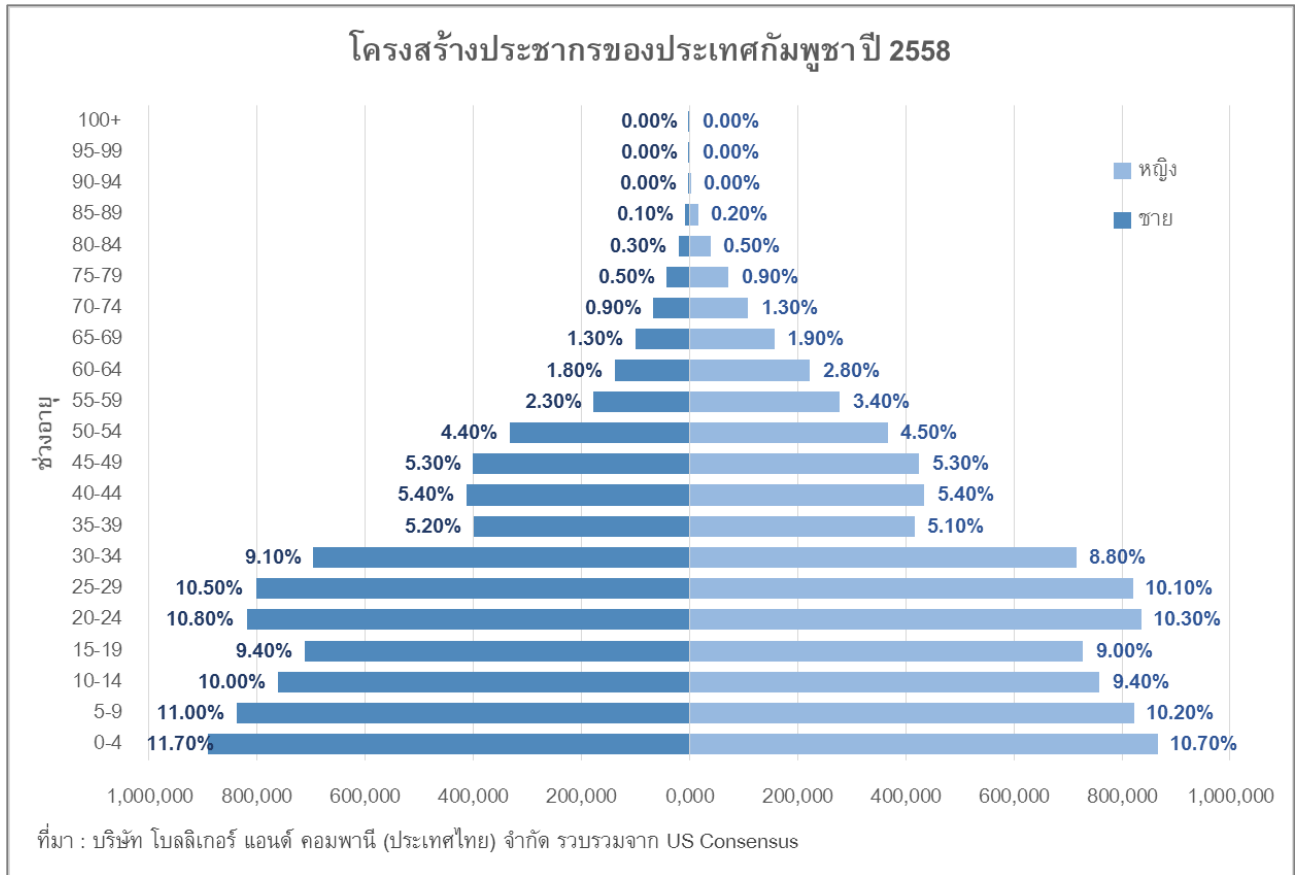
สำหรับโครงสร้างประชากรของประเทศกัมพูชาในปี พ.ศ. 2558 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศจะอายุไม่เกิน 39 ปี โดยคิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 75.7 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ส่วนกลุ่มประชากรในกลุ่มอื่นๆ พบว่า กลุ่มประชากรที่มีอายุในช่วงตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป จนถึงวัย 59 ปี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 18.1 และประชากรในสัดส่วนที่เหลือ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นราวร้อยละ 6.2 เท่านั้น (ภาพที่ 1-7)

ทั้งนี้ อัตราการเติบโตของประชากรชาวกัมพูชาในปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ร้อยละ 1.6 โดยมีการคาดการณ์ว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2568) ประเทศกัมพูชาจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 18.04 ล้านคน โดยการเพิ่มขึ้นของประชากรในอนาคตดังกล่าว คาดหมายว่าเป็นผลมาจากอัตราการเสียชีวิตของเด็กทารกที่ลดลงอย่างมากจาก 50 คนต่อประชากรพันคน ในปี พ.ศ. 2558 เป็น 38 คนต่อประชากรพันคน ในปี พ.ศ. 2568 นอกจากนี้ ยังเนื่องจากอายุขัยเฉลี่ยของประชากรที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 1-2)

² ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 โดย US Consensus พยากรณ์ว่า ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 ประชากรของประเทศกัมพูชาจะเพิ่มขึ้นเป็น 15,708,756 ล้านคน

ภาพที่ 1-7 โครงสร้างประชากรของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2558

ตารางที่ 1-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของประเทศกัมพูชา

ตัวเลขดัชนีที่สำคัญ	2538	2548	2558	2568
จำนวนประชากร (ล้านคน)	11.234	13.297	15.709	18.038
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	2.3	1.4	1.6	1.2
อัตราการเกิดใหม่ (ต่อผู้หญิง 1 คน)	4.6	3.3	2.6	2.3
จำนวนเด็กเกิดใหม่ (ต่อประชากร 1,000 คน)	34	27	24	19
อัตราการเสียชีวิตของเด็กแรกเกิด (ต่อประชากร 1,000 คน)	119	65	50	38
อัตราการตาย (ต่อประชากร 1,000 คน)	11	9	8	7
อายุขัย (ปี)	56	60	64	68

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก US Consensus

การศึกษา

ระบบการศึกษาในประเทศกัมพูชานั้นถือว่ามีพัฒนาที่ช้ากว่าประเทศหลายประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการรุกรานของกลุ่มเขมรแดง ทำให้เกิดการล้มล้างระบอบการปกครองเดิม และเปลี่ยนไปสู่ระบอบการปกครองใหม่ ทั้งนี้ ในอดีต การศึกษาของชาวกัมพูชาเป็นการร่ำเรียนหนังสือและหลักพระธรรมจากวัด โดยมีพระภิกษุที่เป็น พระครูเป็นผู้สอน หลังจากที่ยุคฝรั่งเศสได้เข้ามาปกครองประเทศกัมพูชาในฐานะอาณานิคม ได้นำเอาหลักสูตรระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่เข้ามา โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นระดับประถม มัธยม และระดับอุดมศึกษา

ในช่วงการครอบงำและปกครองประเทศโดยเขมรแดง มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยหลาย แห่งถูกปิด และตามมาด้วยโรงเรียนในระดับชั้นประถมและมัธยม ครูและอาจารย์ประจำโรงเรียน และมหาวิทยาลัยจำนวนมากถูกจองจำหรือประหารชีวิต

หลังจากเหตุการณ์ทางการเมืองจบลง รัฐบาลกัมพูชามีความพยายามอย่างมากที่จะฟื้นฟูและปรับปรุงระบบการศึกษาในประเทศใหม่ มีการจัดสรรงบประมาณจัดจ้างบุคลากร และ จัดซื้ออุปกรณ์ทางการเรียนการสอนแก่โรงเรียนทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดแคลน บุคลากร อุปกรณ์ และสถานศึกษา (ห้องเรียน) เกิดขึ้นในช่วงแรกๆ ของการฟื้นฟู ในปัจจุบัน บริเวณพื้นที่ห่างไกลและชนบทยังคงประสบปัญหาดังกล่าวอยู่

หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลระบบการศึกษาในประเทศกัมพูชา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) ซึ่งดูแลในระดับนโยบายและการบริหารจัดการใน ระดับประเทศ และมีหน่วยงานท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด คอยกำกับดูแลในพื้นที่ที่ดูแล โดยระบบ การศึกษาในกัมพูชา ประกอบด้วยระดับชั้นอนุบาล/ปฐมวัย (1-3) ประถมศึกษา (1-6) ระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (1-3) และตอนปลาย (4-6) และระดับชั้นอุดมศึกษา โดยการศึกษาภาคบังคับ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การแพทย์และสาธารณสุข

ระบบการแพทย์และสาธารณสุขในประเทศกัมพูชา เริ่มถูกพัฒนาขึ้นในช่วงที่ฝรั่งเศสเข้า มาปกครองกัมพูชา และเช่นเดียวกับระบบการศึกษา ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์เขมรแดง ส่งผลให้ ระบบการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไม่ได้รับการพัฒนาและถูกทำลายไปอย่างมาก

โดยหลังจากเหตุการณ์ต่างๆ สงบลง ประเทศกัมพูชาต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายในการฟื้นฟูระบบการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศอย่างมาก ด้านหนึ่งเป็นผลจากสถานพยาบาล/โรงพยาบาลหลายแห่ง และเครื่องมือแพทย์ต่างๆ เป็นจำนวนมาก ถูกทำลายจากสงครามที่ยืดเยื้อ ในขณะเดียวกัน บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขก็ประสบปัญหาขาดแคลน นอกจากนี้ อีกด้านหนึ่ง ก็เป็นผลจากการขาดแคลนแผนการรองรับและวางแผนจำนวนประชากรในประเทศของรัฐบาล

หลังจากสงครามและปัญหาในประเทศจบลง ทำให้อัตราการเติบโตของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาโรคระบาดในหลายพื้นที่ของประเทศและปัญหาการเข้าถึงในระบบการแพทย์และสาธารณสุขต่างๆ ของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในชนบทและพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขบุคคล และระบบสาธารณสุขของประเทศ รวมไปถึงบุคลากรด้านต่างๆ ขาดแคลนและไม่พอเพียงต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น

รัฐบาลกัมพูชาได้มีการจัดสรรงบประมาณเป็นปริมาณมากในแต่ละปีเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างและระบบการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ความพยายามดังกล่าวยังคงไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวให้หมดไป

ปัจจุบัน ประเทศกัมพูชามีโรงพยาบาลประจำจังหวัดอยู่ 29 โรงพยาบาล และมีโรงพยาบาลประจำเขตอีกราว 157 โรงพยาบาล ซึ่งยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในประเทศ ประกอบกับปัญหาขาดแคลนบุคลากรและเครื่องมือ รวมไปถึงปัญหาไฟดับที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในประเทศ แม้แต่ในเมืองใหญ่ๆ (ยกเว้นในกรุงพนมเปญที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก) ส่งผลกระทบต่อการให้บริการและการรักษาประชาชนในประเทศ

➤ สภาพทางการเมือง

ปัจจุบัน ประเทศกัมพูชามีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลสูงสุดคือ จอมพล สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโช ฮุน เซน และมีวาระในตำแหน่งคราวละ 5 ปี

ภาพที่ 1-8 นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศกัมพูชา

➤ วัฒนธรรมและศาสนา

วัฒนธรรม

วัฒนธรรมของประเทศกัมพูชาเป็นผลจากการผสมผสานในหลายปัจจัยเข้าด้วยกัน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากศาสนาพุทธ (นิกายเถรวาท) ซึ่งเป็นศาสนาหลักของประเทศ และศาสนาฮินดู ซึ่งเคยเป็นศาสนาที่รุ่งเรืองในอดีตประวัติศาสตร์ของประเทศ ในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมของชาติฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาปกครองกัมพูชาเป็นอาณานิคม ได้สั่งสมอยู่ในวัฒนธรรมของประเทศกัมพูชาอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้ วิถีชีวิตของชาวกัมพูชาผูกพันกับศาสนาพุทธ ความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ก็เช่นกัน ในขณะที่ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ หรือสถาปัตยกรรมต่างๆ มักจะได้รับอิทธิพลจากศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ ในส่วนของวรรณกรรมของประเทศ มักได้รับอิทธิพลจากทั้งสองศาสนา รวมถึงได้รับอิทธิพลจากฝรั่งเศส

ภาษา

ในประเทศกัมพูชา ภาษาเขมร (Khmer) เป็นภาษาประจำชาติและเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อราชการและการติดต่อทางธุรกิจ ในขณะที่ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ จะเป็นภาษารองซึ่งในบางสถานศึกษา จะมีการสอนภาษาทั้งสอง จึงทำให้ประชากรบางส่วนเท่านั้นที่จะสามารถพูดภาษาฝรั่งเศส และ/หรือ ภาษาอังกฤษ ได้ โดยในปัจจุบัน ภาษาอังกฤษได้รับความนิยมมากขึ้นเนื่องจากถูกใช้ในการติดต่อทางธุรกิจ ในขณะที่ภาษาฝรั่งเศสยังมีการใช้อยู่บ้าง โดยมีการประมาณการว่าจำนวนผู้ที่สามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสในกัมพูชามีอยู่ราว 4 แสนคน หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 3 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศกัมพูชา

ศาสนา

ประชากรเกือบทั้งหมดของประเทศกัมพูชานับถือศาสนาพุทธ (คิดเป็นราวร้อยละ 96.9 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศ) ส่วนผู้นับถือศาสนาอื่นที่มีสัดส่วนรองลงมา ได้แก่ อิสลาม (ร้อยละ 1.9) ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.4) และศาสนาอื่น (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

1.2.3. โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

1.2.3.1. โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม

➤ การคมนาคมทางถนน

ในประเทศกัมพูชา การคมนาคมขนส่ง และสัญจรที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ การคมนาคมบนเส้นทางถนน โดยปัจจุบัน ประเทศกัมพูชามีเส้นทางถนนยาวรวมกันทั้งสิ้น 39,618 กิโลเมตร และมีเส้นทางสายหลัก ได้แก่

- เส้นทางหมายเลข 1 (NH1) – เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ ผ่านจังหวัดสวายเรียง ไปสุดที่ด่านบาเวท (Bavet) ในจังหวัดสวายเรียง ที่ติดชายแดนเวียดนาม รวมระยะทาง 167 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 2 (NH2) – เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ ผ่านเมืองตาคะเมา (Takahmau) ในจังหวัดกันดาล และผ่านจังหวัดตาแก้ว ก่อนไปสิ้นสุดที่ด่านพนมดิน (Phnum Den) ในจังหวัดตาแก้ว ที่ติดชายแดนเวียดนาม รวมระยะทาง 121 กิโลเมตร

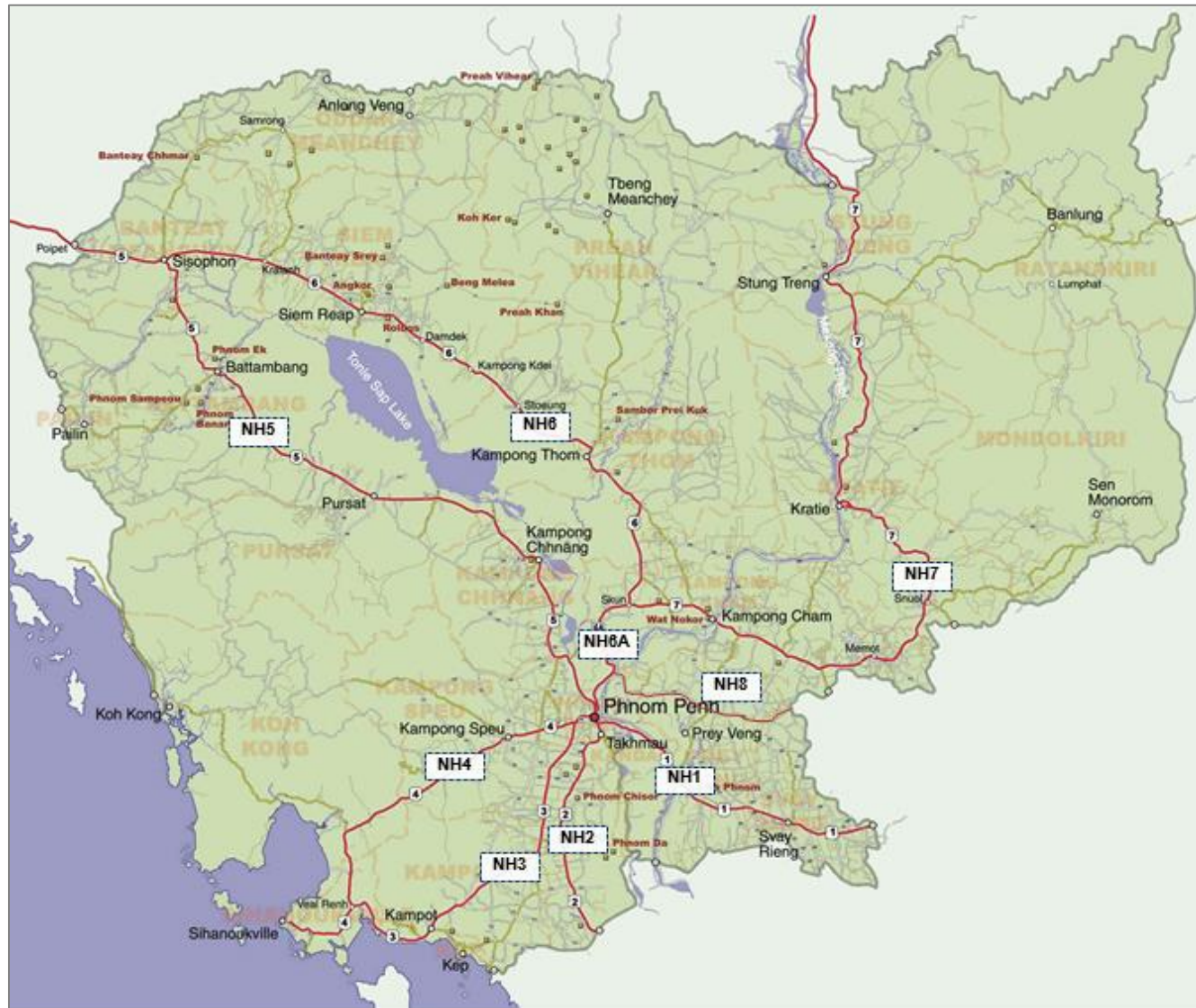

- เส้นทางหมายเลข 3 (NH3) – เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดกัมปอต ไปสิ้นสุดที่อำเภอเวียลรินห์ (Veal Rinh) จังหวัดกัมปอต รวมระยะทาง 202 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 4 (NH4) – เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดกัมบงสะบือ ไปสิ้นสุดที่เมืองสีหนุวิลล์ จังหวัดสีหนุวิลล์ รวมระยะทาง 214 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 5 (NH5) – เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดโพธิสัตว์ จังหวัดพระตะบอง และจังหวัดศรีโสภณ ไปสิ้นสุดที่ด่านปอยเปต (Poipet) ที่ติดชายแดนไทย รวมระยะทาง 407 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 6 (NH6) – เริ่มต้นจากเขตสกุน (Skun) ในจังหวัดกัมปงจาม ผ่านจังหวัดกัมปงทม จังหวัดเสียมเรียบ และมาสิ้นสุดที่จังหวัดศรีโสภณ ก่อนจะวิ่งเข้าไปร่วมกับเส้นทางหมายเลข 5 รวมระยะทาง 416 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 6 เอ (NH6A) – เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร มาสุดที่เขตสกุน (Skun) ในจังหวัดกัมปงจาม เพื่อเชื่อมไปยังเส้นทางหมายเลข 6 ระยะทางประมาณ 76 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 7 (NH7) – เริ่มต้นจากเขตสกุน (Skun) ในจังหวัดกัมปงจาม ผ่านจังหวัดสตริงตรง ไปสิ้นสุดที่ชายแดนสปป.ลาว รวมระยะทาง 461 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 8 (NH8) – เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร มาตามเส้นทางหมายเลข 6 และ 6 เอ ก่อนตัดออกโดยข้ามสะพานเปรค ตา เมียก (Prek Ta Meak Bridge) และวิ่งต่อมาจนถึงพรมแดนเวียดนาม ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดไพรเวง รวมระยะทางประมาณ 105 กิโลเมตร

อย่างไรก็ตาม ในอดีตเส้นทางถนนของประเทศกัมพูชาถือว่ามีการพัฒนาน้อยมาก ซึ่งเป็นผลจากการตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศต่างๆ หลายร้อยปี นอกจากนี้เส้นทางถนนหลายสายของประเทศยังชำรุดทรุดโทรม อันเป็นผลจากผลกระทบของสงครามในภูมิภาคและการขาดความต่อเนื่องในการบริหารของรัฐบาล แต่ในปัจจุบันรัฐบาลกัมพูชาได้มีความพยายามอย่างมากที่จะพัฒนาในระบบโครงสร้างดังกล่าว โดยได้รับเงินช่วยเหลือจากหลายประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น รวมถึงเงินกู้จากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ ADB ส่งผลให้มีการพัฒนาด้านการก่อสร้างและซ่อมบำรุงเส้นทางต่างๆ หลายสายในประเทศกัมพูชา

ภาพที่ 1-9 เส้นทางถนนในประเทศกัมพูชา

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ปรับปรุงจาก Cambodia Map (www.mappery.com/map-of/Cambodia-Map-2)

➤ การคมนาคมทางรถไฟ

เช่นเดียวกับเส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนน เส้นทางคมนาคมขนส่งทางรางของประเทศกัมพูชานั้นได้รับผลกระทบจากสงครามที่เกิดขึ้นในภูมิภาค และส่งผลทำให้ไม่สามารถเปิดใช้งานได้เป็นระยะเวลาหนึ่ง

ทั้งนี้ ในอดีต ฝรั่งเศสได้เข้ามาจัดสร้างเส้นทางรถไฟสายพนมเปญ-ปอยเปต ขึ้น โดยเชื่อมต่อกับระบบรางของประเทศไทย เพื่อใช้สำหรับการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา รวมถึงการขนส่งต่อไปยังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค

ผลจากสงครามทำให้เส้นทางรถไฟดังกล่าวซึ่งเป็นเส้นทางเดียวต้องหยุดให้บริการจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2538 ด้วยความช่วยเหลือจากนานาประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส จีน และเยอรมนี เส้นทางสายดังกล่าวได้รับการซ่อมแซมเพื่อเปิดให้บริการอีกครั้ง รวมไปถึงได้มีการจัดสร้างเส้นทางเส้นที่สอง คือ เส้นทางสายพนมเปญ-สีหนุวิลล์ ขึ้น เพื่อการขนส่งสินค้าจากไทยมายังท่าเรือสีหนุวิลล์

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2552 การรถไฟของกัมพูชาได้ทำการหยุดให้บริการเส้นทางการเดินทางรถไฟอีกครั้ง โดยสาเหตุหนึ่งเป็นผลจากรางรถไฟซึ่งถูกสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยฝรั่งเศส เก่าและทรุดโทรมมากจนไม่สามารถวิ่งต่อไปได้ ส่งผลให้ปัจจุบัน ระบบรางรถไฟในประเทศกัมพูชาถูกยกเลิกไป

ภาพที่ 1-10 เส้นทางรางรถไฟในประเทศกัมพูชา

ที่มา: Nations Online (www.nationsonline.org)

➤ การคมนาคมทางอากาศ

ประเทศกัมพูชามีสนามบินนานาชาติในประเทศทั้งหมด 3 สนามบิน³ โดยสนามบินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ คือ สนามบินนานาชาติกรุงพนมเปญ (Phnom Penh International Airport) รองลงมาคือ สนามบินนานาชาติอังกอร์ (Angkor International Airport) อยู่ในจังหวัดเสียมเรียบ และสนามบินนานาชาติสีหนุวิลล์ (Sihanoukville International Airport) อยู่ในจังหวัดสีหนุวิลล์

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลกัมพูชาได้มีแผนที่จะจัดสร้างสนามบินขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ สนามบินในกรุงพนมเปญ และสนามบินในจังหวัดกัมปงชะนัง โดยสำหรับสนามบินแห่งที่ 2 ในกรุงพนมเปญนั้น ณ สิ้นปี พ.ศ. 2557 ยังคงอยู่ระหว่างการจัดสร้าง และคาดว่าจะแล้วเสร็จอย่างรวดเร็วที่สุดในปี พ.ศ. 2558 ส่วนสนามบินแห่งใหม่ในจังหวัดกัมปงชะนัง ยังอยู่ระหว่างขั้นตอนการเวนคืนที่ดินเพื่อจัดสร้าง และคาดว่าจะเริ่มจัดสร้างในปี พ.ศ. 2568

³ ที่มา : <http://www.cambodia-airports.aero>

ภาพที่ 1-11 สนามบิน/ท่าอากาศยานที่สำคัญในประเทศกัมพูชา

ที่มา: Nations Online (www.nationsonline.org)

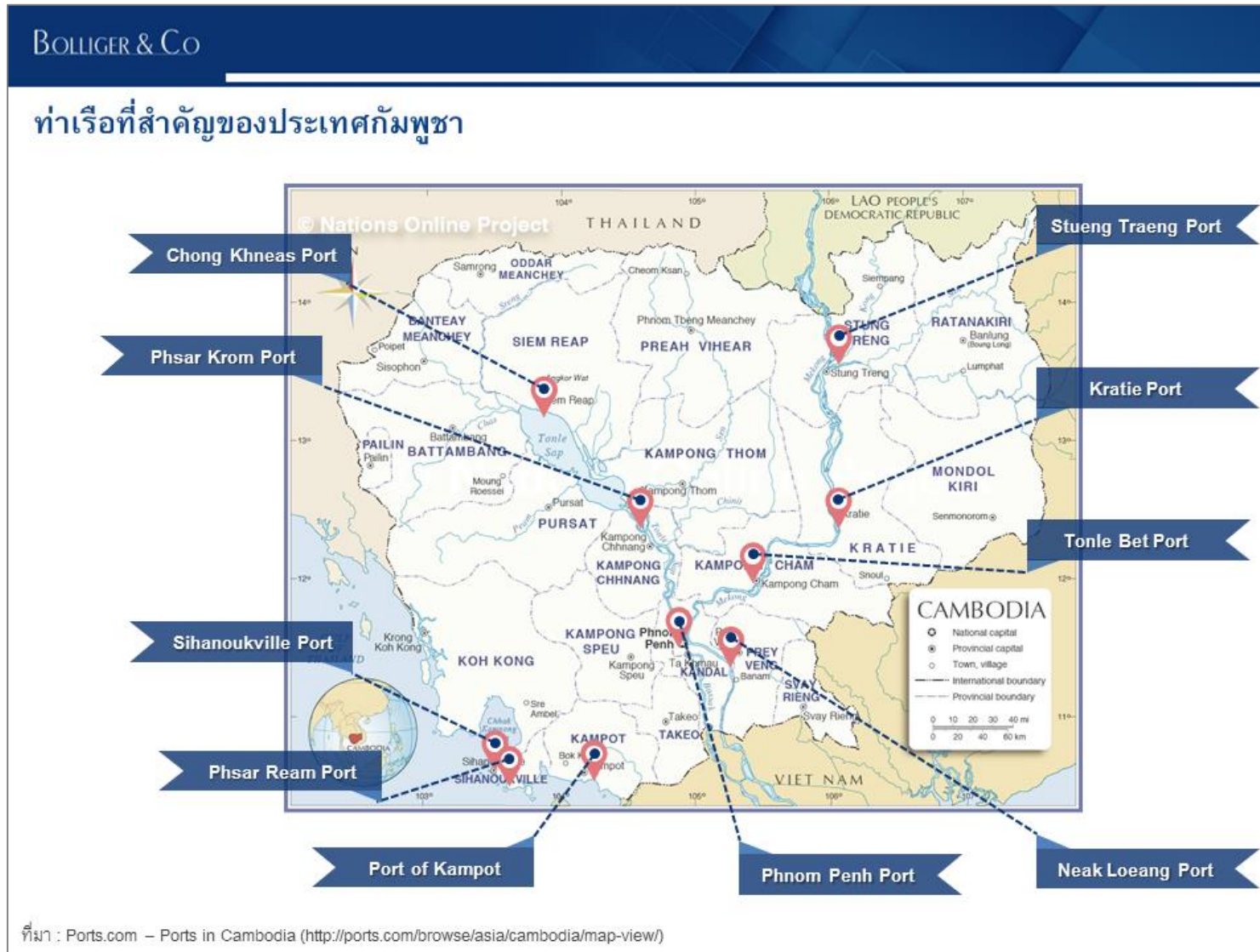
➤ การคมนาคมทางน้ำ

ประเทศกัมพูชามีท่าเรือขนาดใหญ่ในประเทศทั้งหมด 2 แห่ง คือ ท่าเรือพนมเปญ (Phnom Penh Port) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำโขงตอนล่างใกล้กับส่วนโค้งที่แม่น้ำโขง แม่น้ำบาสัก และแม่น้ำจากตอนบนไหลมาบรรจบกัน และท่าเรือสีหนุวิลล์ (Sihanoukville Port หรือ ท่าเรือกำปงโสม (Kampong Som Port)) ซึ่งตั้งอยู่ที่ชายฝั่งในเมืองสีหนุวิลล์ เป็นท่าเรือส่งออกทางทะเลขนาดใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีท่าเรืออีก 8 แห่ง ได้แก่

- ท่าเรือสตริงเตรง (Stureng Traeng Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดสตริงเตรง เป็นท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำโขง
- ท่าเรือกระแจ (Kratie Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดกระแจ เป็นท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำโขง
- ท่าเรือโตนเลเบท (Tonle Bet Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดกำปงจาม เป็นท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำโขง
- ท่าเรือเนี้ยกเลียง (Neak Loeang Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดไพรเวง เป็นท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำโขง
- ท่าเรือจองคะเนียะ (Chong Khneas Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดเสียมเรียบ เป็นท่าเรือริมฝั่งตอนบน
- ท่าเรือพสาร์ครอม (Phsar Krom Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดกำปงชะนัง เป็นท่าเรือริมฝั่งตอนบน
- ท่าเรือกำปอต (Kampot Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดกำปอต เป็นท่าเรือริมฝั่งอ่าวไทย
- ท่าเรือพสาร์เรียม (Phsar Ream Port) ตั้งอยู่ในจังหวัดกำปอต เป็นท่าเรือริมฝั่งอ่าวไทย

ภาพที่ 1-12 ท่าเรือที่สำคัญของประเทศกัมพูชา

1.2.3.2. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

➤ ระบบไฟฟ้า

ภายหลังจากเหตุการณ์สงครามในประเทศสงบลง รัฐบาลก็พยายามที่จะฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอย่างระบบไฟฟ้าและระบบน้ำประปาอย่างมาก มีการใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดสร้างและ/หรือซ่อมแซมโรงไฟฟ้า (รวมถึงโรงผลิตน้ำประปา) ในประเทศ

ในปัจจุบัน ประเทศกัมพูชายังคงประสบปัญหาความพร้อมและความพอเพียงของระบบสาธารณูปโภคในประเทศ โดยเฉพาะกับระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าของประเทศ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่ห่างไกลหรือชนบท ส่งผลทำให้ประชากรจำนวนหนึ่งของประเทศยังไม่สามารถเข้าถึงกระแสไฟฟ้าได้ และต้องพึ่งพาแหล่งพลังงานไฟฟ้าจากแหล่งอื่น เช่น กระแสไฟฟ้าจากแบตเตอรี่รถยนต์ เป็นต้น

นอกเหนือจากปัญหาข้างต้น การที่ประเทศต้องนำเข้าน้ำมันและเชื้อเพลิงเพื่อมาผลิตกระแสไฟฟ้า ส่งผลให้อัตราค่าไฟในประเทศค่อนข้างสูง ในขณะที่กำลังการผลิตโดยโรงงานไฟฟ้าในประเทศยังมีไม่มากพอต่อความต้องการของประเทศอยู่มาก ส่งผลให้ต้องมีการนำเข้ากระแสไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านอยู่เช่นกัน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขาดแคลนเงินลงทุนในการจัดสร้างโรงไฟฟ้าแห่งใหม่ในประเทศ

➤ ระบบน้ำประปา

ในอดีต ระบบน้ำประปาของประเทศกัมพูชาถือว่ามีการพัฒนาที่น้อย โดยครอบคลุมเฉพาะเมืองหลวงคือกรุงพนมเปญ และเมืองใหญ่หรือเมืองสำคัญของประเทศ หลังจากปี พ.ศ. 2535 สถานการณ์ต่างๆ ในประเทศค่อยๆ คลี่คลายลง ระบบน้ำประปาในประเทศกัมพูชาจึงได้รับการพัฒนามากขึ้นทั้งในด้านของจำนวนพื้นที่ที่เข้าถึง ตลอดจนกำลังการผลิตและคุณภาพของน้ำประปา

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันหลายพื้นที่ของประเทศยังคงไม่สามารถเข้าถึงน้ำประปาได้ และต้องอาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติในการอุปโภคบริโภค ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือปัญหาด้านคุณภาพและสุขอนามัยของน้ำ และปัญหาโรคระบาดซึ่งยังเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อประเทศกัมพูชาอย่างมาก

➤ ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสารของประเทศกัมพูชาได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2530 กัมพูชาได้รับเงินช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ (รัสเซีย และเวียดนาม) ทำให้เกิดการจัดสร้างโครงข่ายระบบการสื่อสารขึ้นในประเทศกัมพูชา เพื่อใช้สำหรับการสื่อสารทางทหาร ถึงแม้การสื่อสารดังกล่าวจะถูกใช้เฉพาะกับทางราชการและทางทหาร แต่การพัฒนาดังกล่าวถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญ

ปัจจุบัน ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสารในประเทศกัมพูชาประกอบด้วยระบบโทรศัพท์บ้าน ซึ่งมีอยู่ 584,000 คู่สาย และระบบโทรศัพท์ไร้สาย/โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมีประมาณ 19.1 ล้านเลขหมาย โดยหน่วยงาน/องค์กรที่ให้บริการด้านโทรคมนาคมสื่อสารหลักของประเทศคือ บริษัท Telecom Cambodia ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของ Ministry of Posts and Telecommunications

สำหรับระบบโทรศัพท์บ้านมีการให้บริการในกรุงพนมเปญเป็นหลัก และในตัวเมืองอื่นๆ ทั่วประเทศ แต่เนื่องด้วยโครงข่ายที่ยังไม่ครอบคลุมและคุณภาพของสัญญาณไม่ชัดเจน ส่งผลความนิยมในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ระบบโครงข่ายโทรศัพท์บ้านยังไม่ครอบคลุม โดยสำหรับผู้ให้บริการรายสำคัญของประเทศนอกเหนือจาก Telecom Cambodia ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์บ้านเป็นหลักของประเทศ ยังมี บริษัท South East Asia Telecom (Cambodia) ซึ่งให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ “SEATEL” บริษัท Viettel (Cambodia) ซึ่งให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ “Metfone” บริษัท CamGSM ซึ่งให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ “Mobitel” และบริษัท Smart Axiata ซึ่งให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ “Smart”

➤ ระบบการเงินและการธนาคาร

ถึงแม้ระบบการเงินและการธนาคารในประเทศกัมพูชาจะได้รับการพัฒนาขึ้นในช่วงที่ประเทศอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม การรุกรานโดยกลุ่มเขมรแดงได้ทำลายระบบการเงินและการธนาคารของประเทศเหมือนดังที่ทำลายระบบต่างๆ ในประเทศ เช่น ระบบการศึกษา

ทั้งนี้ หลังจากเหตุการณ์สงบลง รัฐบาลกัมพูชาได้ฟื้นฟูและปรับปรุงระบบการเงินและการธนาคารในประเทศให้กลับมาอีกครั้ง โดยในปี พ.ศ. 2532 National Bank of Cambodia

ได้ทำการปฏิรูปโครงสร้างระบบการเงินใหม่ โดยเข้ามากำกับดูแลธนาคารและสหกรณ์จังหวัดแต่ ละจังหวัดโดยตรง และในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการออกใบอนุญาตให้แก่เอกชนเพื่อเข้ามาประกอบ ธุรกิจการเงินและธนาคารในประเทศได้ เป็นผลให้มีการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์เป็นจำนวนมากใน ช่วงเวลาดังกล่าว

ในปัจจุบัน ระบบการเงินและการธนาคารในประเทศยังคงอยู่ระหว่างการพัฒนา โดยการ ซื้อขายหรือการทำธุรกรรมผ่านธนาคารส่วนใหญ่ยังไม่นิยมผ่านระบบธนาคาร เนื่องจากค่าบริการ สูงและมีความล่าช้า

ทั้งนี้ ประเทศกัมพูชามีธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่าง ๆ ประกอบการอยู่ 88 ราย โดยประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์/สถาบันการเงินที่ดำเนินงานโดยภาครัฐ และธนาคาร พาณิชย์และสถาบันการเงินที่ดำเนินงานโดยภาคเอกชนทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ (ตารางที่ 1-3)

ตารางที่ 1-3 รายชื่อธนาคารและสถาบันการเงินที่ประกอบการในประเทศกัมพูชา

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ประเภท	เว็บไซต์
1	ACLEDA BANK Plc.	Commercial Banks	http://www.acledabank.com.kh
2	ADVANCED BANK OF ASIA LIMITED.		http://www.ababank.com.kh
3	AGRIBANK CAMBODIA BRANCH		http://www.agribank.com.kh
4	ANZ ROYAL BANK CAMBODIA Ltd.		http://www.anzroyal.com
5	Bangkok Bank Public Company Limited, Cambodia Branch		http://www.bangkokbank.com
6	BANK FOR INVESTMENT& DEVELOPMENT OF CAMBODIA Plc.		http://www.bidc.com.kh
7	BANK OF CHINA LIMITED PHNOM PENH BRANCH		http://www.boc.cn/kh
8	BANK OF INDIA Phnom Penh Branch		http://www.bankofindia.com
9	BOOYOUNG KHMER BANK		http://www.bkb.com.kh
10	CAMBODIA ASIA BANK LTD.		http://www.cab.com.kh
11	CAMBODIA MEKONG BANK PUBLIC LIMITED.		-
12	CAMBODIAN COMMERCIAL BANK LTD.		http://www.ccb.com.kh
13	CAMBODIAN POST BANK Plc.		http://www.cambodiapostbank.com
14	CAMBODIAN PUBLIC BANK Plc.		http://www.campubank.com.kh
15	CANADIA BANK PLC.		http://www.canadiabank.com

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ประเภท	เว็บไซต์	
16	CATHAY UNITED BANK(CAMBODIA) Corp.,Ltd.		http://www.cathaybk.com.kh	
17	CIMB BANK PLC.		http://www.cimbbank.com.kh	
18	FIRST COMMERCIAL BANK PHNOM PENH BRANCH.		http://www.firstbank.com.tw	
19	FOREIGN TRADE BANK OF CAMBODIA		http://www.ftbbank.com	
20	Hong Leong Bank (Cambodia) PLC		http://www.hlb.com.my	
21	ICBC Bank Limited Phnom Penh Branch		http://www.icbc.com.kh	
22	KOOKMIN BANK CAMBODIA		-	
23	KRUNG THAI BANK PUBLIC CO., LTD PHNOM PENH BRANCH		http://www.ktb.co.th	
24	MARUHAN JAPAN BANK Plc		http://www.maruhanjapanbank.com	
25	MAY BANK PHNOM PENH BRANCH.		http://www.maybank2u.com	
26	MB Bank Plc. Phnom Penh Branch Cambodia		http://www.mbbank.com.vn	
27	Mega International Commercial Bank Co.Ltd. Phnom Penh Branch		http://www.megabank.com.tw	
28	PHILLIP BANK PLC.		http://www.phillipbank.com.kh	
29	PHNOM PENH COMMERCIAL BANK		http://www.ppcb.com.kh	
30	RHB Indochina Bank Limited		-	
31	SACOM BANK Phnom Penh Branch		http://www.sacombank.com.kh	
32	SHB Plc. Phnom Penh Branch Cambodia		-	
33	SHINHAN KHMER BANK Limited.		-	
34	Taiwan Cooperative Bank, Phnom Penh Branch		http://www.tcb-bank.com.tw	
35	UNION COMMERCIAL BANK PLC.		http://www.ucb.com.kh	
36	VATTANAC BANK		http://www.vattanacbank.com	
37	ANCO SPECIALIZED BANK		Specialized Banks	http://www.ancogroups.com
38	ANGKOR CAPITAL SPECIALIZED BANK			-
39	CAM CAPITAL SPECIALIZED BANK Plc			http://www.camcapsbank.com
40	CAMKO Specialized Bank			http://www.camkobank.com
41	CHIEF (CAMBODIA) SPECIALIZED BANK Plc.			http://www.chiefholdings.com.kh
42	FIRST INVESTMENT SPECIALIZED BANK			http://www.fibank.com.kh
43	OXLEY WORLDBRIDGE SPECIALIZED BANK PLC.			http://www.owbank.com.kh
44	PHMSE SPECIALIZED BANK Ltd			-
45	RURAL DEVELOPMENT BANK			http://www.rdb.com.kh
46	TOMATO SPECIALIZED BANK			http://www.tomatobank.com.kh

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ประเภท	เว็บไซต์
47	WING (CAMBODIA) LIMITED SPECIALISED BANK		http://www.wingmoney.com
48	ACTIVE PEOPLES MICROFINANCE INSTITUTION Plc	Microfinances Institution	http://www.apmfi.com
49	AEON MICROFINACE (CAMBODIA) Co., Ltd		http://www.aeoncredit.co.jp
50	ANGKOR ACE STAR CREDITS LIMITED		-
51	BAYON CREDIT LIMITED		http://www.bayoncredit.com.kh
52	BORIBO MICROFINANCE INSTITUTION Plc		-
53	CAMMA MICROFINANCE LIMITED		http://www.camma.com.kh
54	CENTURY CAMBO DEVELOPMENT PLC.		-
55	CHAMROEUN MICROFINANCE LIMITED		http://www.chamroeun.com
56	CITY MICROFINANCE Plc		-
57	DELTA MICROFINANCE PLC.		http://www.delta-plc.com
58	ENTEAN AKPEVATH PRACHEACHUN LIMITED (EAP)		http://www.eapcredit.com
59	Farmer Finance LTD (FF)		-
60	FARMER UNION DEVELOPMENT FUND		-
61	FIRST FINANCE Plc		http://www.firstfinance.biz
62	GREEN CENTRAL MICROFINANCE Ltd		-
63	INTEAN POALROATH RONGROEURNG Ltd		http://www.iprmfi.com
64	KEY MICROFINANCE INSTITUTION Plc		-
65	KHEMARAK MICROFINANCE INSTITUTION LIMITED		http://www.khemarak-mfi.com
66	LY HOUR MICROFINANCE INSTITUTION Plc		http://www.lyhourmfi.com.kh
67	MAXIMA MIKROHERANHVATHO Plc		http://www.maxima.com.kh
68	MICROFINANCE AMATAK CAPITAL Plc		http://www.amatakcapital.com.kh
69	NIRON MIKROHERANHVATHO PLC.		http://www.niron.com.kh
70	ORO FINANCE CORP Plc		http://www.orofinancecorp.com
71	PRIME MF MICROFINANCE INSTITUTION Ltd		www.primemf.com
72	SACHAK MICROFINANCE Plc		-
73	SAMIC MICROFINANCE INSTITUTION Plc		http://www.samic.com.kh
74	SAMRITHISAK MICROFINANCE LIMITED		http://www.samrithisak.com
75	SEILANITHIH LIMITED		http://www.seilanithih.com.kh
76	SONATRA MICROFINANCE INSTITUTION Plc	http://www.sonatrafinance.com.kh	
77	TACA MICROFINANCE PLC.	http://www.tacamfi.com.kh	
78	THANEAKEA PHUM (CAMBODIA) Ltd	http://www.tpc.com.kh	

ลำดับ	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ประเภท	เว็บไซต์
79	WOORI FINANCE CAMBODIA Plc.		-
80	YCP MICROFINANCE LIMITED		http://www.ycpmicrofinance.com
81	BANK FOR INVESTMENT&DEVELOPMENT OF VIETNAM	Representative Offices	-
82	INDUSTRIAL BANK OF KOREA		www.ibk.co.kr
83	KASIKORNBANK PUBLIC COMPANY LIMITED		-
84	Mizuho Bank Ltd.		http://www.mizuhobank.com
85	Shanghai Commercial & Savings Bank		-
86	STANDARD CHARTERED Bank Phnom Penh		-
87	Sumitomo Mitsui Banking Corporation		-
88	The Bank Of Tokyo Mitsubishi UFJ Ltd. Cambodia		-

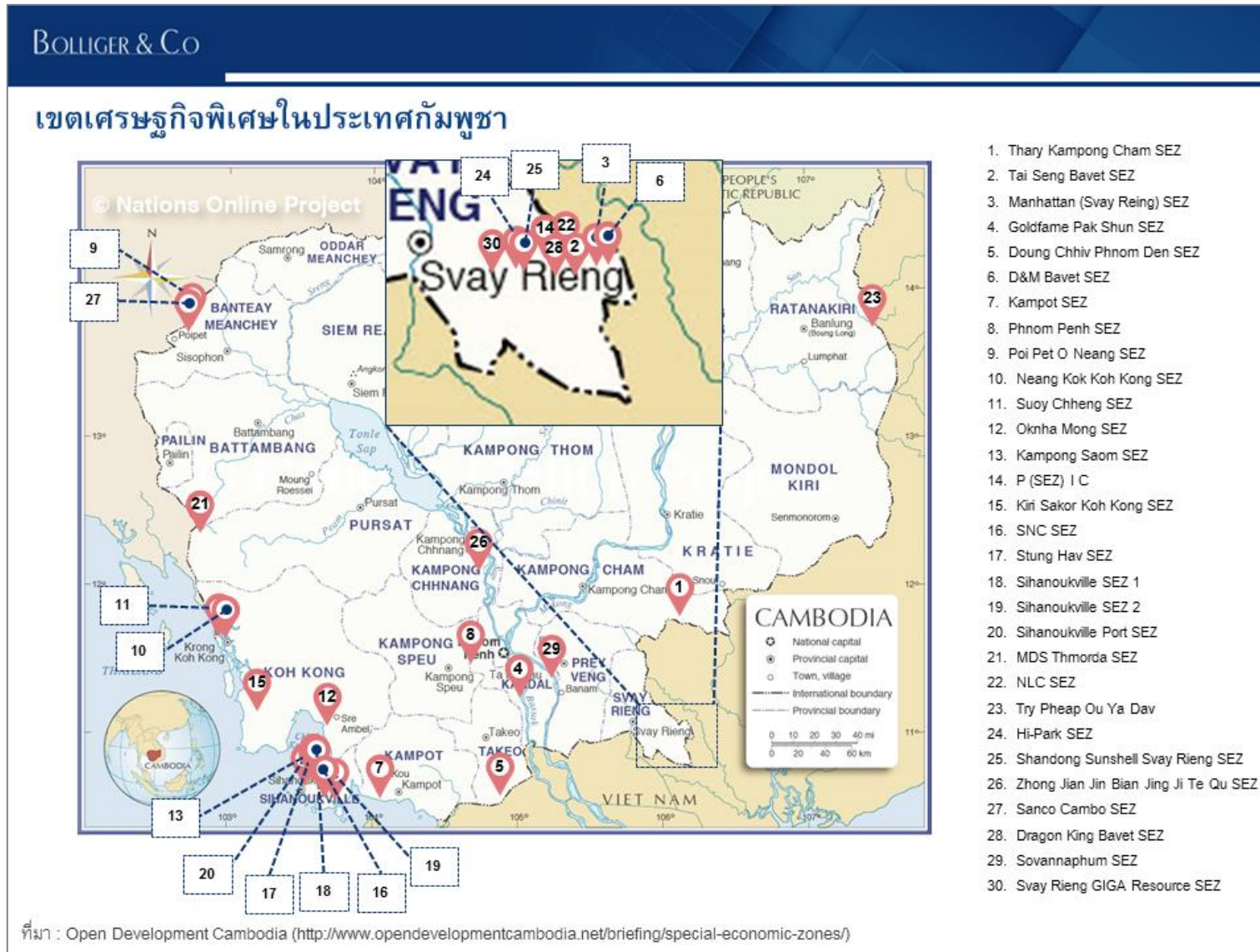
ที่มา : ธนาคารแห่งชาติกัมพูชา (National Bank of Cambodia: NBC); ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2558

➤ เขตเศรษฐกิจพิเศษ/เขตปลอดอากร/เขตส่งเสริมการส่งออก

รัฐบาลกัมพูชาได้มีการจัดตั้ง Cambodia Special Economic Zone Board: CSEZB ขึ้นมา เพื่อรับผิดชอบดูแลการจัดตั้งและการกำกับดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกัมพูชา โดยหน่วยงานดังกล่าวอยู่ภายใต้สังกัดคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาประเทศกัมพูชา (Council for the Development of Cambodia: CDC) ทั้งนี้ ในปัจจุบัน CSEZB ได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศทั้งสิ้น 30 แห่ง ดังแสดงในภาพที่ 1-13

ภาพที่ 1-13 เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศกัมพูชา

1.2.4. นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ

1.2.4.1. นโยบายเศรษฐกิจ

หน่วยงานเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาซึ่งรับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ Ministry of Commerce ซึ่งกำกับดูแลนโยบายการค้าของประเทศ Council for the Development of Cambodia หรือ CDC ซึ่งกำกับและดูแลในส่วนของนโยบายการลงทุนของประเทศ Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF) ซึ่งดูแลและกำกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาในภาคเศรษฐกิจดังกล่าว และ Ministry of Planning ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาประเทศ

สำหรับภาพรวมของนโยบายเศรษฐกิจของกัมพูชาแล้ว กัมพูชามีการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของประเทศ ตั้งแต่แรกเริ่ม โดยเป้าหมายหลักดังกล่าวเป็นผลจากการที่ประเทศยังคงอยู่ในระดับรายได้ต่ำ (Low Income Country) ซึ่งอยู่ในลำดับของการกำลังพัฒนาในด้านต่างๆ ของประเทศ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและประชาธิปไตย รวมไปถึงวัฒนธรรมและบุคลากรของประเทศ โดยรัฐบาลกัมพูชามุ่งเน้นในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการผลิต ผ่านการจัดสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของประเทศ เช่นเดียวกับการปรับปรุงกฎหมายระเบียบด้านต่างๆ ในประเทศ ทั้งนี้ ไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ แต่ยังเป็นการดึงดูดและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ อันจะนำไปสู่การพัฒนาในประเทศ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจต่อไปได้

ทั้งนี้ นับจากปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา รัฐบาลกัมพูชาพยายามปฏิรูปเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ โดยการลดการครอบครองธุรกิจโดยภาครัฐ และสนับสนุนการลงทุน/ประกอบธุรกิจของภาคเอกชน (Privatization) รัฐบาลได้มีการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนแก่นักลงทุนต่างชาติ และกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ต้องเร่งรัดพัฒนาอันได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมภาคการเกษตรและการแปรรูป อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมภาคการก่อสร้าง ในขณะเดียวกัน รัฐบาลได้มีการสนับสนุนภาคธุรกิจไม่เพียงแต่ขนาดใหญ่ แต่ยังรวมถึงภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ต่างๆ เช่นเดียวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค (ภายใต้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างชาติ เช่น UN ADB เป็นต้น) เพื่อเอื้ออำนวยแก่การลงทุน/ประกอบธุรกิจในประเทศ

การดำเนินการดังกล่าว ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2536-2546 (Industrial Development Action Plan 1993-2003) และแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2547-2556 (Industrial Development Action Plan 2004-2013) ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งขยายสัดส่วนการผลิตจนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุดของประเทศ ดังเช่นในปัจจุบัน และเข้ามาแทนที่ภาคการเกษตรในอดีต

อย่างไรก็ดี จากแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2557-2567 (Industrial Development Action Plan 2014-2024) ได้มีการปรับเปลี่ยนทิศทางของนโยบายเศรษฐกิจของประเทศไปสู่การพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากภาคอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ซึ่งเหตุผลหลักที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะวิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2552 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และทำให้รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากการพึ่งพาการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และการท่องเที่ยวของประเทศเท่านั้น

นอกจากนี้ ในส่วนของแผนยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศปี พ.ศ. 2557-2561 (National Strategic Development Plan 2014-2018) ได้มีการปรับเปลี่ยนทิศทางของการพัฒนาเศรษฐกิจจากเดิมไปสู่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศทั้งในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ โดยกำหนดให้ภาคอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้ เป็นอุตสาหกรรมหลักที่ประเทศต้องเร่งพัฒนา (แต่ยังคงในส่วนของความสำคัญของการลดปัญหาความยากจน การยกระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาบุคลากรในประเทศ การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การแก้ปัญหาสังคม ปัญหาคอร์รัปชัน รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมไว้เช่นเดียวกับแผนยุทธศาสตร์ฉบับก่อนหน้า)

- อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (Agro-processing Manufacturing)
- อุตสาหกรรมการประกอบและการผลิตชิ้นส่วนและส่วนประกอบของเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องจักร (Electric/Electronic Components and Machinery Parts)
- อุตสาหกรรมสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และหัตถกรรม (Supporting Sectors to the garment industry and handicraft)
- อุตสาหกรรมพลาสติก (Plastics)
- อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ (Chemical Industry)

- อุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐานด้านการโทรคมนาคมและการพัฒนาซอฟต์แวร์ (IT Infrastructure and Software Development)

1.2.4.2. นโยบายการค้า

➤ ภาพรวมนโยบายการค้า

หน่วยงานหลักซึ่งรับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการค้าของประเทศกัมพูชา ได้แก่ Ministry of Commerce ซึ่งกำกับดูแลนโยบายการค้าของประเทศ และ National Bank of Cambodia ซึ่งกำกับดูแลนโยบายการเงินของประเทศ

ทั้งนี้ หลังจากเหตุการณ์ทางการเมืองทุกอย่างคลี่คลายในปี พ.ศ. 2536 ประเทศกัมพูชา ได้มีความพยายามอย่างมากในการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนของประเทศ โดยเฉพาะการค้ากับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน โดยในปี พ.ศ. 2542 กัมพูชาได้เข้าร่วมภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area) และในปี พ.ศ. 2546 กัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)⁴

ในปัจจุบัน ประเทศกัมพูชายังคงพยายามกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคอาเซียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองให้แก่ประเทศของตน และเนื่องด้วยประเทศกัมพูชายังคงเป็นประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) จึงส่งผลให้ประเทศได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี หรือสิทธิ GSP จากประเทศคู่ค้าหลักหลายประเทศ อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สแกนดิเนเวีย แคนาดา และออสเตรเลีย

➤ การเจรจาความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA)

ในปัจจุบัน ประเทศกัมพูชาได้มีการทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศ/กลุ่มประเทศต่าง ๆ โดยประเทศ/กลุ่มประเทศเกือบทั้งหมดที่ประเทศกัมพูชามีการทำความตกลงด้วยนั้น เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยความตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreement) เป็นความตกลงการค้าเสรีเริ่มแรกของประเทศกัมพูชาที่ทำร่วมกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จากนั้น ประเทศกัมพูชาได้เข้าร่วมการเจรจาความตกลงการค้าเสรีภายใต้

⁴ กัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิก WTO ในวันที่ 11 กันยายน 2546 และมีผลอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2547 โดยนับเป็นสมาชิก WTO ในลำดับที่ 148

ขอบเขตของอาเซียน เพื่อเจรจากับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของภูมิภาค ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย รวมถึงออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ดังแสดงในตารางที่ 1-4

ส่วนความตกลงการค้าเสรีในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีกับประเทศอื่นนั้น ประเทศกัมพูชายังมิได้มีการเจรจาความตกลงกับประเทศใดเป็นพิเศษ

ตารางที่ 1-4 ความตกลงการค้าเสรีของประเทศกัมพูชาและประเทศคู่ภาคี

ความตกลงการค้าเสรี	ประเทศคู่ภาคี	สถานะการเจรจา
ASEAN Free Trade Agreement (AFTA)	อาเซียน (บรูไน – กัมพูชา – อินโดนีเซีย – สปป.ลาว – มาเลเซีย – เมียนมา – ฟิลิปปินส์ – สิงคโปร์ – ไทย – เวียดนาม)	มีผลบังคับใช้ 28 มกราคม พ.ศ. 2535
ASEAN – China Free Trade Agreement (ACFTA)	อาเซียน – จีน	มีผลบังคับใช้ ด้านการค้าสินค้า 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ด้านการค้าบริการ 1 มกราคม พ.ศ. 2550
ASEAN – Japan Free Trade Agreement (AJFTA)	อาเซียน – ญี่ปุ่น	มีผลบังคับใช้ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2551
ASEAN – Republic of Korea Free Trade Agreement (AKFTA)	อาเซียน – เกาหลีใต้	มีผลบังคับใช้ ด้านการค้าบริการ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 ด้านการค้าสินค้า 1 มกราคม พ.ศ. 2553
ASEAN – India Free Trade Agreement (AIFTA)	อาเซียน – อินเดีย	มีผลบังคับใช้ 1 มกราคม พ.ศ. 2553
ASEAN – Australia – New Zealand Free Trade Agreement (AANZFTA)	อาเซียน – ออสเตรเลีย – นิวซีแลนด์	มีผลบังคับใช้ 1 มกราคม พ.ศ. 2553

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก WTO Trade Policy Review และ ARIC

➤ โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้า

โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศกัมพูชา แสดงไว้ในตารางที่ 1-5 และ 1-6 โดยพบว่า อัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริง (MFN applied rate) เฉลี่ยของประเทศกัมพูชา อยู่ที่ร้อยละ 10.9 โดยในกลุ่มสินค้าเกษตรจะมีอัตราภาษีสูงกว่าในกลุ่มสินค้าที่มีไฮสินค้าเกษตร เมื่อพิจารณาแยกตามรายประเภทสินค้า สินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงเฉลี่ยสูงสุดของประเทศ จะอยู่ในกลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ (Animal products) โดยอัตราภาษีเฉลี่ยอยู่ที่ระดับร้อยละ 27.9 ส่วนกลุ่มสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงเฉลี่ยสูงรองลงมา ได้แก่ สินค้าในกลุ่มกาแฟและชา (Coffee, tea) และสินค้าในกลุ่มเครื่องดื่มและยาสูบ (Beverages & tobacco) อัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงเฉลี่ยของสินค้าทั้งสองกลุ่มอยู่ที่ร้อยละ 26.7 และ 23.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 1-5 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศกัมพูชา

Tariffs	Product Groups		
	Total	Agricultural	Non-Agricultural
Simple average final bound	19.1	28.2	17.8
Simple average MFN applied	10.9	15.2	10.3
Trade weighted average	8.9	8.2	9.0

ที่มา : รวบรวมจาก WTO Tariff Profile 2014

ตารางที่ 1-6 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศกัมพูชา จำแนกตามประเภทสินค้า

Product Groups	Final bond duties				MFN applied duties			Imports	
	AVG	Duty-free in %	Max	Binding in %	AVG	Duty-free in %	Max	Share in %	Duty-free in %
Animal products	32.5	0	40	100	27.9	9.2	35	0.1	43.1
Dairy products	36.5	0	40	100	21.6	0	35	0.1	0
Fruit, vegetables, plants	26.4	0	40	100	12.5	10.1	35	0.2	5.0
Coffee, tea	36.6	0	40	100	26.7	0	35	0.1	0
Cereals & preparations	29.1	0	40	100	13.5	16.0	35	1.3	7.9
Oilseeds, fats & oils	21.9	0	40	100	7.6	17.8	35	0.3	57.6
Sugars and confectionery	27.8	0	40	100	7.0	0	7	0.3	0
Beverages & tobacco	43.6	0	60	100	23.8	0	35	2.8	0
Cotton	7	0	7	100	0.0	100.0	0	0.0	100.0
Other agricultural products	23.3	0	40	100	10.9	25.8	35	1.4	93.9
Fish & fish products	23.6	0	40	100	19.5	1.4	35	0.1	25.7
Minerals & metals	20.4	0	40	100	7.6	29.2	35	10.4	42.2

Product Groups	Final bond duties				MFN applied duties			Imports	
	AVG	Duty-free in %	Max	Binding in %	AVG	Duty-free in %	Max	Share in %	Duty-free in %
Petroleum	23.9	0	40	100	12.5	6.3	35	13.1	61.8
Chemicals	9.6	0	40	100	7.2	15.7	35	5.3	45.3
Wood, paper, etc.	25.1	0	35	100	9.9	2.0	35	2.7	14.6
Textiles	10	0	40	100	5.5	24.8	35	36.6	8.1
Clothing	17.5	0	18	100	14.1	0	15	0.8	0
Leather, footwear, etc.	28.7	0	40	100	12.6	1.3	35	2.3	1.0
Non-electrical machinery	15.6	1.8	35	100	13.4	9.2	35	6.8	14.4
Electrical machinery	27.2	10.9	35	100	17.1	11.0	35	4.4	19.4
Transport equipment	24.4	0	43	100	15.7	9.3	35	7.3	6.4
Manufactures, n.e.s.	25.2	1.5	35	100	14.7	15.5	35	3.5	38.3

ที่มา : รวบรวมจาก WTO Tariff Profile 2014

1.2.4.3. นโยบายการต่างประเทศ

นโยบายการต่างประเทศที่ประเทศกัมพูชาดำเนินการในอดีตจนถึงปัจจุบัน จะเป็นการมุ่งสานสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านการจัดทำความตกลงการค้าเสรีต่างๆ ภายใต้กรอบอาเซียน รวมไปถึงการจัดทำความร่วมมือในด้านต่างๆ ร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งมีจีน (มณฑลยูนนาน และกวางสี) รวมอยู่ด้วย

สำหรับประเทศไทย ประเทศกัมพูชามีการดำเนินนโยบายการต่างประเทศกับประเทศไทยที่ค่อนข้างมาก ทั้งในด้านของการค้า การลงทุน การดำเนินการภายใต้ความร่วมมือต่างๆ โดยประเทศไทยและกัมพูชาได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2493 โดยไทยมีการจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ ในขณะที่เดียวกัน กัมพูชาได้มีการจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชา ณ กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและกัมพูชา อาจไม่ได้รับริ้นัก เนื่องจากมีเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศเกิดขึ้นหลายครั้ง โดยเฉพาะกรณีพิพาทปัญหาพรมแดนบริเวณเขาพระวิหาร

1.2.5. สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับการเข้าไปลงทุนในราชอาณาจักรกัมพูชา

1.2.5.1. หน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับด้านการค้าและการลงทุน

- **Council for the Development of Cambodia (CDC)** –CDC เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีกัมพูชา มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ/นักลงทุนที่ต้องการเข้ามาลงทุนในประเทศกัมพูชา ผ่านการให้ข้อมูลด้านการลงทุนต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้บริการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศ ทั้งนี้ CDC จะดำเนินงานร่วมกับอีก 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ Cambodian Investment Board (CIB) และ Cambodian Special Economic Zone Board (CSEZB) ในการสนับสนุนโครงการลงทุนในประเทศ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศผ่านทาง การลงทุนภาคเอกชนที่มีประสิทธิภาพ
- **Cambodian Investment Board (CIB)** CIB หน่วยงานด้านการลงทุนที่ทำหน้าที่ในการดูแลและกำกับโครงการการลงทุนที่เข้ามาดำเนินการในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ)
- **Cambodian Special Economic Zone Board (CSEZB)** CSEZB เป็นหน่วยงานด้านการลงทุน ทำหน้าที่ในการดูแลและกำกับโครงการการลงทุนที่เข้ามาดำเนินการในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ)
- **Ministry of Commerce (MOC)** เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการส่งเสริมการสร้างงานในประเทศ การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกัมพูชา ในขณะที่เดียวกัน Ministry of Commerce ยังมีบทบาทหลักในการผลักดันและส่งเสริมการค้าของประเทศ และการเปิดตลาดการค้าใหม่ๆ ให้ผู้ประกอบการชาวกัมพูชา โดยทำงานร่วมกับกระทรวง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจ สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทวิเคราะห์ต่างๆ ที่คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผู้ประกอบการ และประเทศ

- **Trade Promotion Department (TPD)** TPD เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัด Ministry of Commerce โดยรับผิดชอบเรื่องการค้าและการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมการค้าการลงทุนในกัมพูชา ทั้งนี้ TPD ทำงานร่วมกับหน่วยงานการค้าระดับจังหวัด และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของกัมพูชาและหน่วยงานต่างชาติ/องค์กรระหว่างประเทศ เพื่อช่วยให้เกิดการเติบโตและการขยายตัวของธุรกิจ
- **Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation** มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศ รวมไปถึงการสานสัมพันธ์กับต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการค้าการลงทุนระหว่างประเทศกัมพูชาและต่างประเทศ
- **Cambodia Chamber of Commerce (CCC)** เป็นองค์กรภาคเอกชน ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกซึ่งเป็นนักลงทุน นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ หรือองค์กร/สภาหอการค้าภาคเอกชนอื่นๆ ซึ่งอยู่ในหลากหลายสาขา เช่น การค้า การอุตสาหกรรม การบริการ การเกษตรและหัตถกรรม เป็นต้น ตั้งแต่ธุรกิจขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ทั้งนี้ CCC มีหน้าที่หลักในการเป็นกระบอกเสียงให้แก่ภาคธุรกิจในการนำเสนอความคิดเห็นต่างๆ ต่อรัฐบาล เพื่อให้การทำงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อหนุนต่อการประกอบธุรกิจ

สำหรับที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร รวมถึงอีเมลที่สามารถใช้ติดต่อกับหน่วยงานดังกล่าวข้างต้น เป็นดังตารางที่ 1-7

ตารางที่ 1-7 ที่อยู่สำหรับติดต่อของหน่วยงานสำคัญด้านการค้าและการลงทุนของประเทศกัมพูชา

หน่วยงาน	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์และอีเมลติดต่อ
Council for the Development of Cambodia (CDC) & Cambodian Investment Board (CIB) & Cambodian Special Economic Zone Board (CSEZB)	Government Palace, Sisowath Quay, Wat Phnom, Phnom Penh, Cambodia	Tel: (855) 23 427 597 Fax: (855) 23 428 954 E-mail: info@cambodiainvestment.gov.kh Website: www.cambodiainvestment.gov.kh/
Ministry of Commerce	Lot 19-61, MOC Road (113B Road), turn in from Russian Blvd, Phum Teuk Thla, Sangkat Teuk Thla, Khan Sen Sok, Phnom Penh, Kingdom of Cambodia	Tel: 023 866 425 Fax: - E-mail: moc.gov.kh@gmail.com Website: www.moc.gov.kh/

หน่วยงาน	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์และอีเมลติดต่อ
Trade Promotion Department under the Ministry of Commerce	Lot 19-61, MOC Road (113B Road), Phum Teuk Thla, Sangkat Teuk Thla, Khan Sen Sok, Phnom Penh, Kingdom of Cambodia	Tel: (855) 23 216 948 Fax: (855) 23 211 745 E-mail: info@tpd.gov.kh Website: www.tpd.gov.kh
Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation	No.3, Samdech Hun Sen Street, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamcar Mon, Phnom Penh, Kingdom of Cambodia	Tel: (855) 23 214 441 Fax: (855) 23 216 144 E-mail: mfaic@mfa.gov.kh Website: www.mfaic.gov.kh/
Cambodia Chamber of Commerce (CCC)	Building No.7D, Russian Blvd, Sangkat Tek Laok 1, Khan Toul Kok, Phnom Penh, Cambodia	Tel: +(855) 23 880 795 Fax: +(855) 23 881 757 E-mail: info@ccc.org.kh Website: www.ccc.org.kh/

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจากแต่ละหน่วยงาน

1.2.5.2. เวลาติดต่อราชการ

ช่วงเวลาติดต่อราชการของประเทศกัมพูชา สามารถดำเนินการติดต่อได้ในวันจันทร์ถึงศุกร์ ในช่วงเวลาระหว่าง 07.30-17.00 น. และสำหรับบางหน่วยงาน สามารถติดต่อได้ในช่วงเวลา 8.00-18.00 น. โดยมีช่วงพักเที่ยงที่ค่อนข้างนานคือตั้งแต่ 11.30-14.00 น. เนื่องจากคนกัมพูชาจะต้องมีการนอนกลางวันตามธรรมเนียมของประเทศ นอกจากนี้ บางหน่วยงานอาจมีการเปิดให้บริการในวันเสาร์

สำหรับหน่วยงานภาคเอกชน ช่วงเวลาติดต่อธุรกิจจะอยู่ในช่วงเวลาเดียวกันหรือแตกต่างกันเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับแต่ละหน่วยงาน

1.2.5.3. วันหยุดราชการ/วันหยุดนักขัตฤกษ์

วันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์ของประเทศกัมพูชา ถูกแสดงไว้ในตารางที่ 1-8 โดยนอกจากวันดังกล่าวข้างต้น ยังมีวันหยุดตามทางศาสนาพุทธ เช่น วันวิสาขบูชา เป็นวันหยุดของประเทศอีกด้วย

ตารางที่ 1-8 วันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์การของประเทศกัมพูชา

วัน-เดือน	วันหยุดประจำชาติ
1 มกราคม	New Year's Day
7 มกราคม	Victory Day
8 มีนาคม	International Women's Day
14-16 เมษายน	Cambodian New Year
1 พฤษภาคม	Labour Day
9 พฤษภาคม	Royal Ploughing Day Ceremony
13-15 พฤษภาคม	King Sihanouk's Birthday
18 มิถุนายน	Queen Mother's Birthday
24 กันยายน	Constitution Day
15 ตุลาคม	King Father's Commemoration Day
31 ตุลาคม	Former King Sihanouk's Birthday
9 พฤศจิกายน	Independence Day
10 ธันวาคม	International Human Rights Day

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

1.2.5.4. ธรรมเนียมปฏิบัติในการติดต่อธุรกิจ

- **การติดต่อธุรกิจ** – โดยทั่วไป การติดต่อธุรกิจส่วนใหญ่กับธุรกิจขนาดเล็กในกัมพูชาจะใช้ภาษาเขมร แต่หากเป็นธุรกิจขนาดใหญ่หรือบริษัทต่างชาติ จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ในส่วนของการติดต่อประสานงาน การนัดหมายล่วงหน้ามีความสำคัญมาก นอกจากนี้ เมื่อทำการติดต่อธุรกิจทุกครั้ง ควรมีการแลกเปลี่ยนนามบัตร
- **วันทำงาน** – ภาคธุรกิจในประเทศกัมพูชาทั่วไป ทำงานในวันจันทร์ถึงศุกร์ โดยเฉลี่ยจะทำงานวันละ 8 ชั่วโมง และในบางบริษัทอาจเปิดดำเนินการในวันเสาร์
- **การตรงต่อเวลา** – การตรงต่อเวลาเป็นสิ่งที่เหมาะสมในการติดต่อธุรกิจกับกัมพูชา
- **การทักทาย/การต้อนรับ** – นักธุรกิจกัมพูชาใช้การไหว้ในการทักทายและการกล่าวลา โดยการไหว้ตอบเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการไม่ไหว้ตอบกลับชาวกัมพูชาจะถือว่าเป็นการไม่แสดงความเคารพและเป็นการเสียมารยาท
- **การแต่งกาย** – ผู้ประกอบการกัมพูชาเริ่มแต่งกายเป็นทางการมากขึ้นเนื่องจากมีการเจรจาธุรกิจกับภาคธุรกิจต่างชาติ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนจัด การไม่สวมเสื้อสูทก็ถือเป็นที่ยอมรับได้และยังเป็นการปฏิบัติทั่วไป

- อื่น ๆ – โดยตามธรรมเนียมแล้ว ชาวักัมพูชาจะมีการให้ของที่ระลึก ดังนั้นผู้มาติดต่อธุรกิจจึงควรนำของที่ระลึกจากประเทศตัวเองไปมอบให้ด้วย

1.3. ภาพรวมการค้า และการลงทุนของราชอาณาจักรกัมพูชา

1.3.1. ภาพรวมการค้าสินค้า

1.3.1.1. การส่งออก

สำหรับข้อมูลการส่งออกของประเทศกัมพูชา พบว่ามีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปี พ.ศ. 2557 และหากพิจารณาภาพรวมตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552-2557 จะเห็นว่า การส่งออกของกัมพูชามีทิศทางที่สูงขึ้นโดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compound Annual Growth Rate หรือ CAGR⁵) อยู่ที่ร้อยละ 19.96 ดังแสดงในภาพที่ 1-14

⁵ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เป็นอัตราการเติบโตที่เสมือนว่าการเติบโตเกิดขึ้นเท่าๆ กันทุกปี โดยวัดจากมูลค่าในปีแรกและปีสุดท้าย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

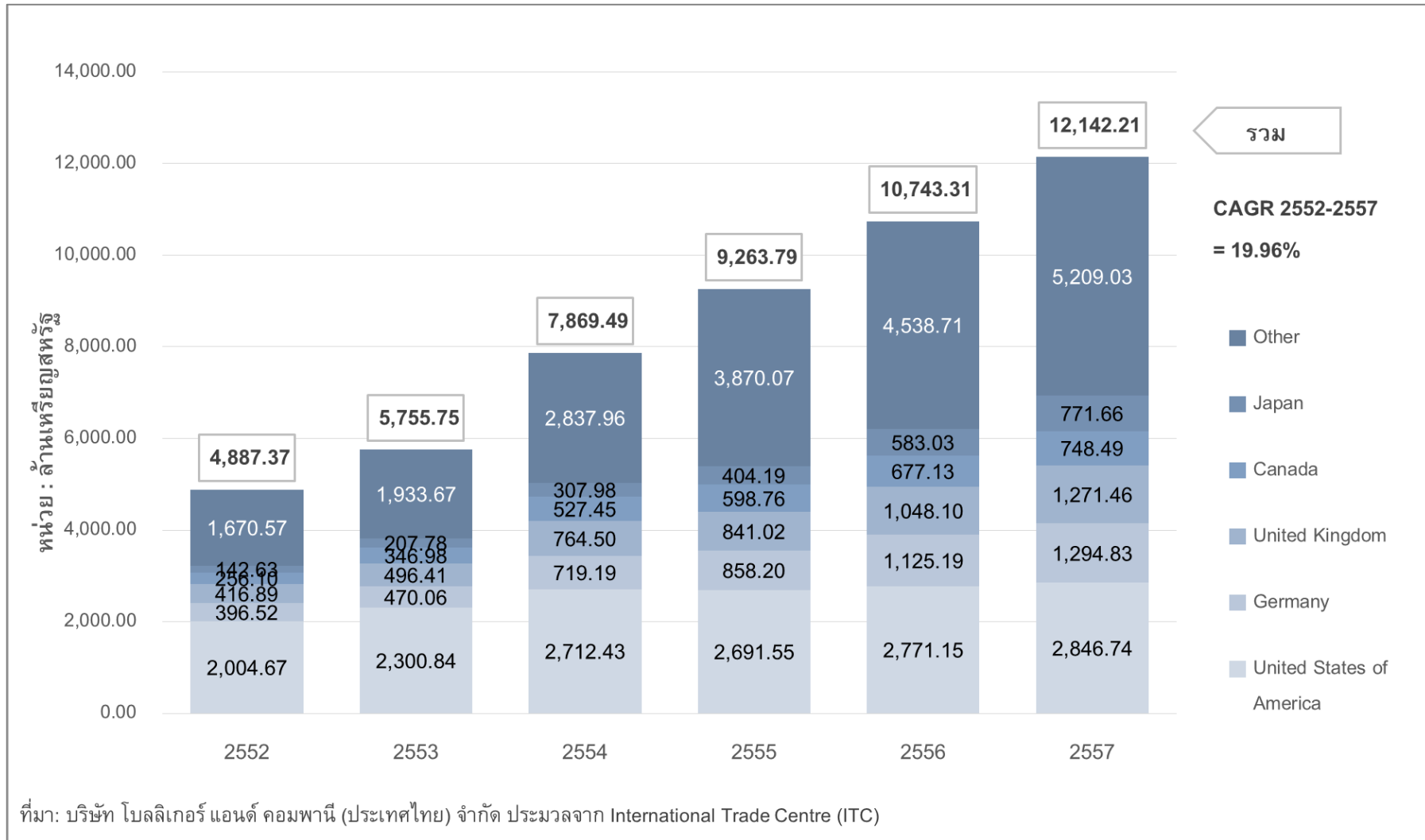
$$CAGR(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)} \right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$$

โดย $V(t_0)$ คือ มูลค่าของปีที่เริ่มคำนวณ
 $V(t_n)$ คือ มูลค่าของปีที่สิ้นสุดการคำนวณ
 $(t_n - t_0)$ คือ ปีที่สิ้นสุดคำนวณลบด้วยปีที่เริ่มคำนวณ

ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่ามูลค่าส่งออกในปี 2544 = 11217.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีมูลค่าการส่งออกในปี 2554 = 35,735.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น อัตราการเติบโตเฉลี่ยที่จะทำให้มูลค่าการค้าในปี 2544 โตจนถึงมูลค่าการค้าในปี 2554 คือร้อยละ 12.28 เป็นต้น

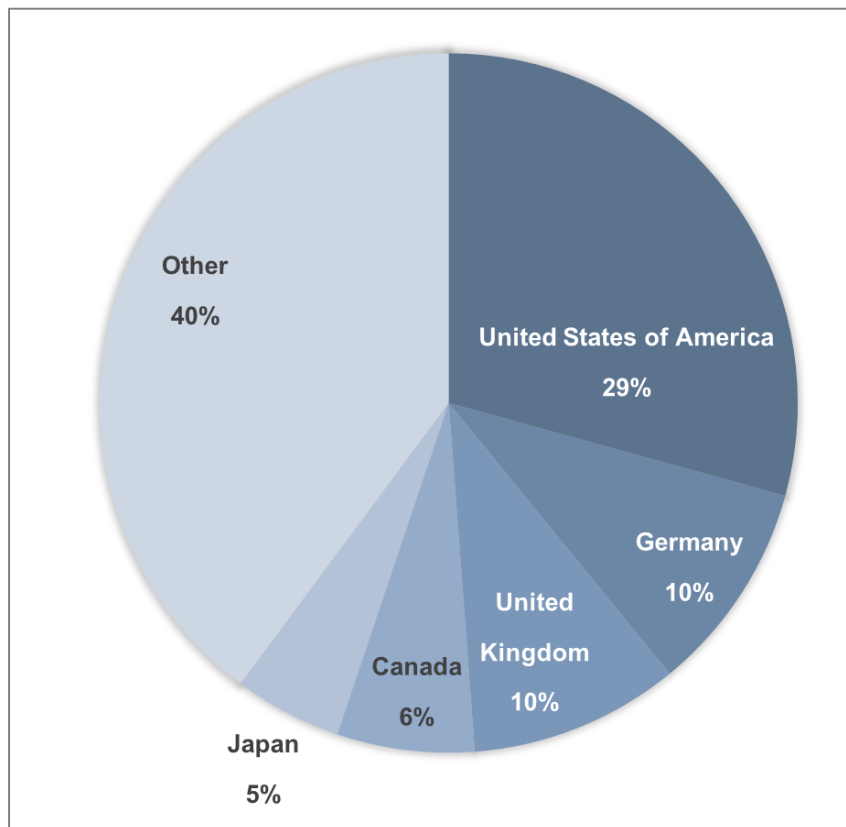

ภาพที่ 1-14 มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557

โดยหากพิจารณาจากตัวเลขส่งออกในปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการส่งออกสินค้าไปยังประเทศสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (มีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 29 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของกัมพูชา) เยอรมนี (ร้อยละ 10) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 10) แคนาดา (ร้อยละ 6) และญี่ปุ่น (ร้อยละ 5) ดังแสดงในภาพที่ 1-15

ภาพที่ 1-15 ภาพสัดส่วนการส่งออกของประเทศกัมพูชา
ไปยังตลาดส่งออกสินค้าสำคัญ ในปี พ.ศ. 2552-2557

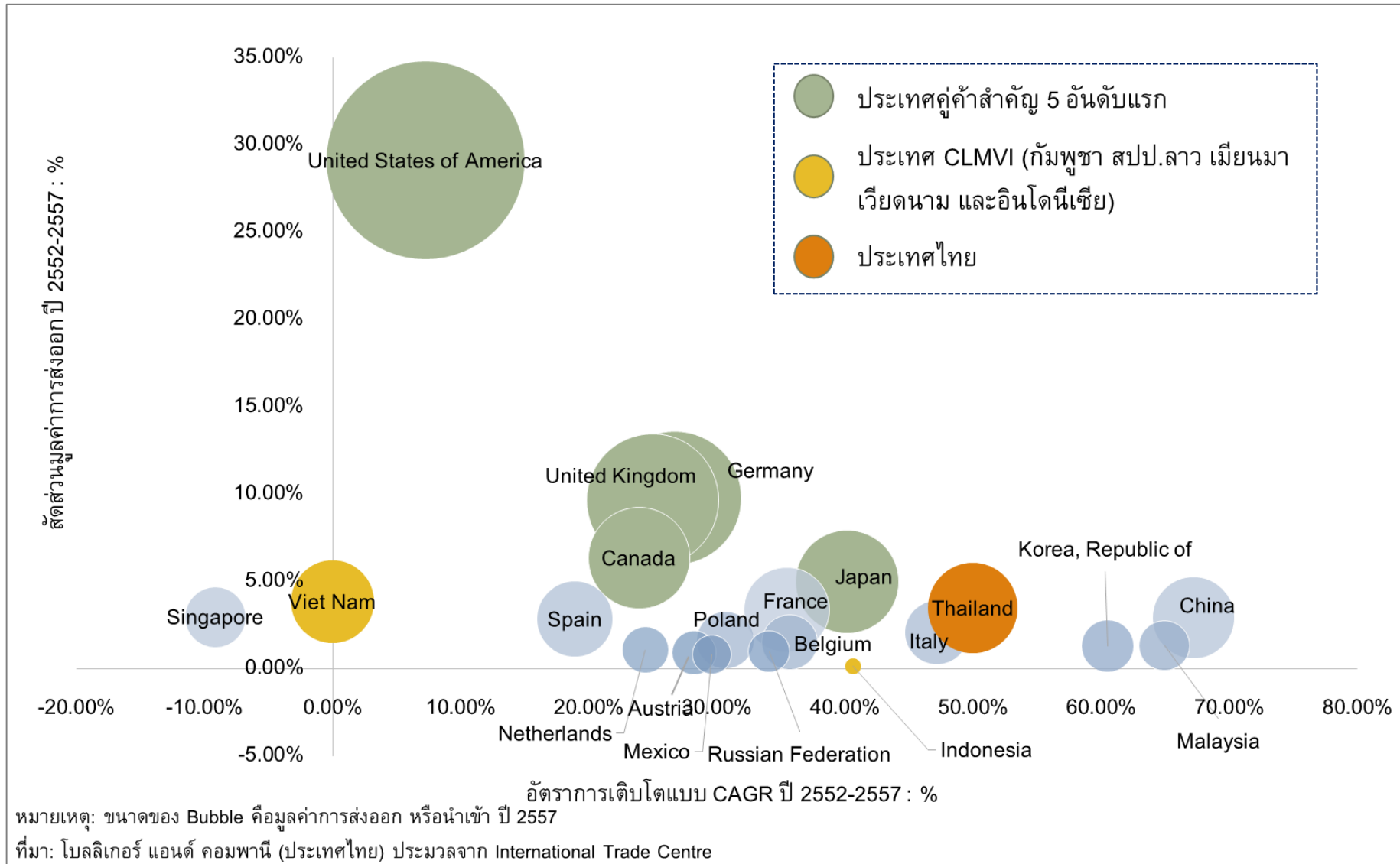
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International trade centre (ITC)

ทั้งนี้ กัมพูชามีการส่งออกสินค้ามายังไทยอยู่ที่ 589.71 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นส่วนแบ่งเท่ากับร้อยละ 4.85 โดยไทยเป็นตลาดส่งออกในอันดับที่ 7 ของกัมพูชา ดังแสดงในภาพที่ 1-16

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศกัมพูชา 5 อันดับแรก ได้แก่ ผ้าที่ใช้กับเตียง โต๊ะ ห้องน้ำและห้องครัว รองลงมาคือ ข้าว ด้ายฝ้าย ผ้าทอทำด้วยฝ้าย และสุท ดังแสดงในตารางที่ 1-9

ภาพที่ 1-16 ตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 1-9 สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าส่งออกสำคัญของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกทั้งหมดของ กัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็น สัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกรายการสินค้า	138,768.31	100.00
1	HS6302	ผ้าที่ใช้กับเตียง โต๊ะ หอน้ำและห้องครัว	13,235.03	9.54
2	HS1006	ข้าว	10,106.77	7.28
3	HS5205	ด้ายฝ้าย (นอกจากด้ายเย็บ) ที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนัก ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก	9,179.48	6.61
4	HS5209	ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยน้ำหนักและหนักเกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร	4,473.94	3.22
5	HS6203	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกง ขาว ชุดหมีที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกงขาสวมสามส่วน และ กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของบุรุษและเด็กชาย	4,389.30	3.16
OTHER		อื่นๆ	97,383.80	70.18

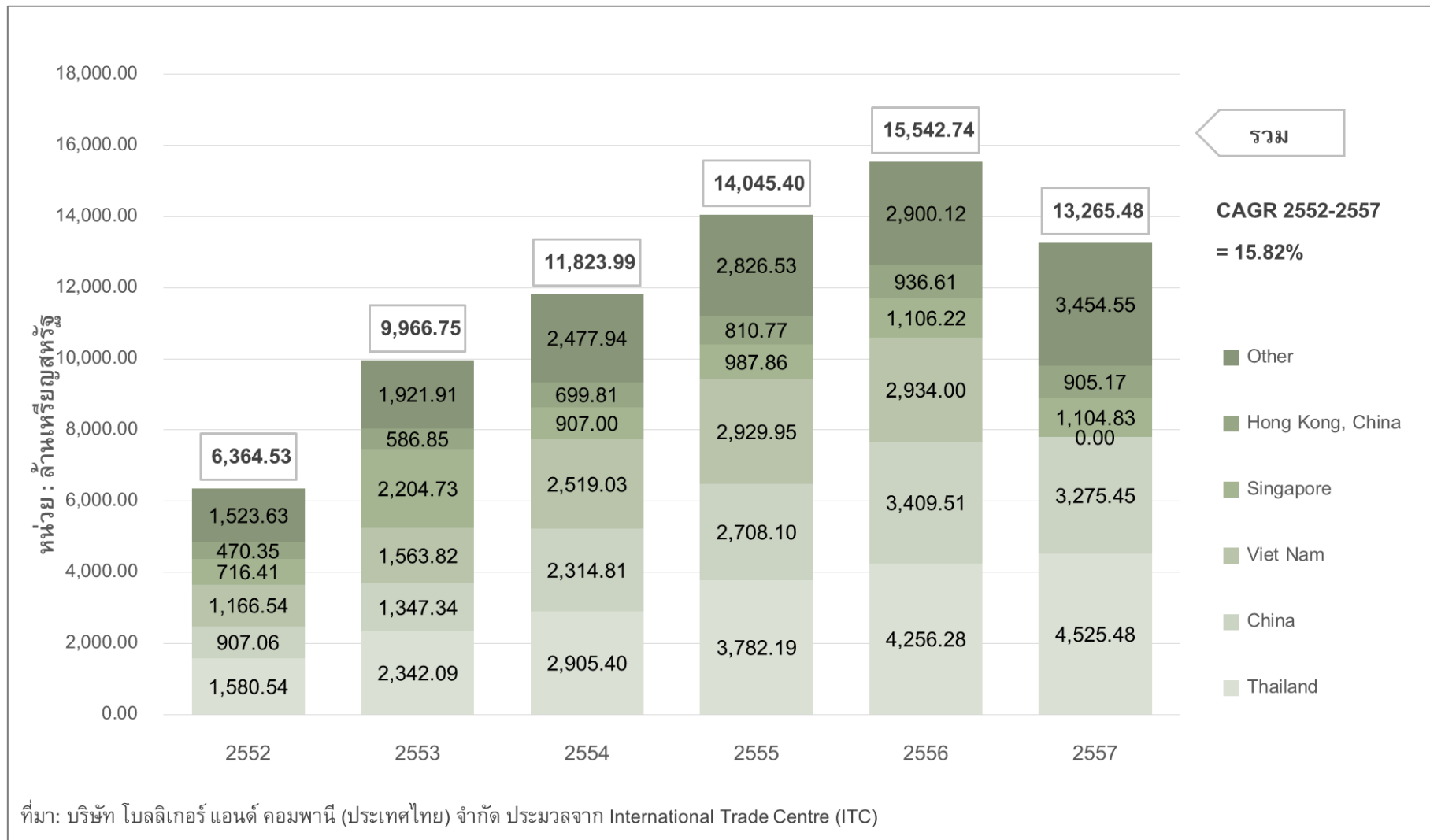
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

1.3.1.2. การนำเข้า

สำหรับการนำเข้าสินค้าของประเทศกัมพูชา พบว่าในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552-2556 การนำเข้าของกัมพูชามีทิศทางที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึงปี พ.ศ. 2557 ที่มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าน่าลดลง โดยภาพรวมของการนำเข้าดังกล่าวของกัมพูชา จะพบว่าการนำเข้ามีอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 15.82 ดังแสดงในภาพที่ 1-17

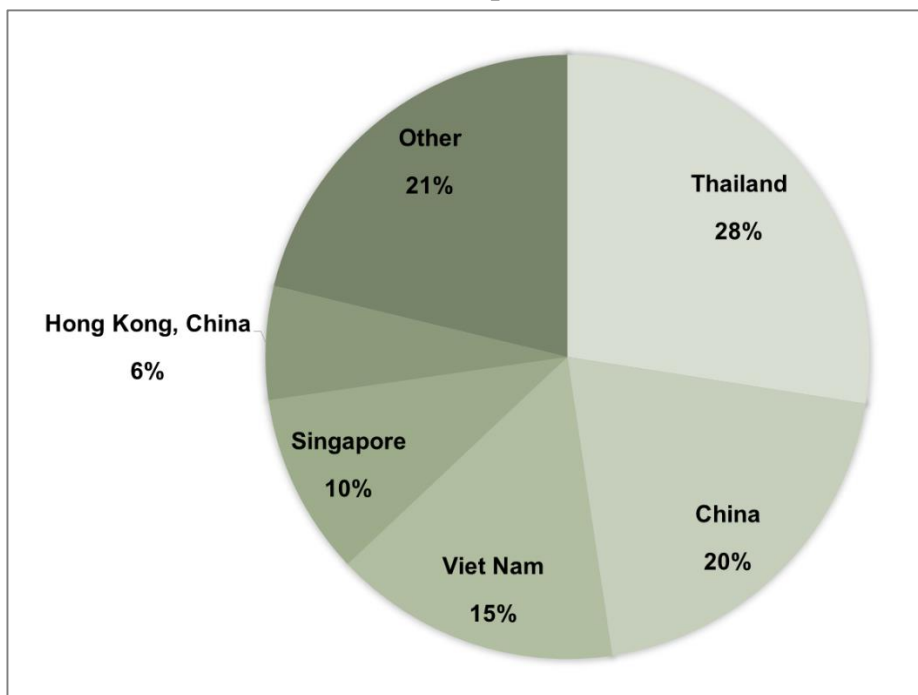

ภาพที่ 1-17 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557

แหล่งนำเข้าที่สำคัญของประเทศกัมพูชา ได้แก่ ประเทศไทย (ร้อยละ 28) ประเทศจีน (ร้อยละ 20) เวียดนาม (ร้อยละ 15) และสิงคโปร์ (ร้อยละ 10) ดังแสดงในภาพที่ 1-18

ภาพที่ 1-18 ภาพสัดส่วนการนำเข้าของประเทศกัมพูชาจากแหล่งนำเข้าสำคัญ ปี พ.ศ. 2552 -2557

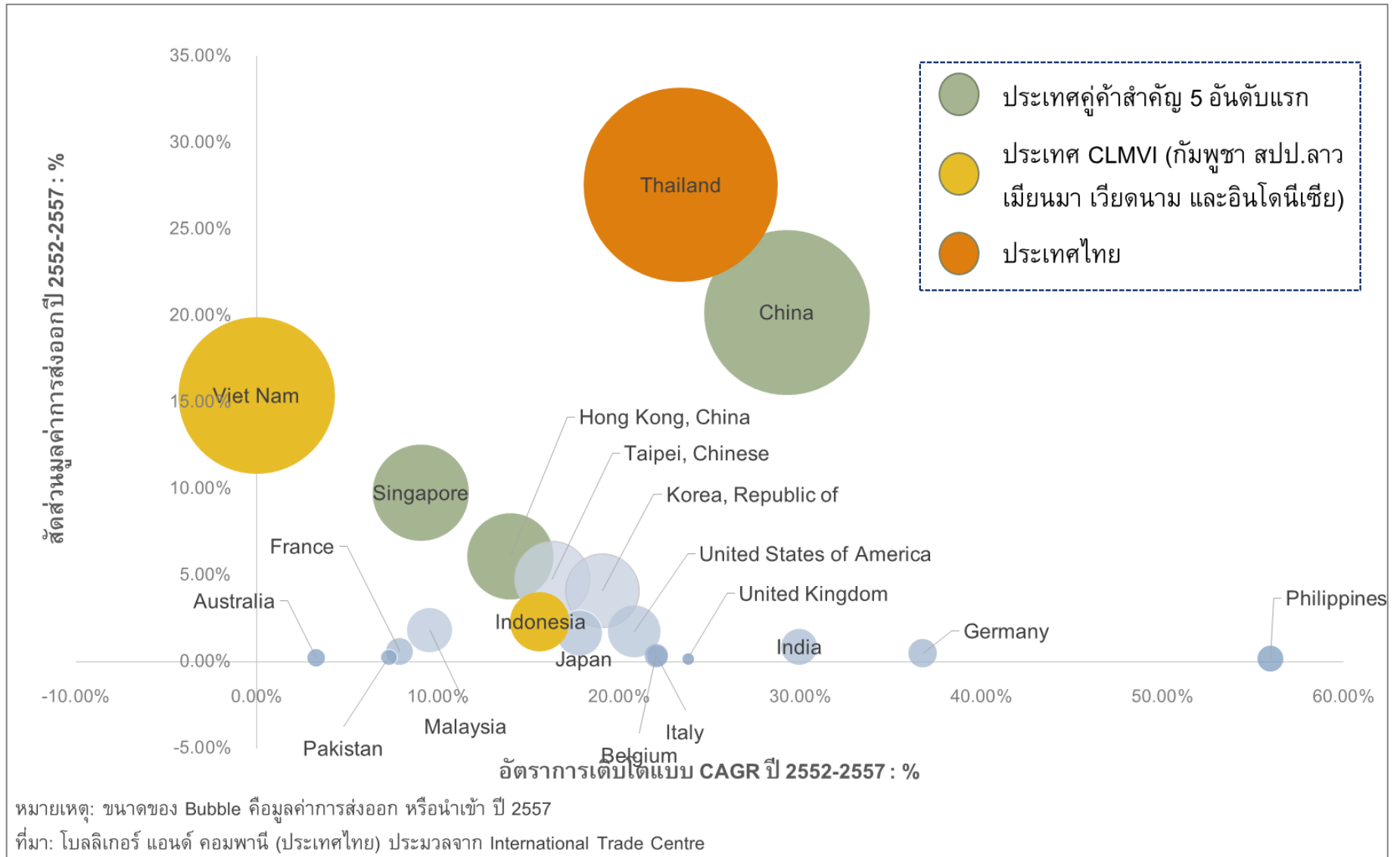
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International trade centre (ITC)

ทั้งนี้ หากพิจารณาการนำเข้าของกัมพูชา กัมพูชามีการนำเข้าจากไทยรวมกันกว่า 4,525.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 ซึ่งคิดเป็นส่วนแบ่งการนำเข้าเท่ากับ ร้อยละ 27.55 หรืออันดับที่ 1 ของประเทศทั้งหมดทั่วโลกที่เป็นแหล่งนำเข้าของกัมพูชา ตามที่ปรากฏในภาพที่ 1-19

สินค้านำเข้าที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่บิทูมินัส นอกจากนี้เป็นน้ำมันดิบ รองลงมาเป็นผ้าอื่นๆ ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ และผ้าถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ ดังแสดงในตารางที่ 1-10

ภาพที่ 1-19 แหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 1-10 สินค้านำเข้าสำคัญของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้านำเข้าสำคัญของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าส่งออกทั้งหมด ของกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็น สัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกรายการสินค้า	44,507.10	100.00
1	HS2710	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรลีน นอกจากที่เป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรลีนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงแต่งนั้น เศษน้ำมัน	3,330.97	7.48
2	HS6006	ผ้าอื่น ๆ ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	3,392.32	7.62
3	HS6004	ผ้าถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ มีความกว้างเกิน 30 เซนติเมตร และมีด้ายยัดหรือด้ายยางตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก นอกจากของตามประเภทที่ 60.01	2,332.67	5.24
4	HS5515	ผ้าทออื่น ๆ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	2,300.88	5.17
5	HS8703	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงสเก็ตชั้นแวกอนและรถแข่ง	832.15	1.87
OTHER		อื่นๆ	32,318.11	72.61

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

1.3.2. ภาพรวมการค้าบริการ

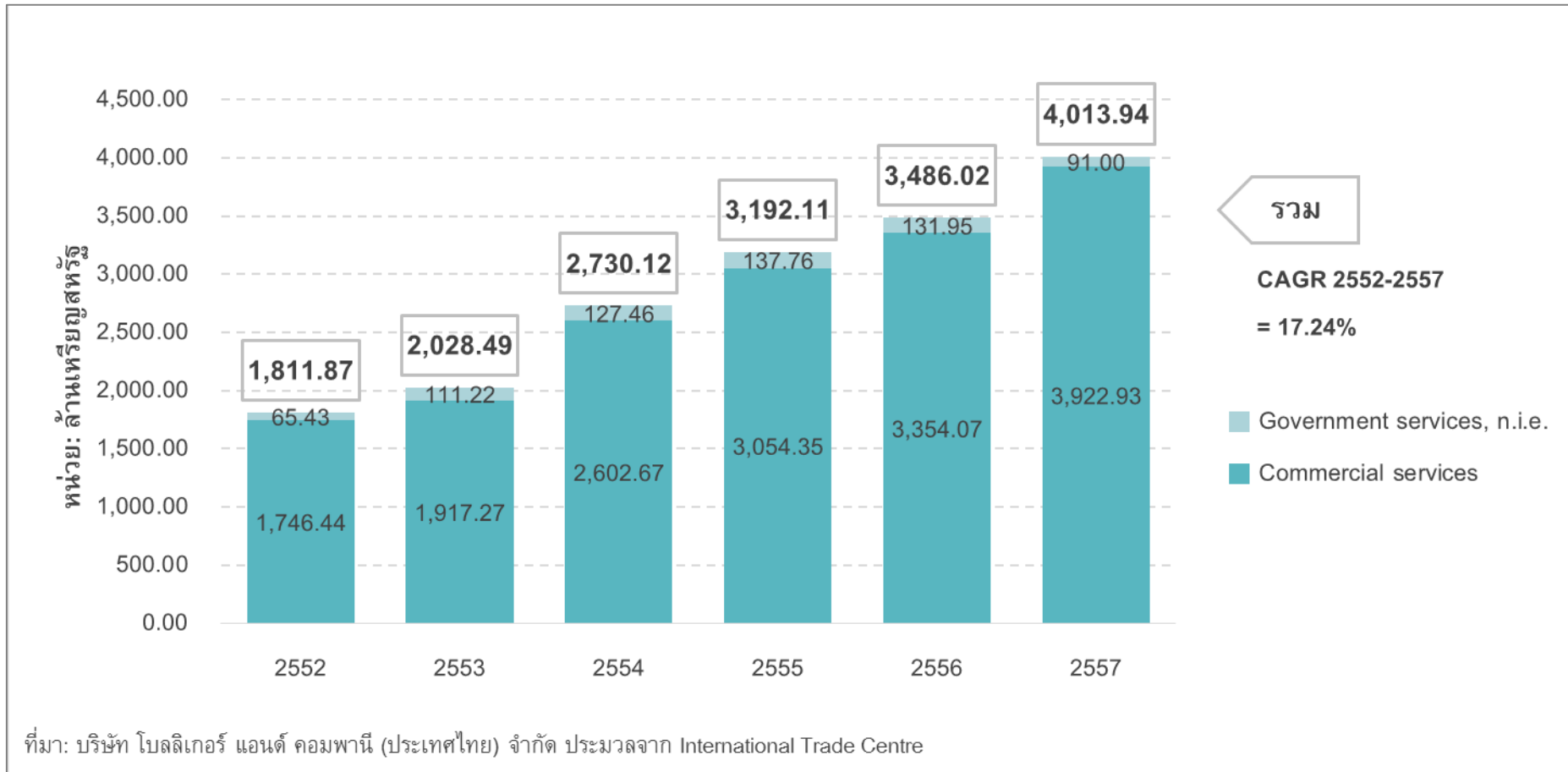
1.3.2.1. การส่งออก

สำหรับด้านการส่งออกบริการของประเทศกัมพูชา พบว่ามีทิศทางสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งออกบริการของกัมพูชาเพิ่มขึ้นจาก 1,811.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 4,013.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 โดยมีอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 17.24 ตามแสดงในภาพที่ 1-20

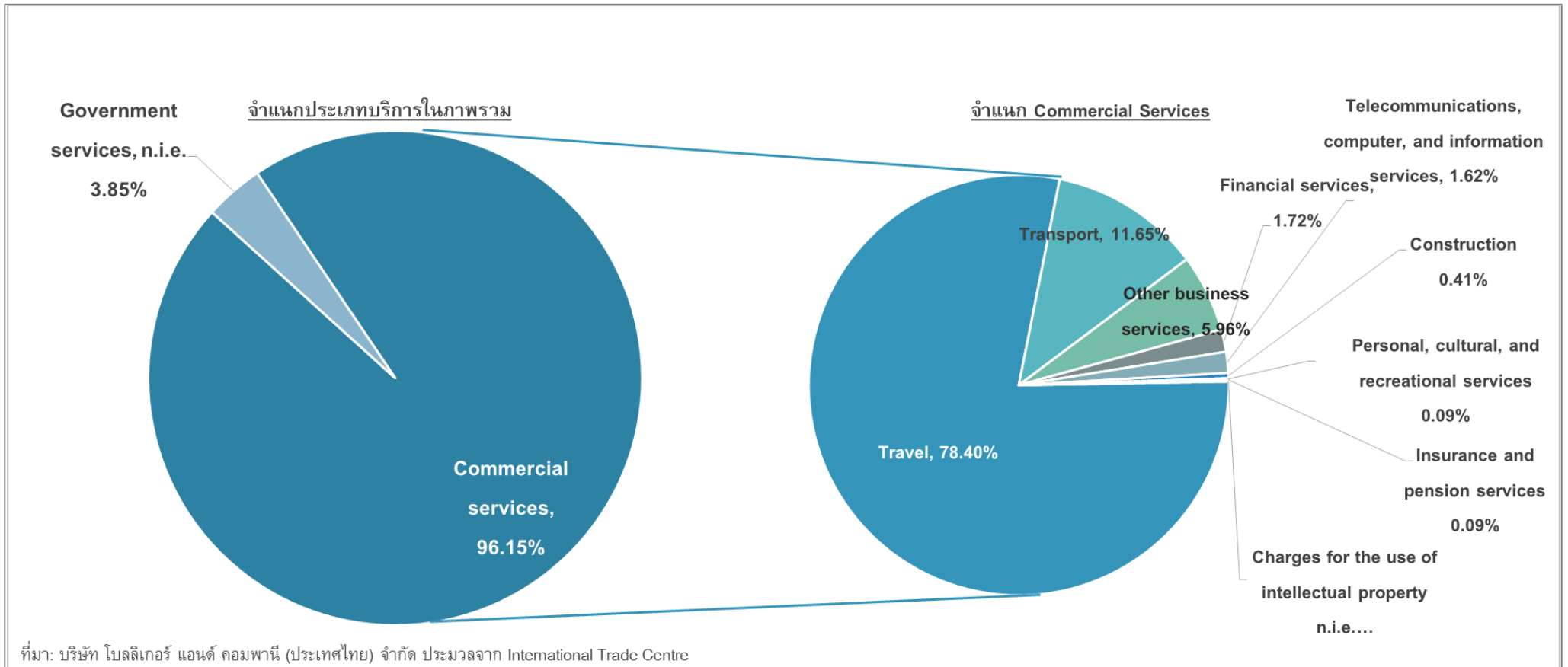
ทั้งนี้ กัมพูชาเป็นประเทศที่เน้นการส่งออกบริการเชิงพาณิชย์มากกว่าบริการภาครัฐ อันเห็นได้จากสัดส่วนมูลค่าการส่งออกบริการเชิงพาณิชย์ที่สูงกว่าการส่งออกบริการภาครัฐอย่างชัดเจน โดยบริการเชิงพาณิชย์ที่ส่งออกส่วนมาก ได้แก่ บริการด้านการท่องเที่ยว (Travel) บริการด้านการขนส่ง (Transportation) และบริการทางธุรกิจด้านอื่นๆ (Other Business Services) ดังแสดงในภาพที่ 1-21

ภาพที่ 1-20 มูลค่าการส่งออกบริการของประเทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ

ภาพที่ 1-21 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศกัมพูชาส่งออกเฉลี่ยปี พ.ศ. 2552-2557

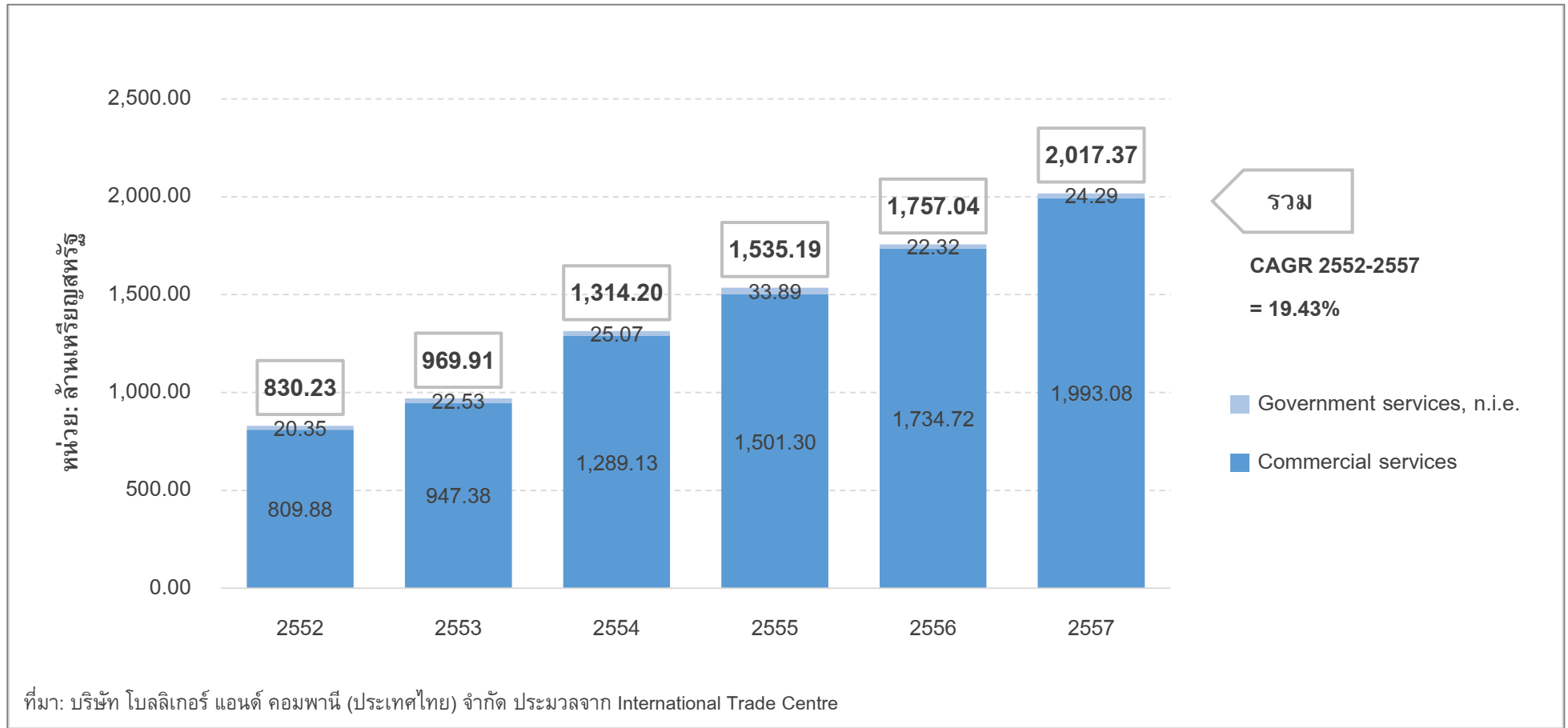
1.3.2.2. การนำเข้า

กัมพูชามีการนำเข้าบริการในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 มูลค่าการนำเข้าบริการของกัมพูชาเพิ่มขึ้นจาก 830.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 2,017.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 19.43 ดังแสดงในภาพที่ 1-22

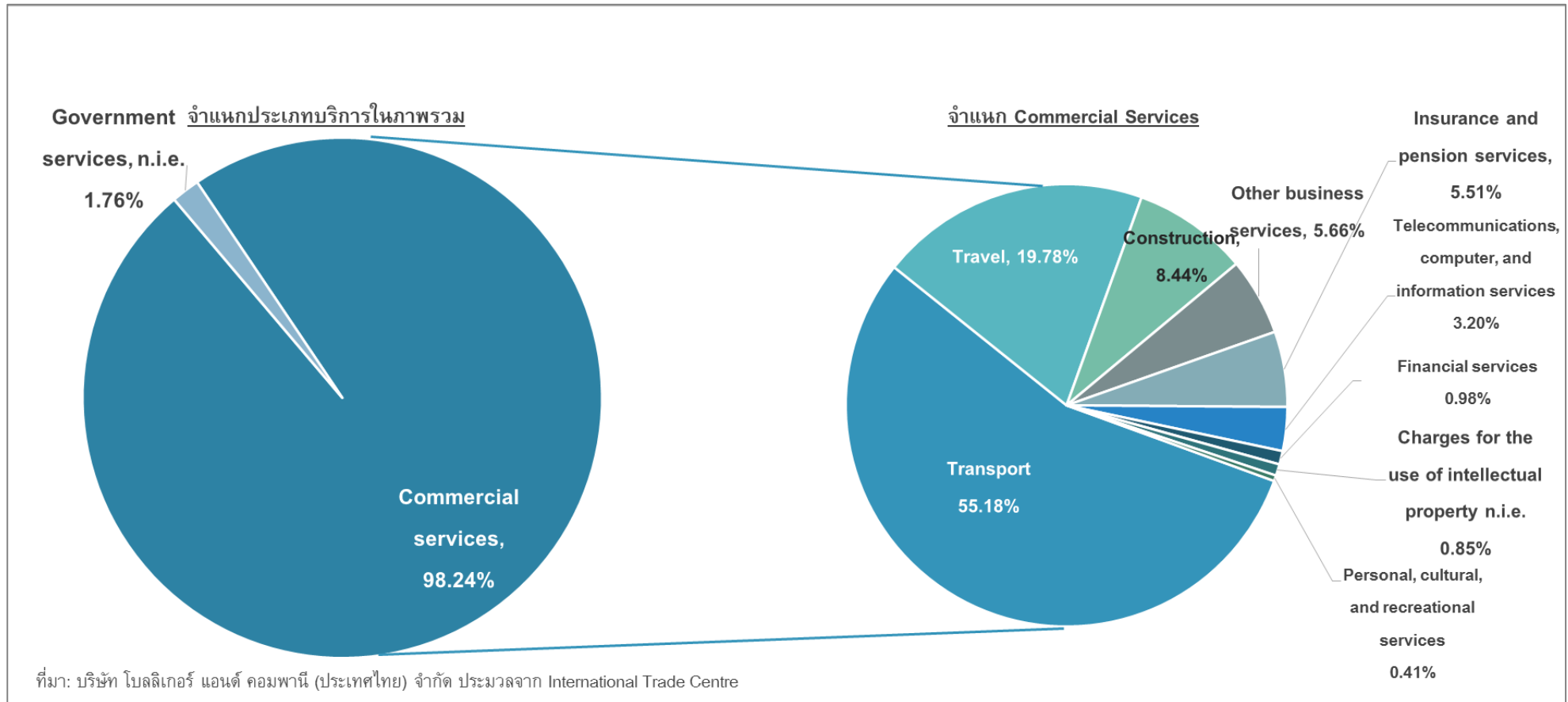
ทั้งนี้ กัมพูชามีการนำเข้าบริการที่มีลักษณะคล้ายกับการส่งออกบริการ กล่าวคือ จะเน้นการนำเข้าการบริการเชิงพาณิชย์มากกว่าบริการภาครัฐอย่างชัดเจน ซึ่งบริการเชิงพาณิชย์ที่นำเข้ามากที่สุด คือ บริการด้านการขนส่ง (Transportation) บริการด้านการท่องเที่ยว (Travel) และบริการการก่อสร้าง (Construction Services) ดังแสดงในภาพที่ 1-23

ภาพที่ 1-22 มูลค่าการนำเข้าบริการของประทศกัมพูชาทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ

ภาพที่ 1-23 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศกัมพูชานำเข้าเฉลี่ยปี พ.ศ. 2552-2557

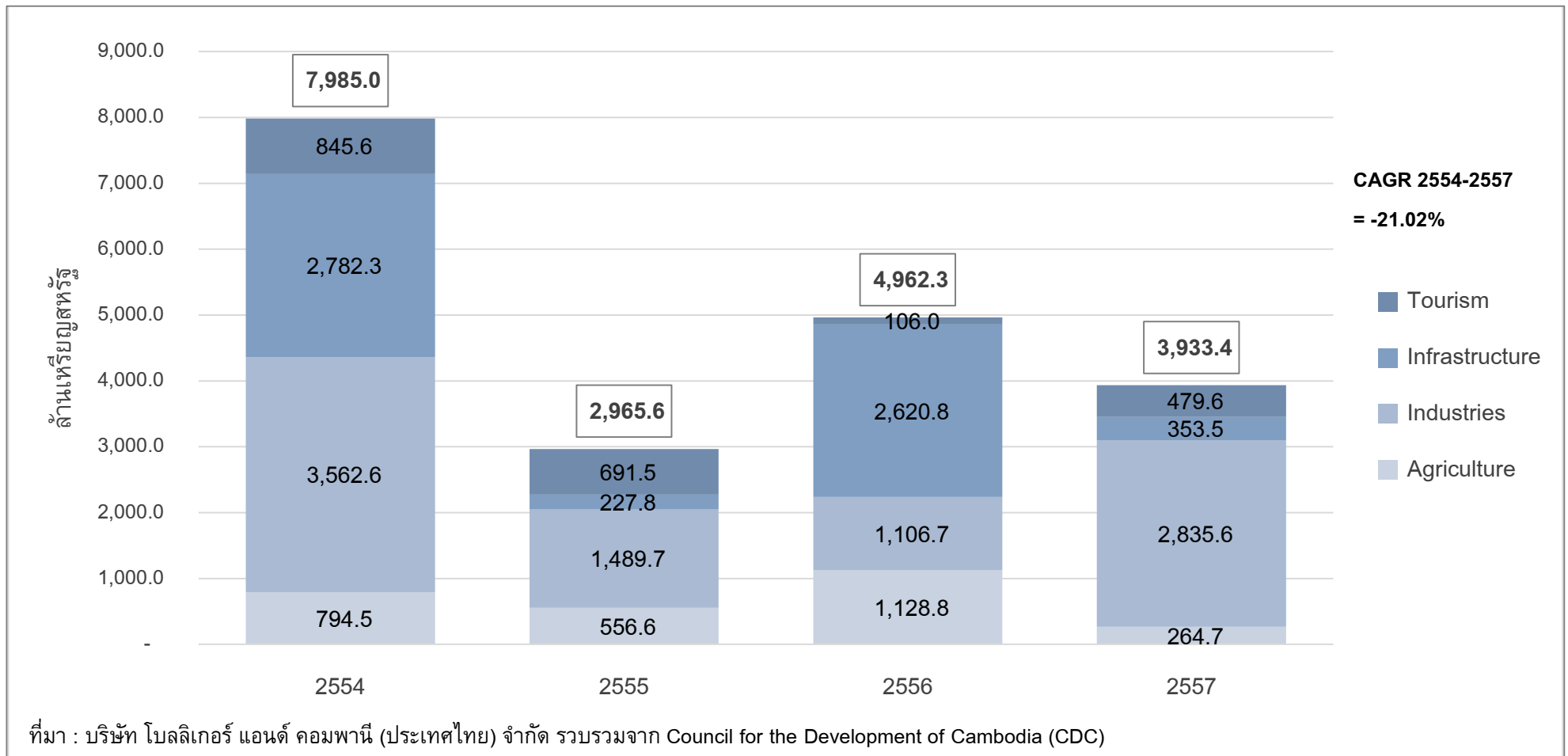
1.3.3. ภาพรวมการลงทุน

ในการลงทุนโดยตรงไปจากต่างประเทศมายังประเทศกัมพูชา พบว่าในปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าสูงถึง 7,985 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่หลังจากปี พ.ศ. 2554 แล้ว การลงทุนก็ลดลงอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่าการลงทุน 3,933.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีมูลค่าการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมสูงถึง 2,835.6 รองลงมาคือ ด้านการท่องเที่ยว ด้านสาธารณูปโภค และภาคการเกษตร ตามลำดับดังแสดงในภาพที่ 1-24

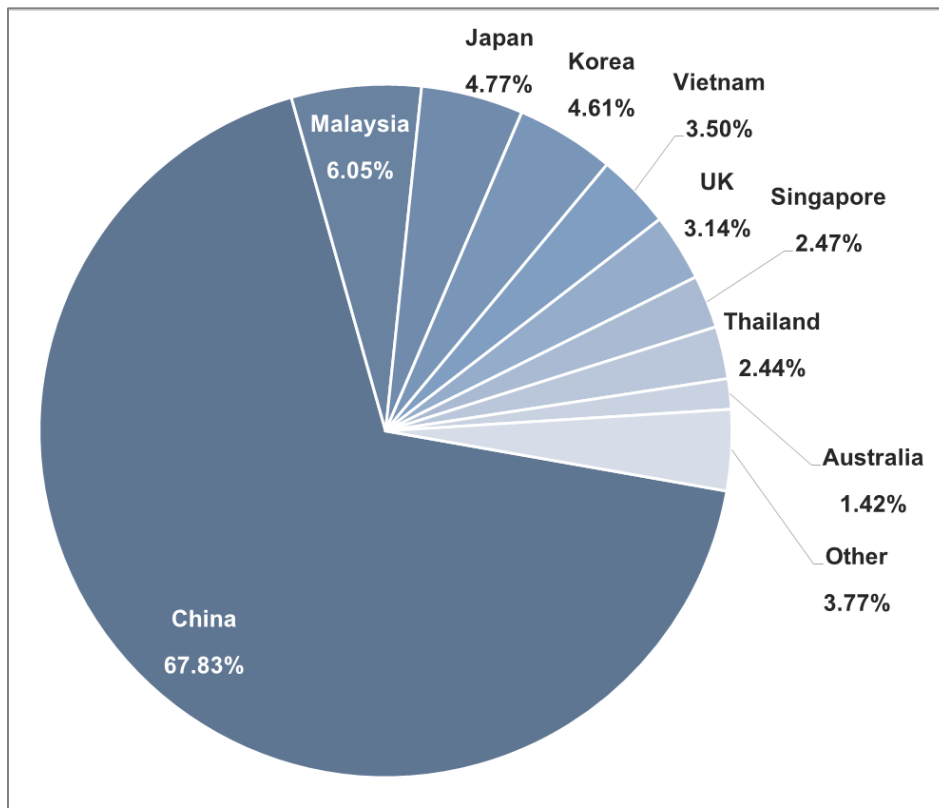
ประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศกัมพูชา ได้แก่ ประเทศจีน (ร้อยละ 67.83) รองลงมาคือ ประเทศมาเลเซีย (ร้อยละ 6.05) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 4.77) และเกาหลีใต้ (ร้อยละ 4.64) ดังแสดงในภาพที่ 1-25

ภาพที่ 1-24 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2554-2557

ภาพที่ 1-25 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก Council for the Development of Cambodia (CDC)

1.4. นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการลงทุนของราชอาณาจักรกัมพูชา

1.4.1. นโยบายด้านการลงทุน

เดิมรัฐบาลกัมพูชาได้มีการกำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศไว้ตาม Cambodian's Millennium Development Goals (CMDG) ซึ่งเป้าหมายหลักที่จะต้องบรรลุ คือ การลดความยากจนในประเทศลง อย่างไรก็ตาม กัมพูชาเป็นประเทศที่มีการพึ่งพาการส่งออกในบางภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และการท่องเที่ยว จึงทำให้ในเวลาต่อมา รัฐบาลมีแนวคิดที่จะสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ รวมถึงพยายามดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจมีการเติบโตมากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาการส่งออกเพียงอย่างเดียว โดย 4 เป้าหมายหลักของกัมพูชาในการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) สร้างความแข็งแกร่งให้กับสภาพแวดล้อมของการลงทุน (2) ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจ

และพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ (3) ขยายการเข้าถึงตลาดด้วยการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงทางการค้า และ (4) พัฒนาภาคเกษตรกรรมและพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานในเขตชนบท

ในปี พ.ศ. 2537 กัมพูชาได้ออกกฎหมายว่าด้วยการลงทุน พ.ศ. 2537 (Law on Investment, 1994) และกฎหมายว่าด้วยการลงทุน ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2546 (Law the Amendment to the Law on Investment, 2003) เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนให้กับนักลงทุนชาวกัมพูชา และเป็นการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) เนื่องจากการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชาเปิดกว้างให้กับนักลงทุนต่างชาติ ทั้งนี้ นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ในทุกรูปแบบกิจการโดยไม่มีข้อจำกัดด้านสัญชาติ และหากมีการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ได้รับการคัดเลือก (Qualified Investment Projects: QIPs) นักลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นการงดเว้นภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Tax Holidays) หรือการงดเว้นภาษีนำเข้าในวัตถุดิบ เป็นต้น

ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยการลงทุนจะให้การสนับสนุนในอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมใหม่ หรืออุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นหรือชนบท และอุตสาหกรรมที่เป็นการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones) ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่ที่สามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุน จะต้องเป็นธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งทอ การผลิตเครื่องแต่งกาย (Garments) และการก่อสร้าง (Construction) เนื่องจากข้อได้เปรียบของกัมพูชาคือ การมีอัตราค่าแรงถูก และการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี GSP ในการส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

จากการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา ทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2546 กัมพูชามีการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI Inwards) เพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากกัมพูชาให้สิทธิแก่นักลงทุนต่างชาติเทียบเท่ากับนักลงทุนภายในประเทศ และนักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ร้อยละ 100 มีเพียงการถือครองที่ดินเท่านั้น ที่นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถกระทำได้ อย่างไรก็ตาม นักลงทุนต่างชาติยังคงพบอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจอยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็น ความไม่โปร่งใสในการทำงานของภาครัฐ อิทธิพลจากการเมือง การแก้ไขกฎหมายบ่อยครั้ง และความไม่แน่นอนในการบังคับใช้กฎหมาย⁶

⁶ คู่มือการค้าและการลงทุนในประเทศกัมพูชา, สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.4.2. กฎหมายและกฎระเบียบ

1.4.2.1. กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศของราชอาณาจักรกัมพูชา

กฎหมายว่าด้วยการลงทุน ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2546 (Law the Amendment to the Law on Investment, 2003) ของกัมพูชา ถูกจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการลงทุนภายในประเทศกัมพูชา และกำกับดูแลการปฏิบัติต่อนักลงทุนชาวต่างชาติที่มาประกอบกิจการในประเทศกัมพูชา โดยกำหนดให้ The Council for the Development of Cambodia (CDC) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการให้ใบอนุญาตการลงทุนจากต่างประเทศ และนอกจาก CDC จะอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนแล้ว CDC ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับอำนาจหน้าที่และการนำข้อกฎหมายว่าด้วยการลงทุนไปปฏิบัติ จะถูกกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาย่อย ฉบับที่ 111 (Sub-Decree 111st on the Implementation of the law on the Amendment to the Law on Investment)

ประเทศกัมพูชามีนโยบายเปิดเสรีทางการลงทุนจากต่างชาติ โดยเปิดให้นักลงทุนชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนและประกอบกิจการได้ในเกือบทุกประเภทอุตสาหกรรม ยกเว้นในอุตสาหกรรมบางประเภทที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม หรือธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ แต่ข้อจำกัดในการลงทุนสำคัญ ได้แก่ การครอบครองและการใช้ที่ดิน และการจ้างแรงงานต่างชาติ สำหรับรายละเอียดการลงทุนในประเทศกัมพูชาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

➤ ประเภทกิจการที่ห้ามลงทุนในราชอาณาจักรกัมพูชา

ประเทศกัมพูชาเปิดให้นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถประกอบกิจการได้ในทุกรูปแบบกิจการ ยกเว้นกิจการที่เป็น Negative List ในเอกสารแนบท้าย 1 ของพระราชกฤษฎีกาย่อย ฉบับที่ 111 ที่กำหนดกิจการที่ไม่อนุญาตให้ทั้งนักลงทุนชาวกัมพูชาและนักลงทุนชาวต่างชาติประกอบกิจการ เนื่องจากบางกิจการขัดต่อความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- การผลิตและแปรรูปสารออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทและจิต และสารเสพติด
- การผลิตสารเคมีที่มีพิษ ยาฆ่าแมลง และสินค้าที่ต้องใช้เคมีภัณฑ์ในการผลิต ซึ่งองค์การการค้าโลก (WTO) และกฎหมายระหว่างประเทศไม่อนุญาตให้ดำเนินการ เนื่องจากมีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

- การแปรรูปและการผลิตพลังงานไฟฟ้าโดยใช้สิ่งปฏิกูลนำเข้ามาจากต่างประเทศ
- ธุรกิจที่เกี่ยวกับป่าไม้ซึ่งถูกห้ามโดยกฎหมายป่าไม้ (Forestry Law) ฯลฯ

➤ ประเภทกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

ประเทศกัมพูชาได้กำหนดประเภทกิจการ/อุตสาหกรรมที่รัฐบาลกัมพูชามุ่งพัฒนาเป็นพิเศษ และจะสามารถขอรับสิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

- โครงการลงทุนในอุตสาหกรรมที่รัฐบาลสนับสนุนให้มีการลงทุนในการผลิตเพื่อการส่งออก และมีมูลค่าการลงทุนไม่ต่ำกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐ
- การผลิตสินค้าจากหนังสือพิมพ์และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า ของเล่นและอุปกรณ์กีฬา เครื่องยนต์และอุปกรณ์รวมทั้งอะไหล่รถยนต์ และผลิตภัณฑ์จากเซรามิค ที่มีมูลค่าการลงทุน ตั้งแต่ 300,000 เหรียญสหรัฐ ขึ้นไป
- โครงการในอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมยางและพลาสติก อุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ที่มีไม้ได้ทำจากไม้ธรรมชาติ การผลิตยาแผนโบราณ อาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออก และธัญพืชและเมล็ดพันธุ์แปรรูปเพื่อการส่งออก ที่มีมูลค่าการลงทุนไม่น้อยกว่า 500,000 เหรียญสหรัฐ
- การผลิตเคมีภัณฑ์ ปูนซีเมนต์ ปูนยิปซัม ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์ยารักษาโรค ที่มีมูลค่าการลงทุนไม่ต่ำกว่า 1,000,000 เหรียญสหรัฐ
- ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือศูนย์การค้า ที่มีมูลค่าการลงทุนไม่ต่ำกว่า 2,000,000 เหรียญสหรัฐ หรือมีพื้นที่มากกว่า 10,000 เฮกตาร์ พร้อมลานจอดรถ
- สถาบันฝึกอบรมหรือสถาบันการศึกษา ที่มีการลงทุนไม่ต่ำกว่า 4,000,000 เหรียญสหรัฐ
- ศูนย์แสดงนิทรรศการนานาชาติ ศูนย์ประชุมนานาชาติ ที่มีมูลค่าการลงทุนไม่ต่ำกว่า 8,000,000 เหรียญสหรัฐ

➤ การขออนุญาตรับการส่งเสริมการลงทุน

ภายใต้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดให้ The Council for the Development of Cambodia (CDC) รับผิดชอบดำเนินการ โดยให้ผู้ที่ประสงค์จะขอรับสิทธิในการลงทุนยื่นคำขออนุญาตการลงทุน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง และตอบข้อสงสัย/ชี้แจงต่อ CDC ด้วยตนเอง หรือ

อาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยกิจการที่สามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุนได้แก่

- กิจการที่ใช้เงินลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ร้อยละ 100
- กิจการที่เกิดจากการร่วมทุน (Joint Ventures, JV)
- กิจการแบบ Build Operate Transfer (BOT)
- กิจการแบบ Business Cooperation Contract (BCC)
- กิจการลงทุนอื่นๆ ที่ได้รับอนุญาตทางกฎหมาย

เอกสารประกอบการพิจารณา

ในการยื่นขอใบอนุญาตการลงทุน ให้นักลงทุนแนบหลักฐานดังต่อไปนี้เป็นหลักฐานประกอบการขออนุญาตการลงทุน

- คำขออนุมัติการลงทุนพร้อมเอกสารเกี่ยวกับผู้ขอรับการส่งเสริม รวมถึงหนังสือมอบอำนาจ (หากมี)
- รายละเอียดของโครงการที่จะขออนุมัติการลงทุน
- เอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับขององค์กรธุรกิจที่จะจัดตั้งขึ้น
- รายละเอียดการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านวิชาการและเศรษฐกิจ รวมทั้งร่างกระบวนการผลิตของโครงการ ประกอบด้วย ความสามารถทางเทคนิค ความสามารถทางการตลาด ทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ และฐานะการเงิน

ในขั้นตอนนี้ ค่าธรรมเนียมการยื่นขออนุญาตการลงทุนคือ 100 เหรียญสหรัฐ สำหรับโครงการการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ถ้ามูลค่าการลงทุนสูงกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตการลงทุนคือ 500 เหรียญสหรัฐ

ขั้นตอนการอนุมัติโครงการลงทุน

CDC จะแจ้งผลการอนุมัติภายใน 3 วันนับจากวันที่ยื่นเอกสารครบถ้วน โดยจะออกใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไข (Conditional Registration Certificate: CRC) ให้แก่โครงการที่ได้รับความเห็นชอบ เพื่อเป็นหลักฐานให้นักลงทุนใช้ติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องใน

การออกใบอนุญาตต่างๆ ทั้งนี้ หาก CDC ไม่ออกใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไข (CRC) หรือ Letter of Non-compliance ให้ให้นักลงทุนภายใน 3 วันทำการ จะถือว่าโครงการดังกล่าวได้รับใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไขไปโดยปริยาย

หลังจากได้รับใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไข (CRC) แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาและออกใบอนุญาตให้แก่โครงการดังกล่าวภายใน 25 วันทำการ และ CDC จะออกใบอนุญาตการลงทุนฉบับจริง (Final Registration Certificate-FRC) ให้แก่โครงการลงทุนที่ได้รับความคิดเห็นชอบ

สำหรับกฎหมายอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการลงทุนที่นักลงทุนชาวต่างชาติจำเป็นต้องทราบ ก่อนที่จะประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชา มีดังต่อไปนี้

1.4.2.2. กฎหมายแรงงาน

กฎหมายแรงงานของประเทศกัมพูชา ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน และการจ้างงาน ซึ่งได้เน้นย้ำถึงความเท่าเทียมระหว่างเพศในการปฏิบัติงาน โดยห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติและการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบจากเพศหญิง อีกทั้ง แรงงานทุกเพศมีสิทธิที่จะได้รับการจ้างงานตามความสามารถ และได้รับค่าจ้างที่เท่ากัน ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นสำคัญด้านแรงงานได้ ดังต่อไปนี้

➤ ข้อกำหนดเรื่องเวลาการทำงานและวันลาในราชอาณาจักรกัมพูชา

บริษัทที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของประเทศกัมพูชาจะต้องปฏิบัติต่อแรงงาน ด้าน ชั่วโมงการทำงาน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- แรงงานในประเทศกัมพูชาจะสามารถทำงานได้ไม่เกินวันละ 8 ชม. หรือ 48 ชม.ต่อสัปดาห์
- แรงงานจะต้องมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างทำงานเกินกว่า 6 วันต่อสัปดาห์
- สำหรับลูกจ้างที่ทำงานต่อเนื่องทุกคน มีสิทธิลางานโดยได้รับค่าจ้าง (Paid Leave) 1 วันครึ่งต่อเดือน

- นายจ้างต้องกำหนดวันลาประจำปีให้กับลูกจ้าง โดยได้รับค่าจ้าง ไม่น้อยกว่า 18 วัน (ไม่รวมวันหยุดราชการและวันลาป่วย) ทั้งนี้ หากลูกจ้างไม่ได้ใช้วันลาในปีดังกล่าว ลูกจ้างมีสิทธิ์ยกเอาวันหยุดประจำปีที่เหลือไปรวมกับวันหยุดประจำปีในปีถัดไป
- นายจ้างจะต้องอนุญาตให้แรงงานลาคลอดโดยยังได้รับค่าตอบแทนครึ่งหนึ่ง เป็นเวลา 90 วันหลังจากการคลอด และเมื่อแรงงานกลับมาปฏิบัติหน้าที่ ในช่วงสองเดือนแรกหลังจากการลาคลอดจะต้องทำงานเบา
- ลูกจ้างมีสิทธิลาหยุดพิเศษ ในช่วงที่มีเหตุการณ์ที่กระทบถึงสมาชิกครอบครัว โดยตรงสูงสุดไม่เกิน 7 วัน

➤ การทำสัญญาจ้างงาน

ในประเทศกัมพูชานั้น การทำสัญญาจ้างแรงงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง สามารถกระทำด้วยวาจาหรือทำเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่หากสัญญาจ้างไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการจ้างงานไว้ นายจ้างและลูกจ้างสามารถขอยกเลิกสัญญาจ้างได้โดยบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นหนังสือถึงอีกฝ่ายหนึ่ง

➤ ใบอนุญาตให้ชาวต่างชาติทำงาน (Work Permit)

บริษัทต่างชาติที่ลงทุนในประเทศกัมพูชาสามารถว่าจ้างชาวต่างชาติให้มาปฏิบัติงานในประเทศกัมพูชาได้ แต่จะต้องยื่นแจ้งการขอใช้แรงงานชาวต่างชาติ และต้องยื่นขอรับใบอนุญาตการทำงาน (Work Permit) ให้กับลูกจ้างชาวต่างชาติแต่ละคนที่จะเข้ามาทำงานในบริษัทด้วย

แต่เดิม ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่ไม่เคร่งครัดในด้านการขอเอกสารต่างๆ รวมถึงใบอนุญาตการทำงาน ลูกจ้างชาวต่างชาติก็สามารถปฏิบัติงานได้ แต่ในปี พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมารัฐบาลกัมพูชาได้ปฏิรูประบบการขอรับ Visa และใบอนุญาตการทำงาน ภายใต้ Prakas No. 195 on Foreigner's Work Permit and Employment Card และ Prakas No. 196 on the Use of Foreign Workforce ทั้งนี้การยื่นขอใช้แรงงานชาวต่างชาติจะถูกกำหนดโดยระบบโควตา (Quota) โดยจำนวนแรงงานชาวต่างชาติจะต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนแรงงานชาวกัมพูชาในบริษัท อย่างไรก็ตาม หากนายจ้างมีความประสงค์ที่จะจ้างแรงงานชาวต่างชาติเกินกว่าที่โควตาที่กำหนดสามารถยื่นเอกสารเพิ่มเติมเพื่อบอกเหตุผลประกอบได้ ทั้งนี้ นายจ้างจะต้องดำเนินการขอใช้แรงงานต่างชาติภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ที่ The Department of Employment and

Manpower of the Ministry of Labour and Vocational Training หรือที่ศูนย์ประจำจังหวัดใน กัมพูชา โดยมีค่าธรรมเนียม 80,000 เรียลกัมพูชา⁷

หลังจากที่นายจ้างได้รับการอนุมัติให้ใช้แรงงานต่างชาติในบริษัทได้แล้ว นายจ้างจะต้อง ดำเนินการขอใบอนุญาตในการทำงาน (Work Permit) และบัตรจ้างงาน (Employment Card) ให้กับลูกจ้างชาวต่างชาติในบริษัทของตนภายในเดือนมีนาคม โดยสามารถขอยื่นเรื่องเพื่อ ดำเนินการได้ที่ The Department of Employment and Manpower of the Ministry of Labour and Vocational Training หรือที่ศูนย์ประจำจังหวัดในกัมพูชา ทั้งนี้ สำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ และครอบครัวอาจได้รับใบอนุญาตทำงานถาวร หากได้รับการอนุมัติจาก CDC

➤ ข้อกำหนดเรื่องการจ่ายค่าตอบแทน และค่าแรงขั้นต่ำ

ตามกฎหมายแรงงานของประเทศกัมพูชา นายจ้างจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้าน การจ่ายค่าตอบแทนแรงงาน ดังต่อไปนี้

- หากนายจ้างต้องการว่าจ้างให้แรงงานปฏิบัติงานล่วงเวลา (Overtime) จะต้องให้ ค่าตอบแทนเป็น 1.5 เท่าของอัตราค่าแรงในเวลาทำงานปกติ
- หากนายจ้างต้องการว่าจ้างให้แรงงานปฏิบัติงานในวันหยุดสุดสัปดาห์ นายจ้างต้อง จ่ายค่าแรงงานในอัตรา 2 เท่าของอัตราค่าแรงในเวลาทำงานปกติ
- หากแรงงานปฏิบัติงานในเวลากลางคืน (ตั้งแต่ 22.00 น. ถึง 5.00 น.) และแรงงาน ที่ปฏิบัติงานในเวลากลางวันคาบเกี่ยวกับเวลากลางคืน นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้าง ในอัตรา 1.3 เท่าของอัตราค่าแรงในเวลาทำงานปกติ

สำหรับประเทศกัมพูชา Ministry of Labour and Vocational Training เป็นผู้กำหนด อัตราค่าแรงขั้นต่ำ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้นายจ้างจะต้องปิดประกาศค่าจ้างขั้นต่ำที่ กฎหมายกำหนดไว้ในสถานประกอบการด้วย นอกจากนี้ ภายใต้คำสั่งรัฐมนตรี ได้มีการกำหนด ค่าแรงขั้นต่ำในอุตสาหกรรมเครื่องหนัง เสื้อผ้า และรองเท้า โดยสำหรับลูกจ้างในระยะทดลองงาน จะได้รับค่าแรงขั้นต่ำคิดเป็นเงินไทยประมาณ 1,700 บาทต่อเดือน สำหรับลูกจ้างทั่วไป จะได้รับ ค่าแรงประมาณ 1,870 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ ในกรณีที่นายจ้างกำหนดว่าจะให้ค่าจ้างตามผลงาน หากคำนวณแล้วค่าจ้างดังกล่าวสูงกว่าค่าแรงขั้นต่ำ ลูกจ้างจะได้รับค่าจ้างตามผลงานนั้นๆ แต่หากค่าจ้างตามผลงานดังกล่าวต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเพิ่มให้เท่ากับ

⁷ 1 บาทไทย (THB) มีค่าเท่ากับ 114.63 เรียลกัมพูชา (KHR) ณ วันที่ 16 ตุลาคม 2558

ค่าแรงขั้นต่ำ อย่างไรก็ตาม สำหรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในอุตสาหกรรมที่นอกเหนือจาก อุตสาหกรรมเครื่องหนัง เสื้อผ้าและรองเท้า ยังไม่มีการประกาศใช้

➤ ระบบการประกันสังคมในราชอาณาจักรกัมพูชา (Social Security System)

สำหรับการจ้างงานในประเทศกัมพูชา นายจ้างจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในเรื่อง กองทุนประกันสังคม ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของภาครัฐ โดยนายจ้างต้องมีการช่วยสมทบ เงินกองทุนประกันสังคม และจัดการให้มีการบริการด้านสุขภาพ ดังต่อไปนี้

- นายจ้างต้องจัดให้มีศูนย์บริการสุขภาพที่มีแพทย์ประจำอยู่อย่างน้อย 1 คน เพื่อ ดูแลสุขภาพเบื้องต้นให้กับแรงงาน ทั้งนี้ ศูนย์บริการสุขภาพดังกล่าวสามารถ ให้บริการแรงงานจากสถานประกอบการหลายแห่งได้
- หากนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป จะต้องจัดให้มีศูนย์บริการสุขภาพอยู่ใน สถานประกอบการนั้น

ทั้งนี้ ในส่วนของประกันสังคม นายจ้างจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและช่วยสมทบ เงินทุนประกันสังคมตามกฎหมายระเบียบดังต่อไปนี้

- หากนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ 8 คนขึ้นไป นายจ้างจะต้องจดทะเบียนกับกองทุน ประกันสังคม เพื่อจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินบำนาญแก่กองทุนประกันสังคม
- นายจ้างจะต้องสมทบกองทุนบำนาญในอัตราร้อยละ 8 ของอัตราค่าตอบแทนต่อ เดือนก่อนหักภาษี

ในส่วนของผู้จ้าง จะได้รับสิทธิประโยชน์จากการเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม ดังนี้

- ลูกจ้างจะได้รับเงินบำนาญชราภาพ เงินบำนาญทุพพลภาพ และในกรณีที่ลูกจ้าง เสียชีวิตตามเงื่อนไขที่กองทุนประกันสังคมกำหนด ครอบครัวลูกจ้างจะได้รับเงิน บำเหน็จ
- สำหรับงานที่มีความเสี่ยง ลูกจ้างจะได้รับความคุ้มครองครอบคลุมถึงอุบัติเหตุและ ความเจ็บป่วยที่เกิดจากการจ้างแรงงาน โดยลูกจ้างมีสิทธิ์ได้รับการรักษาพยาบาล จากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในเวลาทำงาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลที่กองทุน ประกันสังคมกำหนด และได้รับค่าจ้างร้อยละ 70 ของค่าจ้างปกติ จากการขาด รายได้ในระหว่างเจ็บป่วยจากการทำงาน

1.4.2.3. กฎหมายที่ดิน

รัฐบาลกัมพูชาได้ออกกฎหมายแพ่งฉบับแก้ไข ในปี พ.ศ. 2554 (Law on the Implementation of Civil Code of 2011) ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ดินในบางประการ เช่น ระยะเวลาการเช่าที่ดิน (Land Lease) แต่เดิมกำหนดไว้ที่ 99 ปี แต่กฎหมายแพ่งดังกล่าว กำหนดให้ระยะเวลาในการเช่าที่ดินไว้สูงสุดที่ 50 ปี หากสัญญาใดๆ ที่กระทำก่อนกฎหมายดังกล่าวบังคับใช้ และกำหนดระยะเวลาในการให้เช่าที่ดินเกินกว่า 50 ปี ก็ให้ลดระยะเวลาให้เช่าเหลือเพียง 50 ปีเท่านั้น

ทั้งนี้ บุคคลสัญชาติกัมพูชา และนิติบุคคลสัญชาติกัมพูชาเท่านั้น ที่สามารถครอบครองที่ดินในประเทศกัมพูชาได้ นักลงทุนต่างชาติไม่มีสิทธิ์ถือครองที่ดินตามกฎหมายของกัมพูชา แต่สามารถทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อการลงทุนระยะยาว โดยรัฐบาลกัมพูชารับรองสิทธิของแต่ละบุคคลในการใช้ที่ดินโดยการออก Certificate of Land Use and Procession ซึ่งเทียบเท่ากับการมีชื่อเป็นเจ้าของที่ดินและทรัพย์สินที่อยู่บนที่ดินนั้น นอกจากนี้กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ อนุญาตให้นักลงทุนสามารถใช้ที่ดินเป็นหลักประกันในการจดจำนอง รวมทั้งสามารถโอนสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และทรัพย์สินส่วนบุคคลที่ปลูกสร้างบนที่ดินแปลงดังกล่าวได้อีกด้วย แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาในสัญญาเช่าที่ดิน โดยสัญญาเช่าระยะยาวต้องมีอายุสัญญาอย่างน้อย 15 ปี ผู้เช่าสามารถสร้างสิ่งก่อสร้างในที่ดินนั้นๆ ได้ตามเงื่อนไข และรัฐไม่มีสิทธิ์เวนคืนที่ดินดังกล่าว ยกเว้นในกรณีที่ต้องใช้ที่ดินผืนนั้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยต้องมีการชดเชยค่าเสียหายจากการเวนคืนที่ดินอย่างเหมาะสม

1.4.2.4. กฎหมายการโอนเงินลงทุน

➤ การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กฎหมายว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ พ.ศ. 2540 (Law on the Foreign Exchange, 1997) กำหนดให้การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถทำได้โดยไม่มีข้อจำกัด แต่ทั้งนี้จะต้องดำเนินการโดยธนาคารที่รัฐเป็นผู้กำหนด และธนาคารดังกล่าวเป็นผู้รายงานต่อธนาคารแห่งกัมพูชา หากมีการโอนที่มากกว่าหรือเท่ากับ 10,000 เหรียญสหรัฐ นอกจากนี้ ผู้มีถิ่นพำนักในกัมพูชาสามารถถือเงินสกุลต่างประเทศได้โดยเสรี สำหรับการกู้ยืมเงินของนักลงทุนภายในและนักลงทุนชาวต่างชาติจะต้องดำเนินการผ่านธนาคารที่รัฐกำหนดเท่านั้น

➤ การส่งเงินทูกำไรกลับประเทศ (Repatriation)

ภายใต้มาตรา 11 ของกฎหมายว่าด้วยการลงทุนกัมพูชา ระบุว่าตามกฎหมายและกฎระเบียบที่ออกโดยธนาคารแห่งกัมพูชา รัฐบาลจะต้องอนุญาตให้นักลงทุนที่มีการลงทุนในกัมพูชาซื้อเงินสกุลต่างประเทศได้โดยผ่านระบบธนาคาร และอนุญาตให้โอนเงินออกจากกัมพูชาได้ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบที่มีต่อการลงทุนนั้นๆ เช่น การชำระเงินสินค้านำเข้า หรือการชำระเงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างประเทศ การชำระเงินค่าลิขสิทธิ์และค่าบริหารจัดการ การโอนผลกำไร และการโอนเงินทุน เป็นต้น

1.4.2.5. ระบบภาษีในราชอาณาจักรกัมพูชา

ระบบภาษีของกัมพูชามีลักษณะทั่วไป โดยมีกฎหมายภาษีอากร ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายที่กำกับการเก็บภาษี (Law on the Amendment to the Law on Taxation of 2003) โดยการเก็บภาษีจะครอบคลุมถึงผู้ที่มีได้พำนักในประเทศกัมพูชา แต่มีรายได้เกิดขึ้นในกัมพูชาด้วย โดยภาษีสำคัญที่นักลงทุนต้องชำระ มีดังต่อไปนี้

- ภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Corporate Income Tax)
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax)
- ภาษีขั้นต่ำ (Minimum Tax)
- ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax)
- ภาษีเงินเดือน

➤ ภาษีเงินได้ธุรกิจ

นิติบุคคลในประเทศกัมพูชาจะต้องชำระภาษีเงินได้ทางธุรกิจในอัตราร้อยละ 20 เว้นแต่จะได้รับยกเว้นหรือได้รับการลดหย่อนจากการส่งเสริมการลงทุน อย่างไรก็ตาม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำมัน หรือก๊าซธรรมชาติจะต้องเสียภาษีเงินได้ทางธุรกิจในอัตราร้อยละ 30 นอกจากนี้ ผู้ที่พำนักในกัมพูชาจะต้องเสียภาษีจากรายได้ที่ได้รับทั้งจากในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย

➤ ภาษีมูลค่าเพิ่ม

นิติบุคคลที่จดทะเบียนภายใต้กระทรวงพาณิชย์กัมพูชา และผู้ที่นำเข้าสินค้า จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 ของมูลค่าการซื้อขายสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ นิติบุคคลจะต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มก่อนการดำเนินธุรกิจ

➤ ภาษีขั้นต่ำ

ประเทศกัมพูชากำหนดให้นิติบุคคลต้องเสียภาษีขั้นต่ำ ในอัตราร้อยละ 1 ของมูลค่าการซื้อขายในรอบปีบัญชี ทั้งนี้ หากภาษีเงินได้ทางธุรกิจสูงกว่าภาษีขั้นต่ำ นิติบุคคลดังกล่าวไม่ต้องเสียภาษีขั้นต่ำ

➤ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

อัตรากำหนดหัก ณ ที่จ่ายในประเทศกัมพูชาจะถูกเก็บในอัตราที่แตกต่างกันไป แล้วแต่ประเภทธุรกรรม ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1-11

ตารางที่ 1-11 อัตรากำหนดหัก ณ ที่จ่าย จำแนกตามประเภทการจ่ายเงิน

ประเภทกิจกรรมทางธุรกิจ	อัตรากำหนดที่ต้องชำระ
การชำระเงินสำหรับสินค้าหรือบริการทั่วไป ซึ่งรวมถึง ▪ ชำระเงินค่าบริการ เช่น การให้บริการคำปรึกษา ▪ ดอกเบี้ยจากการทำธุรกรรมอื่นๆ ที่มีได้เกิดจากธนาคารท้องถิ่น หรือสถาบันทางการเงิน ▪ ค่าสิทธิสำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแร่ธาตุทางธรรมชาติ	ร้อยละ 15
รายได้จากการให้เช่าสิ่งหามทรัพย์ และสิ่งหามทรัพย์	ร้อยละ 10
ดอกเบี้ยที่ธนาคารท้องถิ่นจ่ายให้กับผู้ที่มีถิ่นพำนักในประเทศกัมพูชา ในบัญชีเงินฝากประจำ	ร้อยละ 6
การจ่ายเงิน/ชำระเงินให้กับผู้ที่มีถิ่นพำนักในประเทศกัมพูชา (Non-Resident) ดอกเบี้ย เงินปันผล และการค่าบริการจัดการ ฯลฯ	ร้อยละ 14

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

➤ ภาษีเงินเดือน

นิติบุคคลในประเทศกัมพูชาจะต้องหักภาษีเงินเดือนจากเงินเดือนที่ต้องจ่ายให้กับพนักงานในบริษัท ไม่ว่าจะเป็นพนักงานชาวกัมพูชาหรือพนักงานชาวต่างชาติ ก็ใช้อัตราภาษีเงินเดือนในระดับเดียวกัน โดยภาษีเงินเดือนจะจัดเก็บในรูปแบบอัตราก้าวหน้า

1.4.2.6. การจัดตั้งบริษัทในราชอาณาจักรกัมพูชา

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนจัดตั้งและดำเนินธุรกิจในประเทศกัมพูชา มี 2 ฉบับ คือ

- กฎหมายการจดทะเบียนพาณิชย์ (Law on Commercial Rules and Register) ว่าด้วยกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้าและการพาณิชย์ รวมทั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรธุรกิจต่างๆ
- กฎหมายธุรกิจ (Law on Commercial Enterprise) เป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจในกัมพูชา โดยกำหนดกรอบการจัดตั้ง และการดำเนินกิจการของบริษัทและห้างหุ้นส่วน โดยมีประเด็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนนิติบุคคลที่มีฐานะทางกฎหมายในกัมพูชา สถานที่ประกอบการ จำนวนหุ้น และใบรับรองหุ้น การเก็บข้อมูล การประชุมผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการบริหาร เอกสารการเงินประจำปีและการแจ้งสถานภาพบริษัทประจำปี บทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี/สภาพคล่องของบริษัท และการแต่งตั้ง ผู้ตรวจสอบบัญชี และบทลงโทษต่างๆ

➤ รูปแบบการจัดตั้งบริษัทในราชอาณาจักรกัมพูชา

ชาวต่างชาติที่ลงทุนในประเทศกัมพูชาจะมีทางเลือกในเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการบริษัทหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

- กิจการเจ้าของคนเดียว (Sole Proprietor)
- ห้างหุ้นส่วน (Partnership) รวมถึง ห้างหุ้นส่วนสามัญ (General Partnership) และ ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership)

- บริษัทจำกัด (Limited Liability Company) รวมถึง บริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นรายเดียว (Single Member Private Limited Company) บริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นหลายคน (Private Limited Company) และบริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company)
- สำนักงานสาขา (Branch Operation)

นอกจากรูปแบบกิจการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ประกอบการชาวต่างชาติจะสามารถเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจในประเทศกัมพูชาโดยไม่จดทะเบียนเป็นบริษัทได้ แต่เป็นในรูปแบบสำนักงานในท้องที่ ดังต่อไปนี้

- สำนักงานสาขาของบริษัทต่างชาติ (Branch of a Foreign Company)
- สำนักงานผู้แทน (Representative Office of a Foreign Company)
- บริษัทในเครือ (Subsidiary Company)

➤ ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัทและยื่นจดทะเบียนในราชอาณาจักรกัมพูชา

นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถยื่นจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจด้วยตนเองได้ที่ Commercial Registration Office, Department of Business Registration, Ministry of Commerce ณ กรุงพนมเปญ หรือสาขาของสำนักงานจดทะเบียนพาณิชย์ในต่างจังหวัด ทั้งนี้ การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทนั้น นักลงทุนชาวต่างชาติต้องได้รับการยินยอมให้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์จากสถานประกอบการเสียก่อน จึงจะจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทได้ ซึ่งศาลากลางจังหวัด (City Hall) จะเป็นผู้อนุมัติ โดยขั้นตอนการยื่นจดทะเบียนธุรกิจ มีรายละเอียดดังที่แสดงในตารางที่ 1-12

ตารางที่ 1-12 ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัทจำกัด (Limited Liability Company) ในประเทศกัมพูชา

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
Step 1: <u>Deposit the legally required initial capital in a bank and obtain deposit evidence</u> Initial capital of KHR 4 million must be paid in before registration at any authorized bank in Cambodia. The bank must provide a bank statement certifying the deposit. There is no time limit for the firm to pay the entire amount Agency: Bank	1 day	no charge

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
Step 2: <u>Conduct an initial check for uniqueness of the company name and Obtain company name approval at the Business Registration Department</u> Prakas no. 063 MOC/ SM2013 on General Procedure of Providing Services related to the Commercial Registration dated 27 February 2013 provides that the company search application must be only submitted to the Business Registration Department of the Ministry of Commerce through the single window. The uniqueness of the company name is also searched at the Department of Business Registration of the Ministry of Commerce through the single window <i>Agency: Business Registration Department, Ministry of Commerce</i>	between 2-7 days	USD 10
Step 3: <u>Incorporate the company with the Business Registration Department in Ministry of Commerce</u> The memorandum and articles of association shall be prepared based on the company form and consistent with applicable law, regulations, and the standards set for such documents by the Ministry of Commerce. These documents shall be submitted in triplicate with original copies, as required (one copy each filed at the Business Registration Department, Ministry of Commerce <i>Agency: Business Registration Department, Ministry of Commerce</i>	3 weeks on average	USD 420
Step 4: <u>Make a company seal</u> <i>Agency: Ministry of Commerce</i>	1 day	USD 15
Step 5: <u>Have registration documents stamped and approved, register for TIN, Patent tax and VAT tax</u> The documents need to be stamped are (1) Memorandum and Articles of Association, (2) Ministry of Commerce Letter of Approval and (3) Certificate of Incorporation. This is obtained at one of the tax department branch offices at the khan (district) level, of which there are 7 in the city <i>Agency: General Tax Department</i>	30 days	USD 100
Step 6: <u>Notify the Ministry of Labor of the start of operations and hiring of employees</u> <i>Agency: Ministry of Labor</i>	30 days	USD 250 (8-200 employees)

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
Step 7: Receive inspection from Labor Inspector Agency: Ministry of Labor	1 day (simultaneous with procedure 10)	Included in Procedure 6

ที่มา: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/cambodia/starting-a-business>

➤ ขั้นตอนการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดในราชอาณาจักรกัมพูชา (Partnership)

นักลงทุนที่ประสงค์จะจัดตั้งบริษัทในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัดในประเทศกัมพูชา ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนกับ Registrar of Companies and Businesses พร้อมมอบหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาหนังสือเดินทางของหุ้นส่วนทุกคน พร้อมลายมือชื่อรับรองสำเนา คนละ 3 ชุด
- รูปถ่ายขนาด 4 x 6 ซม. ของหุ้นส่วน คนละ 3 รูป
- หนังสือรับรองจากธนาคารแสดงเงินทุนในบัญชีขั้นต่ำ 4,000,000 เรียลกัมพูชา (เอกสารตัวจริง)
- สัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนและลงนามโดยหุ้นส่วนทุกคน 3 ชุด

➤ ขั้นตอนการจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือสำนักงานตัวแทนในราชอาณาจักรกัมพูชา (Branch/Representative Office)

นักลงทุนที่ประสงค์จะจัดตั้งบริษัทในรูปแบบสำนักงานสาขาหรือสำนักงานตัวแทนในประเทศกัมพูชา ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนกับ Registrar of Companies and Businesses พร้อมมอบหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนของบริษัทแม่ (Certificate of Incorporation) ที่ได้รับการรับรองความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐบาลในประเทศที่บริษัทนั้นได้รับการจดทะเบียน จำนวน 3 ฉบับ
- สำเนากฎข้อบังคับของบริษัทแม่ (Article of Association) ที่ได้รับการรับรองความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐบาลในประเทศที่บริษัทนั้นได้รับการจดทะเบียน จำนวน 3 ฉบับ

- หนังสือมอบสิทธิของบริษัทแม่ซึ่งมีการรับรองจากทนายความ โดยระบุชื่อผู้แทนที่จะมาประจำในสาขาต่างประเทศ พร้อมหนังสือมติการประชุมของผู้ถือหุ้นที่อนุมัติให้จัดตั้งสาขาในต่างประเทศจำนวน 3 ฉบับ
- รูปถ่ายกรรมการหรือผู้จัดการของสำนักงานผู้แทน ขนาด 4 X 6 ซม. จำนวน 3 รูป
- สำเนาบัตรประจำตัวหรือสำเนาหนังสือเดินทางของผู้แทน พร้อมลายมือชื่อรับรองสำเนา 3 ชุด
- สำเนาวีซ่าเข้าประเทศกัมพูชาของผู้แทนบริษัท จำนวน 3 ฉบับ

1.4.3. การลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

กัมพูชาให้สิทธิพิเศษในการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Investor in Special Economic Zones) และนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาจัดสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Developers) ซึ่งสิทธิประโยชน์ต่างๆ มีความแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

➤ สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับนักลงทุน (Investors)

- ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีอื่นๆ
- ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เฉพาะสินค้านำเข้าที่นำไปผลิตเพื่อการส่งออกเท่านั้น หากเป็นสินค้านำเข้าที่นำไปผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศจะไม่ได้รับการยกเว้น

➤ สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับนักลงทุนจัดสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Developers)

- ได้รับการยกเว้นภาษีกำไรไม่เกิน 9 ปี
- ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีอื่นๆ สำหรับอุปกรณ์และวัสดุก่อสร้างเพื่อใช้ในการก่อสร้างในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับการนำเข้าเครื่องจักรเพื่อก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างถนน และโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.4.2.7. การคุ้มครองการลงทุน (Investment Guarantee)

กฎหมายว่าด้วยการลงทุน พ.ศ. 2546 (Law on Investment, 2003) ยังได้กำหนด ข้อคุ้มครองในการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- นักลงทุนทั่วไป (Zone Investors) และนักลงทุนที่จัดสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Zone Developers) รวมถึงแรงงานต่างชาติมีสิทธิอย่างสมบูรณ์ในการส่งเงินได้ หรือกำไรจากการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones) กลับไปยังประเทศของนักลงทุน หลังจากชำระภาษีเรียบร้อยแล้ว
- นักลงทุนทั่วไปและนักลงทุนที่จัดสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะได้รับความคุ้มครองตามบทว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุน ในการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (Non-Discrimination)
- การที่รัฐบาลจะไม่ดำเนินนโยบายควบรวมกิจการให้เป็นของรัฐ (Nationalization) ที่อาจกระทบต่อสิทธิของนักลงทุนชาวต่างชาติ
- รัฐบาลกัมพูชาจะไม่กำหนดราคาหรือค่าธรรมเนียมในสินค้าและบริการในโครงการที่ได้รับคัดเลือก (Qualified Investment Projects: QIP)

1.4.4. สรุปต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในราชอาณาจักรกัมพูชา

1.4.3.1. ค่าธรรมเนียมการตรวจคนเข้าเมือง

ตารางที่ 1-13 ค่าธรรมเนียมวีซ่า

ประเภทของวีซ่า	รายละเอียด	อัตราค่าธรรมเนียม	หมายเหตุ
วีซ่าธุรกิจ*			
- Single Visa	1 และ 3 เดือน	USD 30/ USD 75	หากออกนอกประเทศต้องทำวีซ่าใหม่
- Multiple Visa	6 และ 12 เดือน	USD 150/ USD 280	สามารถออกนอกประเทศได้

* เป็นราคาค่าธรรมเนียมที่มีบริษัทนักท่องเที่ยวเป็นตัวแทนจัดการเรื่องวีซ่า

ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก AEC Business Support in Phnom Penh, Cambodia

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวไทยไม่ต้องทำวีซ่ากัมพูชา และสามารถอยู่ในกัมพูชาได้ 14 วัน

1.4.3.2. ค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้นประกอบกิจการ

ตารางที่ 1-14 ค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้นประกอบกิจการ

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา ดำเนินการ	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการ
1	Deposit the legally required initial capital in a bank and obtain deposit evidence	1 Day	No Charge
2	Conduct an initial check for uniqueness of the company name and Obtain company name approval at the Business Registration Department	Between 2-7 days	USD 10
3	Incorporate the company with the Business Registration Department in Ministry of Commerce	3 weeks on average	USD 420
4	Make a company seal	1 Day	USD 15
5	Have registration documents stamped and approved, register for TIN, Patent tax and VAT tax	30 Days	USD 100
6	Notify the Ministry of Labor of the start of operations and hiring of employees	30 Days	USD 250 (8-200 employees)
7	Receive inspection from Labor Inspector	1 Day (simultaneous with procedure 10)	Included in Procedure 6

ที่มา: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/cambodia#dealing-with-construction-permits>

1.4.3.3. ค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตก่อสร้าง

ตารางที่ 1-15 ค่าใช้จ่ายการขออนุญาตก่อสร้าง

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา ดำเนินการ	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการ
1	Obtain application form	1 Day	KHR 4,500
2	Submit documents to the Sangkat Office for review	14 Days	No Charge
3	Request and obtain certification from the Khan or District Governor	182 Days	No Charge
4	Submit documents to the Khan Land Management, Urban Planning, and Construction Office for review and obtain approval	14 Days	No Charge

ลำดับ	ขั้นตอน	ระยะเวลา ดำเนินการ	ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการ
5	Request and obtain the approval (building permit) of the Municipal Department of Land Management, Construction and Urban Planning	365 Days	KHR 10,000,000
6	Notify the Sangkat Office once the building permit is obtained	1 Day	No Charge
7	Notify the Khan Office once the building permit has been obtained	1 Day	No Charge
8	Request "construction site opening" from the Phnom Penh Municipal Department of Land Management, Urban Planning, and Construction and Cadastre (the "PP LO")	1 Day	KHR 1,000,000
9	Receive an inspection from technical official	1 Day	No Charge
10	Inform the building authority of the ploe setup and receive inspection	1 Day	No Charge
11	Inform the building authority after foundation work and receive inspection	1 Day	No Charge
12	Inform the building authority when columns are built and receive inspection	1 Day	No Charge
13	Inform the building authority when walls are erected and receive inspection	1 Day	No Charge
14	Inform the building authority when floors are built and receive inspection	1 Day	No Charge
15	Inform the building authority upon completion of construction	1 Day	No Charge
16	Receive final inspection by the relevant authorities that issue the correctness certificate	21 Days	KHR 1,000,000
17	Request and obtain connection to water and sewage services	42 Days	KHR 800,550
18	Inform the building authority once connection to utilities is complete	1 Day	No Charge
19	Receive inspection by building authority	1 Day	No Charge
20	Receive inspection by water authorities and obtain water and sewage connection	1 Day	No Charge

ที่มา: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/cambodia#dealing-with-construction-permits>

1.4.3.4. ราคาเช่าที่อยู่อาศัย

➤ ที่ดินในราชอาณาจักรกัมพูชา

ตารางที่ 1-16 ราคาที่ดินในกัมพูชา

ประเภทที่ดิน	ราคา (USD/m ²)		
	พนมเปญ	เสียมเรียบ	พระสีหนุ
First Commercial Land	4,000-6,000	1,500-2,500	800-1,200
Second Commercial Land	2,500-3,000	800-1,000	400-600
Third Commercial Land	1,000-1,500	300-500	200-300
First Residential Land	1,800-2,500	300-500	300-500
Second Residential Land	800-1,200	150-200	150-200
Third Residential Land	50-300	50-100	50-100
Development Land	15-50	5-20	5-20

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

➤ ที่พักอาศัย

ตารางที่ 1-17 ราคาเช่าที่พัก

ที่ตั้ง	ประเภท	ราคาเฉลี่ยต่อเดือน (USD)
Prime Area	studio	500-800
	1 bedroom	600-1,000
	2 bedroom	1,000-2,000
Commercial Area	ชั้นล่าง	700-1,200
	ชั้นล่าง + ชั้น 1	900-1,500
	ชั้นล่าง + ชั้น 3	1,200-2,500
	ชั้น 2 + ชั้น 3	200-350
Around Market	ชั้นล่าง	800-1,500
	ชั้นล่าง + ชั้น 1	1,000-1,700
	ชั้นล่าง + ชั้น 3	1,200-2,500
	ชั้น 2 + ชั้น 3	200-350
Around Market	ชั้นล่าง	800-1,500
	ชั้นล่าง + ชั้น 1	1,000-1,700
	ชั้นล่าง + ชั้น 3	1,200-2,500
	ชั้น 2 + ชั้น 3	200-350

ที่ตั้ง	ประเภท	ราคาเฉลี่ยต่อเดือน (USD)
Residential	ชั้นล่าง	300-500
	ชั้นล่าง + ชั้น 1	350-550
	ชั้นล่าง + ชั้น 3	400-850
	ชั้น 2 + ชั้น 3	150-450

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

➤ ค่าเช่าสำนักงาน โรงงาน และคลังสินค้า

ตารางที่ 1-18 ราคาเช่าสำนักงาน โรงงาน และคลังสินค้า

ที่ตั้ง	ราคาเฉลี่ยต่อเดือน (USD/m ²)
ค่าเช่าสำนักงาน	
Prime Areas	15-25
Secondary Area	8-13
ค่าเช่าโรงงาน	
Prime Areas	1.35-1.80
Other Areas	1.15-1.35
เลข 2	1.35-1.80
BoeungTompun ถนน 371	1.15-1.35
ถนน Veng Sreng, ถนนหมายเลข 3, 4	1.0-1.5
ค่าเช่าคลังสินค้า	
เขตอุตสาหกรรม (ถนน Veng Sreng)	1.00
Boeung Tom Pun area	1.00-1.50
Chamkadong area	1.00-1.35
Cam Chao	1.00-1.50
StengMeanchey	1.00-1.80

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

1.4.3.5. ค่าสาธารณูปโภค

➤ ค่าน้ำประปา

ตารางที่ 1-19 อัตราค่าน้ำประปา

ประเภท	ปริมาณการใช้ (m ³)	อัตราค่าน้ำ (KHR / m ³)	หน่วยงานรับผิดชอบ
เมืองพนมเปญ			
ที่พักอาศัย	ตั้งแต่ 0 – 7	550	Phnom Penh Water Supply Authority (PPWSA)
	ตั้งแต่ 8 –15	770	
	ตั้งแต่ 16 –50	1,010	
	มากกว่า 51	1,270	
สถาบันหรือชุมชน		1,030	
หน่วยงานธุรกิจหรือ อุตสาหกรรม	ตั้งแต่ 0 –100	950	
	ตั้งแต่ 101–200	1,150	
	ตั้งแต่ 201–500	1,350	
	มากกว่า 501	1,450	
เสียมเรียบ			
ที่พักอาศัย	ตั้งแต่ 1– 7	1,100	Siem Reap Water Supply Authority
	ตั้งแต่ 8–15	1,500	
	ตั้งแต่ 16–30	1,800	
	มากกว่า 31	2,000	
หน่วยงานธุรกิจหรือ อุตสาหกรรม	ตั้งแต่ 0–50	1,900	
	ตั้งแต่ 51–150	2,400	
	ตั้งแต่ 151–350	2,900	
	มากกว่า 351	3,400	
พระสีหนุ (สีหนุวิลล์)			
ประเภทที่ 1	ตั้งแต่ 1 – 7	1,500	PreahSihanuok supply
ประเภทที่ 2	ตั้งแต่ 1 –7	1,500	
	ตั้งแต่ 8 –15	1,800	
ประเภทที่ 3	ตั้งแต่ 1 – 7	1,500	
	ตั้งแต่ 8 –15	1,800	
	ตั้งแต่ 16 –30	2,000	

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

➤ ค่าไฟฟ้า

ตารางที่ 1-20 อัตราค่าไฟฟ้า

ประเภท	ปริมาณการใช้	อัตราค่าไฟฟ้า (KHR / kWh)
พนมเปญ กันดาล กัมปงสปี		
ที่พักอาศัยในเขตจังหวัดพนมเปญ และ ดาขมา(กันดาล)	ปริมาณการใช้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50kWh	610
	ปริมาณการใช้ต่อเดือนมากกว่า 50kWh	720
ที่พักอาศัยในเขตจังหวัดกัมปงสปี	ไม่กำหนด	720
หน่วยงานราชการ สถานทูต และที่พักของข้าราชการต่างประเทศ	ไม่กำหนด	820
หน่วยงานภาครัฐกิจและโรงงานอุตสาหกรรม	ผู้ใช้นาตรายเล็ก	*MA+0.036 USD/kWh
	ผู้ใช้นาตรกลาง	MA+0.028 USD/kWh
	ผู้ใช้นาตรใหญ่	MA+0.024 USD/kWh
	ผู้ใช้แรงดันไฟฟ้าระดับกลาง (MV)	MA+0.020 USD/kWh
พระสีหนุ		
ที่พักอาศัย	ไม่กำหนด	720
หน่วยงานราชการ	ไม่กำหนด	820
สถานทูต ที่พักของข้าราชการต่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐกิจและโรงงานอุตสาหกรรม	ผู้ใช้นาตรายเล็ก	MA+0.046 USD/kWh
	ผู้ใช้นาตรกลาง	MA+0.038 USD/kWh
	ผู้ใช้นาตรใหญ่	MA+0.034 USD/kWh
	ผู้ใช้แรงดันไฟฟ้าระดับกลาง (275-500 KVA)	MA+0.025 USD/kWh
	ผู้ใช้แรงดันไฟฟ้าระดับกลาง (501-1000 KVA)	MA+0.022 USD/kWh

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

1.4.3.6. ค่าโทรคมนาคม

ตารางที่ 1-21 อัตราค่าบริการโทรศัพท์

ประเภทการโทร	อัตราค่าบริการ (USD/นาที)		
	Cellcard	Metfone	Smart
ในเครือข่าย	0.05-0.07	0.05	0.05
นอกเครือข่าย	0.08	0.08	0.08
ระหว่างประเทศ	0.045-0.35	0.10-0.25	0.04-7.00

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

1.4.3.7. ค่าขนส่ง

ตารางที่ 1-22 การขนส่งในการส่งออกและนำเข้าสินค้า

สถานที่ส่งออก	ขนาดตู้คอนเทนเนอร์	ค่าใช้จ่าย (USD)	เส้นทาง	ระยะเวลา
ส่งออกสินค้า				
ท่าเรือ สีหนุวิลล์	20 ฟุต	750	ทางถนน	7-8 ชั่วโมง
โฮจิมินต์ ผ่านทางบาเวต	20 ฟุต	820	ทางถนน	15 ชั่วโมง
	40 ฟุต	880	ทางถนน	15 ชั่วโมง
ท่าเรือ ไคเมป		880-850	ทางเรือ	36 ชั่วโมง
นำเข้าสินค้า				
ท่าเรือไคเมป		1,300	ทางเรือ	36 ชั่วโมง
ประเทศไทย	40 ฟุต	1,600	ทางถนน	20 ชั่วโมง

ที่มา : AEC Business Support Center in Phnom Penh, Cambodia

บทที่ 2

โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทยในราชอาณาจักรกัมพูชา

2.1. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของราชอาณาจักรกัมพูชา

2.1.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศกัมพูชามีทิศทางที่โตขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีอัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าแบบ CAGR ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2557 สูงมากถึงร้อยละ 147.95 และ 75.72 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการค้ำกับต่างชาติที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเพียงตลาดยานยนต์ในประเทศกัมพูชาถือว่ายังมีขนาดเล็ก โดยมีปริมาณอุปสงค์ในประเทศเพียง 20,000 คันต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุปสงค์ต่อรถยนต์มือสอง (Second-Hand Vehicle) สูงถึง 18,000 คัน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90 ของปริมาณอุปสงค์ทั้งหมดในประเทศ

นอกจากนี้ จำนวนยานพาหนะที่มีผู้นำมาขึ้นจอดทะเบียนในประเทศยังถือว่ามีสัดส่วนที่น้อย โดยในปี พ.ศ. 2557 มียานพาหนะประเภทรถยนต์ขึ้นจอดทะเบียนเพียง 39,531 คัน โดยหากพิจารณาถึงอัตราการเติบโตของจำนวนยานพาหนะประเภทรถยนต์ที่นำขึ้นจอดทะเบียนพบว่าอัตราการเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2557 มีเพียงร้อยละ 6.43 เมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2552 ที่มีสูงถึงร้อยละ 16.25 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงตลาดรถยนต์ในประเทศกัมพูชาที่ยังเติบโตค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 2-1 จำนวนรถยนต์ที่มีผู้นำมาขึ้นจอดทะเบียนยานพาหนะในกัมพูชา

(หน่วย: คัน)

ปี	2553	2554	2555	2556	2557
จำนวนรถยนต์ที่มีผู้นำมาขึ้นจอดทะเบียนยานพาหนะ	24,355	33,512	37,658	37,166	39,531

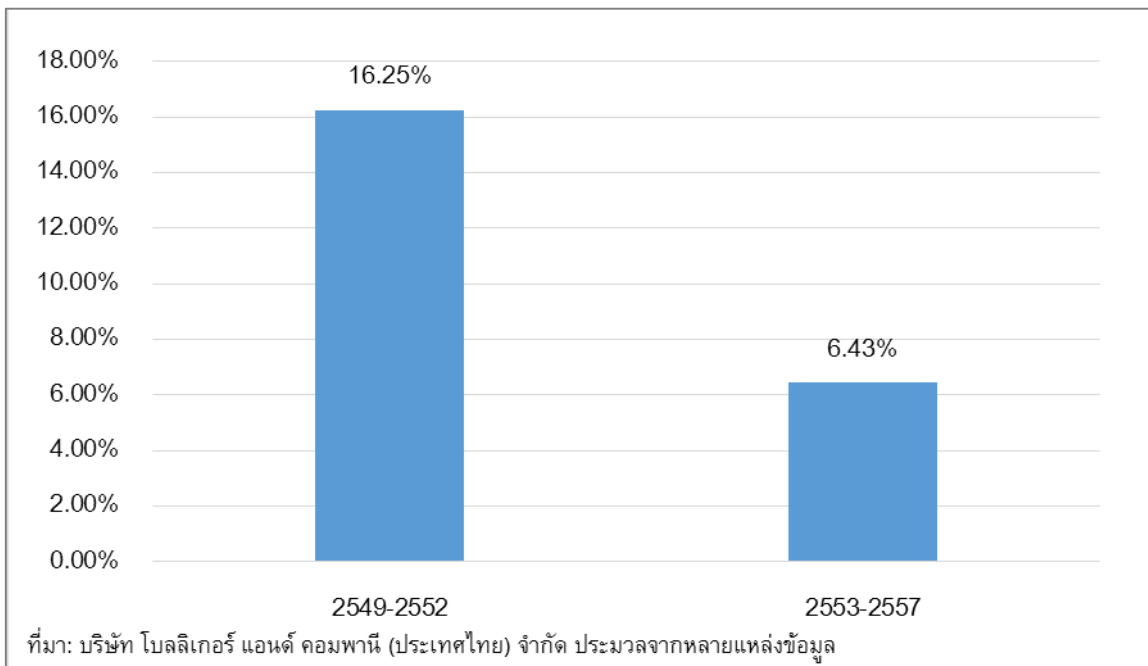
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากหลายแหล่งข้อมูล

หากพิจารณาตลาดยานยนต์ของประเทศกัมพูชากับตลาดยานยนต์ของประเทศอื่นๆ อาทิ ไทย เวียดนาม สปป.ลาว และเมียนมา พบว่าประเทศกัมพูชายังมีตลาดยานยนต์ที่มีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับประเทศอื่น จากดัชนี Vehicle Motorization Index ของประเทศกัมพูชามีค่าเพียง 2.5 ในปี พ.ศ. 2556 หมายความว่า จากประชากรทั้งหมด 1,000 คน มีการขึ้นขอขึ้น

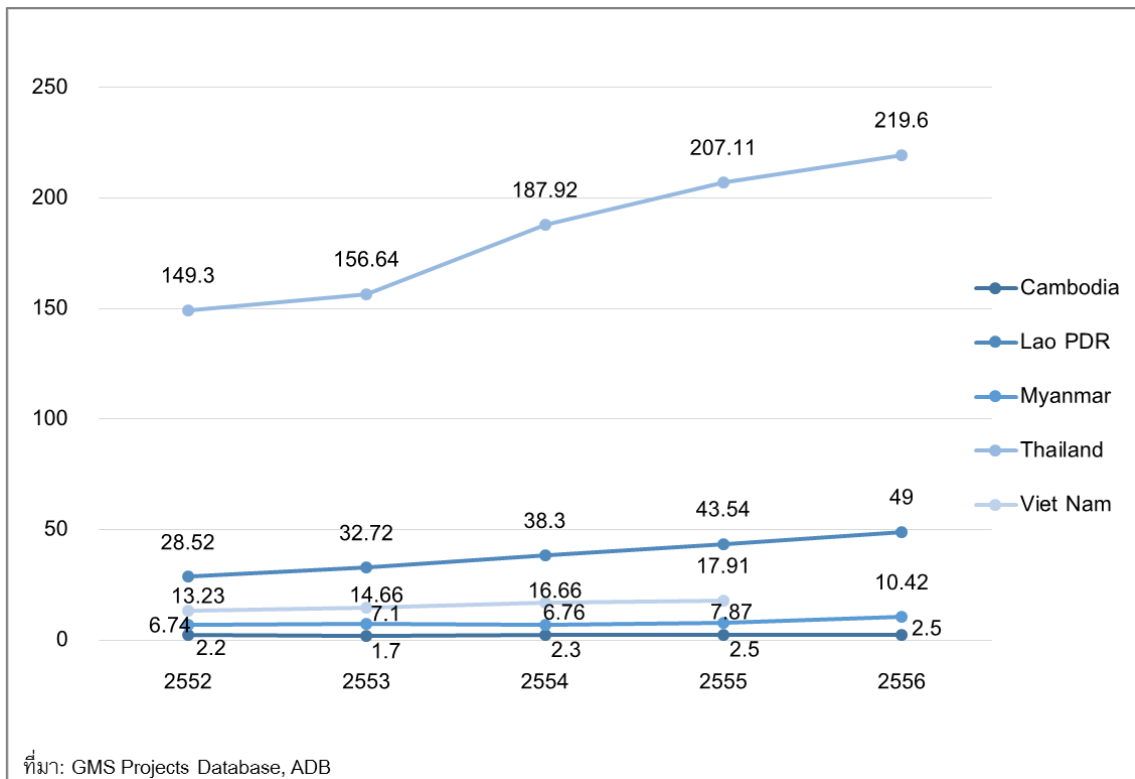
ทะเบียนยานพาหนะเพียง 2.5 คัน ในขณะที่ ประเทศไทยมีดัชนี Vehicle Motorization Index สูงถึง 219.6 นอกจากนี้ ในประเทศเมียนมาและสปป.ลาวก็มีค่าดัชนี Vehicle Motorization Index สูงกว่าประเทศกัมพูชาเช่นกัน โดยมีค่าดัชนี Vehicle Motorization Index เท่ากับ 10.41 และ 49 ตามลำดับ

ภาพที่ 2-1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยของจำนวนรถยนต์ที่มีผู้มายื่นขอขึ้นทะเบียนยานพาหนะของกัมพูชา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549-2557

หากพิจารณาตลาดยานยนต์ในประเทศกัมพูชา จำแนกตามประเภทของยานพาหนะ พบว่าตลาดยานยนต์ส่วนใหญ่ยังเป็นรถจักรยานยนต์ โดยในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนรถจักรยานยนต์มายื่นขอจดทะเบียนทั้งหมด 283,977 คัน ในขณะที่มีจำนวนรถยนต์มายื่นขอจดทะเบียนยานพาหนะเพียง 39,531 คัน หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 12 ของจำนวนยานพาหนะที่มีผู้มายื่นขอขึ้นทะเบียนทั้งหมด

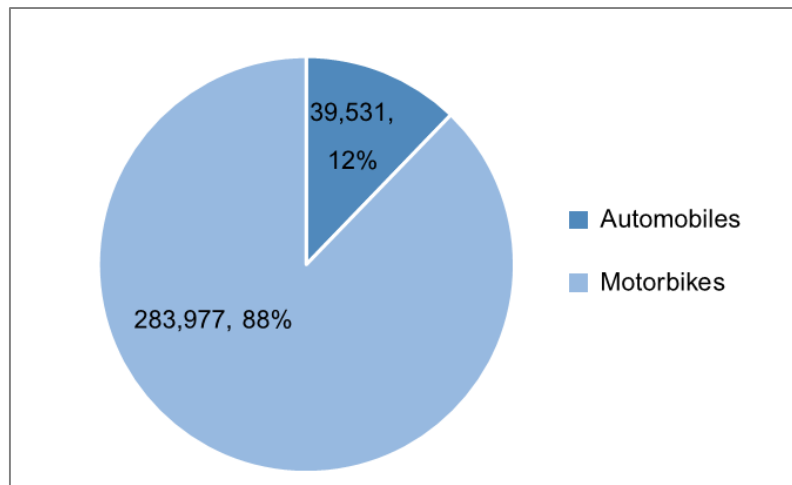
ภาพที่ 2-2 ดัชนี Vehicle Motorization Index ของ 5 ประเทศในอาเซียน
(กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม)

ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์จะเป็นผู้ประกอบการรายย่อย (SME) เนื่องจากอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศมีขนาดเล็ก ตลาดรถยนต์ในประเทศกัมพูชา นิยมนำเข้ารถมือสองมาจำหน่าย เนื่องจากรถใหม่มีราคาแพง ประกอบกับรัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์สนับสนุนตลาดรถยนต์เท่าที่ควร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากธนาคารอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 10-15) ส่งผลให้คนในประเทศไม่นิยมรถใหม่ ดังนั้น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ส่วนใหญ่จะนำเข้าส่วนประกอบและอะไหล่จากต่างประเทศ เพื่อมาให้บริการซ่อมและ/หรือประกอบใหม่เท่านั้น

ภาพที่ 2-3 สัดส่วนยานพาหนะที่มีผู้ม่ายี่นขอจดทะเบียน แบ่งประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของกัมพูชา ปี พ.ศ. 2557

ที่มา: Khmer Times (<http://www.khmertimeskh.com>)

2.1.1.1. ภาพรวมการค้าของประเทศ

➤ การค้าของราชอาณาจักรกัมพูชากับตลาดโลก

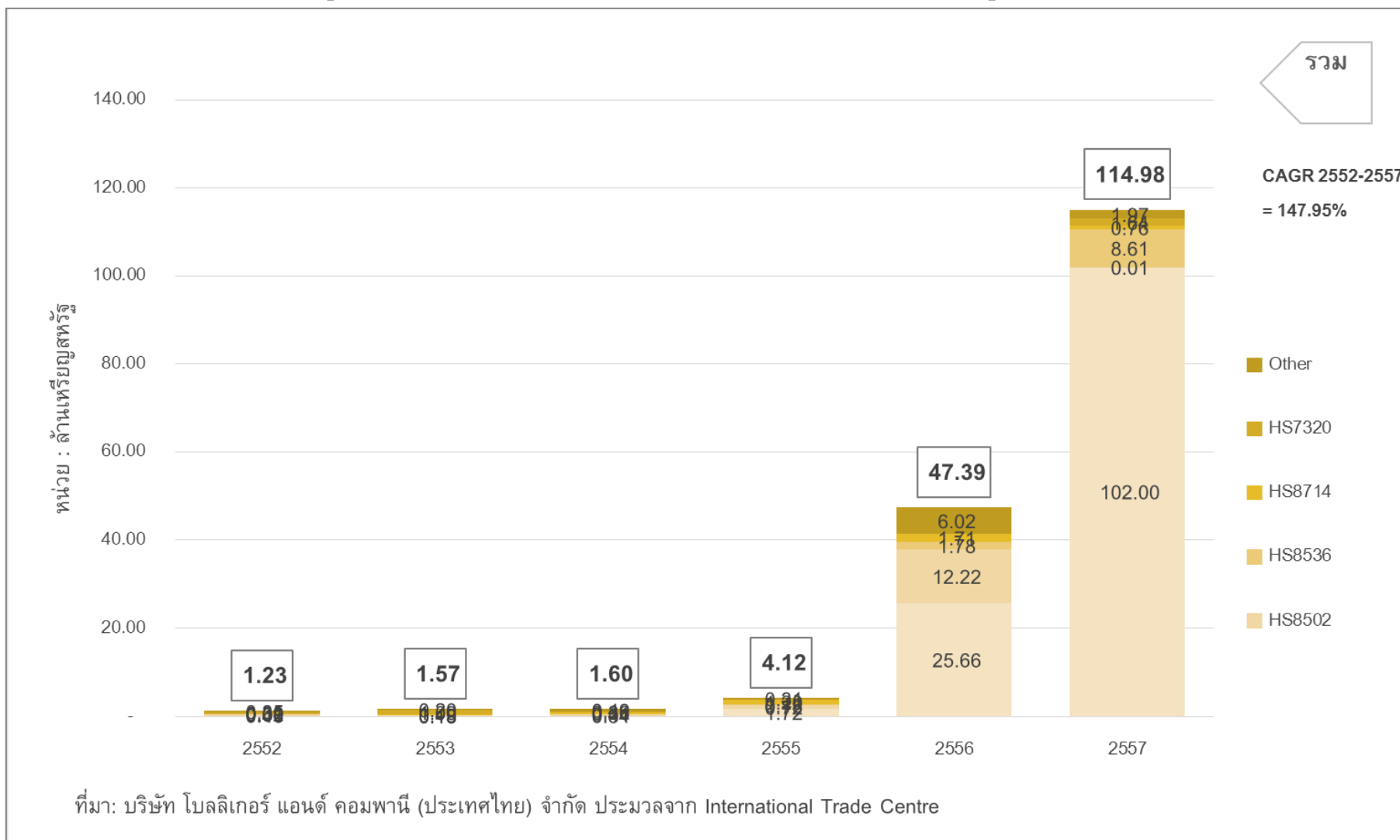
การส่งออก

ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554 กัมพูชามีการส่งออกสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ไม่สูงนัก จากเดิม 1.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 1.60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2554 อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2555 มีการส่งออกสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเป็น 4.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ในปี 2556 และ 2557 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น 47.39 และ 114.98 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ โดยหากพิจารณาอัตราการเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552- 2557 มูลค่าการส่งออกสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์มีค่าสูงถึงร้อยละ 147.95

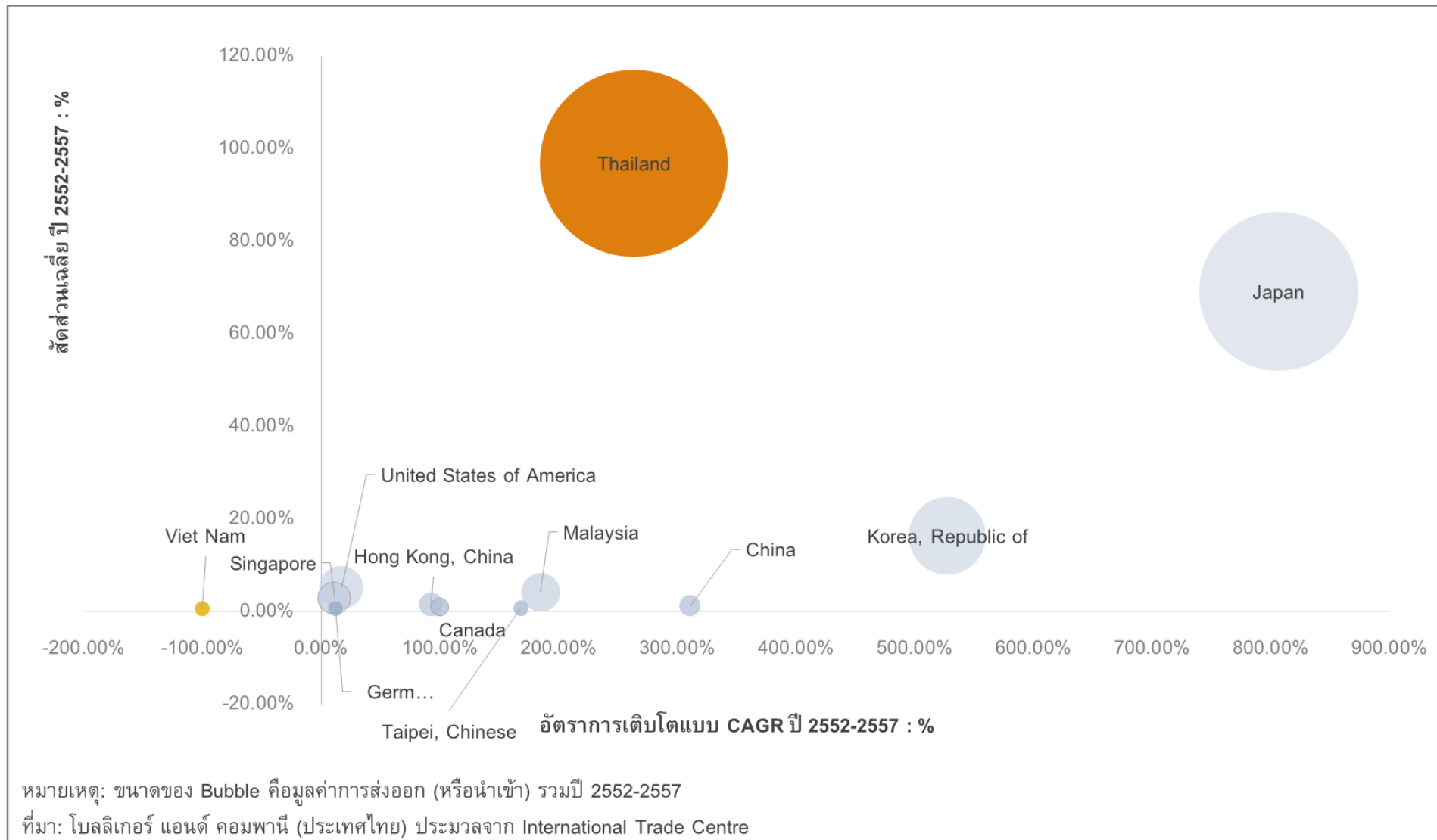
ทั้งนี้ ตามสถิติการค้า กัมพูชามีการส่งออกไปยัง เวียดนาม ฝรั่งเศส มาเลเซีย และซิติลี ใน 5 อันดับแรก และสินค้าที่ส่งออกสำคัญของกัมพูชา ได้แก่ ชุดสายไฟรถยนต์ ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดหมุน เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ และสปริง

ภาพที่ 2-4 มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ภาพที่ 2-5 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-2 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่ส่งออกเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกของ ประเทศกัมพูชา ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็น สัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	170.89	100.00
1	HS854430	ชุดสายไฟรถยนต์	129.37	75.71
2	HS8502	ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดหมุน (โรตารี คอนเวอร์เตอร์)	13.92	8.15
3	HS8536	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้าหรือ สำหรับต่อกับวงจรไฟฟ้าหรือต่อภายในวงจรไฟฟ้า (เช่น สวิตช์ รีเลย์ ฟิวส์ เครื่องกำจัดกระแสเซอร์จ ปลั๊ก เต้ารับ กระจุบหลอดไฟ ฟ้า และขั้วต่ออื่น ๆ กล้องชุมสายไฟฟ้า) สำหรับแรงดันไฟฟ้าไม่ เกิน 1,000 โวลต์ รวมทั้งขั้วต่อสำหรับเส้นใยนำแสง สำหรับกลุ่ม เส้นใยนำแสงหรือสำหรับเคเบิลเส้นใยนำแสง	10.57	6.18
4	HS8714	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานตามประเภทที่ 87.11 ถึง 87.13	4.29	2.51
5	HS7320	สปริงและแผ่นที่ใช้เป็นสปริง ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	3.40	1.99

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

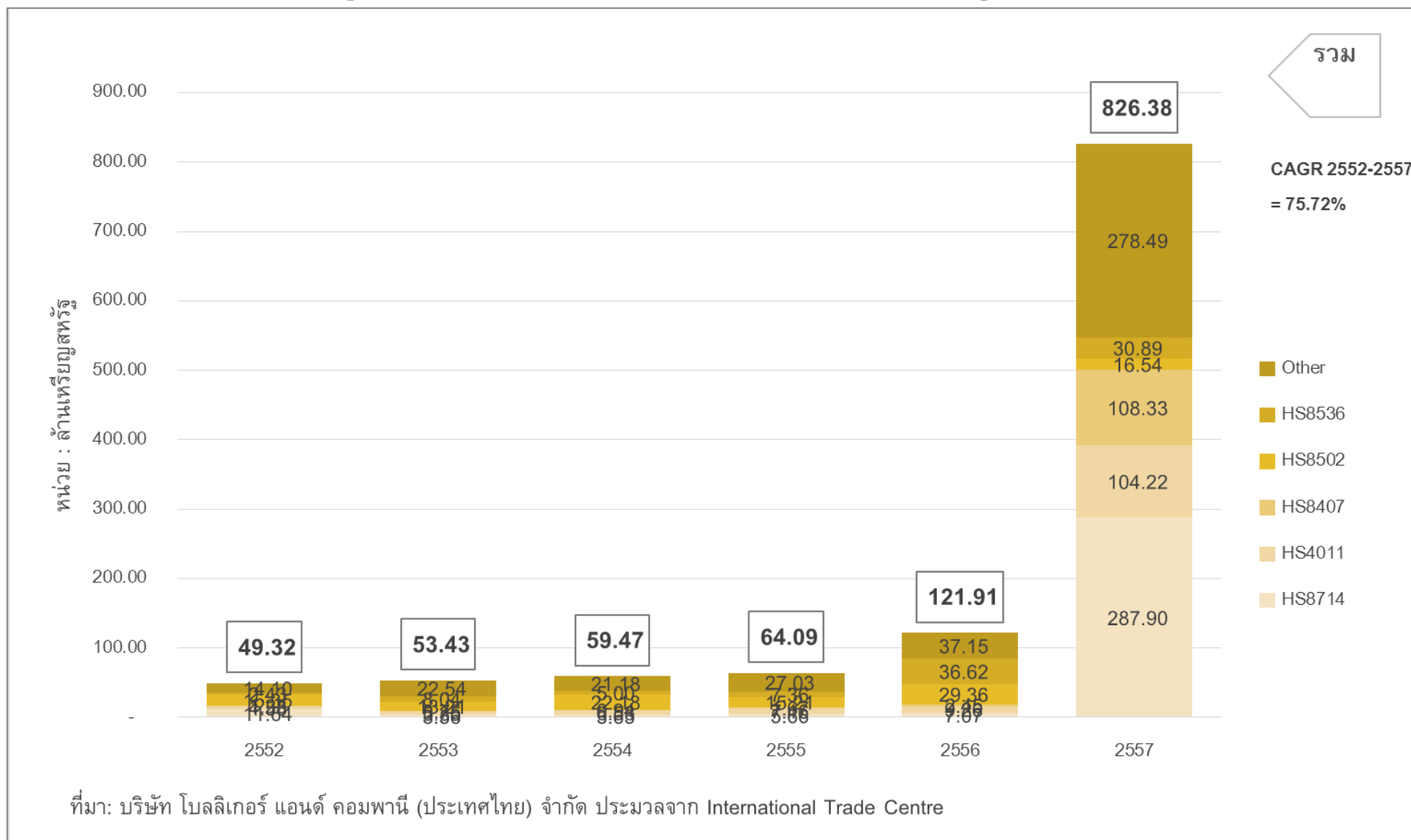
การนำเข้า

สำหรับในฝั่งนำเข้าของกัมพูชา ตัวเลขทางสถิติระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 แสดงให้เห็นว่าการนำเข้าสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์มีการเติบโตไม่สูงนักจากเดิม 49.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 64.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2555 อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2556 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าตัวเมื่อเทียบกับมูลค่าการนำเข้าปี พ.ศ. 2555 มาอยู่ที่ 121.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี พ.ศ. 2557 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดมาอยู่ที่ 826.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยหากพิจารณาอัตราการเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552- 2557 มูลค่าการนำเข้าสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์มีค่าสูงถึงร้อยละ 75.72

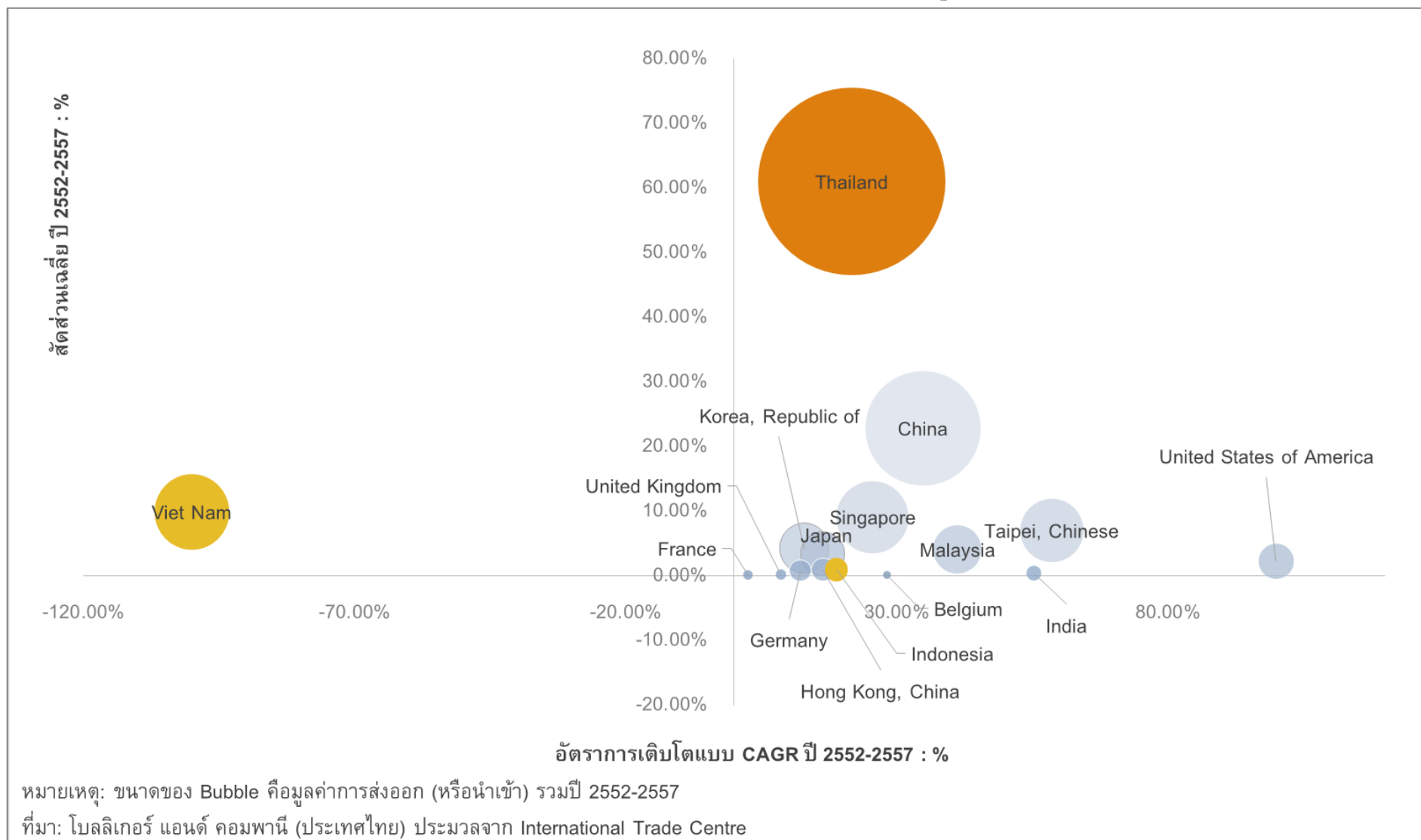
ทั้งนี้ กัมพูชามีการนำเข้าจากแหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรก ได้แก่ ไทย จีน เวียดนาม สิงคโปร์ และไต้หวัน และสินค้านำเข้าสำคัญของกัมพูชา ได้แก่ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ ยางนอก ชนิดอัดลม เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้า

ภาพที่ 2-6 มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ภาพที่ 2-7 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-3 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเข้าเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าของ ประเทศกัมพูชา ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้าในอุตสาหกรรม	1,174.61	100.00
1	HS8714	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานยนต์ ประเภทที่ 87.11 ถึง 87.13	319.48	27.20
2	HS4011	ยางนอกชนิดอัดลม ที่เป็นของใหม่	137.10	11.67
3	HS8407	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนตรงหรือ ลูกสูบหมุนชนิดจุดระเบิดด้วยประกายไฟ	115.37	9.82
4	HS8502	ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิด หมุน (โรตารีคอนเวอร์เตอร์)	111.85	9.52
5	HS8536	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกัน วงจรไฟฟ้าหรือสำหรับต่อกับวงจรไฟฟ้าหรือต่อภายใน วงจรไฟฟ้า (เช่น สวิตช์ รีเลย์ ฟิวส์ เครื่องกำจัดกระแส เซอร์จ ปลั๊ก เต้ารับ กระจุบหลอดไฟฟ้า และขั้วต่ออื่น ๆ ก่องขุมสายไฟฟ้า) สำหรับแรงดันไฟฟ้าไม่เกิน 1,000 โวลต์ รวมทั้งขั้วต่อสำหรับเส้นใยนำแสง สำหรับ กลุ่มเส้นใยนำแสงหรือสำหรับเคเบิลเส้นใยนำแสง	90.33	7.69

ที่มา: บริษัท โบลีเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

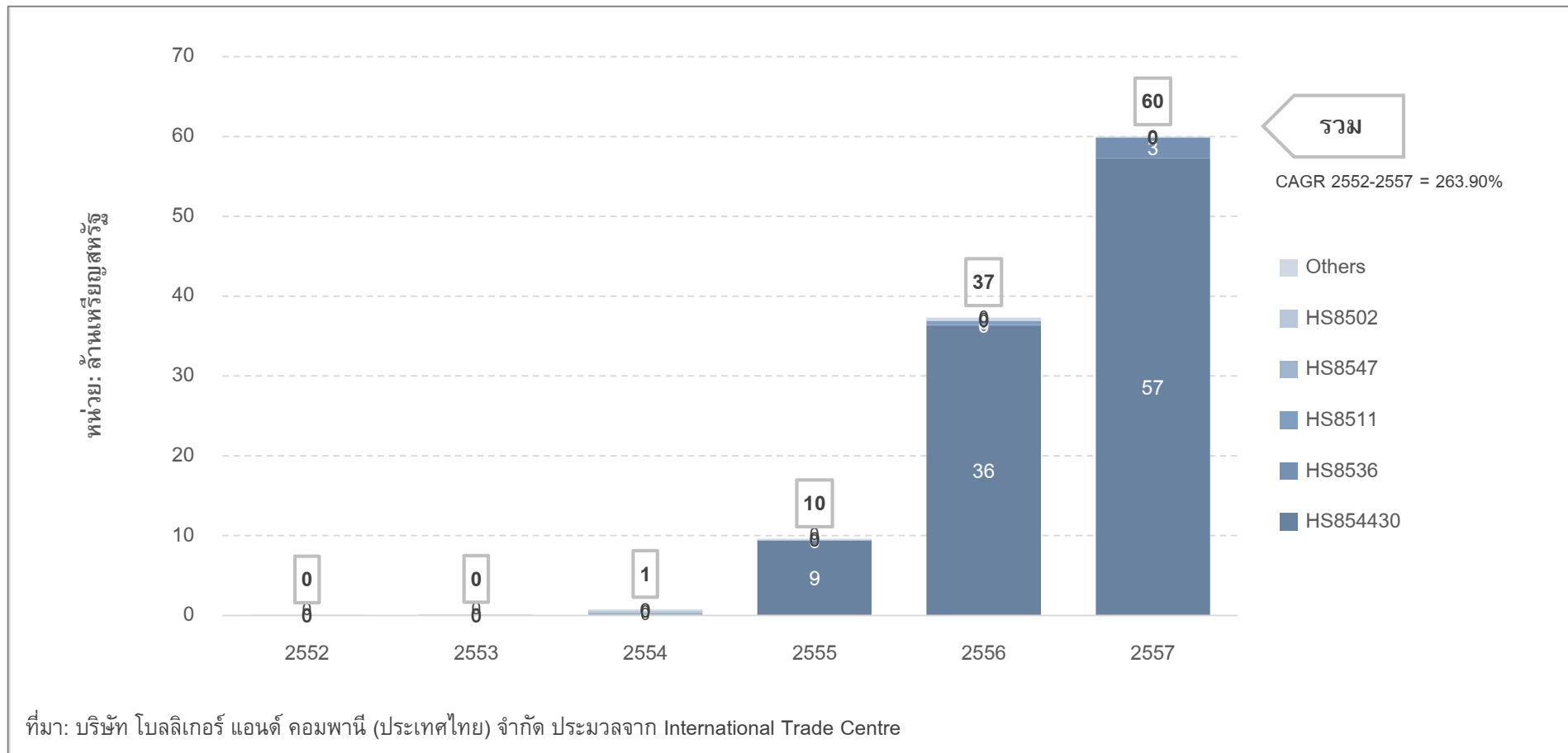
➤ การค้าของราชอาณาจักรกัมพูชากับประเทศไทย

การส่งออก

การส่งออกสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์มายังประเทศไทยมีน้อยมากในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554 และเริ่มมีมูลค่าเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา จนถึง 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 263.90 ดังแสดงในภาพที่ 2-8 ทั้งนี้ สินค้าที่กัมพูชาส่งออกมายังไทยมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชุดสายไฟรถยนต์ เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้าหรือสำหรับต่อกับวงจรไฟฟ้าหรือต่อภายในวงจรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับจุดระเบิดหรือสตาร์ทเครื่องยนต์ อุปกรณ์ติดตั้ง (พิดตั้ง) ที่เป็นฉนวนสำหรับเครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าหรือเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า รวมถึงชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดหมุน (ตารางที่ 2-4)

ภาพที่ 2-8 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-4 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่ส่งออกไปยังไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่ส่งออกมายังไทยเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกของ กัมพูชาไปยังไทย ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็น สัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้าในอุตสาหกรรม	107.94	100.00
1	HS854430	ชุดสายไฟรถยนต์	103.02	95.45
2	HS8536	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อหรือป้องกันวงจรไฟฟ้าหรือสำหรับต่อกับ วงจรไฟฟ้าหรือต่อภายในวงจรไฟฟ้า (เช่น สวิตช์ รีเลย์ ฟิวส์ เครื่องกำจัด กระแสเซอร์จ ปลั๊ก เต้ารับ กระจุบหลอดไฟฟ้า และขั้วต่ออื่นๆ กล้อง ชุมสายไฟฟ้า) สำหรับแรงดันไฟฟ้าไม่เกิน 1,000 โวลต์ รวมทั้งขั้วต่อ สำหรับเส้นใยนำแสง สำหรับกลุ่มเส้นใยนำแสงหรือสำหรับเคเบิล เส้นใยนำแสง	2.67	2.48
3	HS8511	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับจุดระเบิดหรือสตาร์ทเครื่องยนต์ชนิดสันดาป ภายในที่จุดระเบิดด้วยประกายไฟหรือด้วยการอัด (เช่น แมกนีโตจุดระเบิด แมกนีโตไดนาโม คอยล์จุดระเบิด หัวเทียน หัวเผา สตาร์ทเตอร์มอเตอร์) รวมทั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เช่น ไดนาโม เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ) และคัตเอาต์ ชนิดที่ใช้ร่วมกับเครื่องยนต์ดังกล่าว	0.50	0.0047
4	HS8547	อุปกรณ์ติดตั้ง (ฟิตติ้ง) ที่เป็นฉนวนสำหรับเครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า หรือเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าทำด้วยวัสดุที่เป็นฉนวนล้วนๆ หรือมีบางส่วนเป็น โลหะซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อย (เช่น เต้ารับแบบมีเกลียว) ที่ประกอบเข้า ด้วยกันในระหว่างการหล่อเพื่อใช้ในการประกอบติดตั้งเท่านั้น (นอกจาก ฉนวนตามประเภทที่ 85.46) รวมทั้งท่อเดินสายไฟฟ้าและข้อต่อของท่อ ดังกล่าว ทำด้วยโลหะสามัญบุภายในด้วยวัสดุที่เป็นฉนวน	0.40	0.0037
5	HS8502	ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และเครื่องเปลี่ยนไฟฟ้าชนิดหมุน (โรตารีคอนเวอร์เตอร์)	0.36	0.0034

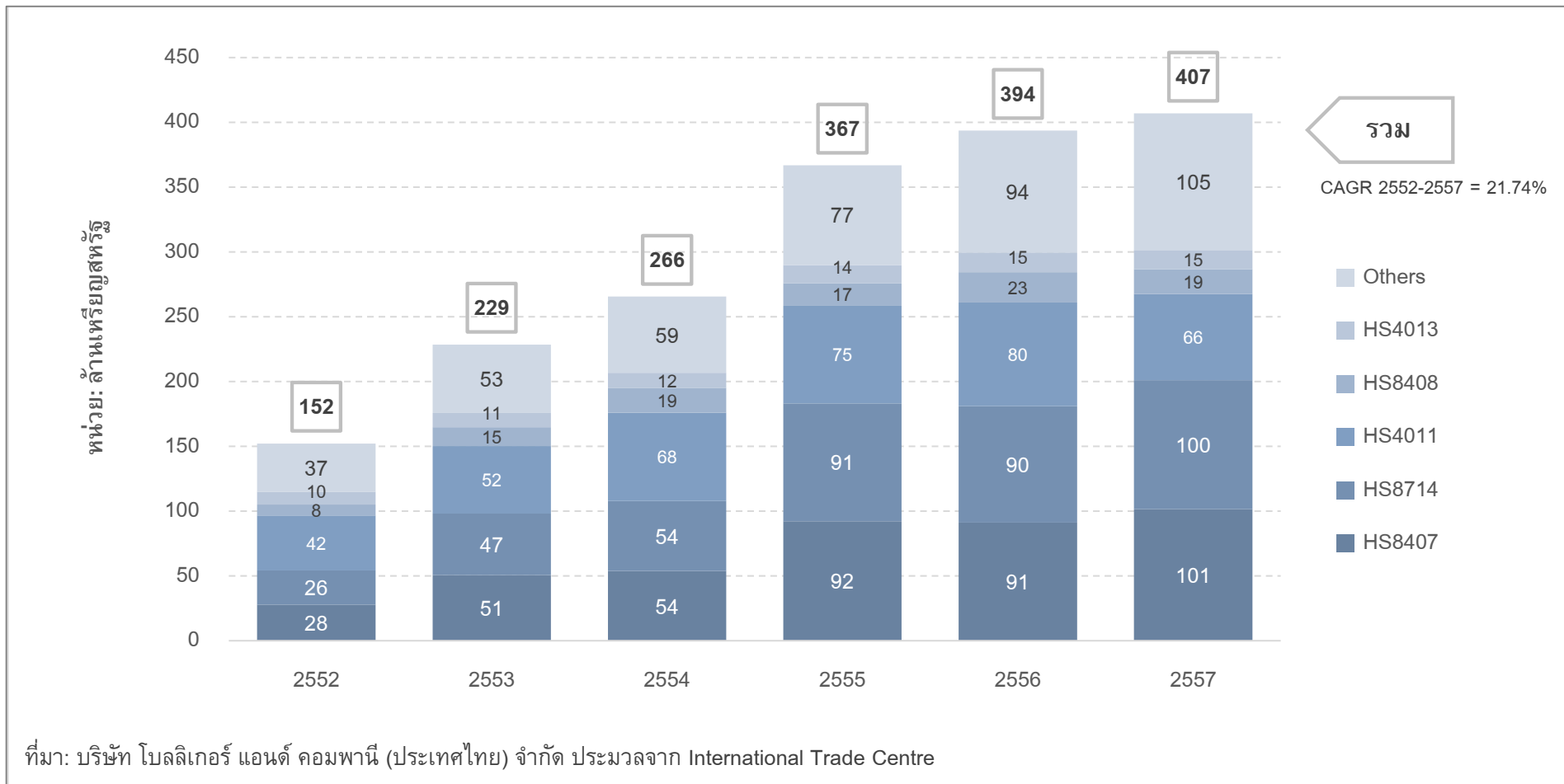
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การนำเข้า

ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการนำเข้าสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์จากประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากเดิม 152 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 407 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 21.74 ทั้งนี้ สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่กัมพูชานำเข้าจากไทยมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ-เคลื่อนตรงหรือลูกสูบหมุนชนิดจุดระเบิดด้วยประกายไฟ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบภายนอกชนิดอัดลม เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบชนิดจุดระเบิดด้วยการอัด และหม้อสะสมไฟฟ้าเลดแอซิดสำหรับสตาร์ทเครื่องยนต์แบบลูกสูบ

ภาพที่ 2-9 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของประเทศกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-5 สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเข้าจากไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเข้าจากไทยเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าของ กัมพูชาจากไทย ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	1,813.43	100.00
1	HS8407	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบเคลื่อนตรงหรือ ลูกสูบหมุนชนิดจุดระเบิดด้วยประกายไฟ	417.04	23.00
2	HS8714	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบของยานตาม ประเภทที่ 87.11 ถึง 87.13	408.21	22.51
3	HS4011	ยางนอกชนิดล้อรถ ที่เป็นของใหม่	384.19	21.19
4	HS8408	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบชนิดจุดระเบิดด้วย การอัด (เครื่องยนต์ดีเซลหรือกึ่งดีเซล)	102.14	5.60
5	HS850710	หม้อสะสมไฟฟ้าเลดแอซิดสำหรับสตาร์ทเครื่องยนต์ แบบลูกสูบ	76.56	4.23

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การค้าชายแดน

ในส่วนของการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา จากสถิติของกรมศุลกากรไทย พบว่า มีการส่งออกในหมวดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน โดยรถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ ในช่วงเดือน มกราคม ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2558 มีมูลค่าการส่งออกไปกัมพูชา 3,236.54 ล้านบาท รองลงมาคือ ยานพาหนะอื่นๆ และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบฯ และรถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ ส่วนการนำเข้าจะเป็นสินค้าอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับหมวดยานยนต์และชิ้นส่วน รายละเอียดสามารถแสดงได้ดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ 2-6 สถิติมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (รายสินค้า) ปี พ.ศ. 2556-2558 (ม.ค.-ส.ค.)

การส่งออก

ลำดับที่	รายการสินค้าส่งออก	2556	2557	2557	2558	△% 58/57 (ม.ค.-ส.ค.)
				(ม.ค.-ส.ค.)		
1	เครื่องตีพิมพ์ที่ไม่มีแอลกอฮอล์	3,940.47	4,933.18	3,148.82	4,202.98	33.48
2	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	3,388.18	3,967.92	2,459.19	3,236.54	31.61
3	ยานพาหนะอื่นๆ และส่วนประกอบ	2,660.26	4,424.06	2,875.47	3,129.72	8.84
4	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบฯ	3,686.55	4,157.78	2,664.86	2,816.55	5.69
5	รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	2,755.92	3,334.75	2,093.17	2,781.56	32.89
6	ปูนซีเมนต์	1,898.58	2,466.52	1,712.47	2,055.39	20.02

ลำดับที่	รายการสินค้าส่งออก	2556	2557	2557	2558	△%
				(ม.ค.-ส.ค.)		
7	ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า	2,001.55	2,251.08	1,455.67	1,923.40	32.13
8	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	906.29	2,549.58	1,415.30	1,867.20	31.93
9	น้ำมันเบนซิน	2,470.60	3,220.51	2,277.29	1,858.37	-18.40
10	เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่	3,158.19	2,606.41	1,845.83	1,784.28	-3.33
	รวม 10 อันดับ	26,866.59	33,911.79	21,948.07	25,655.99	16.89
	อื่น ๆ	57,221.31	62,814.43	40,660.81	43,068.54	5.92
	มูลค่ารวม	84,087.90	96,726.22	62,608.88	68,724.53	9.77

การนำเข้า

ลำดับที่	รายการสินค้าส่งออก	2556	2557	2557	2558	△%
				(ม.ค.-ส.ค.)		
1	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	1730.26	2072.99	1648.89	4843.43	193.74
2	เครื่องรับส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรทัศน์ วิทยุ โทรเลขฯ)	1436.21	6172.65	2720.81	4401.44	61.77
3	ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน	1206.41	2200.87	1334.55	1844.29	38.20
4	อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์	481.23	1069.83	703.37	664.09	-5.58
5	วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปอื่นๆ	440.26	536.46	353.37	474.80	34.36
6	เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม	193.86	510.57	298.63	423.42	41.79
7	มอเตอร์ไฟฟ้า ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	567.48	546.11	379.84	346.56	-8.76
8	ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	82.21	521.26	136.42	282.10	106.79
9	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	146.21	345.07	154.16	264.34	71.47
10	เครื่องจักรกลอื่นๆ และส่วนประกอบ	1650.40	2146.14	1772.22	242.55	-86.31
	รวม 10 อันดับ	7934.53	16121.95	9502.26	13787.02	45.09
	อื่น ๆ	1813.88	1617.66	977.72	956.35	-2.19
	มูลค่ารวม	9748.41	17739.62	10479.98	14743.37	40.68

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ: △% หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลง

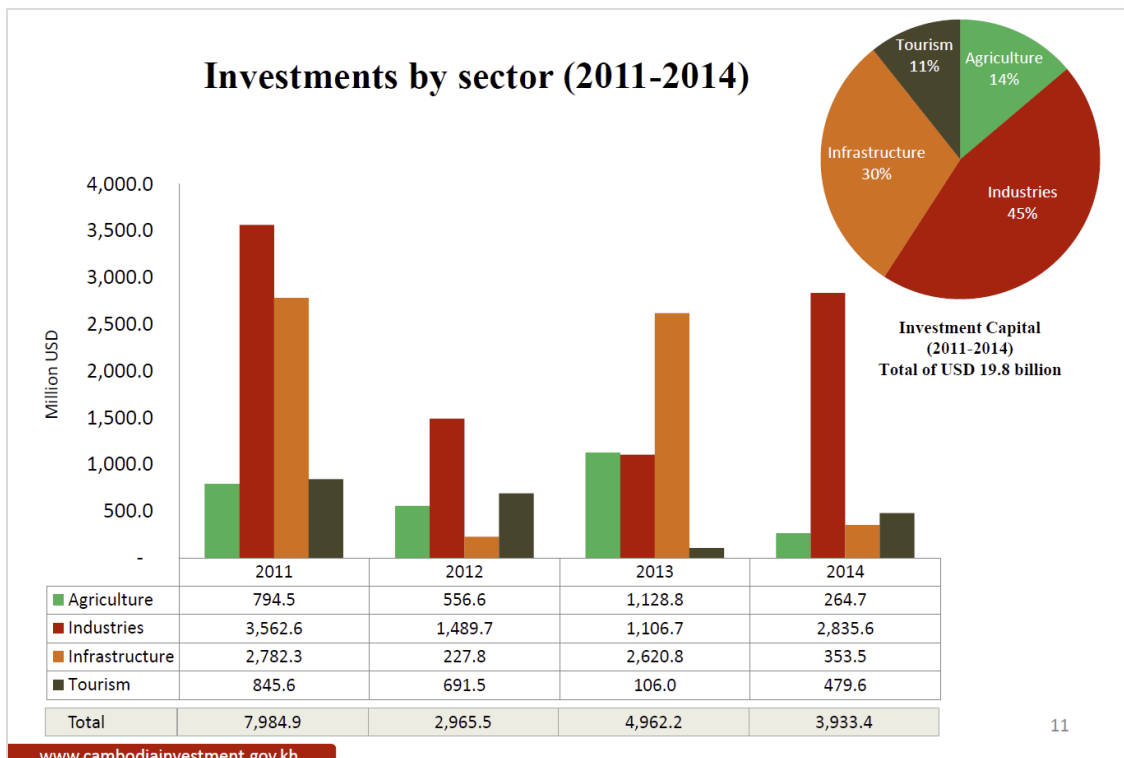
2.1.1.2. ภาพรวมด้านการลงทุน

ภาพรวมการลงทุนของักัมพูชาในส่วนของอุตสาหกรรม จากภาพด้านล่างแสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2557 มีการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมคิดเป็นสัดส่วนมากที่สุด โดยมีมูลค่า 2,835.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากมูลค่าการลงทุนรวม 3,933.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในปี พ.ศ. 2557 มีการลงทุนจากนักลงทุนไทยเป็นอันดับที่ 9 ด้วยมูลค่าการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.88 ซึ่งยังมีมูลค่าไม่มากนัก โดยนักลงทุนหลักในักัมพูชายังเป็นนักลงทุนจากจีน มาเลเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเวียดนาม

ในส่วน of ข้อมูลการลงทุนรายจังหวัดที่สำคัญ¹ แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์มีการอนุมัติการลงทุนในจังหวัด Kandal โดยเป็นโรงงานประกอบชิ้นส่วนจักรยานยนต์ของยามาฮ่า เป็นการร่วมทุนระหว่างกัมพูชา ร้อยละ 51 และญี่ปุ่น ร้อยละ 49 และในจังหวัด Preah Sihanouk มีโรงงานประกอบชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ตั้งอยู่แล้วอีก 1 โรงงาน เป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อพิจารณานโยบายการสนับสนุนอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัดแล้ว พบว่าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ยังไม่ใช่อุตสาหกรรมเร่งด่วนที่ได้รับการผลักดันการลงทุนของกัมพูชา

ภาพที่ 2-10 มูลค่าการลงทุนในกัมพูชาระหว่างปี พ.ศ. 2554-2557

ที่มา: Council for the Development of Cambodia

¹ เนื่องจากข้อมูลบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน Council for the Development of Cambodia ไม่ได้ระบุว่าข้อมูลการลงทุนรายจังหวัดบนเว็บไซต์เป็นข้อมูลล่าสุด ณ ปีไหน คณะผู้วิจัยจึงไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นข้อมูลล่าสุดหรือไม่

ภาพที่ 2-11 มูลค่าการลงทุนในกัมพูชารายประเทศ

Rank	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	\$6,3 billion		\$3,0 billion		\$7,9 billion		\$2,9 billion		\$4,9 billion		\$3,9 billion	
	Country	%	Country	%	Country	%	Country	%	Country	%	Country	%
1	Cambodia	60.81	Korea	35.10	U.K	30.93	Cambodia	42.08	Cambodia	66.80	Cambodia	64.00
2	China	14.93	China	28.73	Cambodia	29.76	China	20.69	China	15.68	China	24.44
3	Vietnam	5.58	Cambodia	14.91	China	22.05	Korea	9.89	Vietnam	6.10	Malaysia	2.18
4	Singapore	4.81	Malaysia	8.53	Vietnam	8.65	Japan	9.15	Thailand	4.37	Japan	1.72
5	Russia	3.84	Vietnam	5.23	Malaysia	3.03	Malaysia	6.04	Korea	1.76	Korea	1.66
6	Thailand	3.53	Portugal	1.66	Korea	2.10	Thailand	4.53	Japan	1.59	Vietnam	1.26
7	Korea	2.89	Australia	1.65	U.S.A	1.78	Vietnam	2.89	Malaysia	1.04	UK	1.13
8	India	1.90	Singapore	1.02	Japan	0.83	Singapore	2.59	Singapore	1.03	Singapore	0.89
9	Malaysia	1.19	Denmark	0.97	Australia	0.31	U.K	0.51	UK	0.43	Thailand	0.88
10	Japan	0.20	Japan	0.86	Singapore	0.20	U.S.A	0.42	France	0.27	Australia	0.51
11	Others	0.32	Others	1.35	Others	0.35	Others	1.21	Others	0.94	Other	1.36

ที่มา: Council for the Development of Cambodia

ตารางที่ 2-7 ข้อมูลการลงทุนรายจังหวัดที่สำคัญของกัมพูชา

Topic Province	(1) Current Major Industries	(2) Priority Industries to be Promoted	(3) Reasons or Promotional Measures for (2)	(4) Approved Qualified Investment Project by Provinces-Municipalities Investment Sub-committees (PMIS)
Battambang	Rice milling, long distance transportation, hotel, hospital	■ Agro-processing industry (rice, corn, fruit, tapioca starch and ethanol, sugar cane, animal feed and dried grain) ■ Fish processing industry ■ Construction of road & railway ■ Rehabilitation and improvement of irrigation system ■ Promotion and study of mining	Surplus of rice production	-
Kompong Cham	■ Rubber product industry: processing of latex (24), rubber wood processing ■ Agricultural product / food processing industry: Rice milling (15), Tapioca starch (4), Animal feed (1), Beer & beverage (1) ■ Garment & Footwear industry: Garment (2), Footwear (1) ■ Electricity plant: 1	■ Rice plantation ■ Rubber plantation ■ Tapioca ■ Mining ■ Food processing industry ■ Cashew nuts ■ Grain (processing of various beans) ■ Vegetation ■ International standard hotel ■ Tourism (10 sites)	■ Securing social security ■ Encouraging investors (favorable investment climate) by giving incentives ■ Providing appropriate provincial government services to welcome investors	-
Kampot	Cement, Brick, Fish Sauce, Furniture, Animal Feed, Salt	Tourism industries, marine product industry.	Tourism area in both coastal area and mountain area (Bokor National Park) Kampot SEZ will be constructed as a center of manufacturing area as well as a port call of tourism to Bokor National Park	-

Topic Province	(1) Current Major Industries	(2) Priority Industries to be Promoted	(3) Reasons or Promotional Measures for (2)	(4) Approved Qualified Investment Project by Provinces-Municipalities Investment Sub-committees (PMIS)
Kandal	Garment industry: 55 factories Footwear industry: 7 factories	Food Processing Industry	■ Abundant agricultural products such as rice and various fruits. ■ Enhancing quality and exploring local and international market	Asia Motors Co., Ltd ■ YAMAYA Motorcycle assemble Plant ■ Share: 51% local and 49% Japanese ■ Registered Capital: USD 847,500 ■ Investment Capital: USD 1,315,700 ■ Number of Employee: 114 ■ Date of Application: 28.08.2006 ■ Date of Approval: 16.09.2006
Koh Kong	Sugar factory (1), Clean Water (1), Hydropower Plants (4), Garment and food processing factory.	Food processing, Eco-Tourism	■ Food processing industries targeted to supply domestic market. ■ Tourism industries in particular eco-tourism utilizing coastline and national parks in forest area, which is expected to contribute to poverty reduction.	-
Preah Sihanouk	Wearing apparel (5), motorcycle assembling (1), acacia plant processing (1), seafood frozen (4), footwear, beer manufacturing, petroleum industry	Oil refinery, Dried food processing, Fish powder, Tissue and paper manufacturing	■ Strategic location in international business equipped with international SNV port, as well as 5 SEZs ■ Abundant natural resources such as petroleum and other minerals ■ Abundant product resources for producing marine products	-

Topic Province	(1) Current Major Industries	(2) Priority Industries to be Promoted	(3) Reasons or Promotional Measures for (2)	(4) Approved Qualified Investment Project by Provinces-Municipalities Investment Sub-committees (PMIS)
Siem Reap	■ Tourism industry: Hotels, Guesthouses ■ Handicraft industry: Handicrafts (including metal) ■ Food processing industry: Noodle manufacturing, Drinking water ■ Agro industry: Greenhouse/ horticulture, Animal husbandry ■ Service industry: Restaurants/ food stalls, Repair shops, Health, Grocery retail	■ Food (dry food & beverage) ■ Tourism ■ Water Supply ■ Construction Material (brick) ■ Agriculture (rice-milling & rice plantation) ■ Industrial equipment ■ Tourism industry: Souvenir Product	■ Abundant natural resources such as agricultural products, raw materials of brick and water ■ Increase in the demand of tourism industry will lead to the demand increase for other sectors. ■ Potential in tourism based on abundant cultural and natural sites ■ Government's attracting policy	-
Siem Reap	■ Wood processing industry: Furniture manufacturing ■ Construction industry: Construction, construction materials ■ Others: Ceramic hardware			

ที่มา: Council for the Development of Cambodia, ข้อมูลในเว็บไซต์ ณ วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2558

หมายเหตุ: เว็บไซต์ไม่ได้ระบุว่าข้อมูลเป็นข้อมูลล่าสุด ณ เดือน / ปี ไດ

2.1.2. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ

ภาครัฐของประเทศกัมพูชามีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ อาทิ การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) สำหรับนักลงทุนในประเทศและนักลงทุนจากต่างชาติ นอกจากนี้ยังมีการให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกด้วย อาทิ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือ Tax Holiday เป็นเวลา 6-9 ปี การยกเว้นภาษีการนำเข้าอุปกรณ์และเครื่องจักร ในกรณีที่น่าเข้ามาผลิตเพื่อส่งออก และการนำรายได้กลับประเทศในอัตราร้อยละ 100 เป็นต้น²

สำหรับนโยบายเฉพาะอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่าภาครัฐยังไม่มีนโยบายที่สนับสนุนเฉพาะอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์โดยตรง เนื่องจากยังเป็นอุตสาหกรรมใหม่ในประเทศ และจำนวนผู้ประกอบการยังมีไม่มาก เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ จึงไม่ได้มีสิทธิพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ภาครัฐได้ให้กับอุตสาหกรรมอื่นๆ

2.1.3. SWOT ของอุตสาหกรรม

2.1.3.1. จุดแข็ง

ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้านแรงงาน เนื่องจากระดับค่าจ้างในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้เกิดความได้เปรียบในด้านต้นทุนการจ้างงาน นอกจากนี้ อายุเฉลี่ยของแรงงานในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน

กัมพูชามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด รวมทั้งการเร่งปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ทำให้การคมนาคมติดต่อระหว่างพื้นที่ต่างๆ เป็นไปอย่างสะดวกยิ่งขึ้น ส่งผลให้ความต้องการยานพาหนะทั้งรถยนต์นั่งส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถยนต์เพื่อการพาณิชย์ ตลอดจนชิ้นส่วนยานยนต์ประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้นตาม โดยเฉพาะในเมืองใหญ่และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

² รายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายสิทธิประโยชน์ได้แสดงไว้ในบทที่ 1

2.1.3.2. จุดอ่อน

อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่สำคัญของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในกัมพูชา คือ ตลาดยานยนต์ในประเทศที่มีขนาดเล็ก จากที่กล่าวมาในข้างต้น ดัชนี Vehicle Motorization Index ของประเทศกัมพูชา แสดงให้เห็นว่า จากประชาชนทั้งหมด 1,000 คน มีผู้มาขอขึ้นจดทะเบียนยานพาหนะเพียง 2.5 คัน เท่านั้น

นอกจากนี้ ถึงแม้ว่า แรงงานโดยรวมในประเทศจะมีอายุเฉลี่ยที่ต่ำและมีค่าแรงที่ถูก อย่างไรก็ตาม แรงงานส่วนใหญ่จะขาดทักษะเกี่ยวกับอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ยังใหม่ในประเทศกัมพูชา

2.1.3.3. โอกาส

เนื่องจากสภาพรถยนต์ที่ใช้กันอยู่ในกัมพูชานั้นกว่าร้อยละ 85 เป็นการนำเข้ารถยนต์ใช้แล้วจากต่างประเทศ (พวงมาลัยซ้าย) จึงทำให้ธุรกิจบริการซ่อมบำรุงรักษารถยนต์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ใช้รถและเจ้าของรถยนต์ชาวกัมพูชา จำนวนช่างเทคนิคและเครื่องยนตร์ตลอดจนช่างฝีมือผู้ชำนาญยังมีไม่เพียงพอ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสดีสำหรับการเข้าไปให้บริการซ่อมบำรุงรักษารถยนต์ รวมถึงอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ซึ่งคนไทยมีความชำนาญและทักษะที่มากกว่า

อีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นโอกาสในการลงทุนในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของกัมพูชา คือ จำนวนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยังมีน้อยและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเป็นธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง ดังนั้น โอกาสและช่องทางในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของกัมพูชายังเปิดกว้างกับนักลงทุนต่างชาติ

2.1.3.4. อุปสรรค

คู่แข่งที่สำคัญของไทยทั้งเวียดนามและจีนได้พยายามเข้ามาขยายและแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดชิ้นส่วนอะไหล่และส่วนประกอบรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นด้วยการแข่งขันทางด้านราคาที่ถูกกว่า

นอกจากนี้ กลุ่มประชาชนทั่วไปทั้งระดับกลางและล่าง หรือกว่าร้อยละ 85 นั้น จะนำรถยนต์เข้าซ่อมเมื่อมีอาการขัดข้องและเสียหายเท่านั้นและไม่มีความใส่ใจในการบำรุงรักษา หรือดูแลป้องกันก่อนเกิดความเสียหาย ทำให้การตัดสินใจนำรถเข้าศูนย์บริการอาจจะยังกระจุกตัวอยู่ แต่กับกลุ่มชาวต่างชาติ บริษัทต่างชาติ องค์กรระหว่างประเทศ และนักการทูต

2.1.4. โอกาสในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์สำหรับนักลงทุนไทย

สำหรับธุรกิจอะไหล่/ชิ้นส่วนยานยนต์ ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ เช่น Toyota หรือ Mercedes Benz นั้น จะมีการเก็บสต็อกของอะไหล่ไว้จำนวนหนึ่งเพื่อบริการลูกค้าโดยเป็นอะไหล่ที่มีการนำเข้าจากประเทศผู้ผลิตรถยนต์ยี่ห้อนั้นๆ โดยตรง นอกจากนี้ ทั้งตัวแทนจำหน่าย ผู้ค้าอะไหล่ ก็มีการนำเข้าอะไหล่และวัสดุสิ้นเปลือง เช่น น้ำมันหล่อลื่น และสายพาน จากประเทศไทย สิงคโปร์ และเวียดนาม ทั้งของแท้และของเลียนแบบมาจำหน่ายอีกด้วย ทั้งนี้ อู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปของชาวกัมพูชามักจะหาอะไหล่รถยนต์มาให้บริการลูกค้า โดยการถอดชิ้นส่วนอะไหล่ต่างๆ จากรถยนต์ เครื่องยนต์เก่าที่ไม่สามารถใช้งานได้แล้ว และนำมาดัดแปลงใช้กับรถยนต์ที่ต้องการซ่อมในราคาถูก ทั้งที่บางครั้งราคาของอะไหล่จากรถยนต์/เครื่องยนต์เก่านั้นจะมีราคาสูงกว่าชิ้นส่วนอะไหล่เลียนแบบซึ่งเป็นของใหม่ด้วยซ้ำไป แต่ด้วยความเชื่อในคุณภาพที่ดีกว่าของชิ้นส่วนอะไหล่เก่าที่ติดรถยนต์นั้นเมื่อเปรียบเทียบกับของเลียนแบบของผู้บริโภคหรือลูกค้า ดังนั้น อะไหล่สำหรับรถยนต์เก่าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในกัมพูชา เนื่องจากบริษัทผู้ผลิตได้มีการยกเลิกการผลิตและส่งเข้ามาจำหน่ายจึงไม่สามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป นอกจากการนำเข้ารถยนต์เก่า/ซาร์ชุดหรือเครื่องยนต์เก่า/ซาร์ชุดเหล่านั้นมาเพื่อแยกชิ้นส่วนอะไหล่และส่วนประกอบที่ยังคงใช้งานได้ดี และนำออกขายหรือเปลี่ยนซ่อมให้กับผู้ใช้รถยนต์ชาวกัมพูชา

การนำเข้าและการจัดการสินค้าชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์ยานยนต์เพื่อให้บริการตามอู่บริการต่างๆ นั้น ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ใหม่ส่วนใหญ่จะนำเข้าชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์โดยตรงจากบริษัทแม่หรือจากบริษัทตัวแทน และกว่าร้อยละ 70 เป็นการนำเข้าจากประเทศไทย เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า ส่วนชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์สำหรับรถยนต์เก่านั้นจะมีผู้นำเข้าหรือผู้ค้ารถยนต์เก่าเป็นผู้นำเข้ามาและจัดจำหน่ายต่อไปยังร้านค้าส่ง/ปลีกและอู่ซ่อมรถยนต์ ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วอู่ซ่อมรถยนต์ส่วนใหญ่จะไม่มีสต็อก ชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์ และจะใช้การติดต่อสอบถามตามร้านค้าส่งและปลีกตลอดจนผู้นำเข้ารถยนต์และเครื่องยนต์เก่า หรือหาอะไหล่ชิ้นส่วนอื่นๆ ดัดแปลงทดแทนเพื่อให้รถยนต์สามารถใช้งานได้เท่านั้น

ในขณะที่คู่แข่งที่สำคัญของไทยทั้งเวียดนามและจีนได้พยายามเข้ามาขยายและแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดชิ้นส่วนอะไหล่และส่วนประกอบรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นด้วยการแข่งขันทางด้านราคาที่ถูกลงกว่า แต่ชาวกัมพูชาเองส่วนใหญ่ ยังคงให้การยอมรับและเชื่อถือในคุณภาพของสินค้าไทยแม้จะต้องจ่ายแพงกว่าก็ตาม

ส่วนรถจักรยานยนต์ถือเป็นพาหนะยอดนิยมของชาวกัมพูชา โดยทั่วไปประชาชนในกัมพูชาจะมีรถจักรยานยนต์เฉลี่ยครอบครัวยุคละ 1-2 คัน ทั้งนี้ เมื่อชาวกัมพูชามีรายได้จากการขายผลิตผลทางการเกษตรส่วนใหญ่จะนำเงินมาซื้อรถจักรยานยนต์ โดยชาวกัมพูชานิยมนำเข้ารถจักรยานยนต์จากเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และไทย อนึ่ง ตลาดรถจักรยานยนต์ในประเทศกัมพูชามีการแข่งขันกันสูงมาก ผู้นำเข้าจึงต้องพยายามลดต้นทุนการนำเข้าเพื่อให้มีราคาจำหน่ายต่ำให้เป็นการจูงใจผู้ซื้อ การลดต้นทุนนำเข้าของผู้จำหน่ายในกัมพูชาที่ชัดเจน คือ การนำเข้านอกระบบโดยหลีกเลี่ยงภาษี อย่างไรก็ตาม ตลาดสินค้ารถจักรยานยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบของไทยในกัมพูชาคาดว่ามีแนวโน้มค่อนข้างดี

นอกจากนี้ ยังมีโอกาสสำหรับธุรกิจเกี่ยวเนื่องอย่างธุรกิจศูนย์บริการซ่อมบำรุง หรือธุรกิจอู่ซ่อมรถ เนื่องจากในกัมพูชานั้น มีผู้ประกอบการอู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไป ทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางนับร้อยแห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มีมาตรฐานในการซ่อมและยังขาดช่างฝีมือและช่างเทคนิคผู้ชำนาญ สำหรับอู่ซ่อมรถยนต์ที่ได้มาตรฐาน มีเครื่องมือที่ทันสมัยและช่างเทคนิคผู้ชำนาญการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้ใช้รถยนต์ราคาแพงนั้น ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะศูนย์บริการของตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ยี่ห้อต่าง ๆ เช่น Toyota, Mitsubishi, Ford, Honda, Nissan, Isuzu, Mercedes Benz, Peugeot และ Jeep Cherokee เป็นต้น ทั้งนี้ อู่ซ่อมรถยนต์ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงพนมเปญ และกว่าร้อยละ 60 มีชาวกัมพูชาเป็นเจ้าของและบริหารจัดการ ส่วนอีกร้อยละ 30 เป็นของชาวเวียดนาม ที่เหลือกว่าร้อยละ 10 เป็นชาวต่างชาติอื่นๆ

อู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปในกรุงพนมเปญนั้น จะให้บริการซ่อมเครื่องยนต์ เช่น การตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์ ระบบไฟฟ้า และระบบช่วงล่าง ทั้งนี้ ผู้ใช้รถยนต์ในกัมพูชาสามารถจำแนกได้ 2 กลุ่มหลัก ดังนี้

- 1) กลุ่มชาวต่างชาติ บริษัทต่างชาติ องค์กรระหว่างประเทศ และนักการทูต กลุ่มนี้มักนิยมส่งรถยนต์ทั้งของตนเองและของสำนักงานเข้าซ่อมบำรุงและตรวจเช็คในอู่ที่ได้มาตรฐานหรือศูนย์บริการของบริษัทผู้ค้ารถยนต์ ยี่ห้อต่าง ๆ เพราะต้องการคุณภาพ

และความมั่นใจของการให้บริการโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของอะไหล่รถยนต์ที่เป็นของแท้ มากกว่าราคา/อัตราค่าบริการ

- 2) กลุ่มประชาชนทั่วไป ทั้งระดับกลางและล่าง หรือกว่าร้อยละ 85 นั้นจะมีความคิดเห็นและความต้องการคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จะนำรถยนต์เข้าอู่ซ่อมเมื่อมีอาการขัดข้องและเสียหายเท่านั้นและไม่มีความใส่ใจในการบำรุงรักษา หรือดูแลป้องกันก่อนเกิดความเสียหาย เช่น การไม่เปลี่ยนสายพานเครื่องยนต์ หรือเปลี่ยนถ่ายน้ำมันหล่อลื่นต่างๆ เมื่อครบกำหนดอายุการใช้งาน เป็นต้น และจะคำนึงถึงราคา/อัตราค่าบริการของอู่ซ่อมเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจนำรถยนต์ของตนเองเข้ารับบริการ ส่วนราคาและคุณภาพของอะไหล่จะเป็นปัจจัยรอง โดยคำนึงถึงเพียงทำการซ่อมเพื่อให้ใช้งานได้ต่อไปได้ ก็เพียงพอแล้ว และไม่คำนึงถึงอายุการใช้งานภายหลังการซ่อมบำรุง

ดังนั้น จึงนับเป็นโอกาสที่ดีของการลงทุนประกอบกิจการให้บริการด้านอู่ซ่อมรถยนต์ในกัมพูชา โดยเฉพาะอู่ซ่อมรถยนต์ที่มีมาตรฐานที่ดีด้วยการให้บริการโดยช่างผู้ชำนาญงานด้านต่างๆ พร้อมเครื่องมือและอุปกรณ์ซ่อมแซมที่ทันสมัยในอัตราค่าบริการที่เหมาะสม ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายหรืออัตราค่าบริการในการซ่อมแซมรถยนต์ตามศูนย์/บริษัทตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ทั่วไปของกัมพูชานั้น จะมีอัตราค่าบริการที่สูงกว่าประเทศไทยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าแรงต่อการทำงานซ่อมแซมบำรุงรักษาของช่างผู้ชำนาญชาวเวียดนามและกัมพูชาประมาณ 10-30 เหรียญสหรัฐ ต่อครั้ง ทั้งนี้ ผู้ลงทุนหรือผู้ประกอบการสามารถยื่นขอจดทะเบียนและใบอนุญาตจากสำนักงานพาณิชย์กรุงพนมเปญ หรือจังหวัดอื่นใดก็ได้ โดยทางการกัมพูชาจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้ครั้งละ 1 ปี แต่หากผู้ลงทุนหรือผู้ประกอบการยื่นขอจดทะเบียนและใบอนุญาตที่กระทรวงพาณิชย์ของกัมพูชา จะได้รับการพิจารณาและออกใบอนุญาตประกอบการที่มีอายุนานถึง 99 ปี

2.1.5. พื้นที่ที่น่าสนใจต่อการเข้าไปลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย

สำหรับพื้นที่ที่น่าสนใจในการเข้าไปลงทุนและประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชาในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์นั้น แนะนำให้เข้าไปลงทุนในพื้นที่ที่มีการใช้รถยนต์ค่อนข้างมากก่อน ได้แก่ พื้นที่ในจังหวัดพนมเปญ

ทั้งนี้ พื้นที่ในจังหวัดพนมเปญมีความได้เปรียบพื้นที่ในภูมิภาคอื่นๆ เมืองพนมเปญเป็นแหล่งที่มีอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์มากที่สุด ส่งผลให้มีความสะดวกในการ

เชื่อมต่อกับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และยังสามารถให้บริการกับตลาดภายในประเทศได้อีกด้วย เนื่องจากปริมาณยานยนต์ในเมืองมีสัดส่วนที่สูง เมื่อเทียบกับปริมาณยานยนต์ในภูมิภาคอื่น ๆ นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ถือว่าได้รับการพัฒนาสูง เมื่อเทียบกับเมืองอื่นๆ

เมืองพนมเปญมีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 678.46 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรในเมืองทั้งหมด 1,501,725 คน ปัจจุบัน เมืองพนมเปญถือว่าเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ จากพนมเปญไปยังท่าเรือ Sihanoukville มีต้นทุนค่าขนส่งประมาณ 400 เหรียญสหรัฐ สำหรับ 20 คอนเทนเนอร์ โดยรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ อาทิ ค่าขนส่ง ค่าทำเอกสาร ค่าธรรมเนียม ค่าน้ำหนักของสินค้า และค่าบริการในการทำ Certificate of Origin เป็นต้น และมีระยะเวลาในการขนส่ง 7-8 ชั่วโมง และจากท่าเรือพนมเปญไปยัง Cai Mep ประเทศเวียดนามมีค่าใช้จ่ายประมาณ 800-850 เหรียญสหรัฐ

ส่วนค่าใช้จ่ายในการขนส่งจากประเทศเวียดนามมาถึงท่าเรือพนมเปญประมาณ 900-950 เหรียญสหรัฐ ทางเรือ (รวมค่าธรรมเนียมศุลกากรในกัมพูชาและเวียดนาม) และค่าใช้จ่ายจากประเทศไทยมายังท่าเรือพนมเปญอยู่ที่ 1,500 เหรียญสหรัฐ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 10-15 ชั่วโมงโดยการขนส่งทางบก

ในเมืองพนมเปญราคาที่ดินมีความผันผวน ขึ้นกับที่ตั้งทำเล โดยมีการแบ่งที่ตั้งทำเลด้านการค้าออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ First Commercial Land, Second Commercial Land และ Third Commercial Land สำหรับราคาที่ดินแต่ละรูปแบบอยู่ที่ 3,500-4,500 ต่อตารางเมตร 2,000-2,500 ต่อตารางเมตร และ 1,000-1,500 ต่อตารางเมตร ตามลำดับ

สำหรับการเช่าสำนักงาน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ สำนักงานตั้งอยู่ที่ตั้งทำเลดี (Prime Area) และสำนักงานที่ตั้งอยู่ทำเลรอง (Secondary Area) โดยทั้ง 2 รูปแบบ มีค่าเช่าต่อเดือนอยู่ที่ 15-25 เหรียญสหรัฐ และ 8-13 เหรียญสหรัฐ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในประเทศกัมพูชามีการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำตามกฎหมายอยู่ที่ 55 เหรียญสหรัฐ อย่างไรก็ตาม แรงงานในประเทศถูกแบ่งออกเป็นหลายลักษณะแรงงาน โดยมีอัตราค่าจ้างที่แตกต่างกัน ได้แก่ แรงงานทั่วไป (General Worker) ค่าจ้างประมาณ 101 เหรียญสหรัฐต่อเดือน แรงงานที่มีทักษะด้านวิศวกรรมในระดับกลาง (Engineer (Mid-Level)) ค่าจ้างประมาณ

363 เหรียญสหรัฐต่อเดือน และแรงงานที่มีทักษะด้านการบริหารจัดการในระดับกลาง (Middle Management) ค่าจ้างประมาณ 416 เหรียญสหรัฐต่อเดือน

➤ ผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่

ในพื้นที่จังหวัดพนมเปญ มีผู้ประกอบการทั้งในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์เข้ามาประกอบธุรกิจแล้ว ได้แก่

- ธุรกิจในอุตสาหกรรมยานยนต์
 - ตัวแทนจำหน่าย (ศูนย์ใหญ่) Toyota ของ Toyota (Cambodia) Co., Ltd.
 - ตัวแทนจำหน่าย Chevrolet ของ Cambodia's United Auto Trading
 - ตัวแทนจำหน่ายและโชว์รูม Volkswagen ของ Volkswagen Cambodia
 - โชว์รูม Hyundai ของ Camko Motor Company Ltd.
 - ตัวแทนจำหน่ายและศูนย์บริการ Ford ของ RMA Ford Cambodia
 - ตัวแทนจำหน่าย Nissan ของ Nissan Cambodia HQ
 - ตัวแทนจำหน่าย Honda ของ NCX Honda
 - ตัวแทนจำหน่าย Suzuki ของ Cambodia Suzuki Motor Co., Ltd.
 - ตัวแทนจำหน่าย Isuzu ของ K (Cambodia) Co., Ltd.
- ธุรกิจในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์
 - โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ – บริษัท Denso Cambodia
 - โรงงานประกอบรถยนต์ Honda และจำหน่ายรถจักรยานยนต์ – บริษัท NCX (Cambodia)
 - สำนักงานขายยานยนต์และเครื่องจักรใช้เพื่อการเกษตร – สยามคูโบต้า
 - จัดจำหน่ายและให้บริการแบตเตอรี่รถยนต์ – SB Battery (เครือ FB Battery)

ทั้งนี้ นักลงทุนที่สนใจสามารถลงทุนได้ในหลายรูปแบบทั้งร่วมทุนกับชาวกัมพูชา หรือสามารถลงทุนได้เอง 100% ซึ่งถ้าลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามที่กฎหมายกำหนดไว้³

³ รายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในบทที่ 1

2.1.6. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study)

➤ บริษัท K (Cambodia) Co., Ltd.⁴

บริษัท K (Cambodia) Co., Ltd. ตั้งอยู่ในเมืองพนมเปญ (ตรงข้ามสนามบินนานาชาติของเมืองพนมเปญ) ประเทศกัมพูชา เปิดโซว์รูมในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งถือครองโดยคนไทยในอัตราร้อยละ 100 ประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนจำหน่ายรถยนต์อู่ชู รวมถึงการให้บริการซ่อมรถและบริการหลังการขายอื่นๆ นอกจากนี้ เจ้าของบริษัท K (Cambodia) Co., Ltd. ยังได้ทำธุรกิจตัวแทนจำหน่ายรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของฮอนด้า (Honda) อีกด้วย

โดยทางคณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลว่าภายหลังจากปี พ.ศ. 2543 อุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศกัมพูชามีทิศทางที่ดีขึ้น เนื่องการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ หลังจากประสบปัญหาทางด้านการเมืองและสงครามภายในประเทศ ปัจจุบันอุตสาหกรรมยานยนต์เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปิดประเทศมากขึ้น รวมถึงความมีเสถียรภาพในการประกอบธุรกิจที่มากขึ้น ตลาดยานยนต์ในประเทศกัมพูชามีส่วนมากยังเป็นรถยนต์มือสอง (Used Vehicle) โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 88 ถึง 90 เนื่องจากราคาของรถมือหนึ่งยังสูงเมื่อเทียบกับราคาของรถมือสองในประเทศ และการที่รัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์ในการสนับสนุนตลาดยานยนต์เท่าที่ควร นอกจากนี้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากธนาคารยังอยู่ในระดับที่สูง (ร้อยละ 10-15) ส่งผลให้ผู้คนในประเทศไม่นิยมบริโภครถยนต์ใหม่ และหันมาบริโภครถยนต์มือสองแทนที่

สำหรับอุปสงค์ต่อการซื้อยานพาหนะของประชาชนในประเทศ ในปี 2556 ประชาชนในประเทศบริโภคยานพาหนะเพียง 25,000 คัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นยานพาหนะมือสองจากประเทศเพื่อนบ้านถึง 23,000 โดยที่ การบริโภคยานพาหนะใหม่มีเพียง 2,000 คัน เท่านั้น

ในด้านการแข่งขันของผู้ประกอบการยานยนต์ภายในประเทศ ค่ายรถยนต์ที่ครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โตโยต้า ฮุนได และฟอร์ด ซึ่งในปี 2556 โตโยต้าและฮุนไดครองส่วนแบ่งตลาดสูงถึงร้อยละ 66 ในขณะที่ฟอร์ดครองส่วนแบ่งตลาดเพียงร้อยละ 5.1 โดยที่ ตัวอย่างการลงทุนของแบรนด์รถยนต์รายใหญ่ในกัมพูชา มีดังต่อไปนี้

⁴ คณะผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์บริษัท K (Cambodia) ที่กรุงพนมเปญ วันที่ 10 กันยายน 2558

- ในปี พ.ศ. 2555 ฟอร์ดได้เปิดโรงงานประกอบยานยนต์ในเมือง Preah Sihanouk ที่มีกำลังการผลิตสูงถึง 6,000 คันต่อปี
- ฮุนไดร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น ในการลงทุน 62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเปิดโรงงานประกอบยานยนต์สำหรับผู้บริโภคภายในประเทศ

นอกจากนี้ แบรินทร์รถยนต์หรืออย่าง BMW Porsche และ Mercedes Benz ก็ได้มาเปิดโชว์รูมในกัมพูชา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีรายได้สูงในประเทศ

ส่วนอีซูซุก็ได้สังเกตเห็นถึงทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจของกัมพูชาที่เพิ่มขึ้น จึงตัดสินใจเปิดโชว์รูมใหม่ขึ้นที่เมืองพนมเปญ เพื่อให้บริการหลังการขายแก่ลูกค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น และเป็นการเปิดตลาดเพื่อการลงทุนในระยะยาว โดยในปีนี้ คาดว่าจะทำยอดขายรถอีซูซุ รุ่น D-Max ได้ประมาณ 130-300 คัน

สำหรับโอกาส/อุปสรรคของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยานยนต์ในกัมพูชา ทางคณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลว่า ปัจจุบัน ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศกัมพูชาต้องเผชิญกับภาษีในการนำเข้ายานยนต์สูง ซึ่งประกอบด้วย ภาษีสรรพสามิตในอัตราร้อยละ 45 อากรขาเข้าในอัตราร้อยละ 35 และภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 ส่งผลให้เกิดความยากลำบากของผู้ประกอบการในการสร้างกำไรจากการทำธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงโอกาสของผู้ประกอบการ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน หรือ AEC ในปลายปี พ.ศ. 2558 จะสร้างความได้เปรียบให้แก่ผู้ประกอบการอย่างมาก กล่าวคือ กัมพูชาสามารถนำเข้าส่วนประกอบยานยนต์จากประเทศเพื่อนบ้านโดยปลอดภาษี และนำมาประกอบภายในประเทศด้วยค่าแรงงานที่ต่ำ อีกทั้ง แรงงานส่วนใหญ่ในประเทศยังมีอายุน้อย ซึ่งมีผลกำลังเพียงพอสำหรับอุตสาหกรรมหนัก ดังนั้น ผู้ผลิตภายในประเทศจึงมีความได้เปรียบในด้านของต้นทุนการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ผลิตในประเทศอื่น

2.2. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของ ราชอาณาจักรกัมพูชา

2.2.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม

ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่อยู่ในสภาพภูมิภาคประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมพืชไร่ พืชสวน และทำปศุสัตว์ มีทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่อยู่ใจกลางประเทศ พื้นที่เพาะปลูกบริเวณใกล้แม่น้ำ ทำให้กัมพูชามีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์มาก และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าว และพืชไร่ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 80 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด ซึ่งกัมพูชาตั้งเป้าหมายจะต้องเป็นผู้ผลิตและส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก ทั้งนี้ สินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญที่กัมพูชาส่งออก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง น้ำตาลจากอ้อย ข้าวโพด ถั่วเหลือง ยางพารา ไบยาสูบ และผลิตภัณฑ์ไม้

นอกจากนี้ แม้ว่าประเทศกัมพูชาจะเป็นประเทศเกษตรกรรม แต่ก็ยังไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ สาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และเงินลงทุนในการผลิตและแปรรูปสินค้า เมื่อพิจารณาข้อมูล GDP ราย Sector ของกัมพูชาจะพบว่าภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2553-2557 จากร้อยละ 36.02 เป็นร้อยละ 29.82 ของ GDP ส่วนภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการทวีความสำคัญมากขึ้นแทน

ตารางที่ 2-8 ข้อมูล GDP ราย Sector ของกัมพูชา

Topic	2553	2554	2555	2556	2557
GDP (current US\$)	11,242,275,199	12,829,541,141	14,054,443,213	15,227,991,395	16,709,432,403
GDP growth (annual %)	5.96	7.07	7.31	7.36	7.03
Agriculture, value added (% of GDP)	36.02	36.68	35.56	33.55	29.82
Industry, value added (% of GDP)	23.25	23.50	24.37	25.56	27.27
Services, etc., value added (% of GDP)	40.73	39.81	40.07	40.89	42.91

ที่มา: World Development Indicators, World Bank. Last Updated 14 Oct 2015

2.2.1.1. ภาพรวมการผลิตของประเทศ

ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีการเพาะปลูกพืช ผัก และผลไม้ที่หลากหลาย โดยพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด มังคุด พิสตาชิโอ (Pistachio) และผลิตผลจากการปศุสัตว์ที่สำคัญ คือ เนื้อหมู

จากตารางด้านล่าง แสดงข้อมูลปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2556 พบว่า แนวโน้มผลผลิตทางการเกษตรของประเทศกัมพูชาโดยรวมเพิ่มขึ้นจากในอดีต ทั้งนี้ สาเหตุหนึ่งนโยบายรัฐบาลสนับสนุนให้มีการเพาะปลูกข้าวให้มากขึ้น และพืชไร่อื่นๆ รวมถึงผักผลไม้ชนิดต่างๆ ซึ่งพิจารณาได้จากพื้นที่เพาะปลูกขยายเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตยังไม่สูงมากนัก ซึ่งอาจเกิดจากเกษตรกรรมกัมพูชายังขาดความรู้ ประสบการณ์ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการอย่างครบวงจร เช่น การทำปศุสัตว์มีปริมาณผลผลิตค่อนข้างคงที่ สาเหตุหนึ่งอาจมาจากดั้งเดิมประเทศกัมพูชามีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น ยังไม่รู้จักรูปการแปรรูปอาหาร หรือทำการค้าขายเชิงพาณิชย์

สำหรับผลผลิตที่มีการเพาะปลูกมากที่สุดในประเทศ คือ ข้าว ซึ่งเป็นผลผลิตหลักทางการเกษตรที่เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญที่รัฐบาลกัมพูชาให้การสนับสนุนมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2556 มีพื้นที่เพาะปลูก 3.1 ล้านเฮกเตอร์ การขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวในช่วงปี พ.ศ. 2549-2556 มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2.64 แต่อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตอยู่ที่ร้อยละ 5.19 แสดงให้เห็นว่า ประเทศกัมพูชาได้มีการพัฒนาการทำการเกษตร นอกจากนี้ สินค้าที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากเป็นอันดับสอง คือ ยางพารา ประมาณ 330,000 เฮกเตอร์ และมันสำปะหลัง ประมาณ 370,000 เฮกเตอร์ โดยพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 17.50 พืชที่มีพื้นที่เพาะปลูกรองลงมา คือ ข้าวโพด ผัก ถั่วเหลือง ผลไม้

ตารางที่ 2-9 ปริมาณการผลิตพืชผลการเกษตรและสินค้าแปรรูปจากการเกษตรที่สำคัญ
ของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2549-2556

ผลผลิตทางการเกษตร	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	อัตราการเติบโต แบบ CAGR พ.ศ. 2549-2556
ข้าว (หน่วย : พันตัน)	6,264	6,727	7,175	7,585	8,245	8,779	9,290	9,390	5.19%
มันสำปะหลัง (หน่วย : พันตัน)	2,182	2,215	3,676	3,497	4,247	8,033	7,614	8,000	17.63%
ข้าวโพด (หน่วย : พันตัน)	376	523	611	924	773	717	951	927	11.91%

ผลผลิตทางการเกษตร	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	อัตราการเติบโต แบบ CAGR พ.ศ. 2549-2556
ผักสดชนิดต่างๆ (หน่วย : พันตัน)	481	487	460	536	528	621	628	619	3.2%
อ้อย (หน่วย : พันตัน)	142	287	385	350	366	469	574	600	19.77%
ผลไม้ชนิดต่าง ๆ (หน่วย : พันตัน)	340	343	369	376	386	373	385	381	1.43%
ถั่วเหลือง (หน่วย : ตัน)	98	117	108	137	157	115	120	122	2.74%
เนื้อหมู (หน่วย : พันตัน)	138	120	98	84	103	104	86	86	-5.69%
เนื้อวัวและกระบือ (หน่วย : พันตัน)	70	71	73	75	73	73	73	73	0.50%
สัตว์ปีก (หน่วย : พันตัน)	25	26	27	31	28	28	28	26	0.50%
นมสด (หน่วย : พันตัน)	23	23	24	24	24	23	23	23	0.40%
ไข่ไก่ (หน่วย : ล้านฟอง)	19	21	21	19	22	22	23	23	2.70%
เบียร์ (หน่วย : พันตัน)	84	98	142	123	159	266	358	358	19.82%
น้ำตาลทรายดิบ(หน่วย : พันตัน)	8	8	11	10	10	11	11	12	5.53%
โมลาส (กากน้ำตาล) (หน่วย : พันตัน)	5	5	7	7	6	7	8	9	7.26%
น้ำมันถั่วเหลือง(หน่วย : พันตัน)	8	8	9	9	12	11	12	12	5.93%
น้ำมันมะพร้าว(หน่วย : พันตัน)	7	7	7	7	10	10	11	11	5.59%

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

สำหรับสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสินค้าที่สามารถผลิตโดยมีการเติบโตอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ได้แก่ เบียร์ และผลผลิตจากการแปรรูปอ้อย คือ น้ำตาลทรายและกากน้ำตาล ที่มีการเติบโตเฉลี่ยสะสมของปริมาณการผลิตสูงกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ พบว่า เริ่มมีการแปรรูปวัตถุดิบการเกษตรมากขึ้น เช่น ผลไม้กระป๋อง ผงชูรส อาหารสัตว์ น้ำมันจากเมล็ดพืชต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของกัมพูชายังไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปยังมีปริมาณน้อย กอปรกับผู้ประกอบการท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี ในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปมากขึ้น

2.2.1.2. ภาพรวมการค้าของประเทศ

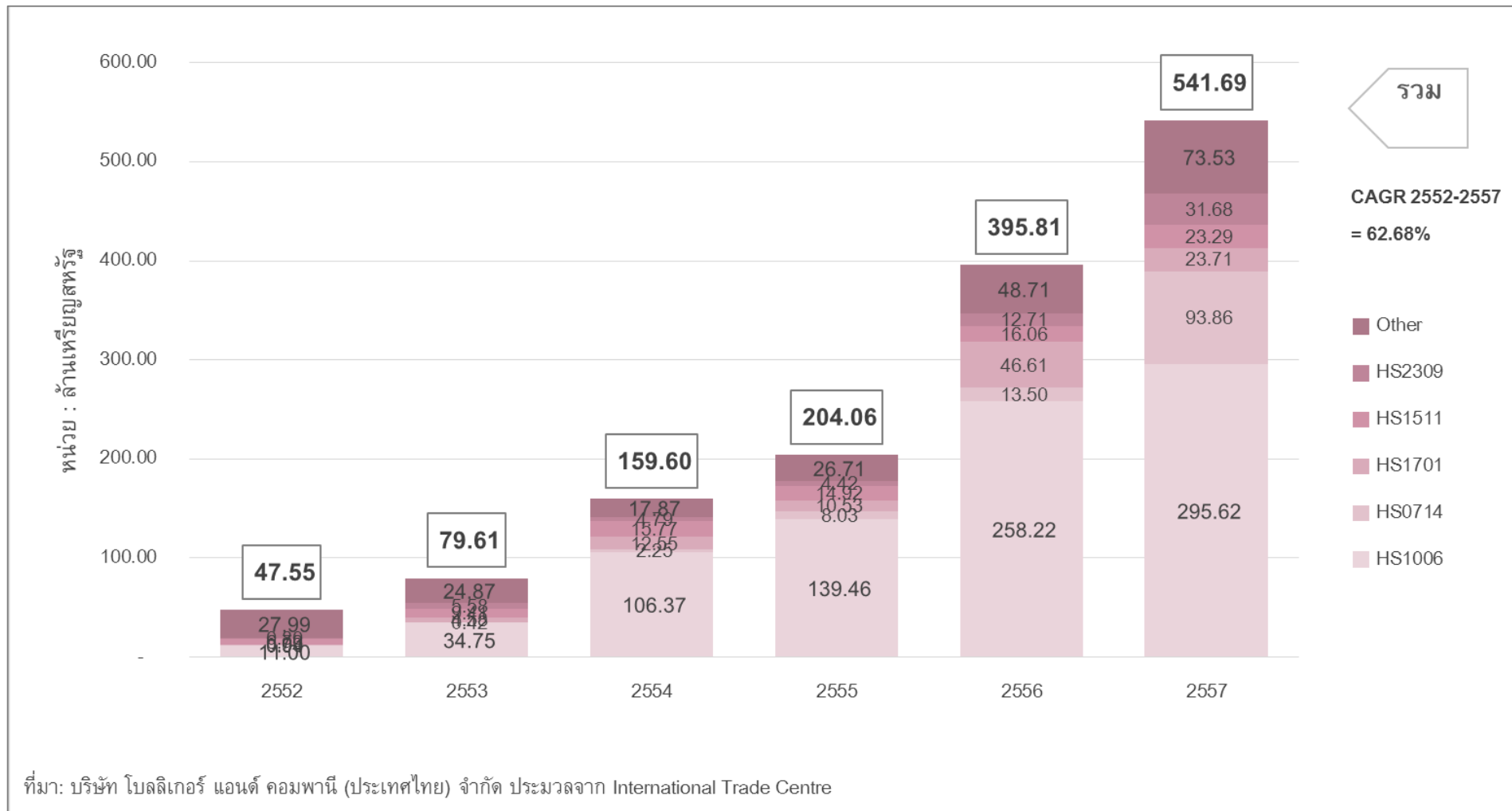
➤ การค้าของราชอาณาจักรกัมพูชากับตลาดโลก

การส่งออก

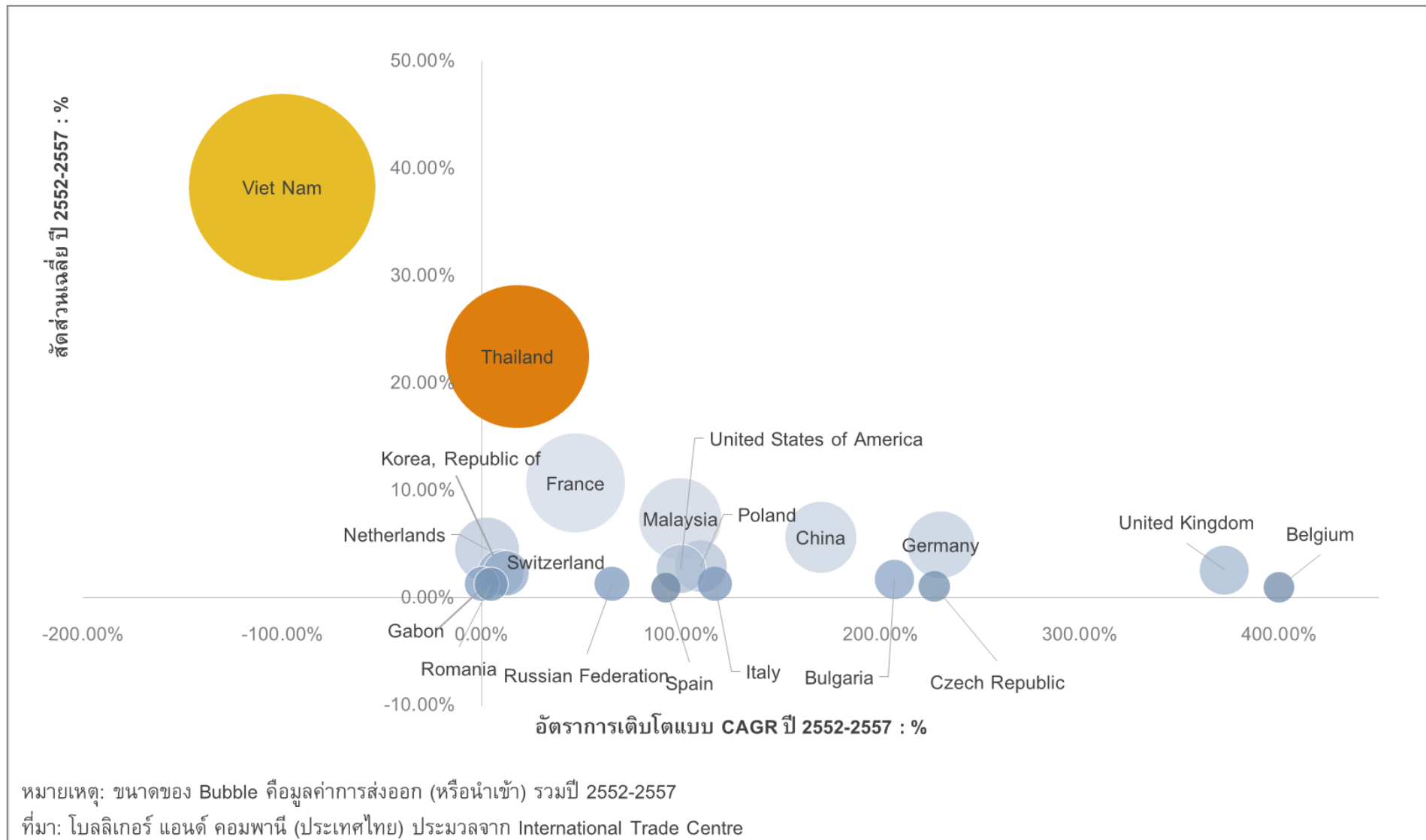
ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปเพิ่มขึ้น จากเดิม 47.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 541.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 62.68 ทั้งนี้ กัมพูชามีการส่งออกไปยังประเทศ เวียดนาม ไทย ฝรั่งเศส มาเลเซีย และจีน เป็นสัดส่วนมากที่สุด 5 อันดับแรก สินค้าส่งออก สำคัญของกัมพูชา 5 อันดับแรก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต น้ำมันปาล์ม และของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 2-12 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552 – 2557

ภาพที่ 2-13 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-10 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออกเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกของ กัมพูชา ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็น สัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	1,428.32	100.00
1	HS1006	ข้าว	845.41	59.19
2	HS0714	มันสำปะหลัง รากสามสิบ สาเลป เยรูซาเลมอาร์ติโชก มันเทศ และรากหรือหัวที่คล้ายกัน ซึ่งมีปริมาณของ สตาร์ชหรืออินูลินสูง สด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็ง หรือ แห้ง จะฝานหรือทำเป็นเฟลเลต หรือไม่ก็ตาม รวมทั้ง เนื้อในของต้นสาคุ	119.01	8.33
3	HS1701	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ ในทางเคมี ในลักษณะของแข็ง	98.07	6.87
4	HS1511	น้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม จะทำให้ บริสุทธิ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ดัดแปลงทางเคมี	86.16	6.03
5	HS2309	ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	59.98	4.20

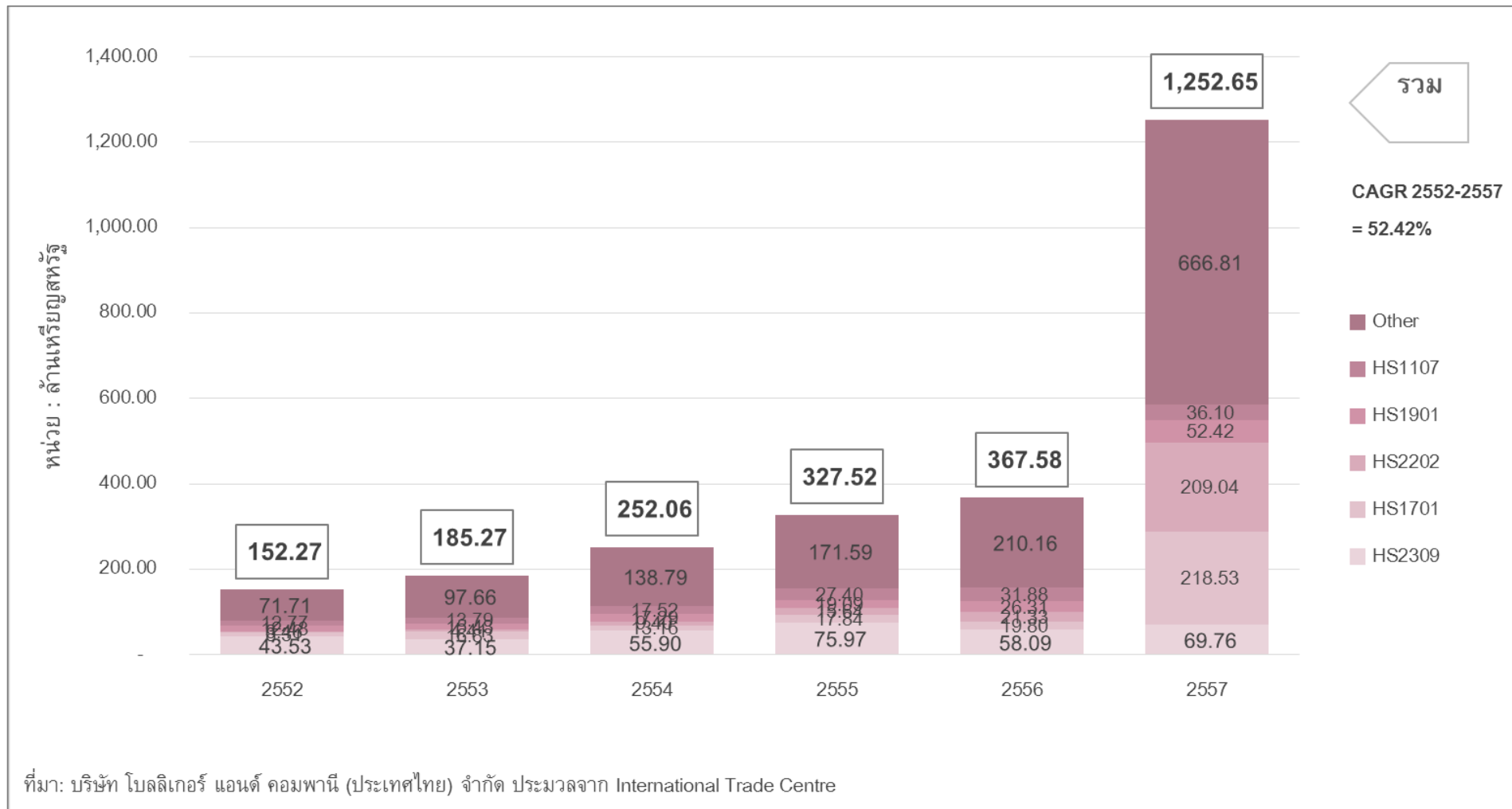
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การนำเข้า

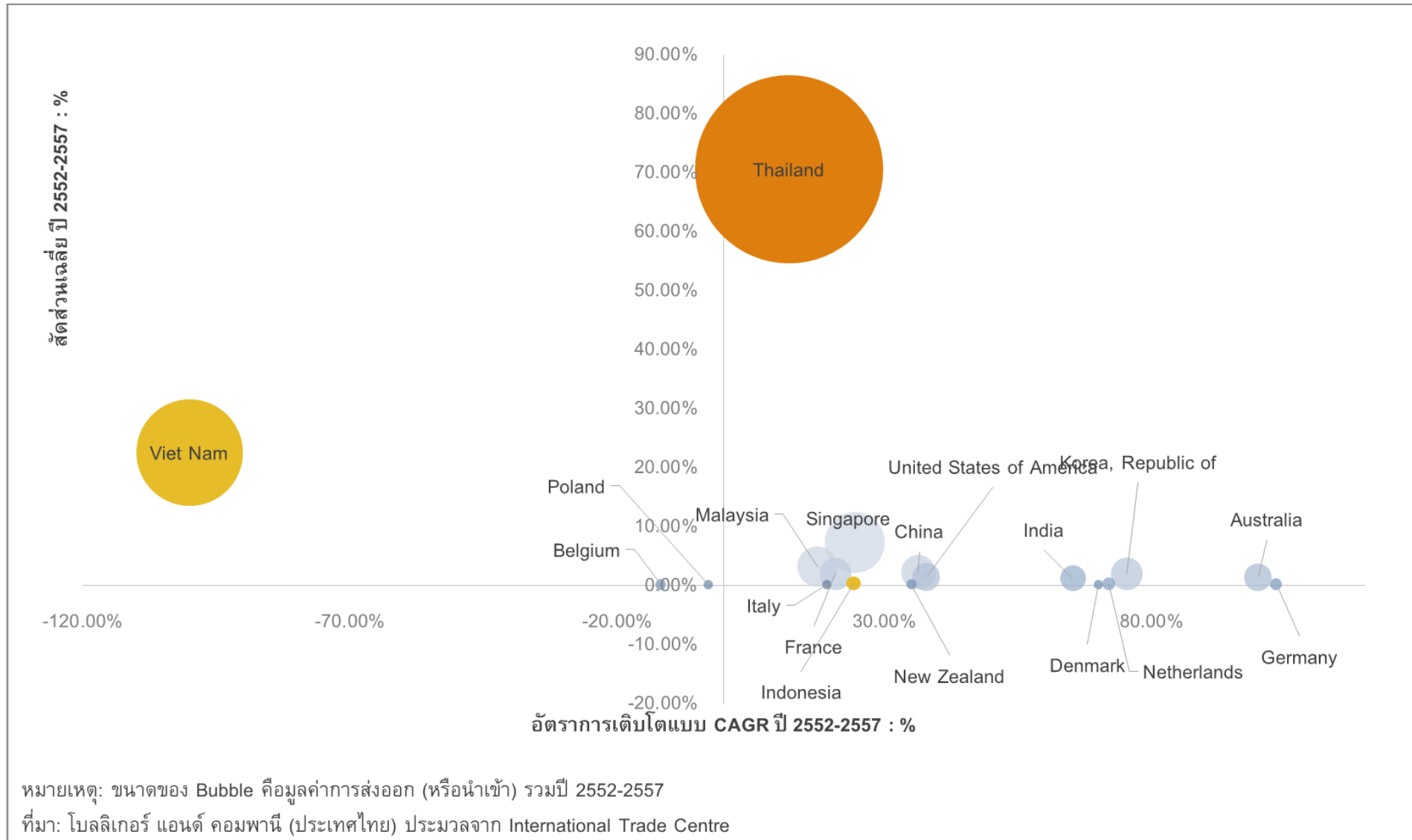
สำหรับในฝั่งนำเข้าของกัมพูชาในระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 การนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปมีการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 52.42 โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 152.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 1,252.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 ทั้งนี้ กัมพูชา มีการนำเข้าจากแหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรก ได้แก่ ไทย เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน สินค้านำเข้าที่สำคัญของกัมพูชา 5 อันดับแรก ได้แก่ ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต น้ำ น้ำแร่และน้ำอัดลม สิ่งสกัดจากมอลต์ และมอลต์

ภาพที่ 2-14 มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ภาพที่ 2-15 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-11 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้าเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าของ กัมพูชา ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	2,537.35	100.00
1	HS2309	ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	340.42	13.42
2	HS1701	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ ในทางเคมี ในลักษณะของแข็ง	294.47	11.61
3	HS2202	น้ำ รวมถึงน้ำแร่และน้ำอัดลม ที่เติมน้ำตาลหรือสาร ทำให้หวานอื่น ๆ หรือที่ปรุงกลิ่นรส และเครื่องดื่ม อื่นๆ ที่ไม่มีแอลกอฮอล์ แต่ไม่รวมถึงน้ำผลไม้หรือ น้ำพืชผักตามประเภทที่ 20.09	263.28	10.38
4	HS1901	สิ่งสกัดจากมอลต์ รวมทั้งอาหารปรุงแต่งที่ทำจาก แป้ง เมล็ดหัก แป้งหยาบ จากสตาρχหรือสิ่งสกัดจาก มอลต์ ไม่มีโกโก้หรือมีโกโก้ น้อยกว่าร้อยละ 40 โดย น้ำหนักซึ่งคำนวณโดยเอาไขมันออกทั้งหมดแล้วที่ ไม่ได้รับหรือรวมไว้ในที่อื่น และอาหารปรุงแต่งที่ทำ จากของตามประเภทที่ 04.01 ถึง 04.04 ไม่มีโกโก้ หรือมีโกโก้ น้อยกว่าร้อยละ 5 โดยน้ำหนักซึ่งคำนวณ โดยเอาไขมันออกทั้งหมดแล้วที่ไม่ได้รับหรือรวมไว้ ในที่อื่น	143.01	5.64
5	HS1107	มอลต์ จะคั่วหรือไม่ก็ตาม	139.46	5.50

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

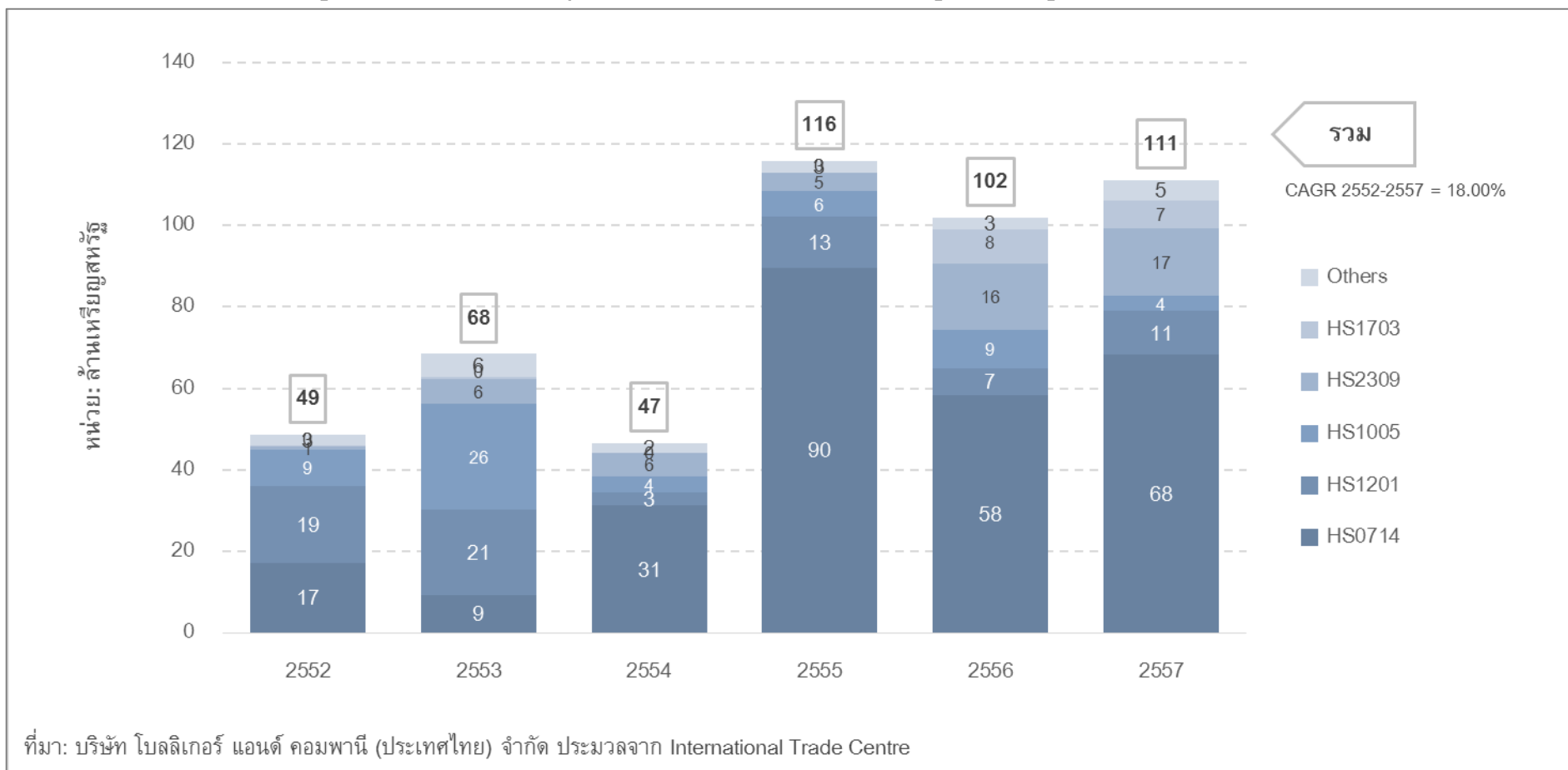
➤ การค้าของราชอาณาจักรกัมพูชากับประเทศไทย

การส่งออก

ในระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปไปยัง
ไทยเพิ่มขึ้นจากเดิม 49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 111 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี
พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 18.00 โดยปี พ.ศ. 2556 กัมพูชา
ส่งออกสินค้านี้สูงที่สุดเป็นมูลค่า 116 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสินค้าที่กัมพูชา
ส่งออกไปยังไทยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง ข้าวโพด ของปรุงแต่งชนิดที่
ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ และกากน้ำตาลที่เหลือจากการสกัดหรือการทำน้ำตาลให้บริสุทธิ์

ภาพที่ 2-16 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552 – 2557

ตารางที่ 2-12 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออกไปยังไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออกมายังไทยเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกของ กัมพูชาไปยังไทย ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	492.75	100.00
1	HS0714	มันสำปะหลัง รากสามสิบ สาเลป เยรูซาเลมอาร์ดิโซก มันเทศ และรากหรือหัวที่คล้ายกัน ซึ่งมีปริมาณของ สตาร์ชหรืออินูลินสูง สด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็ง หรือ แห้ง จะฝานหรือทำเป็นเฟลเลต หรือไม้ก็ตาม รวมทั้งเนื้อในของต้นสาคุ	273.67	55.54
2	HS1201	ถั่วเหลือง จะทำให้แตกหรือไม่ก็ตาม	73.54	14.92
3	HS1005	ข้าวโพด	58.06	11.78
4	HS2309	ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	49.94	10.13
5	HS1703	กากน้ำตาลที่เหลือจากการสกัดหรือการทำน้ำตาลให้ บริสุทธิ์	15.97	3.24

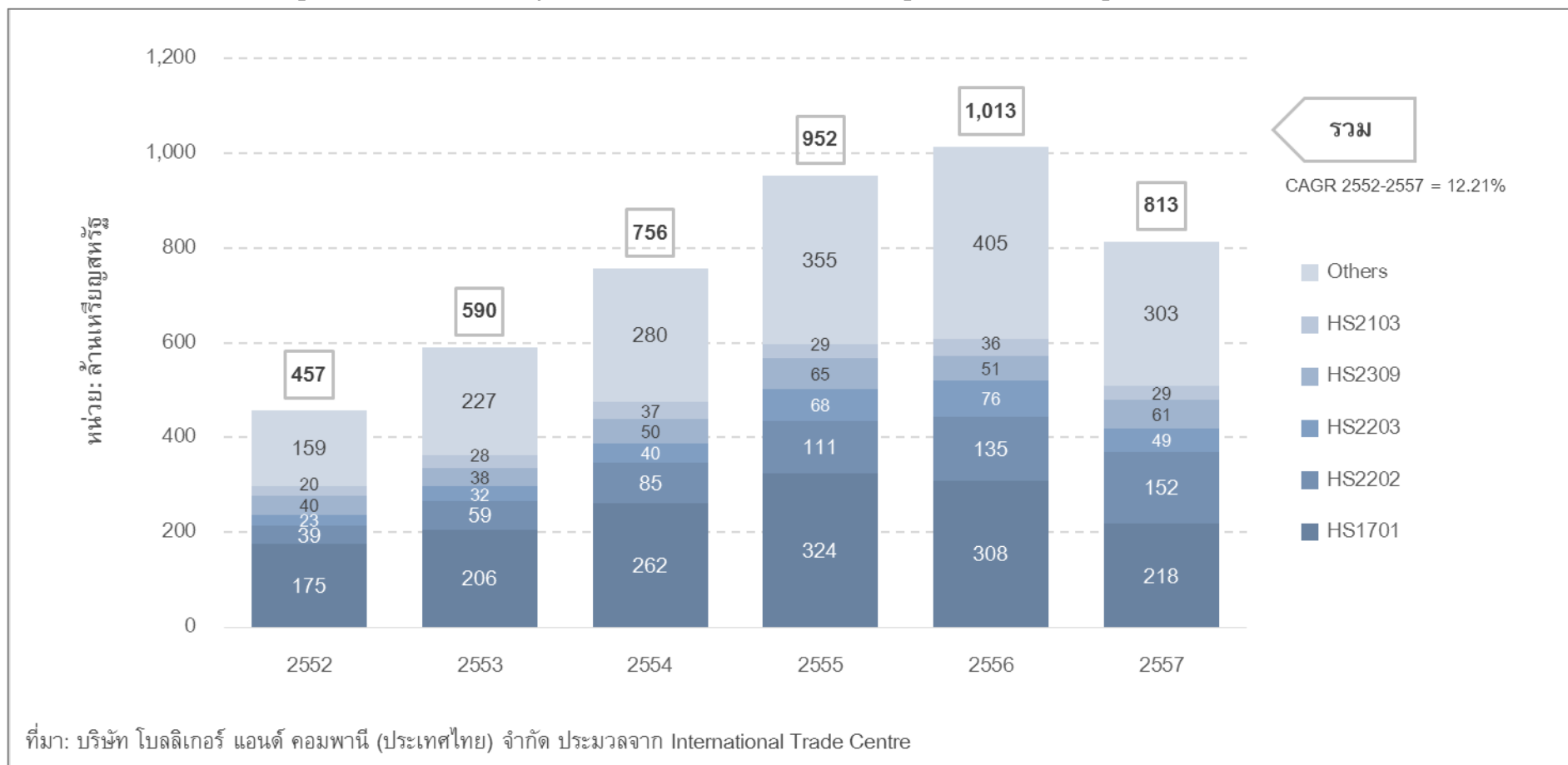
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การนำเข้า

ในระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปจาก
ไทยเพิ่มขึ้นจากเดิม 457 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 813 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ใน
ปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 12.21 โดยปี พ.ศ. 2556 กัมพูชา
นำเข้าสินค้าดังกล่าวจากไทยสูงที่สุดเป็นมูลค่า 1,013 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าที่กัมพูชานำเข้า
จากไทยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต น้ำ น้ำแร่และน้ำอัดลม
ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ เบียร์ที่ทำจากมอลต์ และซอสและของปรุงแต่งสำหรับ
ทำซอส

ภาพที่ 2-17 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศกัมพูชาจากไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-13 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้าจากไทย 5 อันดับแรกประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้าจากไทยเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าของ กัมพูชาจากไทย ทั้งหมด พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	4,580.37	100.00
1	HS1701	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ ในทางเคมี ในลักษณะของแข็ง	1,494.52	32.63
2	HS2202	น้ำ รวมถึงน้ำแร่และน้ำอัดลม ที่เติมน้ำตาลหรือสาร ทำให้หวานอื่นๆ หรือที่ปรุงกลิ่นรส และเครื่องดื่ม อื่นๆ ที่ไม่มีแอลกอฮอล์ แต่ไม่รวมถึงน้ำผลไม้หรือน้ำ พืชผักตามประเภทที่ 20.09	582.57	12.72
3	HS2309	ของปรุงแต่งชนิดที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์	305.29	6.67
4	HS2203	เบียร์ที่ทำจากมอลต์	288.14	6.29
5	HS2103	ซอสและของปรุงแต่งสำหรับทำซอส ของผสมที่ใช้ ปรุงรส และของผสมที่ใช้ชูรส ผงละเอียดและ ผงหยาบของมัสตาร์ด และมัสตาร์ดปรุงแต่ง	180.33	3.94

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การค้าชายแดน

ในส่วนของการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา จากสถิติของกรมศุลกากรไทย⁵ พบว่าไทยมีการส่งออกเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด โดยในช่วง มกราคม – สิงหาคม พ.ศ. 2558 มีมูลค่าการส่งออกไปกัมพูชา 4,202.98 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ร้อยละ 33.48

ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชาผ่านชายแดน ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก โดยในช่วง มกราคม – สิงหาคม พ.ศ. 2558 มีมูลค่าการนำเข้าจากกัมพูชา 4,843.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ร้อยละ 193.74

⁵ อ้างอิงข้อมูลจากตารางที่ 2-6 สถิติมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

2.2.1.3. ภาพรวมด้านการลงทุน

การลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตร (Agriculture) มีแนวโน้มลดลง โดยในปี พ.ศ. 2557 มูลค่าการลงทุนในสาขาเกษตรกรรมมีมูลค่า 264.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากยอดรวม 3,933.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.7 ลดลงจากปีก่อนหน้าค่อนข้างมาก⁶

ทั้งนี้ การลงทุนหลักมาจากนักลงทุนประเทศจีน เวียดนาม ไทย มาเลเซีย และเกาหลีใต้ โดยเข้ามาลงทุนในธุรกิจประเภทการแปรรูปสินค้าเกษตร ได้แก่ โรงงานยางพารา โรงงานน้ำตาล โรงงานแป้งมันสำหรั่ง โรงงานน้ำมันปาล์ม

สำหรับผู้ประกอบการประเทศจีนและเวียดนามส่วนใหญ่มีการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยางพารา ในพื้นที่ Kratie Monduliri รัตนคีรี เสียมเรียบ ส่วนผู้ประกอบการไทยจะเข้ามาทำธุรกิจเกี่ยวกับผลผลิตจากอ้อย การทำปุ๋ยสัตว์ และอาหารแปรรูป เช่น เนื้อหมู เนื้อไก่

2.2.2. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ

จากแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของกัมพูชา Cambodia Industrial Development Policy (IDP) 2015-2025 ได้มีการเปลี่ยนทิศทางของนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในสาขาอื่นๆ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลัก เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และการแปรรูปอาหาร ซึ่งนับเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทย เนื่องจากการแข่งขันยังมีน้อย โดยแผน IDP ดังกล่าว มีการเน้น 4 เป้าหมายหลักให้บรรลุผลภายในปี พ.ศ. 2561 ได้แก่

- (1) ปรับปรุงไฟฟ้าในเขตอุตสาหกรรมให้เพียงพอ ลดภาษีค่าไฟฟ้าจาก 18.8 cents/kwh ในปี พ.ศ. 2557 เหลือ 12 cents/kwh และลดอัตราไฟดับให้น้อยกว่า 12 ครั้ง หรือน้อยกว่า 24 ชั่วโมงต่อปี
- (2) เพิ่มทางเลือกในการคมนาคมและพัฒนาระบบการขนส่งให้เชื่อม 3 เขตอุตสาหกรรมหลัก เช่น Phnom Penh-Sihanoukville, Phnom Penh-Bavet และ Phnom Penh-Poi Pet
- (3) สร้างศูนย์พัฒนาแรงงานอาชีพ แรงงานฝีมือ และคุณภาพแรงงานตามที่อุตสาหกรรมหลักต้องการ

⁶ อ้างอิงข้อมูลจากภาพที่ 2-10 มูลค่าการลงทุนในกัมพูชาระหว่างปี 2011-2014

(4) พัฒนาและเปลี่ยนจังหวัด Sihanoukville ให้เป็น multi-purpose Special Economic Zone

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสิทธิพิเศษรายสาขาทางรัฐบาลยังไม่ได้มีมาตรการพิเศษ สนับสนุนเฉพาะ นอกเหนือไปจากที่ให้กับอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นการทั่วไป⁷

2.2.3. SWOT ของอุตสาหกรรม

2.2.3.1. จุดแข็ง

ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืชไร่พืชสวน โดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญและส่งออกสูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป เนื่องจากผลิตได้เกินกว่าความต้องการบริโภคในประเทศ ทรัพยากรทางน้ำเหมาะสมต่อการทำประมงน้ำจืด

อัตราค่าแรงของกัมพูชาไม่สูงมาก รวมถึงประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานทำให้เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม นอกจากนี้การที่กัมพูชาอยู่ในที่ตั้งที่สามารถส่งออก-นำเข้า สินค้า/วัตถุดิบไปยังประเทศต่างๆ ได้ง่าย ทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ ทำให้เป็นผลดีต่อการค้าขาย

2.2.3.2. จุดอ่อน

การเกษตรในประเทศส่วนใหญ่ยังคงเป็นการเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งมีผลผลิตที่ไม่สูง และยังมีคุณภาพเพียงพอที่จะส่งออก

กัมพูชายังขาดแคลนเทคโนโลยีการผลิต อาทิ การแปรรูปอาหารเพื่อสามารถเก็บไว้นาน มีคุณภาพ และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ทำให้คุณภาพสินค้ายังไม่ได้มาตรฐานสากล และปริมาณผลผลิตน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

กำลังซื้อของผู้บริโภคกัมพูชายังไม่สูง ตลาดการค้าทางการเกษตรจึงยังมีขนาดเล็ก

⁷ รายละเอียดสิทธิประโยชน์ทั่วไปที่รัฐบาลกัมพูชาให้กับนักลงทุนสามารถดูได้ในบทที่ 1

นอกจากนี้ เนื่องจากระบบโครงสร้างพื้นฐานยังไม่พร้อม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง จากค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค

2.2.3.3. โอกาส

อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมหลัก (Priority Sector) ทำให้ได้รับการส่งเสริม ผลักดัน และสนับสนุนจากภาครัฐ

เกษตรกรรายย่อยในประเทศขาดเงินทุนและเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งประเทศไทยมีเทคโนโลยีการผลิตดังกล่าวในระดับสูง และการบริหารจัดการ ทำให้มีโอกาสเข้าไปแข่งขันได้อย่างมาก

การผลิตสินค้าอุปโภค/บริโภค ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ ทำให้มีความจำเป็นต้องนำเข้าหรือต้องการการลงทุนอย่างมาก

2.2.3.4. อุปสรรค

ปัจจัยที่นักลงทุนควรตระหนักเป็นพิเศษ คือ แรงงานกัมพูชายังเป็นแรงงานที่ขาดทักษะความรู้ และภาษาที่ใช้สื่อสารเป็นภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก

นอกจากนี้ หลายปีที่ผ่านมาประเทศกัมพูชามีการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจากการเปิดประเทศให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปประกอบกิจการมากขึ้น ทำให้ค่าแรงขั้นต่ำปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพแรงงานที่เข้มแข็งที่มีอำนาจต่อรองค่าแรงค่อนข้างมาก

นักลงทุนต้องระวังในเรื่องความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ของประเทศ ที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้าไปลงทุนมากนัก รวมทั้งระบบชลประทานยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูก

2.2.4. โอกาสในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปสำหรับนักลงทุนไทย

ภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศกัมพูชา นอกเหนือจากจะเป็นภาคการส่งออกที่สำคัญแล้ว ยังเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญของประเทศด้วย เพราะแรงงานส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งในตลาดแรงงานอยู่ในภาคการเกษตร

ทั้งนี้ ในปัจจุบัน การเพาะปลูกพืชที่สำคัญในประเทศกัมพูชา ได้แก่ ข้าว ยางพารา ข้าวโพด ถั่วลิสง และผลไม้บางชนิด ขณะที่ในด้านการศึกษาและประมงก็มีการทำอยู่มากเช่นกัน เช่น การทำประมงน้ำจืด การทำฟาร์มปศุสัตว์ เป็นต้น

ผู้ประกอบการไทยมีความได้เปรียบจากการสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ การวิจัย และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปในประเทศไทยมีการพัฒนาก้าวหน้าไปมาก ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการมีร้านอาหารไทยอยู่เกือบทุกประเทศ ทุกทวีป นอกจากนี้ แหล่งเงินทุนในไทยไม่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ ดันทุนเงินทุนไม่สูงมากนัก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันไทยกำลังประสบกับภาวะขาดแคลนแรงงาน จึงต้องมีการนำเข้าแรงงานต่างด้าว โดยมาจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นหลัก คือ เมียนมา กัมพูชา และ สปป.ลาว ซึ่งมีอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่ต่ำกว่าไทย ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทยอยู่ในช่วงชะลอตัว และมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จึงทำให้การขยายการลงทุนของผู้ประกอบการไทยไปยังประเทศกัมพูชา อาจเป็นโอกาสที่ดีในการกระจายความเสี่ยง และเพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจ

ข้อดีอีกอย่างหากผู้ประกอบการไทยจะขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ในประเทศกัมพูชา คือ ประเภทผลผลิตทางการเกษตรคล้ายคลึงกับไทยมาก เนื่องจากมีภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้กัมพูชาสามารถเพาะปลูกพืชผักชนิดต่าง ๆ ข้าว ผลไม้ ยางพารา หรือการทำปศุสัตว์ ได้เช่นเดียวกับไทย จึงทำให้มีวัตถุดิบเพียงพอในการผลิตและแปรรูปสินค้าการเกษตร ตารางด้านล่างแสดงความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึงระหว่างไทยและกัมพูชาในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป

**ตารางที่ 2-14 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึง
ระหว่างไทยและกัมพูชาในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป**

ความได้เปรียบของ อุตสาหกรรมไทย	ความเสียเปรียบของ อุตสาหกรรมไทย	จุดเด่นที่คล้ายคลึงกัน ระหว่างไทยกับกัมพูชา
เกษตรกรไทยมีภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกับภูมิปัญญาในการเพาะปลูกและทำการเกษตรที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ทำให้ทักษะและความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ของแรงงานไทยสูงกว่าค่อนข้างมาก	ขาดแคลนแรงงานไทย อัตราค่าจ้างขั้นต่ำสูงกว่ากัมพูชาและประเทศเพื่อนบ้าน จึงต้องว่าจ้างแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น	ภูมิประเทศและภูมิอากาศใกล้เคียงกัน พืชที่ใช้เพาะปลูกคล้ายกัน และมีความหลากหลาย เช่นเดียวกับการทำฟาร์มปศุสัตว์ที่คล้ายคลึงกัน ทำให้มีวัตถุดิบสำหรับการแปรรูปให้เลือกหลายชนิด
ผู้ประกอบการไทยมีเทคโนโลยีการผลิตที่สูงกว่ามาก ทั้งในด้านการแปรรูปหรือการถนอมอาหาร และการทำปศุสัตว์ นอกจากนี้ เครื่องมือเครื่องจักร ก็มีความทันสมัย	พื้นที่เพาะปลูกลดน้อยลง เนื่องจากพื้นที่บางส่วนนำไปพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรม	ภาษาที่ใช้สื่อสารยังใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก รสนิยมการชื่นชอบอาหารมีความคล้ายคลึงกันระหว่าง 2 ประเทศ
แหล่งเงินทุนที่เพียงพอ และการรวมกลุ่มภาคเอกชนที่เข้มแข็ง และภาครัฐให้การสนับสนุนและมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ	เศรษฐกิจภายในประเทศชะลอตัว จากผลกระทบการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง และภาวะตลาดและเศรษฐกิจโลก	
โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคของไทยเอื้ออำนวยแก่การทำการเกษตรและการประกอบธุรกิจแปรรูปอาหารมากกว่า	ศักยภาพทางการแข่งขันในตลาดโลกอาจลดลง เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น	

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

สำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับด้านเกษตรที่กัมพูชาสนับสนุน ทางหน่วยงาน Council for the Development of Cambodia ได้นำเสนอธุรกิจที่น่าสนใจไว้ดังนี้

ภาพที่ 2-18 ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรที่น่าสนใจของกัมพูชา

1) Production, Processing and Commercialization of:
 ■ Rice, Corn, Cassava, Sugarcane, Rubber, Cashew nut, Pepper and others

2) Livestock Farming and Aquaculture
 ■ Animal breeding
 ■ Animal feed production
 ■ Freshwater and marine aquaculture
 ■ Processing and trading

Type	Cultivated Area (2013)	Yield (2013)	Cult. Area (2018)	Yield (2018)
Rubber	328,771 ha (P. estate 17%, ECL 41%, smallholder 42%) (Mature: 78,493ha)	85,244 tons	>420,000 ha	400,000 tons
Paddy	3,052,420 ha	9,389,961 tons	3,34 million ha	10,85 million tons
Cassava	377,239 ha	7,933,381 tons	N/A	N/A
Corn	180,327 ha	848,450 tons	N/A	N/A

ที่มา: Council for the Development of Cambodia นำเสนอในการสัมมนาของ BOI ณ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2558

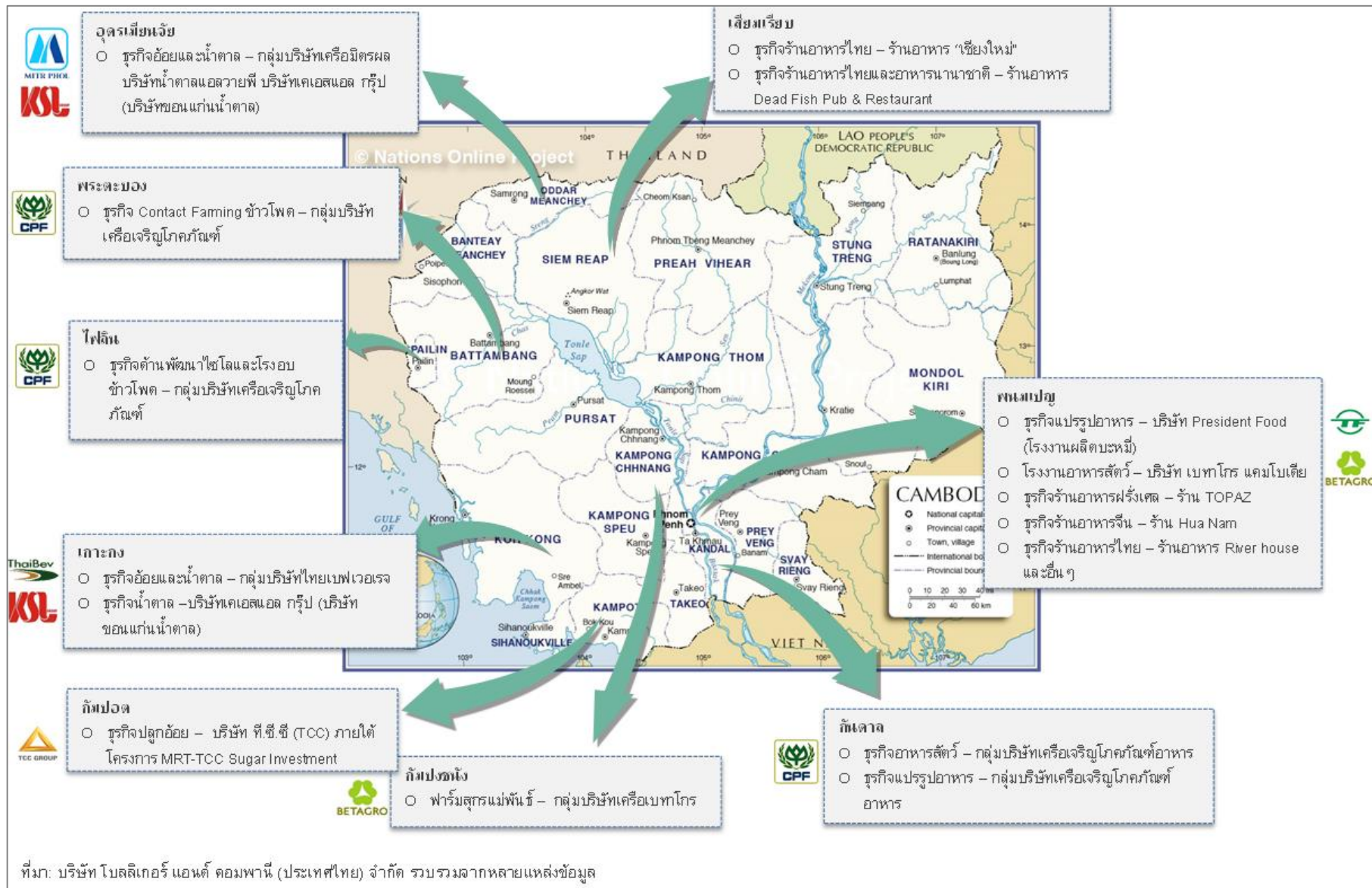
2.2.5. พื้นที่ที่น่าสนใจต่อการเข้าไปลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย

สำหรับพื้นที่ที่น่าสนใจในการเข้าไปลงทุนและประกอบธุรกิจในประเทศกัมพูชาในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปนั้น (Attractive Area) มีหลากหลายขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจ เนื่องจากประเทศกัมพูชากำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ 30 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติจะได้รับสิทธิประโยชน์หลายอย่าง เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้ ยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักร/วัตถุดิบ เป็นต้น

เขตพื้นที่ที่นักลงทุนไทยให้ความสำคัญส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ใกล้กับชายแดนไทย การคมนาคม การขนส่งเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในการส่งสินค้าออกไปยังประเทศอื่น เช่น ปอยเปต โขเฌง พระตะบอง พนมเปญ เกาะกง เป็นต้น

ภาพที่ 2-19 การลงทุนของนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการไทยในประเทศกัมพูชาในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป

ข้อมูลพื้นที่ที่เลือกมาทั้ง 5 จังหวัด เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตร ปลูกพืชไร่ อาทิ ข้าวโพด อ้อย ยางพารา ผักและผลไม้ต่างๆ รวมถึงเหมาะแก่การทำปศุสัตว์ ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาให้การส่งเสริมและผลักดันให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดกันดาล ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมสิ่งทอที่มีโรงงานตั้งอยู่เป็นจำนวนมากถึง 55 โรงงาน แต่ต่อมารัฐบาลได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป อาทิ โรงสีข้าว โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตผลไม้กระป๋อง น้ำผลไม้

ทั้งนี้ การเลือกทำเลที่ตั้งเพื่อการลงทุนและเหมาะในการประกอบธุรกิจแต่ละประเภทในกัมพูชา ควรคำนึงถึงเส้นทางการคมนาคมเพื่อใช้ขนส่งสินค้า โครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ไฟฟ้า น้ำประปา เส้นทางการค้าขาย จำนวนแรงงาน รวมถึงคู่แข่งชั้นทางการค้าเป็นสำคัญ โดยจุดเด่นของแต่ละพื้นที่มีดังนี้

- จังหวัดเกาะกง เป็นเมืองชายฝั่งทะเลและมีพรมแดนติดกับจังหวัดตราดของไทย เป็นเมืองแห่งคาสีโน จำนวนประชากรน้อย มีสนามบินเพื่อการขนส่ง ปัจจุบันมีนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนไม่มาก
- จังหวัดกัมปงจาม ใกล้กับประเทศเวียดนาม เป็นแหล่งผลผลิตทางเกษตรกรรม เช่น ข้าว ยางพารา เงาะ มังคุด และพืชไร่ต่างๆ มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ มีแม่น้ำไหลผ่านสามารถขนส่งทางเรือได้ มีประชากร 1.75 ล้านคน นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นของกัมพูชา และร่วมทุนกับนักลงทุนชาวเวียดนาม
- จังหวัดพระตะบอง มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ใกล้กับไทย มีประชากรราว 1.13 ล้านคน มีเส้นทางคมนาคมเพื่อการขนส่งที่ดีทั้งทางบกและทางน้ำ และมีเขื่อนขนาดใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศ
- จังหวัดกัมปอต เป็นพื้นที่ราบต่ำเหมาะสำหรับการเกษตรและท่องเที่ยว ใกล้กับประเทศเวียดนาม ปัจจุบันยังมีนักลงทุนต่างชาติน้อยรายในอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร
- จังหวัดกันดาล มีพื้นที่ใกล้กับจังหวัดพนมเปญ การคมนาคมสะดวก มีโรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก มีประชากรราว 1.19 ล้านคน และรัฐบาลส่งเสริมให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และบรรจุภัณฑ์มากขึ้น

ตารางที่ 2-15 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่จังหวัดพระตะบอง เกาะกง กัมปงจาม กัมปอต และกันดาล

ข้อมูลพื้นฐาน	โดยรวมทั้งประเทศ	พระตะบอง Battambang	เกาะกง Koh Kong	กัมปงจาม Kam Pong Cham	กัมปอต Kampot	กันดาล Kandal
ขนาดพื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	181,035	11,702	10,046	9,799	4,873	3,211
จำนวนประชากร (ล้านคน)	15.5	1.15	0.13	1.75	0.61	1.38
จำนวนแรงงาน (คน)	8,605,270	613,138	69,803	970,868	337,706	776,726

ที่มา : บริษัท โพลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูล

นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจปอยเปตโอเนียงที่นำเข้าไปลงทุนอีกพื้นที่หนึ่งสำหรับผู้ประกอบการไทย ซึ่งอยู่ในจังหวัดบันเตียเมียนเจย (Banteay Meanchey) ใกล้กับอำเภออรัญประเทศ ของไทย มีระยะทางไม่ไกลจากท่าเรือขนาดใหญ่ของไทย ปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลายรายเลือกที่จะใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่พักสินค้าเพื่อส่งออกต่อไปยังประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งกัมพูชาได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการส่งออก

2.2.6. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study)

➤ บริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน)

บริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทไทยที่ดำเนินธุรกิจด้านอาหารสัตว์ เนื้อสัตว์เพื่อการบริโภค ผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมบริโภค รวมถึงมี กิจการร้านค้าของตัวเอง ดำเนินกิจการในประเทศไทยมายาวนาน และได้จัดตั้งบริษัท เบทาโกร (กัมพูชา) จำกัด ในประเทศกัมพูชา เพื่อทำธุรกิจ 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจการผลิตอาหารสัตว์ (ที่ตั้งอยู่ในกรุงพนมเปญ) ธุรกิจฟาร์มสุกร (ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกำปงชนัง) เพื่อส่งต่อให้เกษตรกรเลี้ยงในรูปแบบสัญญา (contract farming) ธุรกิจฟาร์มไก่สาว (ไก่ไข่) และธุรกิจร้านค้าเบทาโกร ซอปปี้ (Betagro Shop) (ที่ตั้งอยู่ในกรุงพนมเปญ)

เบทาโกรได้เริ่มเข้าไปลงทุนในกัมพูชา ด้วยการตั้งสำนักงานขาย ในกรุงพนมเปญในปี พ.ศ. 2551 จำหน่ายอาหารสัตว์ ภายใต้ชื่อแบรนด์เบทาโกรเพิ่มพูน และไบโอ โดยเบทาโกรได้สร้างโรงงานผลิตอาหารสุกรและอาหารสัตว์ปีกคุณภาพ ราคามาตรฐาน รองรับลูกค้าในพื้นที่พนมเปญ พระตะบอง และกัมปงชนัง ฯลฯ มีกำลังการผลิตเบื้องต้น 6,000 ตันต่อเดือน ณ

เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ซึ่งจะช่วยให้การจัดส่งอาหารสัตว์ไปสู่ลูกค้าในประเทศกัมพูชา ง่ายขึ้นและสะดวกมากยิ่งขึ้น ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งอาหารสัตว์จากประเทศไทย ซึ่งเพิ่มความสามารถแข่งขันในด้านราคาให้กับบริษัทฯ และในขณะเดียวกัน สร้างความพอใจสูงสุดให้กับลูกค้า ทั้งในด้านราคา คุณภาพและบริการ ซึ่งในปัจจุบันลูกค้าชาวกัมพูชาเพิ่มความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์ของเบทาโกรมากขึ้นเรื่อยๆ

นอกจากนี้ บริษัทฯ ได้ดำเนินการสร้างฟาร์มแม่พันธุ์สุกรจำนวน 1,500 ตัว ที่จังหวัดกัมปงชนัง ประเทศกัมพูชา บนพื้นที่ 130 ไร่ และได้นำเข้าสุกรแม่พันธุ์จาก บริษัท เบทาโกรไฮบริด อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล จำกัด เข้าไปเลี้ยงในฟาร์มแล้วประมาณ 750 ตัว โดยลูกสุกรที่ผลิตได้ส่วนหนึ่งเลี้ยงเองและอีกส่วนนำออกสู่โครงการจ้างเลี้ยง

➤ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) (CPF)

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทไทย ประกอบธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมและอาหารที่มีการดำเนินธุรกิจในลักษณะครบวงจรในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก การดำเนินธุรกิจของบริษัทครอบคลุมประเภทของสัตว์บกและสัตว์น้ำ โดยมีประเภทสัตว์หลัก ได้แก่ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ด กุ้ง และ ปลา โดยกระบวนการผลิตครบวงจรนั้น เริ่มตั้งแต่ การผลิตอาหารสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า การแปรรูปเนื้อสัตว์ขึ้นพื้นฐาน การผลิตสินค้าเนื้อสัตว์แปรรูปกึ่งปรุงสุกและปรุงสุกแล้ว การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปหรือผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมรับประทาน รวมถึงการดำเนินธุรกิจช่องทางการขายผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์และอาหารในรูปแบบร้านค้าปลีก และร้านอาหาร

CPF เริ่มเข้าไปลงทุนในประเทศกัมพูชาในปี พ.ศ. 2554 โดยจัดตั้งบริษัทร่วมทุนกับคนท้องถิ่นในกัมพูชาโดยถือหุ้นสัดส่วนร้อยละ 25 ชื่อ C.P.Cambodia Co.,Ltd. ("CPC") ในเขตพื้นที่กันดาล ต่อมาปี พ.ศ. 2558 CPF ปรับโครงสร้างธุรกิจและทำให้ถือหุ้นใน CPC ร้อยละ 100 เนื่องจากเห็นว่าการทำธุรกิจในกัมพูชามีศักยภาพในการเติบโตค่อนข้างดี ซึ่งปัจจุบัน CPC ดำเนินธุรกิจผลิตและจำหน่ายอาหารสัตว์ เลี้ยงสัตว์ และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากเนื้อสัตว์ มีสาขารวม 16 สาขาทั่วประเทศกัมพูชา ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2557 CPC มีทุนจดทะเบียน 2,103 ล้านบาท สินทรัพย์รวม 4,592 ล้านบาท รายได้รวม 8,253 ล้านบาท และกำไรสุทธิ 739 ล้านบาท ซึ่งผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

2.3. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของ ราชอาณาจักรกัมพูชา

2.3.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชาเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยมีมูลค่าส่งออกกว่า 8,558 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2557 หรือราวร้อยละ 70 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา โดยมีต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพื่อใช้เป็นฐานการผลิตสำคัญเพื่อการส่งออก อาทิเช่น จีน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮองกง และไต้หวัน เป็นต้น เนื่องจากได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และได้รับสิทธิพิเศษ GSP รวมถึงอัตราค่าจ้างแรงงานของกัมพูชาที่ต่ำ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมดังกล่าวของกัมพูชานั้น มีการผลิตและส่งออกสร้างรายได้ให้กับประเทศกัมพูชาในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่าหลายล้านเหรียญสหรัฐ โดยถือเป็นสินค้าที่มีการส่งออกเป็นอันดับที่ 1 ของกัมพูชา

ตารางถัดไปแสดงความสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีต่อเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา สำหรับกัมพูชาอุตสาหกรรมดังกล่าวถือเป็นอุตสาหกรรมส่งออกหลักของประเทศ คิดเป็นกว่าร้อยละ 70 ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศ โดยมีจำนวนผู้ประกอบการกว่า 500 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการในธุรกิจการตัดเย็บที่อาศัยแรงงานเป็นจำนวนมากในการผลิตด้วยเหตุนี้ นอกเหนือจากผู้ประกอบการข้างต้น ยังมีแรงงานในภาคการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกว่า 6 แสนคน

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชา พบว่า โรงงานส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากต่างชาติ มากถึงร้อยละ 90 เช่น จีน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย และอังกฤษ เพื่อใช้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตสำคัญเพื่อการส่งออก เนื่องจากกัมพูชาได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนการได้รับสิทธิพิเศษ GSP จากประเทศที่พัฒนาแล้ว

ตารางที่ 2-16 ความสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกัมพูชา

ประเด็นความสำคัญ	2555	2556	2557
ด้านการบริโภค			
ประมาณการปริมาณการนำเข้าผ้าถัก (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	n/a	n/a	1,829
ประมาณการปริมาณการนำเข้าฝ้าย (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	n/a	n/a	580
ด้านการค้า			
มูลค่าการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	4,327.64	5,101.13	8,558.79
ส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศกัมพูชา (หน่วย : ร้อยละ)	55.21	55.16	70.49
มูลค่าการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	2,623.19	2,980.69	3,601.87
ส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มต่อการนำเข้าทั้งหมดของประเทศกัมพูชา (หน่วย : ร้อยละ)	37.14	32.30	27.15
ด้านอื่นๆ			
จำนวนโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าในอุตสาหกรรมของกัมพูชา	n/a	n/a	572
จำนวนโรงงานปั่นด้าย (Spinning) ในอุตสาหกรรมของกัมพูชา	n/a	n/a	30
จำนวนโรงงานผลิตผ้าถัก/ผ้าทอ (Weaving/Knitting) ในอุตสาหกรรมของกัมพูชา	n/a	n/a	62
ประมาณการจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรม (หน่วย : แสนคน)	n/a	n/a	6

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทยนั้น มีไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากการลงทุนในอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำถือเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เงินลงทุนที่สูง ต้องใช้เทคโนโลยีและผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับต้องมีระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกัมพูชาอยู่ในช่วงกำลังพัฒนาทำให้ฐานการผลิตสินค้าวัตถุดิบสิ่งทอ เช่น ผ้าฝ้าย และเส้นด้าย มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของสายการผลิตเครื่องนุ่งห่ม จึงทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศต่างๆ เช่น จีน ฮองกง ไต้หวัน เป็นต้น

ในส่วนของอุตสาหกรรมสิ่งทอโดยรวมของกัมพูชายังถือว่ามีการพัฒนาไม่สูงนัก โดยผลผลิตที่ได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอที่อยู่ในกัมพูชาเป็นของจีนและไต้หวันซึ่งผลผลิตที่ได้นั้นจะส่งไปยังโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่มของจีนและไต้หวันที่ตั้งอยู่ในกัมพูชาเท่านั้น ไม่ได้ทำการผลิตเพื่อการส่งออก ส่งผลให้ต้องมีการนำเข้าผ้าฝ้ายจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ส่วนในอุตสาหกรรม/ธุรกิจเครื่องนุ่งห่ม (Garment & Apparel Industry) ของกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการต่างชาติที่เข้ามาลงทุนจัดตั้งโรงงานตัดเย็บของตนเองประมาณร้อยละ 90 ส่วนใหญ่จะเลือกการผลิตสินค้าที่มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่ไม่บ่อยนัก เช่น เสื้อยืด เสื้อเชิ้ต และเสื้อแจ็กเก็ต เป็นต้น โดยจะเป็นการตัดเย็บขึ้นเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออก

2.3.1.1. ภาพรวมการค้าของประเทศ

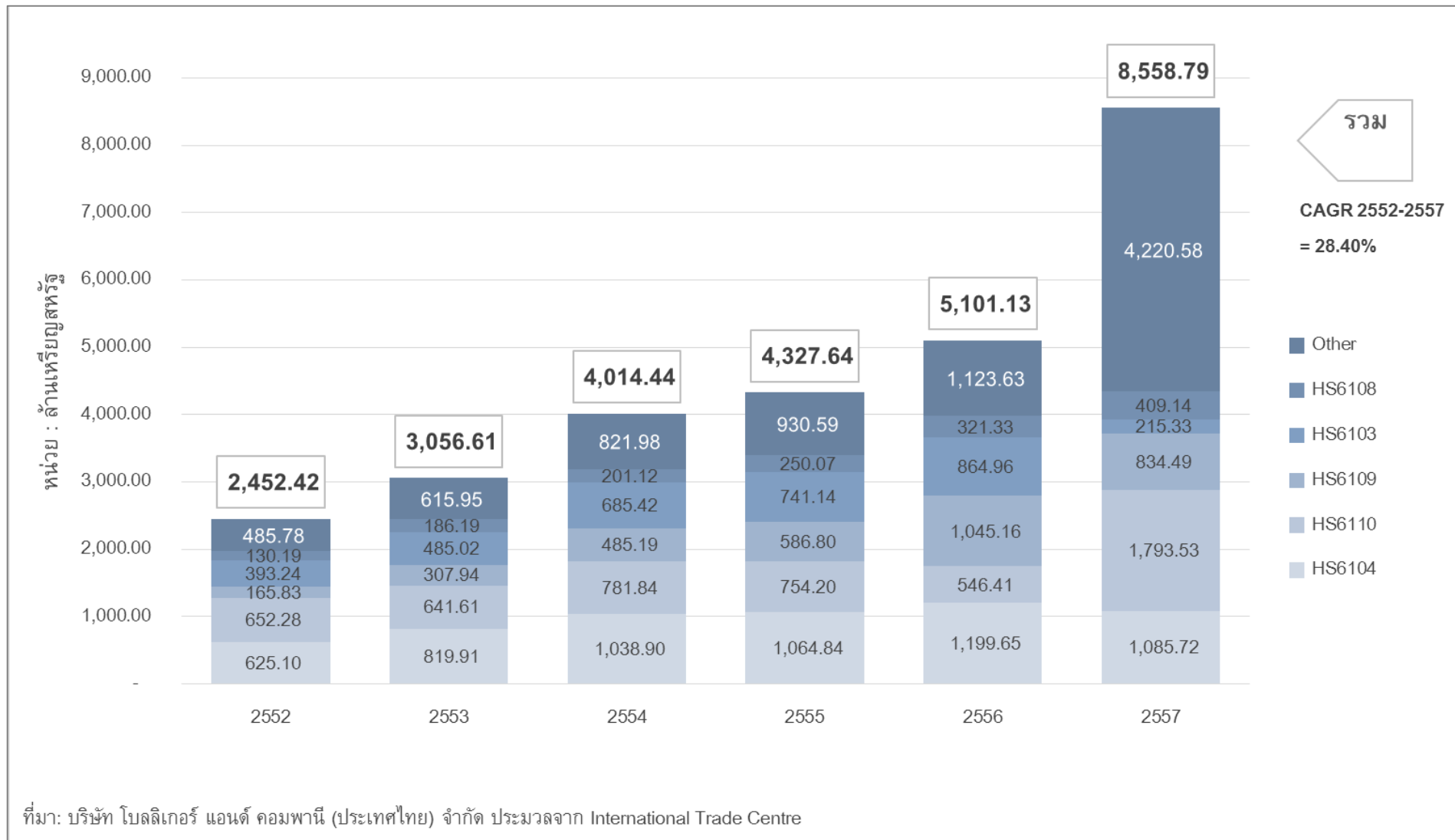
➤ การค้าของราชอาณาจักรกัมพูชากับตลาดโลก

การส่งออก

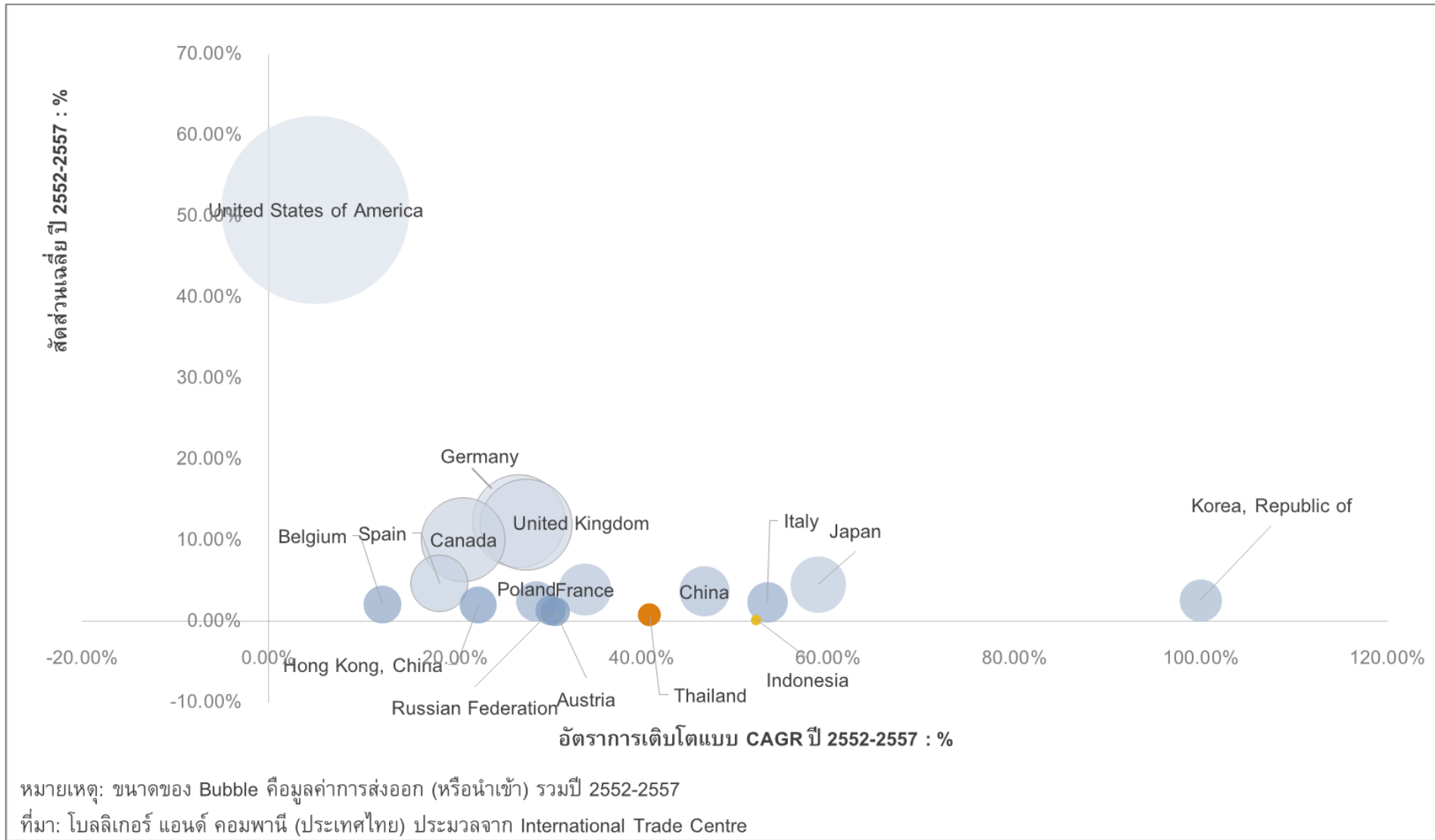
ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเพิ่มขึ้นจากเดิม 2,452.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 8,558.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ.2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 28.40 ทั้งนี้ ประเทศกัมพูชามีการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา เยอรมนี อังกฤษ แคนาดา และสเปน เป็นสัดส่วนมากที่สุด 5 อันดับแรก โดยสินค้าส่งออกสำคัญของกัมพูชา ได้แก่ สูท แจ็กเก็ต เจอร์ซี พูลโอเวอร์ เสื้อเชิ้ต กางเกง กระโปรง

ภาพที่ 2-20 มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ภาพที่ 2-21 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-17 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ส่งออกเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกของ กัมพูชา ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	27,511.03	100.00
1	HS6104	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ เสื้อ กระโปรงชุด กระโปรง กระโปรงกางเกง กางเกงขา ยาว ชุดหมีที่มีเอี๊ยมและ สายโยง กางเกงขาสวมส่วน และกางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของสตรีหรือ เด็กหญิง ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	5,834.11	21.21
2	HS6110	เจอร์ซี พูลโอเวอร์ เสื้อชนิดคาร์ดิแกน เสื้อกั๊กและ เสื้อที่คล้ายกัน ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	5,169.87	18.79
3	HS6109	ที่เช็ด เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิล และเสื้อชั้นในอย่างอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	3,425.41	12.45
4	HS6103	สูท เครื่องแต่งตัวเป็นชุด แจ็กเก็ต เสื้อเบลเซอร์ กางเกงขายาว ชุดหมีที่มีเอี๊ยมและสายโยง กางเกง ขาสวมส่วน กางเกงขาสั้น (นอกจากชุดว่ายน้ำ) ของ บุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	3,385.11	12.30
5	HS6108	ชุดชั้นในชนิดสลีป กระโปรงชั้นใน กางเกงชั้นใน ชนิดบรีฟ กางเกงชั้นใน ชุดนอนยาว พิกามา เสื้อ คลุมชนิดเนกลิเช่ เสื้อคลุมอาบน้ำ เสื้อคลุมแต่งตัว และของที่คล้ายกัน ของสตรีหรือเด็กหญิง ถักแบบ นิตหรือแบบโครเชต์	1,498.03	5.45

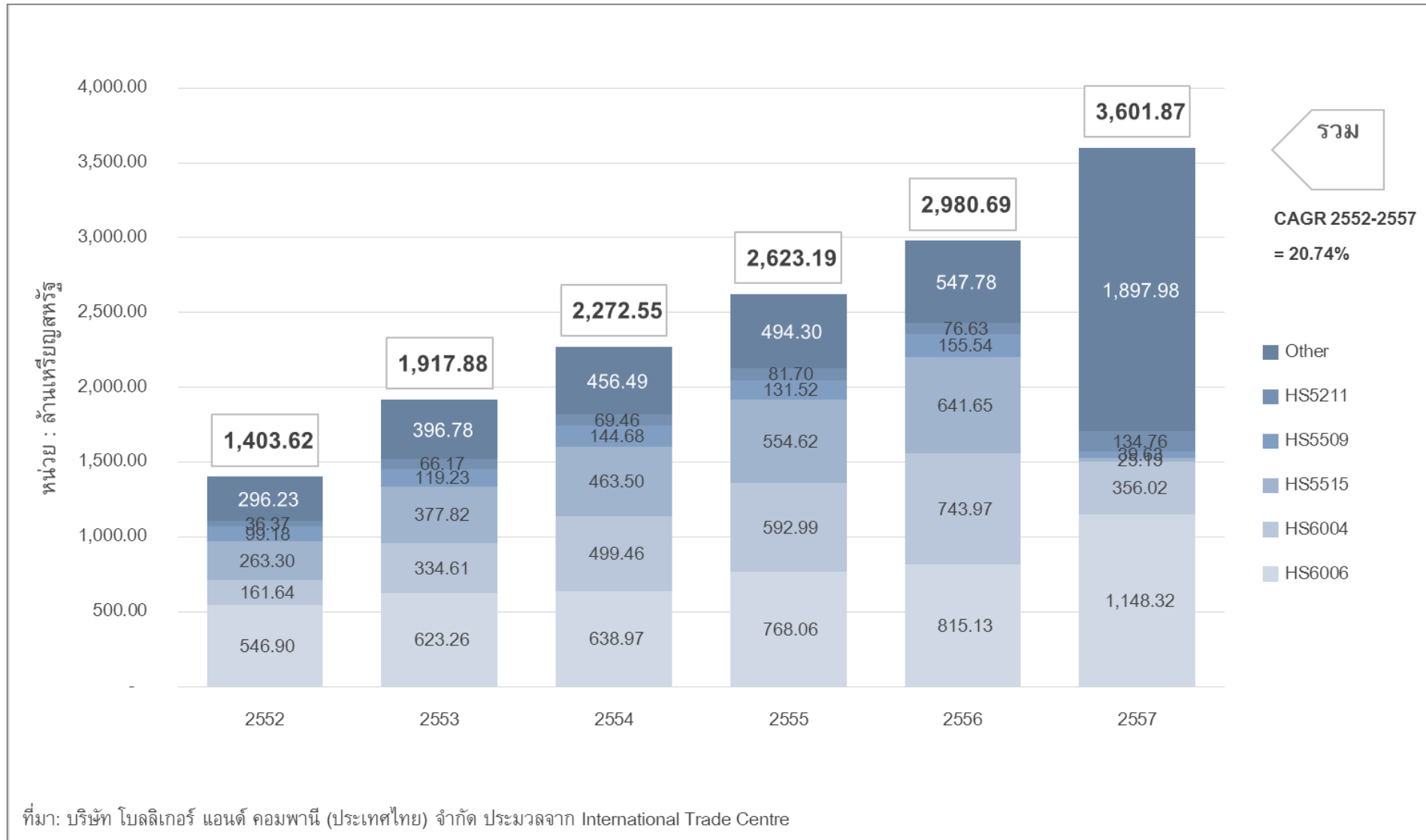
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การนำเข้า

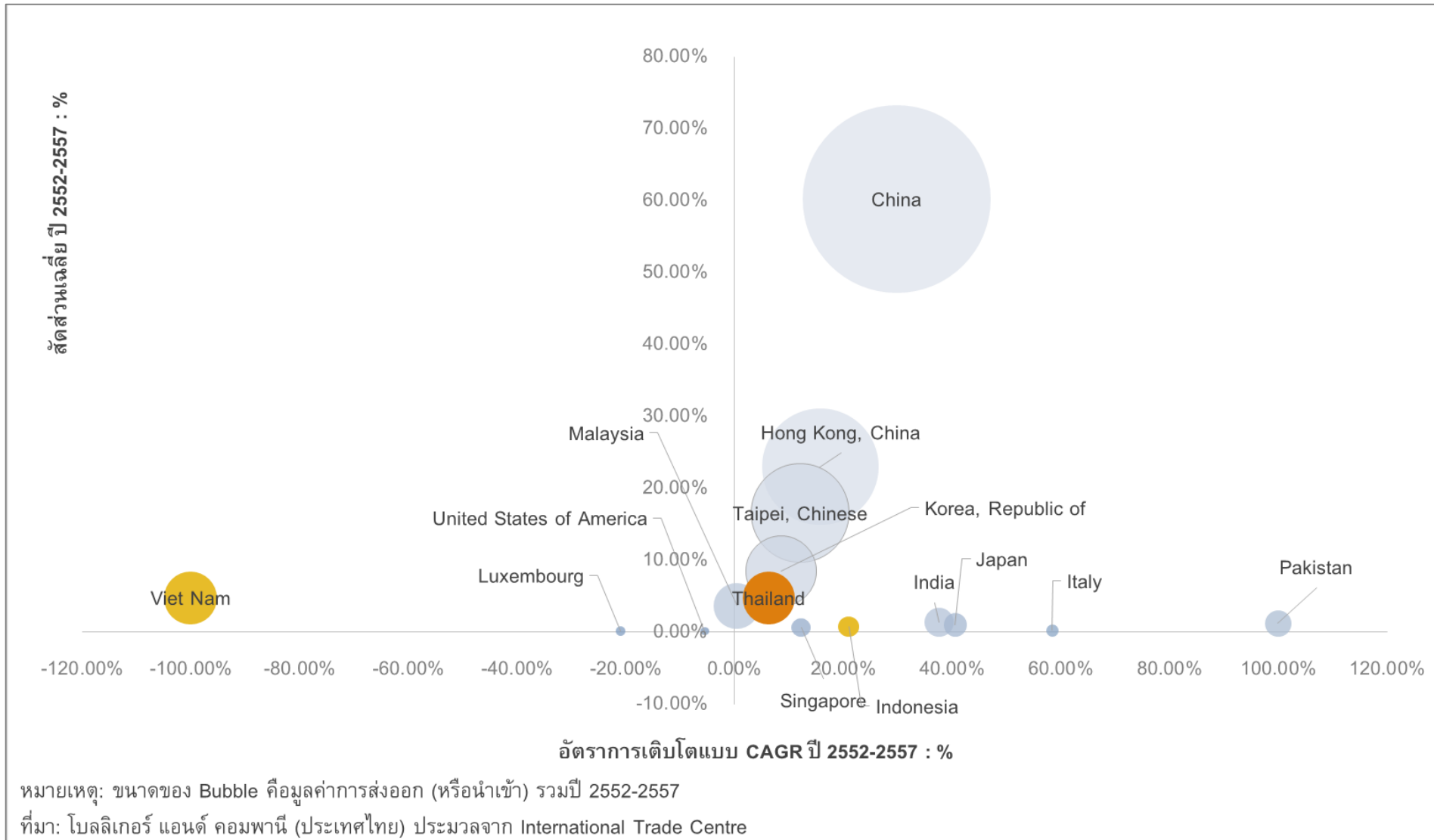
การนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชา ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 มีการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 20.74 โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 1,403.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 3,601.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 ทั้งนี้ ประเทศกัมพูชามีการนำเข้าจากแหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน ฮองกง ไต้หวัน เกาหลีใต้ และเวียดนาม และสินค้านำเข้าสำคัญของกัมพูชา ได้แก่ ผ้าถักต่างๆ ด้าย และผ้าทอต่างๆ เพื่อนำเข้ามาผลิตเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ภาพที่ 2-22 มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ภาพที่ 2-23 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชา ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-18 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้าเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าของ กัมพูชา ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	14,799.80	100.00
1	HS6006	ผ้าอื่น ๆ ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	4,540.64	30.68
2	HS6004	ผ้าถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ มีความกว้างเกิน 30 เซนติเมตร และมีด้ายยึดหรือด้ายยางตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก นอกจากของตามประเภทที่ 60.01	2,688.69	18.17
3	HS5515	ผ้าทออื่น ๆ ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์	2,326.03	15.72
4	HS5509	ด้าย (นอกจากด้ายเย็บ) ทำด้วยเส้นใยสังเคราะห์ ไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการขายปลีก	689.78	4.66
5	HS5211	ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ที่มีฝ้ายน้อยกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก ผสมด้วยเส้นใยประดิษฐ์ล้วนหรือเป็นส่วนใหญ่ และหนักเกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร	465.10	3.14

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

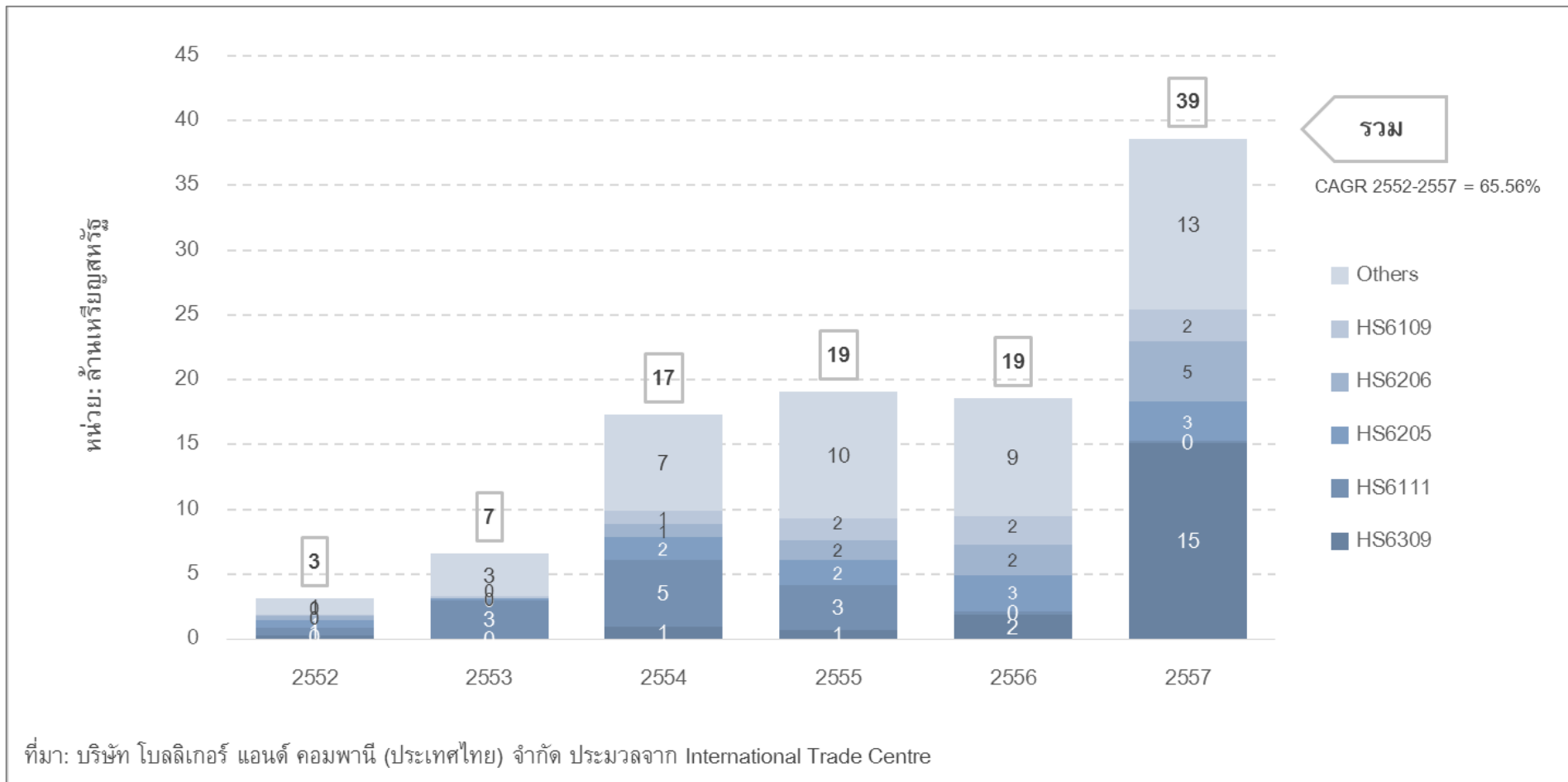
➤ การค้าของราชอาณาจักรกัมพูชากับประเทศไทย

การส่งออก

ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2557 กัมพูชามีการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมายังประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากเดิม 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2552 เป็น 39 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 65.56 ทั้งนี้ สินค้าสำคัญที่กัมพูชาส่งออกมายังไทย ได้แก่ เสื้อผ้าเด็ก เสื้อเชิ้ต เสื้อสำหรับผู้หญิง เสื้อชั้นใน

ภาพที่ 2-24 มูลค่าการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชาไปยังไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-19 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ส่งออกไปไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่ส่งออกมายังไทยเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการส่งออกของ กัมพูชาไปยังไทย ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	103.20	100.00
1	HS6309	เสื้อผ้าที่ใส่แล้วและของอื่นๆ ที่ใช้แล้ว	19.00	18.41
2	HS6111	เสื้อผ้าและของที่ใช้ประกอบกับเครื่องแต่งกายของเด็กเล็ก ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	12.49	12.10
3	HS6205	เชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชาย	10.27	9.95
4	HS6206	เสื้อเบลลาส์ เชิ้ต และเชิ้ตเบลลาส์ ของสตรีหรือเด็กหญิง	9.82	9.52
5	HS6109	ที่เชิ้ต เสื้อชั้นในชนิดซิงเกิล และเสื้อชั้นในอย่างอื่น ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	7.71	7.47

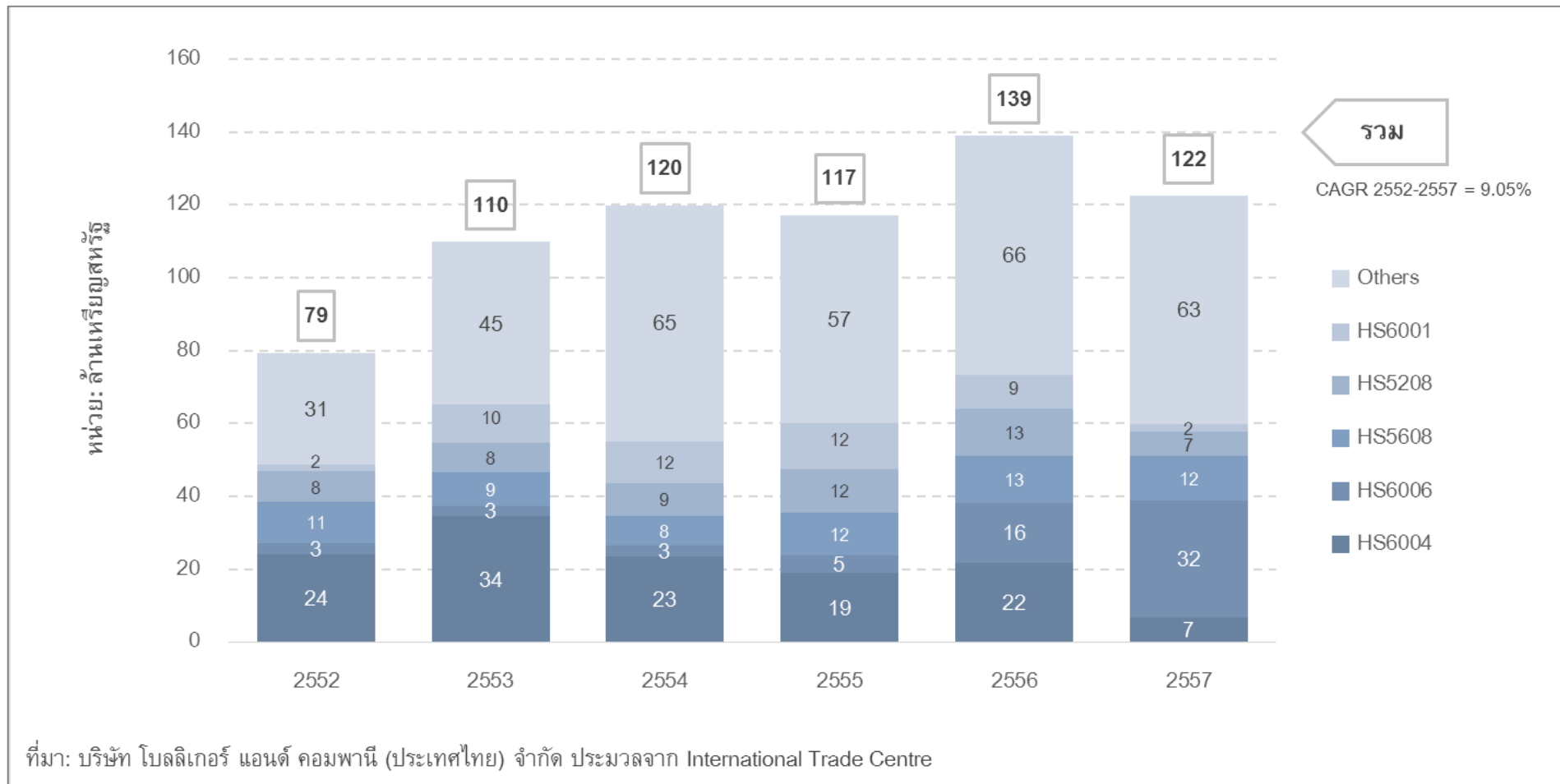
ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การนำเข้า

ในด้านการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจากประเทศไทย กัมพูชามีการนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวจากไทยในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 122 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเติบโตขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 ที่มีมูลค่าการนำเข้าอยู่ที่ 79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอัตราการเติบโตแบบ CAGR ของการนำเข้าดังกล่าวอยู่ที่ร้อยละ 9.05 สำหรับสินค้านำเข้าสำคัญของกัมพูชาที่นำเข้าจากไทยในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ผ้าถัก ตาข่ายทำด้วยเชือก ผ้าทอทำด้วยฝ้าย ผ้าที่มีขน

ภาพที่ 2-25 มูลค่าการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศกัมพูชาจากไทย ปี พ.ศ. 2552-2557

ตารางที่ 2-20 สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้าจากไทย 5 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้าจากไทยเป็นหลักของประเทศกัมพูชา				
No	Hs Code	รายการสินค้า	มูลค่าการนำเข้าของ กัมพูชาจากไทย ทั้งหมด ปี พ.ศ. 2552-2557	คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
	All Products	ทุกสินค้า	687.45	100.00
1	HS6004	ผ้าถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ มีความกว้างเกิน 30 เซนติเมตร และมีด้ายยัดหรือด้ายยางตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก นอกจากของตามประเภทที่ 60.01	129.22	18.80
2	HS5608	ตาข่ายทำด้วยเชือก ตาข่ายจับปลา และตาข่ายอื่นๆ ทำด้วยวัตถุทอ	65.29	9.50
3	HS6006	ผ้าอื่นๆ ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	62.59	9.10
4	HS5208	ผ้าทอทำด้วยฝ้ายที่มีฝ้ายตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก และหนักไม่เกิน 200 กรัมต่อตารางเมตร	56.95	8.28
5	HS6001	ผ้าที่มีขนแบบโพลี รวมถึงผ้ามีขนแบบ "ลองโพลี" และผ้าแบบผ้าขนหนูที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	47.77	6.95

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

การค้าชายแดน

ในส่วนของการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา จากสถิติของกรมศุลกากรไทย⁸ พบว่า ไทยมีการนำเข้าจากกัมพูชาในหมวดผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยข้อมูลสถิติ ในช่วง มกราคม-สิงหาคม พ.ศ. 2558 มีมูลค่าการนำเข้าจากกัมพูชาในหมวดสิ่งทอ 282.10 ล้านบาท และหมวดเสื้อผ้าสำเร็จรูป 264.34 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันในปีก่อนหน้า ร้อยละ 106.79 และ 71.47 ตามลำดับ ด้านการส่งออก 10 อันดับแรก ไม่พบว่ามีสินค้าในหมวดที่เกี่ยวกับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มส่งออกจากไทยไปกัมพูชา

2.3.1.2. ภาพรวมด้านการลงทุน

สำหรับการลงทุนใหม่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จากข้อมูลของ Cambodia Investment Board พบว่าในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติ 72 โครงการ ส่วนใหญ่ เป็นของนักลงทุนจากจีน และฮ่องกง ส่วนที่เหลือเป็นของนักลงทุนจากไต้หวัน และประเทศอื่นๆ ด้านรูปแบบของการลงทุน ร้อยละ 85 เป็นของต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด ร้อยละ 15 เป็นการ

⁸ อ้างอิงข้อมูลจากตารางที่ 2-6 สถิติมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

ร่วมทุนกับชาวกำพูชา คิดเป็นมูลค่า 408 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ 374 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มคิดเป็นร้อยละ 25.44 ของมูลค่าการอนุมัติการลงทุนทั้งหมด สำหรับในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติ 17 โครงการ คิดเป็นมูลค่า 64 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม มูลค่าการลงทุนรายไตรมาสค่อนข้างผันผวน ถ้าพิจารณาในภาพรวมรายปีจะให้แนวโน้มของการลงทุนได้ชัดเจนกว่า

ในขณะที่จำนวนการขออนุมัติเปิดโครงการใหม่ให้ภาพที่ดีว่ามีแนวโน้มการลงทุนอย่างต่อเนื่องในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีบางโรงงานที่ไม่สามารถแข่งขันได้ จึงต้องปิดตัวไปบางส่วน จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนโรงงานที่ปิดตัวไป 9 โรงงาน จากโรงงานที่เปิดใหม่ 98 โรงงาน จำนวนโรงงานที่ยังดำเนินการอยู่ในปี 2014 เท่ากับ 558 โรงงาน ส่วนในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2558 ยังไม่มีโรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปิดตัว ในขณะที่มีโรงงานใหม่ 14 โรงงาน ทำให้จำนวนโรงงานที่ยังดำเนินการในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2558 เท่ากับ 572 โรงงาน แสดงถึงแนวโน้มที่ยังดีอยู่ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของกำพูชา

ภาพที่ 2-26 มูลค่าการลงทุนในสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และรองเท้าของกำพูชา

	2013				2014				2015					
	Q1	Q2	Q3	Q4	2013	Q1	Q2	Q3	Q4	2014	Jan	Feb	Mar	Q1
3. New investments, factory openings and closures														
3a. New investment projects														
Total CIB approved investment projects	41	32	34	53	160	44	48	42	15	149	10	5	22	37
Thereof: Garment and footwear projects	29	17	19	24	89	25	32	15	6	78	3	5	11	19
Garment projects	25	15	14	21	75	24	29	13	6	72	2	5	10	17
Footwear projects	4	2	5	3	14	1	3	2	0	6	1	0	1	2
Total CIB approved projects (US\$ million)	212	2 128	260	1 882	4 483	446	382	626	150	1 604	62	16	2 795	2 873
Thereof: Garment and footwear projects (US\$ million)	138	118	90	118	463	135	200	86	30	452	16	16	39	72
Garment projects (US\$ million)	103	103	67	100	374	127	174	77	30	408	11	16	37	64
Footwear projects (US\$ million)	35	15	22	18	90	7	27	9	0	44	5	0	2	8
3b. Factory openings and closures														
Total garment and footwear factories (end of period)	456	487	513	528	528	548	576	597	626	626	631	634	640	640
Garment factories (e. o. p.)	405	434	458	469	469	488	515	532	558	558	563	566	572	572
Footwear factories (e. o. p.)	51	53	55	59	59	60	61	65	68	68	68	68	68	68
Total net openings (garment and footwear)	17	31	26	15	89	20	28	21	29	98	5	3	6	14
Garment factories	14	29	24	11	78	19	27	17	26	89	5	3	6	14
Footwear factories	3	2	2	4	11	1	1	4	3	9	0	0	0	0
Openings (garment and footwear)	22	33	28	18	101	23	32	25	29	109	5	3	6	14
Garment factories	18	31	26	14	89	21	30	21	26	98	5	3	6	14
Footwear factories	4	2	2	4	12	2	2	4	3	11	0	0	0	0

	2013				2014				2015					
	Q1	Q2	Q3	Q4	2013	Q1	Q2	Q3	Q4	2014	Jan	Feb	Mar	Q1
4. Employment in the garment and footwear sector														
Total garment and footwear workers (period av., '000)	458	482	516	533	497	539	561	576	581	564	581	604	605	597
% change (year-on-year)	15.2	18.8	20.1	20.1	18.6	17.6	16.5	11.7	9.1	13.5	9.5	12.2	10.4	10.7
Workers in garment sector (period average, '000)	386	404	434	447	418	454	475	484	488	475	488	505	507	500
Workers in footwear sector (period average, '000)	72	78	82	86	80	85	87	92	93	89	93	99	98	97
5. Wages and prices														
Minimum wage (garment and footwear sector, US\$)	61	80 ^{2/}	80	80	80	100 ^{2/}	100	100	100	100	128	128	128	128
Average monthly wage (garment and footwear, US\$) ^{4/}	119	121	127	128	124	137	145	152	146	145	149	170	171	164
Average monthly wage (garment workers, US\$) ^{4/}	121	123	129	129	126	139	147	153	146	146	151	171	172	165
Average monthly wage (footwear workers, US\$) ^{4/}	109	110	117	120	114	127	137	149	146	140	143	161	165	157
Real average monthly wage (garment and footwear, constant Dec. 2010 US\$) ^{4/ 5/}	110	111	114	114	113	121	127	131	127	127	132	148	149	143
Real average monthly wage (garment, Dec. 2010 US\$) ^{4/ 5/}	112	113	116	115	114	123	128	132	127	128	133	150	150	144
Real average monthly wage (footwear, Dec. 2010 US\$) ^{4/ 5/}	101	101	105	107	104	113	119	129	127	122	126	140	144	137
Consumer Price Index (period average) rebased, Dec. 2010=100	108.1	109.3	111.4	112.3	110.2	113.0	114.5	115.8	114.7	114.5	113.3	114.6	114.7	114.2
Inflation rate (CPI period average, y-o-y growth)	1.5%	2.3%	3.7%	4.3%	2.9%	4.6%	4.8%	4.0%	2.1%	3.9%	0.4%	1.6%	1.1%	1.0%
1/ Includes textiles.														
2/ Effective 1 May 2013.														
3/ Effective 1 February 2014.														
4/ Based on Ministry of Commerce, effectively operating factories only. The data exclude foreign office workers and foreign managers.														
5/ At December 2010 prices.														
Sources: National Institute of Statistics, Ministry of Commerce, National Bank of Cambodia, IMF and ILO Staff Calculation														

ที่มา: ILO, Cambodia Garment and Footwear Sector Bulletin, July 2015

2.3.2. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ

รัฐบาลกัมพูชาให้การสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโดยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้วยการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ แก่ผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีการส่งออกอย่างน้อย ร้อยละ 80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด โดยนักลงทุนต่างชาติสามารถยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้จาก คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา (Cambodian Investment Board : CIB) ดังนี้

- การลดภาษีเงินได้นิติบุคคล
- การยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบและส่วนประกอบ
- ลดหย่อนภาษีสำหรับการนำเข้าเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตเพื่อส่งออก
- อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ทั้งหมด

- การช่วยผู้ส่งออกแสวงหาตลาดส่งออกใหม่และขยายตลาดส่งออกเดิมอย่างต่อเนื่อง
- การจัดตั้งคลัสเตอร์สิ่งทอในเขตอุตสาหกรรมใหม่ในกรุงเทพมหานคร เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
- การอนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินไปต่างประเทศได้อย่างเสรี

รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Cambodian Special Economic Zone Board : CSEZB) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนในประเทศ ซึ่งจะให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น ค่าขนส่ง วัตถุดิบ และค่าแรงงานราคาถูก เป็นต้น

นอกจากนี้ กัมพูชายังได้รับสิทธิพิเศษจากประเทศต่างๆ (Special Preferential Tariff) สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจากประเทศที่พัฒนาแล้ว (Generalized System of Preferences : GSP) ในการส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่ม เนื่องจากกัมพูชาจัดอยู่ในฐานะที่เป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาต่ำสุด (Least Developed Countries : LDCs) ทำให้การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจากกัมพูชาได้รับยกเว้นภาษีนำเข้าและไม่มีการกำหนดโควตานำเข้า ตลาดส่งออกเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

2.3.3. SWOT ของอุตสาหกรรม

2.3.3.1. จุดแข็ง

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในกัมพูชาส่วนใหญ่อยู่ในระบบการผลิตเพื่อการส่งออก และในปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกัมพูชาเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมส่งออกหลักของประเทศ

จุดเด่นคือกัมพูชามีประชากรที่หนาแน่น รวมถึงต้นทุนอัตราค่าจ้างแรงงานในภาคสิ่งทอในประเทศไม่สูงนัก จึงทำให้การเข้าไปลงทุนอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาอาศัยแรงงานเป็นจำนวนมากอย่างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม สามารถที่จะใช้ประโยชน์จากแรงงานในประเทศที่มีอยู่มากและต้นทุนค่าจ้างที่ต่ำกว่าไทยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจากประเทศที่พัฒนาแล้ว (Generalized System of Preferences : GSP) และรัฐบาลส่งเสริมการค้าและพัฒนาอุตสาหกรรม

รวมถึงมีกฎหมายส่งเสริมการลงทุนด้วยการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเพื่อการส่งออก

2.3.3.2. จุดอ่อน

เมื่อพิจารณาจุดอ่อนสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกัมพูชาจะพบว่าทักษะแรงงานอยู่ในระดับต่ำ ความสามารถจำกัดอยู่ในระบบการรับจ้างการผลิตเท่านั้น วัตถุดิบในประเทศมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ต้องมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เป็นผลให้เกิดต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคของประเทศกัมพูชายังมีการพัฒนาในระบบดังกล่าวที่ไม่ดีนัก ประสบปัญหาด้านการผลิตพลังงานซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้งานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตในหลายพื้นที่ของประเทศ

2.3.3.3. โอกาส

การที่รัฐบาลมีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมพิเศษจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ และให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนค่อนข้างมาก มีการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นสำหรับอุตสาหกรรมการผลิต ทำให้อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมหลักของกัมพูชา ประกอบกับค่าแรงต่ำกว่าแรงงานในประเทศไทย ทำให้เป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนไทยในการย้ายฐานการผลิตหรือเปิดโรงงานเพิ่มในกัมพูชา

2.3.3.4. อุปสรรค

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบเจอจากการเข้าไปลงทุนนั้น นักลงทุนอาจจะเจอปัญหาจากการแข่งขันจากนักลงทุนท้องถิ่นและบริษัทต่างประเทศที่มีการเข้าไปลงทุนอยู่แล้วในประเทศกัมพูชาเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาถัดมา คือ การแย่งแรงงานระหว่างโรงงานผลิตในอุตสาหกรรมเดียวกัน (หรือแม้แต่ระหว่างอุตสาหกรรม) ซึ่งส่งผลให้เกิดการประท้วงและการหยุดงานของแรงงานในอุตสาหกรรมนี้บ่อยครั้ง

นอกเหนือจากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้น การเข้าไปลงทุนในกัมพูชา อาจยังต้องประสบปัญหาและอุปสรรคทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค โดยเฉพาะระบบไฟฟ้าที่บางพื้นที่ต้องซื้อไฟฟ้าจากประเทศไทย รวมถึงอุปสรรคด้านภาษาในการสื่อสาร

2.3.4. โอกาสในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มสำหรับนักลงทุนไทย

เมื่อพิจารณาสถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน พบว่า อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มถือเป็นอุตสาหกรรมส่งออกหลักของประเทศกัมพูชา โดยมีการเติบโตที่รวดเร็ว อันเห็นได้จากการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกัมพูชามีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่นักลงทุนต่างชาติมีการเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากอัตราค่าจ้างแรงงานที่ถูก การได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ ทั้งจากรัฐบาลกัมพูชาเอง และจากประเทศคู่ค้า จึงส่งผลทำให้ผู้ประกอบการต่างชาติรวมถึงผู้ประกอบการไทยตัดสินใจเลือกให้กัมพูชาเป็นหนึ่งในฐานการผลิตและผลิตสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป

นอกจากนี้ จากกระแสการลงทุนย้ายฐานการผลิตของโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศ รวมถึงไทยที่เข้าสู่กัมพูชาอย่างต่อเนื่อง ผลักดันให้มีความต้องการผ้าฝ้าย อาทิ ผ้าถัก ผ้าทอทำจากฝ้าย และผ้าทอทำจากใยสังเคราะห์ รวมทั้งด้าย ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า มีแนวโน้มเติบโตดี อีกทั้งกัมพูชาต้องพึ่งพาการนำเข้าผ้าฝ้ายจากต่างประเทศกว่าร้อยละ 90 ของความต้องการใช้ทั้งหมด เนื่องจากยังขาดการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอต้นน้ำ และกลางน้ำ ขณะที่ไทยมีศักยภาพในการผลิตผ้าฝ้าย เนื่องจากมีอุตสาหกรรมต้นน้ำที่เข้มแข็งทั้งอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมผลิตด้ายและเส้นใย อีกทั้งผ้าฝ้ายของไทยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก และมีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กัมพูชา ส่งผลให้ไทยได้เปรียบประเทศผู้ส่งออกรายอื่นในด้านต้นทุนค่าขนส่ง และการส่งมอบสินค้าที่รวดเร็ว

2.3.5. พื้นที่ที่น่าสนใจต่อการเข้าไปลงทุนสำหรับนักลงทุนไทย

พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการลงทุน ควรมีจำนวนแรงงานที่เพียงพอ และการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมที่สะดวก นอกจากนี้ผู้ประกอบการควรพิจารณาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะจะได้รับผลประโยชน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายๆ ด้าน จากศูนย์ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เช่น ในด้านภาษีศุลกากร และด้านความปลอดภัย

เป็นต้น โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพดังกล่าวในประเทศกัมพูชา คือ จังหวัดบันเตียเมียนเจย เกาะกง และกรุงพนมเปญ

2.3.5.1. บันเตียเมียนเจย

บันเตียเมียนเจย ถือเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนและผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีโครงข่ายคมนาคมที่สามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดสระแก้วของไทย ทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำเข้าวัตถุดิบจากไทยผ่านทางด่านพรมแดนอรัญประเทศ-ปอยเปต และสามารถส่งออกสินค้าผ่านการขนส่งมายังท่าเรือแหลมฉบังหรือท่าเรือคลองเตยอย่างสะดวก นอกจากนี้แล้วยังสามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางภายใต้ระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) อีกด้วย ดังนั้นแล้วการเข้าไปลงทุนในพื้นที่ดังกล่าวยังช่วยให้การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ หรือการส่งสินค้าที่ผลิตได้ให้กับโรงงานในชั้นปลายน้ำ ทำได้ง่ายและมีค่าใช้จ่ายด้านการขนส่งที่ต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบกับ การไปลงทุนในพื้นที่อื่นๆ

นอกจากนี้ พื้นที่ดังกล่าวยังมีเขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปตโอเนียง และนิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ ซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักลงทุน/ผู้ประกอบการที่ดีกว่าในหลายเขตพื้นที่ในประเทศกัมพูชา

สำหรับจังหวัดบันเตียเมียนเจย มีพื้นที่ 6,679 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 8 แสนคน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ มงคลบุรี พนมศก พระเนตรพระ อูร์ชรา ศรีโสภณ ทมโปก สวายจิก และมัลลย์ โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2 แห่ง ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปตโอเนียง และ เขตเศรษฐกิจพิเศษ SancoPoipet (อยู่ระหว่างการพัฒนา) มีนิคมอุตสาหกรรม 1 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ

เขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปตโอเนียง เริ่มดำเนินการโดย Chhay Chhay Investment Company Limited ซึ่งเป็นผู้ประกอบการจีน มีขนาดพื้นที่ราว 2,400 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากชายแดนไทยประมาณ 20 กิโลเมตร จากจังหวัดเสียมเรียบ 155 กิโลเมตร จากท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง 250 กิโลเมตร จุดเด่นที่สำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปตโอเนียงคือ มีสถานีรับสินค้าที่มีระบบคมนาคมขนส่งทางบกที่เชื่อมโยงกับท่าเรือ มีการนำเข้าและส่งออกในพื้นที่ และมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบสินค้า มีความปลอดภัย มียามรักษาการณ์ตลอด 24 ชั่วโมง

ส่วนนิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ เป็นการร่วมทุนของผู้ประกอบการไทย อยู่ห่างจาก ปอยเปตประมาณ 50 กิโลเมตร จุดเด่นที่สำคัญคือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ ที่ตั้งอยู่ใกล้จุดที่มีแรงงาน (อุดรมีชัยและเสียมเรียบ) จึงไม่มีปัญหาขาดแคลนแรงงาน และได้รับการสนับสนุนจากบัณฑิตยเมียนเจยในด้านระบบคมนาคม และความสะอาดด้านภาษีศุลกากร

➤ ผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่

ผู้ประกอบการที่จัดตั้งโรงงานหรือธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปตโอเนียง ประกอบด้วยผู้ประกอบการเครื่องนุ่งห่ม 2 ราย ผู้ประกอบการเครื่องประดับ 2 ราย ผู้ประกอบการพลาสติก 2 ราย ส่วนนิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ จำนวน 2 ราย ซึ่งเป็นผู้ประกอบการเครื่องนุ่งห่ม

รายชื่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในพื้นที่ ได้แก่

- ML Intimate Apparel (Cambodia) Co.,Ltd (ปอยเปตโอเนียง)
- Hi-Tech Apparel (Cambodia) Co.,Ltd (ปอยเปตโอเนียง)
- TK Garment (Cambodia) Co.,Ltd (ศรีโสภณ)
- SP Brother (Cambodia) Co.,Ltd (ศรีโสภณ)

2.3.5.2. เกาะกง

เกาะกง เป็นพื้นที่มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ถนนสาย R10 ซึ่งอยู่ในแนวระเบียงย่อยชายฝั่งตอนใต้ (จากกรุงเทพฯ – ตราด – เกาะกง – กัมปอต – นามคาน) ภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจตอนใต้ มีชายแดนติดกับจังหวัดตราดของไทย ในการขนส่งส่วนใหญ่จะผ่านเส้นทางมายังประเทศไทยโดยผ่านทางท่าเรือแหลมฉบัง

เกาะกง มีพื้นที่ 11,160 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 2 แสนคน จังหวัดเกาะกง แบ่งเป็น 8 อำเภอ คือ ปทุมสาคร ศิริสาคร เกาะกง สมัครมีชัย มณฑลเสมา แชร้ออมปิล ทมอบาง และกำปงสิลา โดยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ 1 แห่ง ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ Neang Kok Koh Kong

เขตเศรษฐกิจพิเศษ Neang Kok Koh Kong มีพื้นที่ประมาณ 2,121 ไร่ ตั้งอยู่ห่างจากท่าเรือสีหนุวิลล์ของกัมพูชา 233 กิโลเมตร ท่าเรือฮาเตียนของเวียดนาม 285 กิโลเมตร และ ห่างจากท่าเรือน้ำลึกแหลมฉะบัง 330 กิโลเมตร จุดเด่นที่สำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษ Neang Kok Koh Kong คือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนที่ตั้งโรงงานในเขต ทั้งการจัดตั้งโรงงาน จัดทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ หาแรงงาน และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศุลกากร

➤ ผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่

ผู้ประกอบการที่จัดตั้งโรงงานหรือธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ Neang Kok Koh Kong มีจำนวน 5 ราย โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในพื้นที่ 1 ราย ได้แก่ บริษัท Nice Apparel ซึ่งเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่ของไทย

2.3.5.3. กรุงพนมเปญ

กรุงพนมเปญเป็นเมืองหลวงของประเทศกัมพูชา เป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ มีอัตราการเติบโตมากขึ้นในแต่ละปี ทำให้มีกำลังแรงงานกระจุกตัวมากกว่าจังหวัดอื่นๆ ประชากรพนมเปญประกอบอาชีพ 4 สาขาหลัก คือ รับจ้างทั่วไป การเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และการค้า โดยคิดเป็นร้อยละ 67, 48, 14 และ 5 ตามลำดับ มีอุตสาหกรรมหลักเป็น อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ และรองเท้า และยังเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าไปทั่วประเทศอีกด้วย

กรุงพนมเปญ มีพื้นที่ 678.46 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 2 ล้านคน มีเขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ ซึ่งเป็นโครงการของเอกชนญี่ปุ่นและกัมพูชา มีพื้นที่ประมาณ 2,250 ไร่ ห่างจากสนามบินนานาชาติ กรุงพนมเปญ 8 กิโลเมตร จากตัวเมืองพนมเปญ 18 กิโลเมตร ท่าเรือพนมเปญ 48 กิโลเมตร ท่าเรือน้ำลึกสีหนุวิลล์ 210 กิโลเมตร จุดเด่นที่สำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ คือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีโรงงานผลิตไฟฟ้าเป็นของตนเอง และมีระบบบำบัดน้ำเสีย ไม่มีปัญหาด้านการแย่งแรงงานกันระหว่างโรงงานเนื่องจากมีนโยบายห้ามแรงงานลาออกเพื่อไปอยู่โรงงานอื่นในเขตนี้ ในระยะเวลา 1 ปี มีระบบอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์และพิธีการศุลกากร มีสถานีรับสินค้าที่มีระบบคมนาคมขนส่งทางบกที่เชื่อมโยงกับท่าเรือ มีการนำเข้าและส่งออกในพื้นที่ และมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบสินค้า

➤ ผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่

ผู้ประกอบการที่จัดตั้งโรงงานหรือธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ มีจำนวน 58 ราย โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในพื้นที่ 9 ราย เป็นโรงงานญี่ปุ่น 6 ราย จีน 2 ราย และ ไต้หวัน 1 ราย ได้แก่

- Proceeding Phnom Penh (Japan)
- FST PP (Japan)
- Japan Rocks S.E.A. Phnom Penh (Japan)
- Footmark Cambodia (Japan)
- Medipro Cambodia (Japan)
- Four Spirit Cambodia (Japan)
- Weibo EIC Garment Manufacturing Cambodia (China)
- Weibo Best production Cambodia (China)
- Evergreen Industrial (Taiwan)

ภาพที่ 2-27 การลงทุนของนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการไทยในประเทศกัมพูชาในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

2.3.6. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study)

➤ S.P. Brother (Sisophon) Co., Ltd.⁹

S.P. Brother (Sisophon) Co., Ltd. ตั้งอยู่ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ (Sisophon Industrial Park) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ในจังหวัดบันเตียเมียนเจย (Banteay Meanchey) ประเทศกัมพูชา และได้ขึ้นทะเบียนกับ Council of Development of Cambodia (CDC) เพื่อประกอบธุรกิจผู้ผลิตเสื้อผ้าชนิดเสื้อทอ (Woven Shirt) กางเกงทอ (Woven Pants) เสื้อโปโล (Polo Shirt) เสื้อทีเชิร์ต (T-Shirt) และกางเกงใน ให้กับแบรนด์ชั้นนำในต่างประเทศ หรือเป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจแบบ Original Equipment Manufacturer (OEM) โดยจะเป็นผู้รับผลิตสินค้า ให้กับบริษัทอื่นๆ เพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยบริษัทเกิดจากนักลงทุนชาวไทย ที่เคยมีแต่โรงงานในประเทศไทย แต่เนื่องจากค่าจ้างแรงงานชาวไทยที่สูงขึ้น ส่งผลให้ตัดสินใจที่จะขยายฐานการผลิตมายังประเทศกัมพูชา

ลักษณะการลงทุนเป็นการถือครองหุ้นแต่เพียงผู้เดียว (100 Percent Foreign Owned) ส่วนพื้นที่ที่ใช้จัดตั้งโรงงานเป็นพื้นที่เช่า สัญญาเช่า 40 ปี และก่อสร้างโรงงานโดยบริษัทรับเหมาในประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 40,000 ตารางเมตร โดยเป็นพื้นที่ทำการผลิตหรือโรงงาน 20,000 ตารางเมตร

ปัจจุบัน S.P. Brother Co., Ltd. มีพนักงานทั้งหมดมากกว่า 400 คน และมีแผนที่จะขยายถึง 2,500 คนในอนาคต โดยแรงงานที่จ้าง มีทั้งแรงงานชาวไทยและแรงงานชาวกัมพูชา โดยการทำงานจะแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ (1) ฝ่ายการผลิต ซึ่งเป็นแรงงานกัมพูชา ทั้งหมด อาทิ แผนกทอผ้า แผนกตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้น และ (2) ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการตลาด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยทั้งหมด

ในอนาคต S.P. Brother Co., Ltd. มีแผนที่จะขยายศักยภาพการผลิตในประเทศ กัมพูชา โดยลงทุนสร้างโรงงานเพิ่มอีก 2 แห่ง และนอกจากนี้ บริษัทยังมีแนวโน้มที่จะขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเมียนมาอีกด้วย อย่างไรก็ตาม S.P. Brother (Sisophon) Co., Ltd. ยังไม่มีแผนที่จะขยายฐานการผลิตในประเทศไทย เนื่องจากค่าแรงที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับการที่ประเทศไทยถูกตัดสิทธิ GSP ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ในตลาดประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น หรือประเทศในสหภาพยุโรป

⁹ ข้อมูลจากการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา (7-11 กันยายน พ.ศ. 2558)

ลูกค้าหลักของ S.P. Brother Co., Ltd. คือ แบรินด์เสื้อผ้าจากทวีปเอเชีย ซึ่งมี สัดส่วนสูงถึงร้อยละ 50 อาทิ Levi's, Jockey, Lee, Arrow, Playboy และ Guy Laroche เป็นต้น รองลงมาคือแบรินด์จากทวีปยุโรป ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ร้อยละ 40 อาทิ Boss, DKNY, Massinno Dutti และ Ben Sherman เป็นต้น และอีกร้อยละ 10 จะเป็นแบรินด์จากประเทศสหรัฐอเมริกาและ แคนาดา อาทิ Diadara, Hornytoad, Patagonia และ Cooper Jones

➤ **Lim Line International (Cambodia)**¹⁰

Lim Line International (Cambodia) เป็นบริษัทไทยที่ดำเนินธุรกิจใอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยธุรกิจหลักของบริษัทคือการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่ม เช่น เสื้อผ้าพร้อมใส่ เช่น เสื้อ กางเกง กางเกงใน ฯลฯ เป็นต้น

โรงงานได้ทำการย้ายฐานการผลิตและลงทุนสร้างโรงงานในประเทศกัมพูชา เนื่องจากค่าแรงที่เพิ่มขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตในประเทศไทยสูงขึ้นมาก ความสามารถแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศอื่นๆ น้อยลง จึงต้องมุ่งหาฐานการผลิตใหม่ในประเทศเพื่อนบ้าน โดยมุ่งเน้นที่จะใช้ประโยชน์จากอัตราค่าแรงที่ต่ำกว่าประเทศไทย โดยในช่วงแรกได้ทำการลงพื้นที่สำรวจโอกาสทางธุรกิจทั้งในประเทศเมียนมา และประเทศกัมพูชา

การที่บริษัทเลือกที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศกัมพูชา เป็นเพราะสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี GSP ที่จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทหากตลาดส่งออกเป็นประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น หรือประเทศในสหภาพยุโรป ทางบริษัทแนะนำว่าควรให้ความสำคัญกับการขอใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) ในประเทศกัมพูชา เพราะใช้เวลานาน

ทางการจัดการการผลิต บริษัทย้ายเครื่องจักรจากไทยส่วนหนึ่งมาประจำโรงงานในประเทศกัมพูชา (ตามกฎหมายของประเทศกัมพูชา อนุญาตให้นำเข้าเครื่องจักรที่ใช้แล้วได้) รวมถึงนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศไทย และทำการส่งออกสินค้าสำเร็จรูปไปยังประเทศเป้าหมาย โดยใช้การเดินทางผ่านท่าเรือ พนมเปญ และท่าเรือสีหนุวิลล์ เป็นห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการขนส่งที่ครอบคลุมทั้งประเทศไทยและประเทศกัมพูชา

¹⁰ ข้อมูลจากการเดินทางศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา (7-11 กันยายน พ.ศ. 2558)

2.4. บทสรุป

ประเทศกัมพูชามีพื้นที่อยู่ติดกับ สปป.ลาว เวียดนาม และไทย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประเทศหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีแรงงานในประเทศอยู่พอสมควร และอัตราค่าจ้างค่อนข้างต่ำ ทำให้เป็นประเทศที่มีความน่าสนใจ โดยเฉพาะกับในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีผู้ประกอบการต่างชาติจำนวนมาก ซึ่งรวมถึงผู้ประกอบการไทยหลายรายได้เข้าไปลงทุน ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เป็นเช่นนั้น เพราะแรงงานที่ยังคงมีอยู่พอสมควรในตลาดแรงงานกัมพูชา ขณะเดียวกัน อัตราค่าจ้างของประเทศก็ไม่ได้สูงเมื่อเทียบกับหลายประเทศในภูมิภาคด้วยกัน

ส่วนปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้กัมพูชาเป็นประเทศเป้าหมายของการลงทุนจากต่างชาติ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศ ซึ่งภาคการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการเพาะปลูกได้ค่อนข้างมากและส่งออกไปยังต่างประเทศ ทั้งนี้ พืชผลทางการเกษตรที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ยางพารา ถั่วลิสง ฯลฯ ทำให้อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงและน่าเข้าไปลงทุน คือ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป โดยเฉพาะธุรกิจการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร นอกเหนือไปจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ส่วนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์อยู่ในขั้นเริ่มต้น แต่นับเป็นโอกาสดีที่ผู้ประกอบการไทยจะเข้าไปทำการตลาดในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอะไหล่ ชิ้นส่วนยานยนต์ รวมถึงธุรกิจเกี่ยวเนื่องอย่างธุรกิจศูนย์ซ่อมบำรุงหรือธุรกิจอู่รถ

ทั้งนี้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนของกัมพูชา ได้แก่ ความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ อีกทั้งยังรวมถึงระบบคมนาคมขนส่ง ซึ่งในหลายเส้นทางยังคงมีข้อจำกัดที่ไม่เอื้อต่อการขนส่งอยู่ เช่น เส้นทางขรุขระ ชำรุด หรือมีถนนเพียง 2 เลน ทำให้รถบรรทุกสวนกันได้ลำบาก เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาข้างต้น ปัญหาที่เกิดจากการรวมกลุ่มของสหภาพแรงงาน อาจเป็นปัญหาและอุปสรรคที่นักลงทุนหรือผู้ประกอบการที่สนใจเข้าไปลงทุนในกัมพูชาต้องพึงพิจารณาอย่างรอบคอบ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สถาบันนานาชาติเพื่อเอเชียแปซิฟิกศึกษา. (2556). โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากรอบความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic Corridors) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC).

ภาษาอังกฤษ

McGrew, Laura. (n.d.) Health Care in Cambodia.
(<http://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/cambodia/health-care-cambodia>)

เว็บไซต์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. <http://www.dtn.go.th>

ไทย-เอฟทีเอ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. <http://www.thaifta.com>

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. <http://www.exim.go.th/>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. <http://www.bot.or.th>

ศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ. (<http://toi.boi.go.th>)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ <http://www.nesdb.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (<http://www.boi.go.th/>)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (<http://www.sme.go.th>)

ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (<http://www.aec.ditp.go.th>)

Cambodia Airports. www.cambodia-airports.aero

Cambodia Chamber of Commerce (CCC). (<http://www.ccc.org.kh/>)

Central Intelligence Agency. The World Facebook.

<http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>

International Monetary Fund (IMF). <http://www.imf.org/>

International Trade Center (ITC). (<http://www.trademap.org>)

Ministry of Commerce, Cambodia. (<http://www.moc.gov.kh/>)

Ministry of Foreign Affair and International Cooperation. (<http://www.mfaic.gov.kh/>)

Ministry of Planning, Cambodia. (<http://www.mop.gov.kh/>)

National Bank of Cambodia (NBC). (<http://www.nbc.org.kh/>)

National Bank of Cambodia (NBC). (<http://www.nbc.org.kh/>)

Nations Online. <http://www.nationsonline.org/>

The Heritage Foundation. <http://www.heritage.org/>

Trade Map, International Trade Center (ITC). <http://www.trademap.org/>

Trade Promotion Department under the Ministry of Commerce, Cambodia.
(<http://www.tpd.gov.kh>)

Transparency International. <http://www.transparency.org/>

UNCTAD STAT. <http://unctadstat.unctad.org/>

United Nations Development Programme (UNDP). <http://hdr.undp.org/>

United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP).
<http://www.unescap.org/>

United States Census Bureau. <http://www.census.gov/>

United States Department of Agriculture (USDA). <http://www.usda.gov/>

World Bank. <http://www.worldbank.org/>

World Economic Forum. <http://www.weforum.org/>

Doing Business. <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/cambodia#dealing-with-construction-permits>

ภาคผนวก 1

ประวัติศาสตร์โดยสังเขปของราชอาณาจักรกัมพูชา

ประวัติศาสตร์โดยสังเขปของราชอาณาจักรกัมพูชา

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจีน ได้ปรากฏหลักฐานถึงอาณาจักรโบราณซึ่งเรื่องอำนาจในแถบลุ่มแม่น้ำโขงตลอดจนแม่น้ำเจ้าพระยา โดยอาณาจักรดังกล่าวถูกเรียกว่าอาณาจักรฟูนาน (Funan Kingdom) ซึ่งเรื่องอำนาจอยู่ในพื้นที่อินโดจีน (เวียดนามตอนกลางถึงล่าง ลาวตอนกลางลงมา และพื้นที่ส่วนที่เป็นประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน) ตลอดจนพื้นที่ซึ่งเป็นประเทศไทยในปัจจุบันบางส่วน ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 1-6

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 2 และ 3 อาณาจักรฟูนานเรื่องอำนาจอย่างมากในด้านการค้า ผ่านการทำการค้ากับอาณาจักรจีนและอาณาจักรอินเดีย และเสื่อมอำนาจลงในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 6

ต่อมาอาณาจักรเจนปา (Chenla Kingdom) ได้ขึ้นมาเรื่องอำนาจแทนอาณาจักรฟูนานที่เสื่อมอำนาจลง อยู่ช่วงเวลาหนึ่งก่อนที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 2 (Jayavarman II) จะเข้าตีและยึดครองพื้นที่ของอาณาจักรเจนปา ก่อนที่จะก่อตั้งจักรวรรดิเขมร (Khmer Empire) ขึ้นในปี ค.ศ. 802

จักรวรรดิเขมรปกครองดินแดนเขมรเป็นระยะเวลากว่า 600 ปี โดยมีศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่ในเมืองฮิราฮารายะ (Hariharalaya) ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือตอนกลาง (ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดศรีสะเกษในปัจจุบัน) ทั้งนี้ ในช่วงของพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 รวมถึงกษัตริย์องค์ต่อมาได้มีการขยายอำนาจลงไปจนถึงตอนใต้สุดของเวียดนาม โดยในช่วงเวลาดังกล่าว ศาสนาฮินดูเป็นศาสนาที่แพร่อิทธิพลมากที่สุดในอาณาจักร ส่งผลทำให้สิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมจำนวนมากในสมัยนั้น ซึ่งยังคงหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบันหลายแห่ง มีลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาฮินดู เช่น ประสาทนครวัด-นครธม (Angkor Wat-Angkor Thom) ปราสาทบาคอง (Bakong) เป็นต้น

จักรวรรดิเขมรเรื่องอำนาจมากสุดในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1113 - 1150 ในยุคสมัยของพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 (Suryavarman II) ซึ่งขยายอำนาจออกไปทั่วภูมิภาคอินโดจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ในส่วนของแผ่นดินใหญ่) จากนั้นจักรวรรดิเขมรได้เสื่อมอำนาจลงในช่วงประมาณปี ค.ศ. 1431 โดยตามหลักฐานของราชวงศ์หมิง อาณาจักรที่เรื่องอำนาจแทนที่จักรวรรดิเขมรในเวลาต่อมา คือ สยาม และจักรวรรดิลี (เวียดนามโบราณ) ซึ่งผลัดเปลี่ยนกันเข้ายึดครองดินแดนของจักรวรรดิเขมร

ในช่วงยุคดังกล่าวถูกขนานนามว่า “ยุคมืดของจักรวรรดิเขมร” (Dark Age of Cambodia) โดยกินระยะเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1431-1863 จนกระทั่งการเข้ามาของประเทศจากโลกตะวันตก ซึ่งก็คือ ฝรั่งเศส

ทั้งนี้ ฝรั่งเศสนั้นได้เข้ามาทำการค้ากับดินแดนต่างๆ ในแถบอินโดจีนมาตั้งแต่ในศตวรรษที่ 17 และได้พยายามแพร่อำนาจเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว โดยฝรั่งเศสเริ่มเข้ามาขยายอำนาจอย่างจริงจังโดยทำการจัดตั้งอาณานิคมบริเวณทางตอนใต้ของเวียดนามในช่วงปี ค.ศ. 1863

พระบาทสมเด็จพระนโรดม พรหมบริรักษ์ (Norodom I) กษัตริย์กัมพูชา ได้เห็นโอกาสที่จะได้รับเอกราชจากสยามและเวียดนาม จึงได้ขอให้ฝรั่งเศสเข้ามาอารักขาอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งในวันที่ 11 สิงหาคม ค.ศ. 1863 ได้มีการลงนามสนธิสัญญาระหว่างอาณาจักรกัมพูชากับฝรั่งเศสให้อาณาจักรกัมพูชาอยู่ภายใต้อารักขาของฝรั่งเศส (French protectorate of Cambodia)

หลังจากอยู่ภายใต้อารักขาของฝรั่งเศส อาณาจักรกัมพูชาได้ดินแดนกลับคืนมาจากไทยหลายส่วน อันได้แก่ ดินแดนในส่วนของพระตะบอง ดินแดนในส่วนของเสียมเรียบ ฯลฯ โดยฝรั่งเศสได้ตั้งให้กรุงพนมเปญเป็นเมืองหลวงของรัฐอารักขากัมพูชา

ต่อมา ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้เข้ายึดครองดินแดนอินโดจีน ซึ่งรวมถึงอาณาจักรเขมรด้วย ส่งผลให้กัมพูชาได้รับเอกราชจากการตกเป็นอาณานิคมฝรั่งเศส หลังจากสงครามโลกดังกล่าวจบลง และกองทัพสหพันธมิตรได้ปลดอาวุธกองทัพญี่ปุ่นออกจากดินแดนอินโดจีน และฝรั่งเศสได้กลับเข้ามามีอิทธิพลในภูมิภาคอินโดจีนอีกครั้งหนึ่ง

ในช่วงปี ค.ศ. 1946 -1953 สงครามอินโดจีนได้ปะทุขึ้น โดยกองทัพฝรั่งเศสและเวียดนามเหนือได้ทำการรบกับเวียดนามใต้ โดยแม้การสู้รบหลักจะอยู่แต่บริเวณอ่าวตังเกี๋ย แต่สงครามก็ได้แพร่ขยายการสู้รบบางส่วนเข้ามาในลาวและกัมพูชา

พระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ (Norodom Sihanouk) ได้เข้าร่วมการประชุม ณ กรุงเจนีวา (Geneva Conference) เพื่อขอร้องให้ยอมรับในเอกราชของกัมพูชา รวมทั้งขับไล่กองทัพเวียดนามเหนือซึ่งรุกล้ำอาณาเขตเข้ามาในประเทศออกไป โดยผลจากการประชุมดังกล่าว นานาชาติต่างยอมรับในเอกราชของกัมพูชา โดยมีมติให้กองทัพเวียดนามเหนือออกจากกัมพูชา

ในวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ. 1953 หลังจากสงครามอินโดจีนจบลง โดยฝ่ายฝรั่งเศสและเวียดนามเหนือเป็นผู้แพ้สงคราม และฝรั่งเศสได้ทิ้งดินแดนอาณานิคมในอินโดจีนทั้งหมด กัมพูชาจึงได้รับเอกราชโดยสมบูรณ์จากฝรั่งเศส โดยพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ได้ทำการสถาปนาราชอาณาจักรกัมพูชาขึ้นได้สำเร็จ

ภายใต้การปกครองของพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ศูนย์กลางการปกครองได้มารวมอยู่ในกรุงพนมเปญ โดยพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ทรงแสดงจุดยืนของประเทศว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้อย่างชัดเจน และไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแม้แต่สหรัฐอเมริกา โดยพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ปฏิเสธความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ รวมถึงไม่ยอมให้สหรัฐฯ เข้ามาจัดตั้งฐานทัพในประเทศ อย่างไรก็ตามก็ได้เกิดขั้วทางการเมืองที่ต่อต้านพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ หลายกลุ่มด้วยกัน ซึ่งกลุ่มดังกล่าวสนับสนุนสหรัฐอเมริกา

ในปี ค.ศ. 1970 ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ เสด็จเยือนกรุงปักกิ่ง ประเทศจีน ทหารนำโดยนายกรัฐมนตรีน ฆ ขณะนั้น คือ นายพล ลอน นอล (Lon Nol) และหม่อมราชวงศ์สีสุวดี สิริมตะ (Sisowath Sirik Matak) ได้ตัดสินใจทำการรัฐประหาร และเปลี่ยนรูปแบบการปกครอง โดยล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ลง และใช้รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ พร้อมทั้งยังจัดตั้งสาธารณรัฐกัมพูชา (Khmer Republic) ขึ้น

ในปี ค.ศ. 1972 ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และมีการจัดการเลือกตั้งขึ้น โดยนายพล ลอน นอล ได้ขึ้นเป็นประธานาธิบดี แต่ต่อมา ด้วยปัญหาการเปลี่ยนระบอบการปกครอง ประกอบกับอิทธิพลคอมมิวนิสต์ที่ขยายอำนาจอย่างมากในช่วงปลายสงครามเวียดนาม (ซึ่งฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เปรียบฝ่ายสหรัฐฯ อย่างมาก) ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบอบประเทศของประเทศไทยอีกครั้ง

โดยกองทัพเขมรแดง (Khmer Rouge/Red Khmer) ในกัมพูชา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามเหนือ ได้ขยายกำลังมากขึ้นเรื่อยๆ และประกาศสงครามกับกองทัพสาธารณรัฐกัมพูชา ในปี ค.ศ. 1975 กองทัพเขมรแดงได้ขยายอำนาจอย่างหนัก และเข้ายึดครองพื้นที่ต่างๆ จนถึงกรุงพนมเปญ ในวันที่ 17 เมษายน ค.ศ. 1975 กองทัพเขมรแดงได้รับชัยชนะเหนือรัฐบาลนายพล ลอน นอล

หลังจากกองกำลังเขมรแดงได้ยึดครองกัมพูชา ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศสู่ระบอบคอมมิวนิสต์ มีการจัดตั้งรัฐบาลคอมมิวนิสต์ขึ้น นำโดยกลุ่มผู้นำเขมรแดง ได้แก่ นายพล พต (Pol Pot) นายซอน เซน (Son Sen) นายเอียง ซารี (Ieng Sary) และนายนวน เจีย (Nuon Chea) และในปี ค.ศ. 1976 ได้มีการสถาปนากัมพูชาประชาธิปไตย (Democratic Kampuchea) ขึ้น

ต่อมา ความขัดแย้งระหว่างกัมพูชาประชาธิปไตย และประเทศเวียดนาม (สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) ได้ปะทุขึ้น นำไปสู่สงครามกัมพูชา-เวียดนาม ซึ่งเป็นผลจากความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างรัฐบาลเขมรแดงและรัฐบาลเวียดนาม สงครามดำเนินไปจนถึงวันที่ 10 มกราคม ค.ศ. 1979 โดยกองทัพเวียดนามได้รับชัยชนะและจัดตั้งรัฐบาลใหม่ (ซึ่งมีเวียดนามแทรกแซง) ก่อนที่จะได้ทำการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา (People's Republic of Kampuchea) ขึ้น

ตลอดช่วง 12 ปีของการเข้ามาครอบงำของรัฐบาลเวียดนามในกัมพูชาเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรัฐบาลเวียดนามได้มีการฆ่าประชาชนชาวกัมพูชาหลายแสนรายในช่วงเวลาดังกล่าว สหประชาชาติได้ตัดสินใจเข้ามาแทรกแซงในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1990 โดยหลังจากเจรจาหยุดยิงเป็นผลสำเร็จ และเวียดนามได้ถอนอำนาจออกจากกัมพูชา สหประชาชาติก็ได้มีการผลักดันให้เกิดการเลือกตั้งในกัมพูชาขึ้น

การเลือกตั้งถูกจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1993 โดยผลการเลือกตั้งปรากฏว่า จอมพล สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโช ฮุน เซน (Hun Sen) หัวหน้าพรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party) ได้รับชัยชนะ และจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้น จากนั้น ได้มีการสถาปนาระบบกษัตริย์ให้กลับคืนมาในประเทศอีกครั้ง โดยกษัตริย์พระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ได้กลับมาครองราชย์บังลังก์อีกครั้ง และเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นราชอาณาจักรกัมพูชาดังเช่นในปัจจุบัน

ภาคผนวก 2

รายชื่อผู้ประกอบการไทยในราชอาณาจักรกัมพูชา

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม	สถานที่
1	Mica Media	สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 กัมพูชา และวิทยุ (ร่วมทุนระหว่างกลุ่มกันตนาและกลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา)	
2	KCS	สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 กัมพูชา และวิทยุ	
3	Mfone (กลุ่มชินคอร์ป)	Mobile & Fixed Phone	
4	วิไลลักษณ์กรุ๊ป	วิทยุการบิน Cambodia Air Traffic Service พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในจังหวัดเสียมเรียบ Angkor Museum โรงงานไฟฟ้าขายให้แก่โรงงานปูนซีเมนต์กัมปอต	เสียมเรียบ
5	Thai Beverage Public Company Limited ("ThaiBev")	โรงงานไฟฟ้าพลังถ่านหินขนาด 10 เมกกะวัตต์ ในนามบริษัท สุวรรณภูมิอินเวสเมนต์ (Suvannaphum Investment) โรงแรม Meridian d ángkor ในจังหวัดเสียมเรียบ สวนปาล์มน้ำมันในจังหวัดเกาะกง	เสียมเรียบ เกาะกง
6	กลุ่มบริษัทไทยนครพัฒนา	โรงแรม Sofitel Phokeethra Resort & Spa (Cambodia) ในกรุงพนมเปญ โรงแรม Sofitel Angkor ในจังหวัด เสียมเรียบ สนามกอล์ฟในจังหวัดเสียมเรียบ โรงงานผลิตน้ำดื่มยี่ห้อ Lyon ยารักษาโรค และน้ำเกลือของโรงงานไทยนครพัฒนา	พนมเปญ เสียมเรียบ เสียมเรียบ
7	Regency	โรงแรม Intercontinental Phnom Penh	
8	Bangkok Hospital	โรงพยาบาลกรุงเทพ ในจังหวัดเสียมเรียบชื่อ Royal Angkor International Hospital โรงพยาบาลกรุงเทพ ในกรุงพนมเปญ ชื่อ Royal Rattanak Hospital	เสียมเรียบ พนมเปญ
9	SCG Group	จำหน่ายปูนซีเมนต์ และผลิตภัณฑ์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย (Siam Cement) จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของบริษัทในเครือเช่นเครื่องจักรกลการเกษตร คูโบต้า กระจาด ยางรถยนต์ (Siam Tyre)	
10	CPAC Monier	ผลิตกระเบื้องมุงหลังคา/ผลิตอิฐบล็อก	
11	โรงงานผลิตปูนซีเมนต์กัมปอต	โรงงานผลิตปูนซีเมนต์กัมปอต	
12	CPAC Concrete	ผลิตปูนซีเมนต์ ยี่ห้อ K Cement โรงงานผลิตปูนซีเมนต์ผสมเสร็จ CPAC	

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม	สถานที่
13	กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ (CP)	โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงเลี้ยงไก่เนื้อ ไก่ไข่ หมู โรงงานผลิตภัณฑ์จากไก่ จำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ซี พี จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดซี พี	
14	สหฟาร์ม	ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากไก่	
15	เบทาโกร	จำหน่ายอาหารสัตว์	
16	ธนาคารกรุงไทย	ให้บริการด้านการเงิน	
17	ธนาคารกัมพูชาพาณิชย์	ให้บริการด้านการเงิน	
18	บริษัท Asia Insurance	ประกันภัย ในเครือของบริษัทกรุงเทพประกันภัย	
19	Thai Airways	การบินพาณิชย์	
20	Bangkok Airways	การบินพาณิชย์	
21	น้ำตาลขอนแก่น	ตั้งโรงงานน้ำตาลในจังหวัดเกาะกง และ ปลูกอ้อย ในพื้นที่สัมปทาน ในนามบริษัท น้ำตาลเกาะกง (Koh Kong Sugar Industry)	
22	น้ำตาลมิตรผล	ปลูกอ้อย ในพื้นที่สัมปทานในนามบริษัท (Cambodia)Cane and Sugar Valley,Angkor Sugar and Tonle Sugar Cane	เกาะกง
23	ปตท.	จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ LPG	
24	World Gas	โรงงานจำหน่ายก๊าซ LPG	
25	Unique Gas	โรงงานจำหน่ายก๊าซ LPG	
26	ซูเปอร์ ก๊าซ	โรงงานจำหน่ายก๊าซ LPG	
27	NCX (Cambodia)	โรงงานประกอบรถจักรยานยนต์ Honda และ จำหน่ายรถจักรยานยนต์	
28	Modern Plastic & Packaging (MPP)	โรงงานผลิตภัณฑ์พลาสติก	
29	Baxter Brenton (Cambodia)	โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ของบริษัทบางกอกการ์เม้น	
30	Cambo Shoes	โรงงานผลิตรองเท้า	
31	Dance Supply	โรงงานผลิตรองเท้า	
32	Five Tiger Group	โรงงานผลิตขนมขบเคี้ยว	
33	นพวงศ์	รับเหมาก่อสร้าง	
34	Wein	รับเหมาก่อสร้าง	
35	Premier Construction	รับเหมาก่อสร้าง	

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม	สถานที่
36	แอ็ค คอนซัลแตนต์	รับเหมาก่อสร้าง	
37	MEPS Construction	รับเหมาก่อสร้าง	
38	K.G Engineering	รับเหมาก่อสร้าง	
39	Seaboard Construction	รับเหมาก่อสร้าง	
40	Dcash Cosmetics Trading	จำหน่ายผลิตภัณฑ์ดูแลผม	
41	อเมริกัน แสตนด์ดาร์ด (ประเทศไทย)	จำหน่ายเครื่องสุขภัณฑ์	
42	ประกิต เอสซีบี	โฆษณา	
43	Royal Angkor Company	Regent Park Hotel	
44	S.K.D	ผลิตสุร่า ยี่ห้อ S.K.D	
45	President Food (Cambodia)	โรงงานผลิตบะหมี่ มาม่า	
46	Sattle Communication	จำหน่ายจานดาวเทียม	
47	Spring Mattress	จำหน่ายที่นอน	
48	Big A	ห้างสรรพสินค้า Paragon Cambodia Town Center	
49	ร้านอาหารบ้านไทย	อาหารไทย	
50	ร้านอาหารบันยัน	อาหารไทย	
51	ร้านอาหาร TOPAZ	อาหารฝรั่งเศส	
52	ร้านอาหารตลเลมาสัด	อาหารไทย	
53	ร้านอาหารตลเลแม่โขง	อาหารไทย	เสียมเรียบ
54	ร้านอาหาร Hua Nam	อาหารจีน	
55	ร้านอาหารอินทนนท์	อาหารไทย	
56	ร้านอาหารเชียงใหม่	อาหารไทย	
57	ร้านอาหาร River House, Sarika	อาหารไทย	
58	Dead Fish Pub & Reataurant	อาหารไทยและนานาชาติ	
59	จินดา โปลิคลินิก	คลินิกเสริมความงาม	
60	โรงแรม De la Prix	โรงแรมระดับ 5 ดาว	เสียมเรียบ
61	โรงแรม La Paranda	โรงแรมและร้านอาหารไทย	
62	โรงแรม Juliana	โรงแรมและร้านอาหารไทย	
63	โรงแรม ธารา	โรงแรมและร้านอาหารไทย	เสียมเรียบ
64	First Travel	ทัวร์และตัวเครื่องบิน	
65	Intra Mekong	Logistic/ทัวร์และตัวเครื่องบิน	
66	Angkor T.K Travel	ทัวร์และตัวเครื่องบิน	เสียมเรียบ

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ประเภทอุตสาหกรรม	สถานที่
67	Inside Angkor Service	ทัวร์	เสียมเรียบ
68	Asia in Asia	ทัวร์	เสียมเรียบ
69	Indochina Explorer (Cambodia)	ทัวร์	เสียมเรียบ
70	Peerapat Industries	จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับโรงแรม ร้านอาหาร	
71	ชนาอลูมิเนียม แอนด์ กลาส	จำหน่ายอลูมิเนียมและกระจก	
72	กนกเฟอร์นิเจอร์	จำหน่ายและรับทำเฟอร์นิเจอร์	
73	โรงแรม Poi Pet International Club	โรงแรมและคาสีโนในอำเภอปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนจัย	บันเตียเมียนจัย
74	โรงแรม Star Vegas Resort & Club	โรงแรมและคาสีโนในอำเภอปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนจัย	บันเตียเมียนจัย
75	โรงแรม Angkor Plaza	โรงแรมและคาสีโนในอำเภอปอยเปต จังหวัดบันเตียเมียนจัย	บันเตียเมียนจัย
76	KKN Apparel	โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าและรองเท้า	
77	S.P. Brotyher (Sisophon)	โรงงานผลิตเสื้อผ้า	บันเตียเมียนจัย
78	Lim Line Internaational	โรงงานผลิตเสื้อผ้า	

